

Banca Națională a Moldovei

Nr. 18-03309/20/46

05.01.2023

Parlamentul Republicii Moldova

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 105,
MD-2004, mun. Chișinău

Conform Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională a Moldovei întocmește balanța de plăți, poziția investițională internațională și elaborează statistica datoriei externe a Republicii Moldova. În acest context, Vă informăm că cea mai recentă publicație „*Conturile internaționale ale Republicii Moldova în trimestrul III 2022 (date provizorii)*” poate fi consultată în format electronic pe pagina web a BNM urmând referința: <https://www.bnm.md/ro/content/conturile-internationale-ale-republicii-moldova-trimestrul-iii-2022-date-provizorii>

De asemenea, Vă informăm că este disponibilă și publicația „*Conturile internaționale ale Republicii Moldova: anuar statistic 2021*”, care poate fi consultată în format electronic pe pagina-web a BNM urmând referința: <https://www.bnm.md/ro/content/anuarul-statistic-conturile-internationale-ale-republicii-moldova-2021>

Seriile de timp, inclusiv datele pentru trimestrul III 2022 (date provizorii), pot fi accesate în Baza de date interactivă: <http://bnm.md/bdi/>. compartimentul Statistica conturilor internaționale.

Următoarele ediții vor fi publicate pe pagina web a băncii conform calendarului de diseminare a datelor (<http://bnm.md/ro/content/calendar-evenimente-oficiale>) în compartimentul Statistici și Publicații > Conturile internaționale ale Republicii Moldova.

Cu respect,

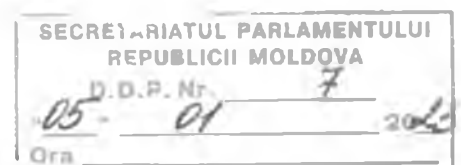
Vladimir MUNTEANU

Prim-viceguvernator

Digitally signed by Munteanu Vladimir
Date: 2023.01.05 11:09:00 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

ex. E. Gonța
tel. 022 82 24 31

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Banca Națională a Moldovei

Conturile internaționale ale Republicii Moldova

Anuar statistic 2021

Chișinău, 2022

Colegiul de redacție: Arcadie Albul, viceguvernator al BNM – președintele colegiului de redacție
Eugeniu Aftene, director al Departamentului raportări și statistică
Angela Gherman-Cernei, șefa Direcției statistica conturilor internaționale

Echipa: Ana Zaharia, Elena Gonța, Angela Moraru, Tatiana Ciloci, Anastasia Sivoconi,
Stanislav Cebotari, Galina Șișcova, Mariana Apostol, Daniil Tinevschi
Ion Borș, Loredana Savenco, Nadejda Toderașcu, Natalia Potereanu

Redactor stilizator: Elena Mămăligă

**DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

**Conturile internaționale ale Republicii Moldova : Anuar
statistic 2021 / Banca Națională a Moldovei ; colegiul de
redacție: Arcadie Albul [et al.]; echipa: Ana Zaharia [et.al.] –
Chișinău: BNM, 2022. – ISBN 975-9975-3015-1-0 (CD).**

Cerințe de sistem: PDF Reader. - 178 p. – ISBN 978-9975-
3271-5-2 (PDF). – Disponibil:

[https://www.bnm.md/ro/content/anuarul-statistic-
conturile-internationale-ale-republicii-moldova-2021](https://www.bnm.md/ro/content/anuarul-statistic-conturile-internationale-ale-republicii-moldova-2021)

336.711(478)+339.727.22(083.41)

C 69

Banca Națională a Moldovei

Bd. Grigore Vieru nr. 1, MD-
2005, or. Chișinău, Republica
Moldova

Telefon: (373 22) 822 410

Fax: (373 22) 220 591

E-mail: official@bnm.md
www.bnm.md

© Banca Națională a Moldovei (BNM), 2022.

Datele din această publicație sunt difuzate de către BNM pentru informare generală. Orice utilizare a informației din această publicație trebuie să fie însoțită de o referință la BNM în calitate de sursă. Reproducerea sau traducerea unor fragmente substanțiale ale acestei publicații sau orice utilizare în scopuri comerciale necesită permisiunea explicită, prealabilă, în formă scrisă din partea BNM. BNM nu poartă răspundere pentru eventualele pagube ce ar putea rezulta din folosirea datelor din această publicație.

Balanța de plăți, poziția investițională internațională, datoria externă și normele metodologice la ele sunt plasate pe site-ul oficial web al BNM: www.bnm.md, compartimentul Statistici și Publicații / Anuarul statistic "Conturile internaționale ale Republicii Moldova".

Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru anul 2022 va fi publicat cel târziu la 31 decembrie 2023.

Întrebările, comentariile, solicitările de informație suplimentară pot fi adresate la:

Telefon: (373 22) 822 317, e-mail: Eugeniu.Aftene@bnm.md

Telefon: (373 22) 822 314, e-mail: Angela.Gherman@bnm.md

CUPRINS

I. NORMELE METODOLOGICE	1
1.1. INTRODUCERE	1
1.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA CONTURILE INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA	3
1.2.1. DEFINIȚII ȘI PRINCIPII GENERALE.....	3
1.2.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA	8
1.2.2.1. STRUCTURA BALANȚEI DE PLĂȚI	8
1.2.2.2. MODALITATEA DE ÎNREGISTRARE A DATELOR	20
1.2.2.3. SURSELE DE INFORMAȚIE	21
1.2.3. NORME METODOLOGICE REFERITOARE LA POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNATĂIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	28
1.2.4. NORME METODOLOGICE REFERITOARE LA DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA	31
II. BAZA INFORMAȚIONALĂ A BALANȚEI DE PLĂȚI, POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNATĂIONALE ȘI A DATORIEI EXTERNE	35
III. EVOLUȚIA CONTURILOR INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA ÎN ANUL 2021.....	46
3.1. Balanța de plăți – prezentare generală	48
3.2. Poziția investițională internațională – prezentare generală	50
3.3. Datoria externă brută – prezentare generală	51
3.4. Informație suplimentară la conturile internaționale	55
a) Remiterile personale	55
b) Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare generală	55
c) Ancheta coordonată a investițiilor directe (CDIS)	56
d) Statistica trimestrială a datoriei externe (QEDS)	56
IV. BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA ÎN ANUL 2021	57
4.1. Contul curent	57
4.1.1. Balanța bunurilor (FOB-FOB)	58
4.1.1.1. Distribuția geografică și structura exportului de bunuri	60
a) Distribuția geografică a exportului de bunuri	60
b) Structura exportului de bunuri pe categorii	62
4.1.1.2. Distribuția geografică și structura importului de bunuri	64
a) Distribuția geografică a importului de bunuri	64
b) Structura importului de bunuri	65
4.1.2. Balanța serviciilor	67

a) Structura exportului de servicii	68
b) Structura importului de servicii	72
4.1.3. Balanța veniturilor primare	73
4.1.4. Balanța veniturilor secundare	76
4.1.5. Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)	77
4.2. Contul de capital	78
4.3. Contul financiar	79
4.3.1. Investiții directe	80
4.3.2. Investiții de portofoliu și derivate financiare	83
4.3.3. Alte investiții	83
4.3.4. Activele de rezervă	87
4.4. Balanța de plăți în prezentare analitică	89
V. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA la 31.12.2021	91
5.1. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale	93
a) Structura activelor financiare externe pe categorii funcționale	93
b) Structura pasivelor externe pe categorii funcționale	95
5.2. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe sectoare instituționale	100
5.3. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe scadențe	101
5.4. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute	101
VI. ANCHETA COORDONATĂ A INVESTIȚIILOR DIRECTE LA 31.12.2021	105
VII. DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA LA 31.12.2021	108
a) Datoria externă brută pe ansamblul sectoarelor instituționale	108
b) Datoria externă publică și privată	112
c) Indicatorii gradului de îndatorare	115
VIII. STATISTICA TRIMESTRIALĂ A DATORIEI EXTERNE	119
IX. STATISTICA OPERAȚIUNILOR BANCARE INTERNAȚIONALE	124
Anexe	130
Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare standard (MBP6), milioane USD	131
Anexa 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare standard (MBP6), milioane EUR	138
Anexa 3. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare desfășurată (MBP6) (mil. EUR)	145
Anexa 4. Sinteza balanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2017-2021 (MBP6)	151
Anexa 5. Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2017-2021	152
Anexa 6. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2017-2021	154

Anexa 7. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2017-2021	156
Anexa 8. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2017-2021	157
Anexa 9. Reexportul de bunuri pe grupuri de mărfuri, fără bunurile pentru/după prelucrare	158
Anexa 10. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, sinteza generală (MBP6), milioane USD	159
Anexa 11. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, sinteza generală (MBP6) (mil. EUR)	162
Anexa 12. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2021, cu detalii suplimentare (MBP6)	165
Anexa 13. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, prezentare analitică, sectorială	168
Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, prezentare analitică, pe scadențe	169
Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 30.09.2020-30.06.2022, prezentare analitică, pe instrumente	170
Anexa 16. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6)	171
Anexa 17. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6) (mil. EUR)	173
Anexa 18. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021	175
X. MODIFICĂRI OPERATE ÎN BALANȚA DE PLĂȚI, POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI ÎN DATORIA EXTERNĂ (ANII 2009-2021) COMPARATIV CU VARIANTELE PUBLICE ANTERIOR	176

Lista acronimelor și abrevierilor

- AA – Alte angajamente
AID – Asociația Internațională pentru Dezvoltare
BDCE – Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI – Banca Europeană pentru Investiții
BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD – Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM – Banca Națională a Moldovei
BNS – Biroul Național de Statistică
BM – Banca Mondială
BP – Balanța de plăți
CC – Contul curent
CIF – Cost, insurance, freight
CSI – Comunitatea Statelor Independente
CDIS – Ancheta coordonată a investițiilor directe
Ct. - Credit
DE – Datoria externă
Dt.- Debit
DMFAS – Debt Management Financial Analysis System (Baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST)
DST – Drepturi speciale de tragere (XDR)
EX – Export
DTS – Datorie pe termen scurt
EUR – Euro
FIDA – Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii
FMI – Fondul Monetar Internațional
FOB – Free on board
GP – Gospodăriile populației
GBP – Liră Britanică (British Pound Sterling)
IFSLSGP – Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
IM – Import
IMST - International Merchandise Trade Statistics (statistica comerțului internațional cu mărfuri)
ISD – Investiții străine directe
M2 – Masa monetară
MBP5 – Manualul “Balanța de plăți”, ediția a V-a
MBP6 – Manualul “Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a
mil. – Milioane
OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PIB – Produsul intern brut
PII – Poziția investițională internațională
p.p. – puncte procentuale
JPY – Yen japonez
RL – Restul lumii
RUB – Rubla rusească
SRTI – Sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale
UAT – Unități administrativ-teritoriale
UE – Uniunea Europeană (fără Marea Britanie)

UE-27 – Uniunea Europeană fără Marea Britanie

USD – Dolarul Statelor Unite ale Americii

QEDS – Quarterly External Debt Statistics (Statistica trimestrială a datoriei externe)

I. NORMELE METODOLOGICE

1.1. INTRODUCERE

Conturile internaționale reprezintă conceptual sinteza relațiilor economice dintre rezidenții țării și nerezidenți. Ele sunt o succesiune de conturi interdependențe, fiecare generalizând un șir de procese, stări și fenomene economice care au loc în relațiile cu nerezidenții într-o anumită perioadă / la un anumit moment. Legătura dintre ele este realizată prin intermediul unor conturi/articole tranzitorii ce asigură reconcilierea datelor prezentate într-un șir consecutiv de sinteze cu structură și nivel de agregare diferit. Putem menționa următoarele conturi macroeconomice internaționale:

- **Balanța de plăți (BP)** reprezintă un set de conturi macroeconomice care reflectă într-o formă generalizată tranzacțiile economice ale unei țări cu restul lumii *într-o perioadă definită* de timp (an, trimestru, lună).
- **Poziția investițională internațională (PII)** reprezintă sinteza activelor financiare ale rezidenților (care sunt creanțele rezidenților față de nerezidenți și activele sub formă de lingouri de aur, plasate în calitate de active de rezervă) și a pasivelor rezidenților față de nerezidenți *la o anumită dată* (sfârșit de trimestru sau sfârșit de an). Diferența dintre activele și pasivele financiare internaționale ale țării (poziția netă) poate fi pozitivă (creditoare) sau negativă (debitoare).
- **Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare** oglindește toată varietatea de fluxuri, ce generează modificările pozițiilor, prezentate în PII, suplimentar tranzacțiilor efective între rezidenți și nerezidenți, reflectate în contul financiar al BP (de exemplu, reevaluările activelor sau pasivelor ca rezultat al modificării prețurilor, fluctuațiilor cursului de schimb al monedelor originale față de valuta de evaluare, alte modificări de volum – reclasificări, anulări etc.) și care permite *stabilirea legăturii dintre pozițiile din PII și fluxurile efective din contul financiar al BP*.

Datoria externă (DE) brută este o sinteză macroeconomică ce reflectă valoarea *la o anumită dată* a pozițiilor pasivelor externe ce reprezintă *instrumente de natura datoriei* (împrumuturi, titluri de angajamente, alocări de DST, numerarul și depozitele nerezidenților, credite comerciale și avansuri de la nerezidenți, alte instrumente de natura datoriei).

Cele mai importante relații în cadrul statisticii conturilor internaționale:

1. tranzacțiile sunt înregistrate în contul curent, contul de capital și contul financiar în bază de partidă dublă;
2. suma soldurilor contului curent și de capital trebuie să fie egală cu soldul contului financiar, denumit *capacitatea netă (+) sau necesarul net (-) de finanțare*. Diferența reprezintă erori și omisiuni ce rezultă în practică din specificul surselor de date și decalajele de timp;
3. instrumentele financiare, activele și pasivele, ale căror fluxuri sunt reflectate în contul financiar al BP și pozițiile în PII, generează venituri primare din investiții, reflectate în contul curent al BP;
4. structura PII derivă din structura contului financiar al balanței de plăți în prezentare standard;

5. soldul PII la finele perioadei este egal cu soldul PII la începutul perioadei plus fluxurile din contul financiar al BP și schimbările reflectate în contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare, efectuate pe parcursul perioadei date;
6. compoziția DE se regăsește în articolele PII și reprezintă cumulativ pozițiile instrumentelor financiare de natura datoriilor, reprezentate pe scadențe și sectoare instituționale, la o anumită dată / sfârșit de perioadă.

Conturile internaționale oferă o imagine completă a tranzacțiilor economice între rezidenți și nerezidenți și stau la baza analizei și aprecierii relațiilor țării cu străinătatea, a activității economice internaționale și a politicii economice externe. Coerența datelor între conturile internaționale și conturile naționale permite compararea acestora și analiza complexă a activității economice a unei țări, atât pe plan intern, cât și internațional.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova se întocmesc în baza art. 5 din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 „Cu privire la Banca Națională a Moldovei”.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova sunt elaborate trimestrial și anual, unitatea de măsură fiind milioane dolari SUA. Informația din aceste statistici nu include datele pentru raioanele din partea stângă a Nistrului și municipiul Bender.

Conturile internaționale sunt revizuite cu regularitate, indicatorii la articole sunt actualizați/modificați cu indicarea obligatorie a efectuării revizuirilor, a cauzelor și motivelor acestora, în conformitate cu următoarea politică:

- datele trimestriale sunt actualizate în fiecare trimestru următor și revizuirile pot cuprinde până la trei trimestre ale anului curent;
- datele anuale sunt actualizate la momentul compilării variantei finale și revizuirile pot cuprinde până la patru ani precedenți anului pentru care se compilează versiunea finală.

Confidențialitatea datelor. În conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Banca Națională a Moldovei (BNM) asigură securitatea și confidențialitatea informației colectate privind tranzacțiile economice internaționale. Datele sunt utilizate numai în scopuri statistice, fiind prezentate sub formă de indicatori și analize doar în stare agregată.

Diseminarea datelor. Statistica conturilor internaționale este diseminată în conformitate cu Standardul Special de Diseminare a Datelor al Fondului Monetar Internațional (FMI), angajament asumat de către Republica Moldova în mai 2006, în termenele stipulate în calendarul de diseminare a datelor (Advance Release Calendar - ARC) și în conformitate cu calendarul de plasare a informațiilor de acces public pe pagina web a BNM.

1.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA CONTURILE INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

Direcția statistică a conturilor internaționale din cadrul Departamentului rapoartări și statistică al Băncii Naționale a Moldovei produce indicatorii balanței de plăți, ai poziției investiționale internaționale și ai datoriei externe brute conform noilor standarde metodologice internaționale recomandate de Fondul Monetar Internațional în *Manualul “Balanța de plăți și poziția investițională internațională”,* ediția a VI-a (2009) (MBP6), “MBP6 - Îndrumarul de compilare” (2014) și în manualul „*Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori*” (SDE 2013).

De asemenea, calculează indicatori suplimentari:

- *remiteri personale (trimestrial)*, conform recomandărilor din manualul „*Tranzacții internaționale cu remiteri – ghid pentru compilatori și utilizatorii*” (2009);
- *investiții directe, conform principiului direcțional (trimestrial)* în cadrul Comentariilor analitice la evoluția CI și al buletinului statistic trimestrial aferent;
- *investiții directe, potrivit principiului direcțional (anual) conform structurii* Anchetei Coordonate a Investițiilor Directe (cu detalieri pe țări și activități economice și prezentare mixtă pe regiuni și activități economice) în baza recomandărilor „*Ghidului Anchetei coordonate a investițiilor directe*” (2015);
- *rezervele internaționale (lunar)* conform ghidului „*Rezervele internaționale și lichiditatea în valută*” (2013).
- *Statistici trimestriale privind datoria externă detaliate* - conform cerințelor Băncii Mondiale (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)), pentru plasare în baze de date comune cu FMI.

1.2.1. DEFINIȚII ȘI PRINCIPII GENERALE

Conturile internaționale reflectă situația și tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți, indiferent de amplasarea lor geografică.

O unitate economică este considerată **rezident** al unui teritoriu economic atunci când are în acest teritoriu centrul de interes economic predominant.

Gospodăriile populației se consideră rezidente ale unui teritoriu economic în cazul în care membrii acestor gospodării au un loc de trai pe acest teritoriu pe o perioadă definită sau nedefinită, dar destul de îndelungată (un an sau mai mult), sau au intenția de ședere de durată, cu excepția studenților, pacienților, diplomaților, militarilor și a lucrătorilor sezonieri, ce se consideră rezidenți ai teritoriului economic unde au domiciliu permanent, indiferent de durata șederii peste hotare. O *întreprindere* se consideră rezidentă a unui teritoriu economic în cazul în care este angajată în activități și tranzacții economice semnificative, deținând spații de producție sau alte locații pe acest teritoriu. Organizațiile sectorului *administrației publice și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* sunt rezidenții teritoriului economic unde au fost fondate și înregistrate.

Teritoriul economic al unei țări constă din teritoriul geografic administrat de un guvern, unde persoanele, bunurile și capitalul circulă liber și sunt subordonate aceluiași autorități monetare și fiscale. El mai include: spațiul aerian, apele teritoriale, teritoriile din apele internaționale

asupra cărora țara are drepturi exclusive, enclavele teritoriale situate pe teritoriul altor state, cum ar fi reprezentanțele diplomatice, consulatele, bazele militare etc. Respectiv, enclavele teritoriale de acest gen ale altor state nu sunt incluse în teritoriul economic al țării date.

Evaluarea tranzacțiilor se efectuează, de regulă, *la prețul pieței*, acesta fiind definit ca suma de bani pe care un potențial cumpărător este gata să o plătească unui potențial vânzător, pentru a achiziționa ceva, când ambii sunt părți independente și urmăresc numai interese comerciale.

Momentul de înregistrare a tranzacțiilor este momentul, real sau estimat, când o valoare economică este creată, transformată, schimbată, transferată sau stinsă / anulată. În realitate, acest moment nu întotdeauna este evident și poate fi atribuit momentului în care părțile înregistrează tranzacția în conturile lor contabile. În mare parte, tranzacțiile sunt înregistrate în bilanța de plăți conform principiului de „*drept constatat*”.

Stabilirea momentului înregistrării ține de tipul operațiunilor. Pornind de la specificul sistemului statistic de colectare și compilare a datelor, BNM înregistrează:

- tranzacțiile cu bunuri – la momentul schimbării dreptului de proprietate asupra lor;
- tranzacțiile cu servicii – la momentul prestării serviciului sau efectuării plății;
- remunerarea salariaților, prestațiile sociale, transferurile personale – în perioada în care are loc plata sumelor respective;
- dobânzile la împrumuturi și la alocările de drepturi speciale de tragere – la momentul când ar fi trebuit să fie efectuate plățile conform acordurilor, după principiul de „*drept declarat*”, la depozite – la momentul efectuării plății, la titlurile de angajamente – conform principiului de „*drept constatat*”;
- granturile și asistența tehnică – la data efectuării tranzacției;
- reinvestirea profiturilor – în perioada în care sunt realizate;
- dividendele – la momentul declarării lor (în cazul băncilor) și în perioada în care are loc plata sumelor respective (în cazul altor sectoare);
- operațiunile cu titluri de participare – la momentul înregistrării tranzacției în conturile contabile pentru emisiile noi la băncile licențiate, la data efectuării tranzacției pentru alte sectoare;
- creditele comerciale – în momentul schimbării dreptului de proprietate asupra unui activ nefinanciar;
- titlurile de valoare – la momentul schimbării dreptului de proprietate asupra lor, care determină data efectuării tranzacției;
- tragerile de împrumuturi – la data efectuării tranzacției;
- rambursările de împrumuturi – la momentul când plățile au fost efectuate, reeșalonate sau iertate de creditor.

Fluxurile sunt tranzacții economice efective și rezultatul unor evenimente care au avut loc într-o anumită perioadă. Fluxurile internaționale se înscriu în conturi ca tranzacții (în bilanța de plăți) și ca alte modificări ale activelor și pasivelor financiare în contul altor modificări. Pozițiile și fluxurile activelor și pasivelor financiare se grupează după categorii funcționale și instrumente. Fluxurile pot fi:

- fluxuri legate de tranzacții economice;

- alte fluxuri.

Tranzacțiile din activitatea economică a două entități instituționale se desfășoară conform acordului reciproc și reprezintă un schimb al dreptului de proprietate asupra unor valori economice sau un transfer.

Tranzacțiile înscrise în conturile internaționale se efectuează între două entități instituționale, una din ele fiind rezident al țării care prezintă statistica, iar alta – nerezident. Pentru fiecare tranzacție se efectuează două înregistrări – pe credit sau pe debit la articolele contului curent și / sau ca majorare / micșorare a activelor financiare / pasivelor. Noțiunea de tranzacții nu implică neapărat un flux real și unul financiar, putând fi reprezentată atât prin contra fluxuri nemonetare sau unilaterale, cât și prin contra fluxuri pur financiare, reflectate la active și pasive.

Tranzacțiile din conturile internaționale se clasifică după diverse criterii. După reciprocitate – tranzacțiile sunt bilaterale (*schimburi*) și unilaterale (*transferuri*); după natura valorii tranzacționate – sunt fluxuri monetare și nemonetare; după modul de calcul – sunt fluxuri reflectate la valoarea efectiv tranzacționată (utilizare / rambursare de împrumut) sau la valoarea calculată pentru perioada dată (dobânda la împrumuturi, dividende); pot fi tranzacții calculate direct (servicii de transport) sau indirect măsurate (SIFIM – servicii de intermediere financiară indirect măsurate); după modul de captare / reflectare – tranzacții imputate sau redirecționate circular (reinvestirea profiturilor) și tranzacții directe / efective.

Schimburile reprezintă tranzacții în care are loc furnizarea unei valori economice contra altei valori economice echivalente. Valorile economice, în linii mari, pot fi împărțite în resurse reale (bunuri, servicii și venituri) și instrumente financiare și derivate financiare. Tranzacțiile cu instrumente financiare nu țin doar de modificarea dreptului de proprietate asupra creanțelor și angajamentelor existente, ci și de crearea / apariția sau stingerea / anularea acestora. Schimburile sunt cele mai numeroase și mai importante tranzacții raportate în BP. Achiziționarea de bunuri și servicii, remunerarea salariaților, plata dividendelor, contractarea împrumuturilor etc., toate sunt schimburi. *Transferurile* sunt tranzacții în care un partener furnizează o valoare economică unui alt partener fără să primească în schimb o altă valoare. Deoarece tranzacțiile în BP sunt înregistrate în partidă dublă, transferurile sunt utilizate pentru a efectua înregistrarea compensatorie a valorii economice a obiectului tranzacției. De exemplu, bunurile primite sub forma ajutorului umanitar se reflectă la *bunuri* (valoarea de piață a bunurilor) și la *cooperare internațională* (înregistrare compensatorie a valorii bunurilor respective – transferuri). Exemple de transferuri sunt taxele și impozitele, subvențiile, iertarea datoriilor, moștenirile. *Tranzacțiile monetare* sunt tranzacțiile în care o unitate instituțională efectuează (primește) o plată sau acceptă o obligațiune (achiziționează un activ) exprimată în unități monetare. *Tranzacțiile nemonetare* sunt acelea în care obiectul tranzacției nu este exprimat în unități monetare, de exemplu: barterul, remunerările și plățile în formă naturală; ajutorul umanitar sub formă de bunuri și servicii etc. Înregistrarea tranzacțiilor nemonetare are loc în baza valorii de piață a obiectului tranzacției. *Regruparea tranzacțiilor* înregistrate în conturile internaționale este de trei tipuri:

1. Redistribuirea / reclassificarea tranzacțiilor (de exemplu, de la un sector instituțional la altul, contribuțiile în fondurile de asigurări sau de pensii se efectuează de unele entități, dar se referă la gospodăriile populației);

2. Divizarea tranzacțiilor (de exemplu, dobânzile către plată / spre achitare din intermedierea financiară se divizează între veniturile din investiții și serviciile de intermediere financiară indirect măsurate);
3. Înregistrări convenționale (de exemplu, reflectarea tranzacțiilor imputate, calculate indirect ca profitul reinvestit al întreprinderii cu investiții străine directe, venitul din investiții în cazul rezervelor tehnice de asigurare, venitul nedivizat al fondurilor de investiții sau a tranzacțiilor redirecționate).

Alte modificări reflectă fenomene economice reale care modifică activele și pasivele unei economii de la începutul și până la sfârșitul perioadei de raportare, altele decât tranzacțiile înregistrate în BP.

În conturile internaționale alte modificări se referă doar la activele financiare și pasive și se înregistrează în PII. Ele se clasifică în două categorii mari:

- Alte modificări ale volumului activelor și pasivelor;
- Reevaluarea activelor sau pasivelor, ca rezultat al modificărilor de preț sau al fluctuației cursului valutar pe parcursul perioadei de referință.

La alte modificări ale volumului activelor / pasivelor se înregistrează *anularea unilaterală a datorilor de către creditor, schimbările în clasificarea activelor / pasivelor, monetizarea și demonetizarea aurului în lingouri* și alte procese economice.

Anularea datoriei are loc în cazul când creditorul recunoaște unilateral imposibilitatea de a recupera datoriile. *Iertarea datoriei* însă apare ca rezultat al unor acorduri bilaterale între părțile implicate, având ca motivație acordarea unor beneficii economice. *Iertarea datoriei* se deosebește de *anularea datoriei* și se înregistrează ca tranzacție în contul de capital (transfer de capital) al balanței de plăți.

Pozițiile reprezintă valoarea activelor financiare și a pasivelor la o anumită dată. Ele se reflectă în poziția investițională internațională. Datele despre poziții sunt prezentate conform situației la începutul și la finele unei perioade de referință (trimestru, semestru, primele nouă luni ale anului, an) sau în dinamică pentru un interval de timp definit. Modificarea poziției de la începutul perioadei și până la sfârșitul ei se efectuează ca urmare a fluxurilor înregistrate în perioada dată (tranzacțiile din BP și alte modificări). **Unitatea instituțională** este o entitate economică care corespunde următoarelor criterii:

1. desfășoară activitate economică, este proprietarul bunurilor sau serviciilor și în relațiile cu alte entități instituționale deține dreptul de schimb asupra acestor proprietăți;
2. are autonomie de decizie în exercitarea funcției sale principale de activitate economică și poartă toată răspunderea în fața legii;
3. poate deține angajamente față de alte entități instituționale și poate încheia contracte;
4. dispune de contabilitate completă (are documente contabile și un bilanț al activelor și pasivelor sale).

Unitate instituțională se consideră atât filiala / sucursala, cât și unitatea instituțională convențională, în cazul în care se respectă criteriile expuse mai sus. Există două tipuri principale de entități instituționale:

1. Gospodării – persoane fizice sau grupuri de persoane fizice;

2. Societăți (corporații sau quasi-corporații, societăți necomerciale și entități ale sectorului administrației publice – persoane juridice sau organizații obștești), a căror activitate este recunoscută de stat și care activează conform legislației în vigoare. Quasi-corporațiile sunt întreprinderi fără personalitate juridică, dar care activează de parcă ar exista separat de proprietarii săi.

Entitățile instituționale se grupează în sectoare instituționale. Tranzacțiile se atribuie sectorului instituțional din care face parte unitatea rezidentă participantă. Astfel, articolele conturilor internaționale (venituri secundare, transferurile de capital, investițiile de portofoliu, derivatele financiare, alte investiții) sunt înregistrate în funcție de sectorul economic căruia îi aparține unitatea rezidentă implicată în tranzacție. Clasificarea sectoarelor instituționale:

1. **Banca centrală (autorități monetare)** – Banca Națională a Moldovei;
2. **Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală** – băncile licențiate;
3. **Administrația publică** – instituțiile guvernamentale, autoritățile publice locale;
4. **Alte sectoare:**
 - **Alte societăți financiare**
 1. fonduri ale pieței financiare;
 2. fonduri de investiții;
 3. alte societăți financiare de intermediere;
 4. auxiliari financiari (*casele de schimb valutare și operatorii transferurilor de bani*);
 5. societăți de asigurare;
 6. fonduri de pensii;
 - **Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației**
 - *societăți nefinanciare* – întreprinderi industriale și comerciale, inclusiv cele publice;
 - *gospodăriile populației* – persoane fizice, care deseori (dar nu neapărat) sunt unite în familii;
 - *instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* – societăți de binefacere, societăți profesionale, religioase, culturale, partide politice.

1.2.2. NORMELE METODOLOGICE REFERITOARE LA BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA

1.2.2.1. STRUCTURA BALANȚEI DE PLĂȚI

Balanța de plăți este alcătuită din următoarele conturi: contul curent, contul de capital și contul financiar. Contul curent include: balanța comerțului cu bunuri, balanța serviciilor, balanța veniturilor primare, balanța veniturilor secundare. Contul de capital cuprinde: achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse și transferurile de capital. Contul financiar constă din: investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare, alte investiții și active de rezervă. Conform structurii standard a BP, indicatorii agregați în contul curent și de capital sunt prezentați în bază brută ca suma tuturor tranzacțiilor înregistrate la articolul respectiv, atât la intrări, cât și la ieșiri. Indicatorii contului financiar sunt înregistrați în bază netă, reflectând valoarea diferenței între intrări și ieșiri pentru fiecare categorie funcțională și instrument financiar al activelor și pasivelor, separat pentru *achiziția netă de active financiare* și *acumularea netă de pasive* (*achiziția netă de active financiare* reprezintă majorarea activelor minus scăderea activelor, iar *acumularea netă de pasive* este egală cu acumularea angajamentelor minus diminuarea angajamentelor). Suplimentar prezentării standard a BP este elaborată și prezentarea desfășurată care include, pe lângă indicatorii contului curent și de capital, și indicatorii contului financiar în bază brută (după relevanță). Articolele *balanței de plăți* sunt structurate în felul următor: **Contul curent** reflectă totalitatea tranzacțiilor între rezidenți și nerezidenți ce țin de comerțul internațional cu *bunuri și servicii* și încasările și plățile de *venituri primare* și *venituri secundare*.

Contul *Bunuri* cuprinde tranzacțiile cu bunuri în care are loc schimbul dreptului de proprietate asupra acestora între rezidenți și nerezidenți, fără a ține cont de faptul dacă bunurile au traversat sau nu hotarul țării (bunurile ce nu traversează hotarul țării sunt: bunurile procurate în porturi de către transportatorii internaționali și mărfurile negociate peste hotare). Tot aici se includ tranzacțiile cu bunuri aferente comerțului electronic și portmoneelor electronice. De menționat că unele bunuri sunt incluse la servicii, de exemplu, consumul ambasadelor pe teritoriul altor state – la bunuri și servicii guvernamentale.

- *Mărfurile generale în baza bilanței de plăți* cuprind bunurile care fac obiectul unui transfer de proprietate economică între un rezident și un nerezident și care nu sunt incluse în alte categorii specifice, precum bunurile negociate peste hotare și aurul nemonetar sau ca parte a unui serviciu. Mărfurile generale sunt evaluate la valoarea de piață pe bază franco la bord (FOB).
- *Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare* presupun achiziționarea de bunuri de către un rezident de la un nerezident și revânzarea lor ulterioară unui alt nerezident, fără ca bunurile să traverseze hotarul economiei raportoare. Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare reprezintă diferența dintre vânzările și cumpărările de mărfuri negociate peste hotare.
- *Aurul nemonetar* cuprinde toate tranzacțiile cu aur, în afara aurului monetar. Aurul monetar este deținut de către autoritățile monetare și înregistrat ca *activ de rezervă*.

Bunurile pentru și după prelucrare, precum și bunurile trimise la reparații nu se includ în mărfurile generale în balanța de plăți, pentru că nu are loc schimbul dreptului de proprietate, iar valoarea serviciilor de prelucrare și de reparații se include în articolele respective în cadrul

serviciilor.

La contul *Servicii* se înregistrează serviciile prestate dintre rezidenți și nerezidenți. Serviciile sunt clasificate ca:

- *Serviciile de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților* includ prelucrarea, asamblarea, etichetarea, ambalarea bunurilor, realizate de întreprinderi care nu dețin în proprietate bunurile în cauză. Prelucrarea este realizată de o entitate care primește un comision de la proprietar și, fiindcă dreptul la proprietate asupra bunurilor nu se schimbă, nu este înregistrată nicio tranzacție cu mărfuri. Valoarea comisioanelor pentru serviciile de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților nu este neapărat egală cu diferența dintre valoarea bunurilor trimise pentru prelucrare și valoarea bunurilor primite după prelucrare.
- *Serviciile de întreținere și de reparații* cuprind lucrările de întreținere și reparații efectuate de rezidenți asupra bunurilor care sunt deținute de nerezidenți (și invers). Reparația și întreținerea vapoarelor, aeronavelor și a altor echipamente de transport sunt incluse la acest articol. Curățarea echipamentelor de transport este exclusă, fiind inclusă la *serviciile de transport*, întreținerea și reparațiile construcțiilor sunt incluse la *construcții*, iar întreținerea și reparațiile calculatoarelor sunt incluse la *serviciile de informatică*.
- *Serviciile de transport* reprezintă procesul transportării internaționale a persoanelor și bunurilor în altă țară decât cea de rezidență sau proveniență, cu trecerea obligatorie a frontierei de stat, precum și serviciile auxiliare conexe. Serviciile de transport sunt specificate pe: (i) tipuri de transport: maritim, aerian, alte mijloace de transport, și în continuare pentru fiecare tip de transport se specifică: (ii) transportarea de pasageri, de mărfuri și alte servicii, precum sunt cele de încărcare / descărcare, deservirea unităților de transport, depozitare și antrepozitare, ambalare și reambalare, curățarea echipamentelor de transport, efectuate în porturi și aeroporturi etc. Serviciile poștale și de curierat sunt evidențiate separat în categoria serviciilor de transport și includ preluarea, transportul și livrarea scrisorilor, ziarelor, periodicelor, broșurilor, a altor materiale tipărite, a coletelor și pachetelor.
- *Călătoriile* includ bunurile și serviciile achiziționate într-o economie de către călătorii nerezidenți, în scopuri de afaceri sau personale (inclusiv călătoriile ce țin de tratament și de studii). Pe credit se va înscrie valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate de către nerezidenți în cursul vizitelor lor în Republica Moldova. Pe debit se va înscrie valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate din alte economii de către rezidenți în cursul vizitelor peste hotare. În călătorii sunt incluse serviciile de transport local pe teritoriul țării vizitate, iar serviciile de transport internațional sunt reflectate la *transportul de pasageri*. De asemenea, se exclud bunurile achiziționate de călători pentru revânzare în economia proprie sau într-o altă economie. Călătoriile sunt divizate în:
 - *Călătorii de afaceri* ce includ achiziționarea de bunuri și servicii de către cei care călătoresc în interes de afaceri (inclusiv de către lucrătorii sezonieri, transfrontalieri și alții care nu sunt rezidenți ai economiei unde sunt angajați). *Călătoriile de afaceri* sunt divizate în continuare în *bunuri și servicii* procurate de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt și *alte călătorii de afaceri*.

- *Călătorii în interes personal* ce cuprind bunurile și serviciile achiziționate de către călătorii care se deplasează în străinătate în alte scopuri decât cele de afaceri (vacanțe, participarea la activități recreative și culturale, pelerinajul, precum și pentru educație sau sănătate). În cadrul *călătoriilor personale* se evidențiază: *serviciile de sănătate, serviciile de instruire și altele*. Serviciile de instruire și sănătate prestate la distanță, se clasifică la *servicii personale, culturale și de agreement*.
- *Serviciile de telecomunicații, de informatică și de informații* reprezintă serviciile internaționale de *telecomunicații* (sunete și imagini transmise prin intermediul telefonului, radioului, internetului; deservirea canalelor informaționale, alte servicii conexe), *serviciile de informatică* (serviciile destinate componentelor hardware și / sau software, de prelucrare a datelor, de consultanță, de instalare, de întreținere și reparare a computerelor, de asistență privind gestionarea resurselor informatice, analiza, proiectarea și programarea de sisteme informatice „la cheie” (inclusiv dezvoltarea și proiectarea de pagini de internet) și furnizarea de consultanță tehnică pentru programe de calculator (software); licențele de utilizare limitată în timp (periodică) a programelor de calculator nepersonalizate livrate pe suport magnetic, ce exclud posibilitatea distribuirii sau reproducerii acestora; programele (software) nepersonalizate descărcate sau livrate pe căi electronice, indiferent dacă plata pentru licență se efectuează periodic sau este o plată unică; dezvoltarea, producerea, furnizarea și elaborarea documentației pentru programele de calculator personalizate, inclusiv de sisteme de operare realizate la comandă pentru utilizatori specifici; întreținerea sistemelor și alte servicii auxiliare; consultanța și asistența în problemele legate de gestionarea resurselor informatice / software, precum și serviciile de instruire personalizate, prestate unei persoane sau a unui grup de persoane, cum ar fi instruirea angajaților unei companii; serviciile de prelucrare a datelor, cum ar fi introducerea, sortarea și prelucrarea datelor; serviciile de găzduire a paginilor de internet și gestionarea echipamentelor informatice); *serviciile de informații* (serviciile agenților de presă, serviciile privind bazele de date (stocarea, păstrarea și diseminarea datelor), portalurile de căutare pe internet, precum și abonamentele individuale la ziare și ediții periodice prin poștă sau electronic, serviciile bibliotecilor și arhivelor).
- *Serviciile financiare* cuprind comisioanele pentru serviciile de intermediere financiară și pentru servicii auxiliare prestate între rezidenți și nerezidenți. Ele sunt divizate în:
 - *Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare*, ce constau din diverse comisioane pentru acceptarea de depozite și acordarea de credite, pentru garanții unice, pentru rambursări anticipate sau întârziate, de administrare a conturilor, servicii de carduri bancare, comisioane și taxe legate de leasingul financiar, factoring, subscrieri și compensarea plăților. Aici nu se includ depuneri de mijloace financiare pentru efectuarea tranzacției propriu-zise sau în contul unor instrumente financiare.
 - *Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)*, ce exprimă valoarea estimată a serviciilor furnizate de intermediarii financiari pentru care nu se încasează taxe sau comisioane explicite, dar care sunt cuprinse în diferența dintre rata efectivă a dobânzii și rata dobânzii pe piața interbancară.

- *Construcțiile* cuprind crearea, renovarea, repararea sau extinderea activelor fixe sub formă de clădiri, amenajări ale teritoriului și alte construcții (inclusiv drumuri, poduri, baraje, linii electrice și feroviare, rețele de televiziune etc.). Sunt incluse lucrările de instalare, asamblare, modernizare, amenajare a teritoriului, servicii specializate. Contractele de construcții din comerțul internațional cu servicii sunt pe termen scurt. Proiectele mari de construcții care durează un an sau mai mult vor conduce la înființarea unei filiale rezidente, a cărei activitate este reflectată la investiții directe. Construcțiile sunt divizate în:
 1. *Construcții în străinătate*, ce cuprind serviciile de construcții furnizate nerezidenților de către întreprinderi rezidente ale economiei raportoare (credit / exporturi), precum și bunurile și serviciile achiziționate în economia gazdă de întreprinderile respective (debit / importuri);
 2. *Construcții în economia raportoare*, ce constau din serviciile de construcții furnizate rezidenților din economia raportoare de către întreprinderi de construcții nerezidente (debit), precum și bunurile și serviciile achiziționate în economia raportoare de către întreprinderile nerezidente respective (credit).
- *Serviciile de asigurare și ale fondurilor de pensii* cuprind asigurările directe, cum ar fi asigurările de viață, de sănătate, de mărfuri transportate și alte asigurări; reasigurările; serviciile auxiliare de asigurare; precum și serviciile de pensii și de garanții standardizate.
- *Serviciile de arhitectură, de inginerie, științifice și alte servicii tehnice* cuprind plăți pentru:
 - *Servicii de inginerie*, ce includ lucrările de proiectare, dezvoltare și utilizare a mașinilor, utilajelor, proceselor și sistemelor, precum și desfășurarea cercetărilor în domeniul proiectelor ingineresti. Aici nu se includ serviciile de instalare / montare și configurare a utilajelor și echipamentelor la nivelul unității economice, nesemnificative în echivalentul monetar, acestea se includ în *alte servicii de afaceri*;
 - *Servicii științifice și alte servicii tehnice*, ce includ serviciile de topografie, cartografie, testare și certificare a produselor, serviciile meteorologice; inspecția tehnică, certificarea navelor maritime, avioanelor, automobilelor, certificarea și autentificarea operelor de artă; testarea și analiza proprietăților fizice ale materialelor; testarea și analiza proprietăților chimice și biologice ale aerului, apei, solului, alimentelor, produselor farmaceutice etc.; testarea și analiza în domeniile științifice conexe;
 - *Servicii de arhitectură*, ce includ planificarea urbană și regională, serviciile de arhitectură peisagistică, inclusiv elaborarea planurilor privind utilizarea terenului, selecția, controlul și utilizarea șantierului, studiile de fezabilitate, evaluarea impactului asupra mediului și evaluările economice ale planurilor de dezvoltare urbană.
- *Taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale* cuprind plățile pentru utilizarea temporară a drepturilor de proprietate intelectuală (francize și mărci comerciale; licențe pentru utilizarea rezultatelor activității de cercetare și dezvoltare; licențe pentru reproducerea și/sau distribuția de software; licențe pentru reproducerea și/sau distribuția produselor audiovizuale și conexe). Aici nu se include schimbul definitiv și irevocabil al drepturilor de

proprietate intelectuală (înstrăinarea / vânzarea acestora), asemenea tranzacții se clasifică la *achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse* în Contului de capital.

- *Bunurile și serviciile administrației publice* cuprind tranzacțiile efectuate de:
 1. *Ambasade și consulate*, ce includ cheltuielile de întreținere efectuate în țara de amplasare a acestora; taxele și plățile pentru eliberarea vizelor, perfectarea actelor și alte servicii prestate; cheltuielile efectuate de către diplomați, angajații consulari și membrii familiilor lor în țara de amplasare a acestora;
 2. *Reprezentanțe și unități militare*, ce includ cheltuielile de întreținere efectuate în țara de amplasare, inclusiv cheltuielile personalului militar;
 3. *Alte mărfuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)*, ce includ cheltuielile curente efectuate de către alte organizații internaționale și instituții guvernamentale.

Tot aici se clasifică serviciile de înregistrare de stat a navelor maritime din străinătate, precum și eliberarea certificatelor de înregistrare de stat a medicamentelor de către instituțiile/agențiile publice aflate în subordinea Guvernului; plățile către administrația publică pentru permise, pașapoarte, patente de întreprinzător și alte tipuri de licențe decât cele menționate la *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale*.

- *Alte servicii*: servicii personale, culturale și de agrement; alte servicii pentru afaceri (cercetare și dezvoltare, profesionale și de consultanță managerială, comerciale și altele).

La *Venituri primare* sunt prezentate remunerările acumulate de entitățile instituționale pentru contribuția acestora la procesul de producție sau pentru furnizarea de active financiare sau din închirierea resurselor naturale altor entități instituționale și este divizat în:

- *Remunerarea salariaților* ce reprezintă valoarea totală brută a remunerărilor în numerar sau în natură, inclusiv taxele, impozitele și contribuțiile în sistemele de asigurare socială, medicală etc. când angajatorul și angajatul sunt rezidenți în economii diferite. Din valoarea brută nu se exclud cheltuielile de întreținere efectuate de angajați în țara gazdă, acestea se înregistrează compensatoriu la articolul *călătorii*. La fel se reflectă impozitele plătite în țara gazdă, înregistrate compensatoriu la *venituri secundare*.
- *Veniturile din investiții* ce reprezintă încasări și plăți aferente creanțelor și angajamentelor externe. Această categorie cuprinde veniturile din investiții directe, investiții de portofoliu, alte investiții și din active de rezervă. La intrări ele includ venituri de încasat provenite din capitalul investit sau împrumutat în exterior de către rezidenți, la ieșiri se reflectă veniturile nerezidenților obținute din capitalul investit în Republica Moldova sau împrumutat rezidenților. Cele mai uzuale tipuri de venituri din investiții sunt veniturile din participații și acțiuni (dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților, profituri reinvestite) și veniturile aferente instrumentelor de datorie (dobânzi):
 1. *Dividendele și retragerile din veniturile quasi-societăților* sunt constituite din câștigurile distribuite în baza acțiunilor sau altor forme de participare la capitalul social al întreprinderilor în cadrul investițiilor directe și de portofoliu.
 2. *Profiturile reinvestite* reprezintă veniturile investitorilor străini direcți ce nu le-au fost distribuite sub formă de dividende sau alte beneficii.

3. *Dobânzile constituie* plăți în conformitate cu un acord, având caracter obligatoriu între creditor și debitor (de exemplu: dobânda la împrumuturi, la depozitele bancare; cupoanele la titlurile de valoare etc.).
 - *Alte venituri primare* sunt clasificate în funcție de sectorul instituțional al economiei raportoare (*administrația publică și alte sectoare*) și includ următoarele componente:
 1. Impozite pe producție și pe importuri;
 2. Subvenții;
 3. Renta.

Impozitele pe producție, produse și import sunt clasificate la alte venituri primare. Impozitele pe produse și import cuprind taxe pe valoarea adăugată pentru livrarea/importul mărfurilor sau al serviciilor impozabile, taxe vamale și accize (impozite stabilite pe unele mărfuri de consum). Impozitele pe produse fac parte din prețul produsului sau al serviciului, fiind reținute și achitate de subiecții impozabili la diferite etape (producere, distribuție și consum). În prezent în balanța de plăți acestea sunt înregistrate doar parțial, în măsura disponibilității informației. Restituirea impozitelor reprezintă înregistrări negative: rambursări de impozite de la bugetul de stat către persoane fizice nerezidente se reflectă la intrări cu minus (administrația publică), rambursarea taxelor din străinătate în favoarea persoanelor fizice rezidente se reflectă la ieșiri cu minus (alte sectoare). O abordare similară este aplicabilă și restituirilor de impozite în cadrul Veniturilor secundare. Renta reprezintă venitul încasat de către proprietarul resurselor naturale pentru transmiterea dreptului de utilizare a acestora către alte unități instituționale nerezidente. Plăți/încasări ale administrației publice pentru utilizarea terenului fără construcții, cum ar fi bazele militare, se clasifică la *Rentă* și nu la *Bunuri sau servicii ale administrației publice*. Plățile pentru drepturi de survol se vor clasifica la rentă, iar plățile pentru gestionarea (controlul) traficului aerian se vor reflecta la *Alte servicii de transport*. Tot aici se includ contractele de transfer temporar sau de împrumut ale jucătorilor de fotbal, în timp ce contractele de transfer definitiv se clasifică în Contul de capital la *achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse*. Contul *Venituri secundare* include înregistrările compensatorii aferente trecerii dreptului de proprietate asupra resurselor materiale și financiare de la rezidenții unei țări la rezidenții altei țări, fără încasarea unor valori economice în schimb. Totalitatea tranzacțiilor reflectate la venituri secundare sunt *transferuri*. Veniturile secundare sunt divizate după sectoare: *administrația publică și societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației*. Exemple de *venituri secundare* des întâlnite în practică sunt transferurile personale, contribuțiile și prestațiile sociale, impozitele, ajutoarele umanitare și asistența tehnică în cadrul cooperării internaționale, primele și despăgubirile în cadrul asigurărilor (altele decât cele de viață) etc. *Impozitele curente* sunt formate din impozite pe venit, patrimoniu, creșterea/pierderea de capital, operațiuni financiare (emisii, vânzarea/cumpărarea valorilor mobiliare) și alte taxe/impozite ale nerezidenților ce nu intră în componența veniturilor primare. *Contribuțiile sociale* reprezintă primele de asigurare socială datorate sau achitate de gospodăriile populației pentru constituirea fondului de rezervă în cadrul sistemelor de asigurare socială. *Prestațiile sociale* reprezintă plăți în cadrul sistemului public de protecție socială, cum ar fi pensiile, indemnizațiile de șomaj, de invaliditate, incapacitate temporară de muncă etc., precum și alte plăți cu destinația similară prestațiilor de asigurări sociale.

Cooperarea internațională curentă cuprinde transferuri în numerar sau bunuri, între guvernele diferitor țări și organizațiile internaționale:

- granturi, ajutoare umanitare, inclusiv sub formă de bunuri – alimente, îmbrăcăminte, medicamente etc., acordate în situații excepționale, cum ar fi dezastrelor naturale;
- contribuții anuale regulate plătite din bugetul de stat în favoarea organizațiilor internaționale, cu excepția taxelor; precum și transferuri regulate către autoritățile administrației publice pentru susținerea politicii promovate de organizații internaționale.

De menționat, că achitarea capitalului acționar în cazul deținerii de către autoritățile administrației publice a acțiunilor subscrise la diverse structuri internaționale, se reflectă în Contul financiar la investiții de portofoliu, iar participarea la capitalul anumitor organizații internaționale, uniuni economice sau monetare, ce nu este sub formă de titluri de valoare se clasifică la Alte participații. Contribuțiile la capitalul social al organizațiilor internaționale, ce nu oferă plătitorului dreptul la o parte din activele beneficiarului, se clasifică la Transferuri de capital.

Transferurile curente diverse, în numerar sau bunuri, includ toate transferurile curente, altele decât cele descrise mai sus. Acestea cuprind: primele nete de asigurare și despăgubirile pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață); transferuri curente către IFSLSGP; transferuri curente între gospodăriile populației; amenzi și penalități; plăți nesemnificative de compensații pentru prejudicii cauzate unor persoane sau daune suferite de proprietăți sau bunuri, pentru neexecutarea clauzelor contractuale, alte pierderi și riscuri ce nu au fost asigurate; cadouri și donații curente nesemnificative; transferuri curente în cadrul loteriilor și jocurilor de noroc, efectuate în favoarea câștigătorilor sau în scopuri filantropice, ce sunt estimate din costul total al biletelor procurate după deducerea serviciilor și sunt privite ca transferuri directe de la participanții la loteriile sau jocurile de noroc în beneficiul câștigătorilor și organizațiilor de caritate.

Contul de capital cuprinde achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse și transferurile de capital.

Activele nefinanciare neproduse constau din:

- resurse naturale, ce cuprind terenurile, rezervele de minereuri, de apă, spațiul aerian, drepturile de emisii și alte permise dacă acestea sunt comercializabile etc. Tranzacțiile internaționale cu terenuri au loc în cazul achiziționării / disponibilizării terenului sau în cazul semnării unui contract de leasing pe termen lung asupra terenului pentru instituirea enclavelor teritoriale, misiunilor diplomatice sau a bazelor militare. De asemenea, tranzacțiile internaționale au loc în cazul schimbului benevol al suveranității statului asupra anumitor teritorii, fie contra plată, fie prin transfer gratuit. Anexarea unilaterală a teritoriilor nu reprezintă transferuri de capital;
- contracte, închirieri și licențe, care sunt recunoscute drept active economice. Aici se includ contractele de leasing operațional comercializabile, contractele de multiproprietate în regim de timp partajat, licențele pentru desfășurarea anumitor genuri de activitate, dreptul exclusiv al unei edituri de a publica noile lucrări ale unui anumit autor etc.;

- active comerciale, ce cuprind embleme și mărci comerciale, denumiri de branduri, logotipuri, nume de domenii (extensii/hosting) și titluri ale edițiilor periodice, cu condiția că sunt comercializate separat de unitățile instituționale care le dețin.

Achiziționarea și cesiunea de active nefinanciare neproduse sunt înregistrate separat în valoare brută (*achiziționarea brută – debit / cesiunea brută – credit*). La acest articol din contul de capital se înregistrează numai achiziționarea sau cesiunea de astfel de active (schimbul dreptului de proprietate), nu și utilizarea lor.

Transferurile de capital constau din (a) transferuri de proprietate asupra activelor fixe, (2) transferuri de fonduri legate sau condiționate de achiziționarea sau cedarea de active fixe și (3) iertarea datoriilor de către creditorii. Transferurile de capital se pot efectua în numerar sau în natură și sunt clasificate în funcție de sectorul instituțional din economia raportoare (*administrația publică sau alte sectoare*).

Exemple de transferuri de capital guvernamentale sunt: granturile investiționale de la donatori internaționali, iertarea datoriei de către un creditor extern ș.a. Transferurile de capital între gospodăriile populației țin de cadourile prețioase (cum ar fi imobile, cote-părți în capitalul întreprinderilor) sau moștenirile valoroase. Suma soldului **contului curent** și **contului de capital** definește indicatorul „**capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare**” a țării în relațiile economice cu restul lumii.

Contul financiar înregistrează tranzacții cu active financiare și pasive ce au loc între rezidenți și nerezidenți și care reflectă *achiziții nete de active financiare și acumulări nete de pasive* pe parcursul unei perioade.

Creșterea atât a activelor financiare, cât și a pasivelor este înregistrată cu semnul plus, iar diminuarea – cu semnul minus.

După categoria funcțională, tranzacțiile financiare sunt clasificate ca: *investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare (altele decât rezervele), alte investiții, active de rezervă*. Tranzacțiile financiare sunt divizate în continuare pe tipuri de instrumente, sectoare instituționale și scadențe. Se disting trei categorii mari de tipuri de instrumente: (1) participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, (2) instrumente de natura datoriei și (3) alte active și pasive.

Investițiile directe sunt un grup de tranzacții transfrontaliere de investire asociate cu un rezident al unei economii (investitor direct) care deține controlul sau un grad semnificativ de influență asupra gestionării unei întreprinderi care este rezidentă a altei economii (întreprindere cu investiții directe). În conformitate cu standardele internaționale, deținerea directă sau indirectă a 10% sau mai mult din drepturile de vot într-o întreprindere rezidentă a unei economii de către un investitor rezident al altei economii este dovada unei relații de investiție directă. Noțiunea de investiție directă este similară metodologiei OCDE din *Definiția de referință a investițiilor străine directe, ediția a IV, 2008*.

În cadrul investițiilor directe se reflectă separat următoarele componente:

- *Participațiile și acțiunile fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor*, care se referă la toate participațiile directe la capitalul social al entităților economice într-o altă economie, ce reprezintă întreprinderi cu investiții directe, precum și indirecte, deținute de

filialele, sucursalele și întreprinderile asociate ale acestora, în cazul când este valabilă relația asociată de investiție directă cu ele.

- *Reinvestirea profiturilor* reprezintă partea veniturilor nedistribuite, ce revine investitorului direct după distribuirea veniturilor sub formă de dividende, proporțională cu participarea investitorului la capitalul social (contrapartida se înregistrează în contul curent la contul venituri primare ca venituri din investiții directe – profituri reinvestite). Reinvestirea profiturilor reprezintă intrări convenționale de investiții de la investitorul direct în capitalul propriu al întreprinderii cu investiții directe, însă poate fi și negativă în cazul când întreprinderea cu investiții directe suportă pierderi sau când dividendele distribuite spre achitare în perioada de raportare sunt mai mari ca venitul net pentru această perioadă. Profitul reinvestit negativ este considerat ca fiind retragere convențională de capital din economie.
- *Instrumentele de natura datoriei* reprezintă totalitatea pozițiilor debitoare ale investitorului direct cu entitățile afiliate (în relație de investiție străină directă), în special împrumuturi între întreprinderea-mamă nerezidentă / rezidentă și filiala rezidentă / nerezidentă și invers. Aici se reflectă și alte tipuri de datorii între entitățile înrudite, de exemplu, creditele comerciale și avansurile, alte creanțe / angajamente, cum sunt datoriile istorice pentru importul de resurse energetice față de investitorul străin direct.

Tranzacțiile reflectate ca fluxuri de participații și acțiuni nu reprezintă neapărat fluxuri financiare, ele pot fi și sub formă de mărfuri, servicii, alte resurse oferite de către investitorul direct întreprinderii cu investiție directă sau invers. Dacă nu sunt stipulate alte condiții, aceste fluxuri conduc la creșterea participării investitorului direct.

În cazul evaluării profitului reinvestit pot apărea situații mai complicate ce țin de supradividende și dividendele de lichidare, ce sunt tratate ca retrageri de capital și nu ca venituri către plată în perioada curentă a investitorilor direcți (nu se reflectă în contul curent ca dividende plătite, ci se înregistrează în contul financiar ca reduceri de *participații și acțiuni* în contrapartidă cu *numerarul și depozitele*). Definirea unui dividend ca supradividend este complexă și necesită o analiză a activității întreprinderii cu investiții directe și a performanțelor economice de durată ale acesteia.

Datoriile între anumite tipuri de instituții financiare înrudite (*banca centrală, societăți care acceptă depozite, fonduri de investiții și alți intermediari financiari*, altele decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) nu se reflectă la investiții directe ca instrumente de natura datoriei. Ele se înregistrează în funcție de tipul instrumentului financiar la *alte investiții* (la împrumuturi, credite comerciale, alte creanțe / angajamente) sau la *investiții de portofoliu*.

Participațiile și instrumentele de datorie sunt clasificate și în funcție de tipul de relație dintre entitățile înrudite și de direcția fluxului investițional, astfel se disting trei tipuri de relații:

1. Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe – categorie care include fluxurile de investiții de la investitorul direct la întreprinderile cu investiții directe ale acestuia;
2. Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă) – categorie ce include fluxurile de investiții de la întreprinderile cu investiții directe la investitorul lor direct;

3. Între întreprinderile afiliate din același grup – categorie ce include fluxurile între întreprinderile care nu se controlează sau influențează reciproc, dar care se află sub controlul sau influența aceluiași investitor direct.

Investițiile de portofoliu includ tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți care implică titluri de creanță/ datorie și titluri de valoare de natură participativă (acțiuni), altele decât cele incluse în investițiile directe sau activele de rezervă. Condiția de bază a reflectării tranzacțiilor cu un titlu în cadrul investițiilor de portofoliu este capacitatea acestuia de a fi negociabil pe piețe specializate organizate sau direct, cu excepția tranzacțiilor cu derivate financiare care, cu toate că reprezintă titluri de valoare negociabile, nu se includ la investiții de portofoliu, ci, separat, la categoria lor funcțională. Investițiile de portofoliu sunt sub formă de:

- *Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții* – în cazul în care investitorul nu întrunește condițiile de investiție directă asociată și deține mai puțin de 10% din capitalul propriu al întreprinderii, precum și în cazul fondurilor de investiții, fondurilor de hedging;
- *Titluri de creanță / de angajamente* – cuprind obligațiuni și instrumente ale pieței monetare.

Instrumentele de natura datoriei sunt prezentate pe sectoare instituționale și după scadența inițială (pe termen scurt și pe termen lung).

Derivatele financiare (altele decât rezervele) sunt titluri de valoare ce reprezintă instrumentele financiare corelate cu alte instrumente financiare sau indicatori sau anumite mărfuri care pot fi procurate sau vândute la o dată viitoare, prin intermediul cărora pe piețele financiare pot fi comercializate riscuri financiare (riscul ratei dobânzii, riscul valutar, riscul variației valorii titlurilor de participare și prețului mărfurilor de bază, riscul de credit etc.). Această categorie este identificată separat de alte categorii datorită esenței sale specifice, deoarece se referă la transferul riscului, nu la furnizarea de fonduri sau alte resurse. Spre deosebire de alte categorii funcționale, la derivatele financiare nu se acumulează venituri primare. Aici sunt reflectate operațiunile cu swap-uri, opțiuni, depozite de garanție ș.a. înregistrate în bază netă.

Alte investiții includ operațiunile cu active financiare și pasive care nu sunt incluse la categoriile: *investiții directe*, *investiții de portofoliu* sau *derivate financiare*. *Alte investiții* se clasifică pe sectoare instituționale și pe scadențe. *Alte investiții* reflectă tranzacțiile cu următoarele tipuri de instrumente financiare:

- *alte participații la capital;*
- *numerar și depozite;*
- *împrumuturi;*
- *credite comerciale și avansuri;*
- *alte creanțe / angajamente;*
- *drepturi speciale de tragere.*

Alte participații la capital reprezintă participații, altele decât cele sub formă de titluri de valoare de natură participativă. Respectiv, ele nu se înregistrează la investițiile de portofoliu. Alte participații la capital se includ la *Alte investiții* atunci când ele nu sunt investiții directe și nici active de rezervă. De exemplu, participațiile la capitalul multor organizații internaționale nu sunt sub formă de acțiuni și de aceea se clasifică ca *alte participații la capital*.

Numerarul și depozitele. Numerarul cuprinde numerarul în valută deținut de rezidenți (active) și în moneda națională deținut de nerezidenți (pasive). Depozitele constau din conturi curente, plasări la termen și alte tipuri de plasări ale rezidenților în străinătate (active) și ale nerezidenților în sistemul bancar național (pasive). Depozitele sunt contracte standardizate, nenegociabile, oferite în general de societățile care acceptă depozite, ce permit plasarea și retragerea ulterioară de către creditor a unei sume de mijloace bănești.

La *împrumuturi* sunt înregistrate activele financiare și pasivele care apar în urma împrumutării directe de către un creditor a unei sume de bani unui debitor, fără să rezulte un document sau un instrument negociabil. Aici sunt incluse împrumuturile financiare, împrumuturile destinate finanțării comerțului, alte împrumuturi (inclusiv creditul ipotecar, facilități overdraft), creditele și împrumuturile de la FMI. Leasingul financiar și contractele de răscumpărare (REPO), de asemenea, sunt incluse în acest articol.

Rambursările de împrumuturi sunt înregistrate la momentul stingerii angajamentelor (de exemplu, la momentul plății efective a principalului, reeșalonării sau iertării împrumutului de către creditor). Arieratele la dobândă sunt incluse la articolul *împrumuturi* ca trageri convenționale, pentru a asigura reconcilierea cu pozițiile reflectate în PII, ce includ arieratele la dobândă. Conform MBP6, arieratele sunt incluse la instrumentul original la care se referă, fie activ sau pasiv, și sunt reflectate ca un articol informativ în cazul când se referă la finanțarea excepțională, în celelalte cazuri ele se înregistrează doar în informația suplimentară la bilanța de plăți.

Creditele comerciale și avansurile reflectă creanțele / angajamentele rezultate din acordarea directă de credite de către furnizorii de bunuri și servicii clienților lor și plăți în avans pentru activitatea în curs sau care urmează a fi realizată, sub forma efectuării în prealabil a plății de către clienți furnizorilor pentru bunurile și serviciile care încă nu au fost furnizate. Creditele comerciale se înregistrează în cazul în care plata pentru mărfuri sau servicii se efectuează mai devreme sau mai târziu față de momentul schimbului dreptului de proprietate asupra acestora, ceea ce, de obicei, se specifică în contractul tranzacției și reprezintă creanțe sau angajamente pe termen scurt sau lung (excepție fac contractele de leasing financiar ce sunt tratate ca împrumuturi). Acordarea creditelor comerciale nu duce la apariția instrumentelor financiare. În bilanța de plăți a Republicii Moldova la acest articol se înregistrează plățile / încasările în avans pentru bunuri și servicii, valoarea mărfurilor livrate anticipat în țară / peste hotare fără încasarea plăților aferente și a serviciilor prestate / primite fără încasarea / efectuarea plăților pentru ele și diferența valorică între mărfurile tranzacționate barter.

Alte creanțe / angajamente - altele reflectă activele financiare și pasivele de alte tipuri decât cele enumerate mai sus. Articolul cuprinde activele și pasivele reflectate e în contrapartidă la tranzacțiile la care există o diferență de timp între schimbul de proprietate și plățile corespunzătoare. Sunt incluse datoriile / creanțele aferente impozitelor, achizițiilor și vânzărilor de titluri de valoare, a diverse comisioane (de exemplu pentru acordarea ca împrumut a titlurilor de valoare, pentru împrumutul în aur), restanțe în plata salariilor și remunerațiilor, dividendelor și contribuțiilor sociale, acumularea și stingerea lor ulterioară.

Drepturile speciale de tragere. Drepturile speciale de tragere (DST) emise de Fondul Monetar Internațional sunt unități monetare de cont care au funcția de echilibrare a lichidității pe plan internațional. Emiterile de DST sunt alocate țărilor membre în funcție de mărimea cotelor de participare ale acestor țări la constituirea resurselor FMI. În bilanța de plăți acestea sunt

reflectate, pe de o parte, drept completare a activelor de rezervă ale statului (dețineri de DST), pe de altă parte, drept majorare a pasivelor externe (alocări de DST). Dacă valoarea alocărilor de DST este mai mare decât deținerile de DST (din activele oficiale de rezervă), țara respectivă achită FMI o dobândă, iar dacă deținerile de DST depășesc alocările, FMI achită o dobândă acestei țări. Actualmente, Republica Moldova este un debitor net în raport cu FMI și achită dobânzi la alocările de DST.

Activele de rezervă reprezintă activele externe ale statului gestionate de autoritățile monetare, în cazul Moldovei de către Banca Națională a Moldovei. Ele reprezintă acele active externe care se caracterizează prin disponibilitate imediată și control deplin al autorităților monetare pentru utilizare în scopul acoperirii necesităților de finanțare a balanței de plăți, intervenții pe piețele valutare pentru gestionarea cursului de schimb valutar și în alte scopuri conexe (precum menținerea încrederii în monedă națională și în evoluția pozitivă a economiei naționale sau ca bază pentru serviciul / acordarea creditelor externe de către stat). Activele de rezervă trebuie să corespundă obligatoriu condițiilor de convertibilitate, fiind exprimate în valute liber utilizate (din coșul de monede al DST) și având un grad înalt de lichiditate.

Activele de rezervă includ aurul monetar - lingouri de aur, drepturile speciale de tragere, poziția de rezervă la FMI, activele sub formă de numerar și depozite și titluri de valoare. Numerarul și depozite din componența activelor de rezervă sunt clasificate drept creanțe cu autorități monetare nerezidente (bănci centrale naționale, BIS și FMI) și creanțe cu alte entități (bănci cu sediul în străinătate). Titlurile de valoare sunt prezentate conform scadenței inițiale (pe termen scurt și pe termen lung).

1.2.2.2. MODALITATEA DE ÎNREGISTRARE A DATELOR

La baza întocmirii balanței de plăți stă *principiul dublei înregistrări*. Fiecare tranzacție este reprezentată prin două înregistrări egale ca valoare: una se efectuează pe credit, iar cealaltă – pe debit. În așa mod, suma tuturor înscrierilor pe credit este egală cu suma tuturor înscrierilor pe debit, iar soldul net (diferența între înregistrările pe credit și debit) al înregistrărilor din balanța de plăți trebuie să fie zero.

Pe credit se înscriu următoarele tranzacții: exporturile de bunuri și servicii, veniturile și transferurile primite, micșorarea activelor financiare și majorarea pasivelor. Pe debit, respectiv, se vor înscrie: importurile de bunuri și servicii, veniturile și transferurile către plată/acordate, majorarea activelor financiare și micșorarea pasivelor.

Majoritatea înregistrărilor în balanța de plăți se efectuează cu semnul *plus*. Abaterile de la această regulă țin, în principal, de corecția tranzacției conform logicii globale a acesteia, de exemplu în cazul bunurilor negociate peste hotare, procurarea acestor bunuri nu este reflectată la importuri, ci la exporturi cu semnul *minus*. La fel se va proceda în cazul returnărilor de resurse materiale sau financiare (de exemplu impozite). Alt exemplu de reflectare cu semnul *minus* este *reinvestirea profiturilor* din *investiții directe* în cazul înregistrării pierderilor.

Indicatorii în bază netă din contul financiar se reflectă atât cu semnul *plus* (când prevalează creșterile), cât și cu semnul *minus*, când prevalează micșorarea indicatorului dat. Astfel, creșterea netă atât a *activelor financiare*, cât și a *pasivelor* este înregistrată cu semnul plus, iar diminuarea netă – cu semnul minus. În prezentarea desfășurată a BP, toți indicatorii în bază brută ai contului financiar sunt reflectați cu semnul *plus*.

A. Operațiunile ce generează intrări de mijloace financiare se înregistrează după cum urmează:

– Pe credit:

- ✓ exportul de bunuri și servicii, remunerarea salariaților rezidenți de către nerezidenți și obținerea venitului aferent factorilor de producție deținuți de rezidenți și utilizați de nerezidenți sau aferent titlurilor de valoare în posesia rezidenților, emise de nerezidenți;
- ✓ încasări din creșterea de pasive și vânzării / micșorării de active financiare sub formă de investiții directe și investiții de portofoliu, vânzarea titlurilor de valoare străine de către rezidenți și cumpărarea titlurilor de valoare moldovenești de către nerezidenți, tragerile la împrumuturile primite de la nerezidenți, rambursarea împrumuturilor acordate de rezidenți, intrările la alocările de DST, utilizarea activelor de rezervă.

B. Operațiunile ce generează ieșiri de mijloace financiare se înregistrează după cum urmează:

– Pe debit:

- ✓ importul de bunuri și servicii, remunerarea salariaților nerezidenți de către rezidenți și achitarea venitului provenit din utilizarea de către rezidenți a factorilor de producție deținuți de nerezidenți sau provenit din titlurile de valoare în posesia nerezidenților, emise de rezidenți;

- ✓ plăți ca rezultat al stingerii pasivelor și achiziției de active financiare sub formă de investiții directe sau investiții de portofoliu, răscumpărarea titlurilor de valoare moldovenești de la nerezidenți și procurarea titlurilor de valoare străine de către rezidenți, rambursările împrumuturilor acordate de nerezidenți, tragerile la împrumuturile acordate de rezidenți nerezidenților, plățile la alocările de DST, consolidarea activelor de rezervă;

C. Venituri secundare și transferuri de capital

Spre deosebire de operațiunile descrise la literele A și B, care presupun schimburi, angajamente reciproce. La articolele *venituri secundare și transferuri de capital* se efectuează înregistrarea compensatorie a bunurilor și serviciilor primite sau furnizate gratuit, precum și a ajutoarelor bănești și a altor operațiuni de transfer unilateral, cum ar fi asistența tehnică acordată din exterior țării, cotizațiile țării în organismele internaționale sau transferurile personale efectuate de persoanele fizice de peste hotare.

D. Erori și omisiuni

Modalitatea de înregistrare în balanța de plăți bazată pe contabilizarea în partidă dublă implică o egalitate a sumei înscrierilor pe credit și pe debit. În practică, însă, nu se întâmplă așa, deoarece datele pentru diferite articole sunt colectate din diverse surse, drept rezultat se obține un sold net debitor sau net creditor, care este înregistrat compensatoriu la un articol special numit *erori și omisiuni*. Astfel, dacă balanța componentelor reprezintă un sold net creditor, se va efectua o înscriere compensatorie la debitul acestui articol și viceversa. *Erori și omisiuni* pot apărea din cauza specificului surselor primare, în urma variației ratelor de schimb, decalajului de timp între momentul tranzacției și înregistrarea acesteia, a suprapunerii perioadelor de raportare, precum și din alte motive.

1.2.2.3. SURSELE DE INFORMAȚIE

Principalele surse de informație utilizate pentru colectarea datelor aferente balanței de plăți sunt Biroul Național de Statistică (datele despre comerțul cu mărfuri și servicii, investițiile directe ale altor sectoare), instituțiile sectorului bancar (băncile licențiate, casele de schimb valutar și departamentele BNM), instituțiile guvernamentale (Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Migrație și Azil, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare), reprezentanțele organismelor internaționale în Moldova, precum și agenții economici.

Datele din sursele menționate sunt completate cu cele din sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale (SRTI). Prin SRTI prezintă date două categorii de agenți economici:

- (1) băncile licențiate și Banca Națională a Moldovei care raportează despre operațiunile bancare internaționale efectuate atât în numele clienților, cât și în nume propriu;
- (2) alți agenți economici rezidenți care au conturi deschise în băncile din străinătate și raportează rulajele din aceste conturi.

Pe lângă datele colectate din rapoarte statistice, sunt efectuate un șir de **estimări și ajustări** în scopul îmbunătățirii calității și plenitudinii datelor:

Bunuri

- Din datele oficiale înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri, prelucrate și transmise BNM de către BNS se exclud:
 - exportul / importul de bunuri după / pentru prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate,
 - vânzările magazinelor duty-free, care se consideră, în principal, procurate de către nerezidenți și se includ la serviciile de călătorii.
- Valoarea mărfurilor importate este recalculată din prețuri CIF în prețuri FOB, excluzând costul serviciilor de asigurare și transportare, care au fost estimate la 10% din valoarea importurilor din CSI (cu excepția Ucrainei) și 6% – din restul țărilor (cu excepția României).
- Datele înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri efectuat de persoane fizice sunt completate cu estimările BNM.
- În baza datelor din SRTI și a rapoartelor agenților economici se calculează valoarea bunurilor procurate de către transportatorii internaționali, rezidenți ai altor state, aeriene, maritime și auto, în porturi și aeroporturi în țări diferite de cea de rezidență.

Servicii

Servicii de transport

- Importul serviciilor de transport de mărfuri este evaluat în baza datelor obținute de la recalcularea valorii mărfurilor din prețuri CIF în prețuri FOB (vezi compartimentul *Bunuri*). Datele astfel obținute sunt divizate estimativ pe tipuri de transport (maritim, aerian și alte).
- Exportul serviciilor de transport de mărfuri este calculat în baza datelor colectate prin intermediul SRTI, pentru serviciile auxiliare de transport se efectuează estimări suplimentare.
- Valoarea serviciilor de tranzitare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova se înregistrează în baza rapoartelor primare colectate.
- Serviciile de transport rutier, feroviar, aerian și maritim de pasageri se calculează în baza raportului de la BNS și a informației colectate prin intermediul SRTI.
- În baza datelor privind asistența tehnică acordată țării se estimează partea din serviciile de transport aerian prestate nerezidenților (vezi compartimentul *Venituri secundare*).

Servicii de călătorii

- Serviciile de călătorii sunt calculate în baza mai multor surse și sunt specificate pe două categorii principale: *călătorii de afaceri și călătorii în interes personal*.
- În baza datelor colectate prin intermediul SRTI se fac estimări pentru următoarele subarticole: bunuri și servicii procurate de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt, servicii de sănătate, servicii de instruire și altele.
- O altă sursă importantă pentru evaluarea serviciilor de călătorii este informația privind operațiunile de vânzare / cumpărare a valutei de către casele de schimb valutar. Datele obținute sunt distribuite estimativ pe subarticole.
- Exportul de mărfuri de către magazinele duty-free se utilizează pentru aprecierea valorii mărfurilor procurate de către nerezidenți la plecarea din țară.

- În baza datelor privind asistența tehnică acordată țării se estimează valoarea serviciilor de călătorii ale experților nerezidenți.
- Utilizând numărul declarațiilor vamale înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri efectuat de persoane fizice, se estimează cheltuielile de călătorii ale persoanelor fizice ce se ocupă cu importul / exportul de bunuri. Cheltuielile de întreținere se determină ținând cont de durata șederii și zona geografică (țara).
- Din valoarea remunerării salariaților moldoveni aflați peste hotare se evaluează cheltuielile de întreținere ale acestora în țările respective.
- Se estimează serviciile de călătorii prestate rezidenților / nerezidenților ce își fac studiile sau își perfecționează calificarea profesională peste hotare / în Republica Moldova. Estimările se efectuează având în vedere numărul de persoane (studenți, elevi, stagiaari etc.), țara, durata studiilor, tipul și valoarea contractului, bursele de care beneficiază rezidenții peste hotare și, respectiv, nerezidenții în Republica Moldova.

Alte servicii

- În baza datelor înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri se calculează valoarea serviciilor de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților.
- Informația colectată prin intermediul SRTI este utilizată pentru calcularea valorii serviciilor de construcții, de întreținere și reparații, de informatică și de informații, a altor servicii și, parțial, a serviciilor administrației publice.
- În baza datelor BNS despre comerțul exterior cu servicii se calculează valoarea serviciilor poștale și de curierat, a serviciilor de telecomunicații și a serviciilor personale, culturale și de agrement.
- Exportul serviciilor de asigurare se calculează în baza datelor BNS, iar pentru evaluarea importului se aplică un coeficient la valoarea primelor de asigurare plătite de către rezidenți companiilor de asigurare străine, ce sunt obținute prin SRTI. Suplimentar, în baza numărului de autovehicule importate de către persoanele fizice, se estimează serviciile de asigurare a acestor mijloace de transport.
- Serviciile financiare se calculează din informația colectată prin intermediul SRTI, precum și se fac estimări în baza informației privind ratele medii ponderate ale dobânzilor, colectate de subdiviziunile BNM, și a datelor Ministerului Finanțelor.
- În baza datelor despre mișcările de valută pe conturile ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova peste hotare sunt calculate bunurile și serviciile administrației publice.
- Se estimează serviciile administrației publice calculate din suma asistenței tehnice acordate Republicii Moldova de către organisme internaționale și guvernele străine.

Venituri primare

- Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată nerezidenților se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale, în cadrul balanței de plăți (vezi subcapitolul respectiv).
- Remunerarea salariaților nerezidenți ce lucrează în Moldova se estimează în baza valorii asistenței tehnice și a informației colectate prin SRTI. În baza datelor SRTI sunt estimativ determinate pragurile valorice pentru repartitia transferurilor de bani efectuate de

persoanele fizice din Republica Moldova în favoarea celor de peste hotare după tipul tranzacției în: (a) remunerarea salariaților nerezidenți și transferuri curente ale persoanelor fizice, (b) transferuri de capital între gospodăriile casnice, (c) investiții directe (active).

- Pentru aprecierea profitului reinvestit se utilizează datele despre rezultatele activității întreprinderilor cu capital mixt și străin, precum și datele din SRTI referitoare la dividendele plătite. În conformitate cu principiul rezultatelor operaționale curente, la calculare se iau în considerație rezultatele nete doar din activitatea operațională, cu excluderea veniturilor / pierderilor din activitatea financiară determinate de fluctuația cursului valutar, precum și din activitatea investițională determinate de reevaluare etc. Dividendele primite de rezidenți în urma investițiilor directe peste hotare se estimează în baza datelor din SRTI.

Venituri secundare

- Transferurile curente personale se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale, în cadrul balanței de plăți (vezi subcapitolul respectiv).
- Exportul de mărfuri de către magazinele duty-free se utilizează pentru aprecierea valorii mărfurilor procurate de către rezidenți la plecarea din țară pentru a fi oferite drept cadouri nerezidenților.
- Transferurile curente privind studiile cu finanțare de la buget și perfecționarea cadrelor din contul organizațiilor internaționale și guvernelor străine se evaluează în baza informației de la instituțiile de resort.
- Transferurile curente ce țin de impozitele și taxele achitate de rezidenți în țările unde se află la muncă sunt calculate utilizând un coeficient aplicat la valoarea remunerării salariaților.
- Transferurile curente în domeniul asigurării (altele decât asigurarea vieții) sunt calculate având în vedere suma primelor de asigurare fără valoarea estimativă a serviciilor de asigurare.
- Asistența tehnică și granturile acordate de către donatorii externi sunt evaluate în baza bugetelor proiectelor disponibile în Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe, valoarea aferentă perioadei de raportare fiind estimată aproximativ și completată cu informația privind asistența acordată altor entități, din afara acestor proiecte, în baza informației din SRTI. Asistența tehnică și granturile sunt estimate în valoare brută și includ suma totală a proiectelor – atât banii transferați în țară de la donatori, cât și cheltuielile aferente proiectelor respective, efectuate peste hotare.

Transferuri de capital

- Transferurile de capital ale sectorului administrația publică se calculează în baza datelor privind asistența externă, din care se evidențiază transferurile pentru proiecte cu caracter investițional.
- Transferurile de capital între gospodăriile casnice se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale în cadrul balanței de plăți.

Remiterile personale în cadrul balanței de plăți

 Tabelul 1. *Remiteri personale în cadrul balanței de plăți*

Remiteri personale a+b+c		
a. Transferuri personale	b. Remunerarea salariaților minus taxele și impozitele, contribuțiile sociale, cheltuielile de transport și de ședere în țara gazdă	c. Transferuri de capital între gospodăriile populației

În cadrul balanței de plăți nu există un articol separat, nici grup de articole, a căror sumă reprezintă remitterile personale ale persoanelor fizice. Deoarece acest indicator este unul de interes sporit pentru Republica Moldova, BNM a elaborat un algoritm pentru estimarea componentelor acestora și a prezentării remitterilor personale pe zone geografice. Indicatorul remitteri personale se calculează adițional la BP și se prezintă separat cu titlu informativ.

La baza estimărilor sunt (1) datele privind transferurile bănești de peste hotare în favoarea persoanelor fizice efectuate prin intermediul băncilor licențiate și al oficiilor poștale; (2) estimarea tranzacțiilor în valută ale persoanelor fizice; (3) ancheta forței de muncă realizată de BNS.

Pentru estimarea resurselor transmise în țară prin alte căi decât băncile licențiate sau oficiile poștale se analizează evoluția depozitelor persoanelor fizice rezidente, evoluția numerarului în valută deținut de băncile licențiate, rulajele caselor de schimb valutar, precum și evoluția piețelor de imobil și autoturisme. Se ține cont de predispoziția spre economisire a persoanelor ce primesc remitteri de bani de peste hotare, precum și de evoluția consumului gospodăriilor populației în perioada respectivă.

În baza datelor din Sistemul de Raportare a Tranzacțiilor Internaționale (SRTI) sunt determinate estimativ pragurile valorice pentru repartitia transferurilor de bani efectuate de persoanele fizice de peste hotare în favoarea celor din Republica Moldova după tipul tranzacției în: (a) remunerarea salariaților și transferuri curente ale persoanelor fizice; (b) transferuri de capital între gospodăriile populației; (c) transferuri aferente altor sectoare, inclusiv organizații non-profit.

Datele anchetei forței de muncă sunt utilizate pentru estimarea rezidenței persoanelor fizice.

Investiții directe

- ***Achiziția netă de active financiare – participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor, și instrumentele de natura datoriei*** – se evaluează în baza datelor din SRTI, a datelor DMFAS (Debt Management and Financial Analysis System) cu privire la împrumuturile externe acordate nerezidenților, atât afiliaților, cât și fondatorilor din străinătate, și informației privind operațiunile valutare autorizate. Împrumuturile între bănci, fonduri de investiții și alți intermediari financiari (alții decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) rezidenți și întreprinderile afiliate lor de peste hotare se înregistrează la articolul *Alte investiții*.
- ***Acumularea netă de pasive – participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor, și instrumentele de natura datoriei*** – se evaluează în baza rapoartelor cu privire la acționarii băncilor licențiate, rapoartelor privind situația

modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate, datelor privind emisiile de valori mobiliare cu participarea nerezidenților și tranzacțiile cu valori mobiliare cu participarea nerezidenților pe piața secundară (primite de la CNPF), în baza datelor din SRTI, datelor din baza de date a raportului statistic „1-Invest” de la BNS, a bilanțurilor contabile și situațiilor de profit și pierderi (Anexele 1, 3 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) și a datelor DMFAS cu privire la împrumuturile externe acordate de către nerezidenți afiliaților sau fondatorilor lor din Republica Moldova. Împrumuturile între: bănci, fonduri de investiții, precum și alți intermediari financiari (alții decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) rezidenți și investitorii lor străini direcți și / sau întreprinderile afiliate lor de peste hotare se înregistrează la articolul *Alte investiții*.

Investiții de portofoliu

Principalele surse pentru elaborarea indicatorilor sunt SRTI și rapoartele de la CNPF privind tranzacțiile pe piețele primară și secundară, informația din baza de date a raportului statistic „1-Invest” de la BNS, informația despre acționarii nerezidenți ai băncilor din „Raportul privind acționarii băncii”, rapoartele privind situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate și informațiile parvenite de la Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare. De asemenea, sunt utilizate informațiile din rapoartele băncilor licențiate privind poziția valutară deschisă și privind valorile mobiliare străine.

Derivate financiare

Unica sursă de date disponibilă pentru indicatorii privind derivatele financiare este SRTI.

Alte investiții

Numerarul și depozitele se evaluează în baza rapoartelor zilnice și lunare detaliate de la băncile licențiate, informației despre rulajele de pe conturile directe ale agenților economici rezidenți peste hotare și a unui model de estimare a rulajelor în numerar de valută ale persoanelor fizice. Esența modelului constă în comparația intrărilor nete estimate din remiteri personale în perioada de referință și a datelor privind cererea și oferta de valută pe piață, analizată concomitent cu evoluția depozitelor noi și a retragerii de depozite de către persoane fizice, și a datelor privind modificarea valorii depozitelor rezidenților Republicii Moldova în băncile de peste hotare, în baza statisticilor BIS.

Împrumuturile se compilează în baza SRTI și a datelor DMFAS. Sursa principală este baza de date a sistemului DMFAS, la nivel de împrumut, notificat de către BNM, în cazul împrumuturilor private, iar în cazul celor publice, de către Ministerul Finanțelor. La nivel de entitate economică-debitor, datele din DMFAS se completează cu datele SRTI, care reflectă toate tranzacțiile cu nerezidenții, inclusiv cu acele împrumuturi care conform legislației nu sunt supuse notificării sau pentru care sunt omise/incomplete raportările pentru perioada de referință. Pentru a evita dublarea, informația se verifică la nivel de agent economic debitor-rezident – creditor-nerezident după principiu “loan by loan”.

Creditele comerciale și avansurile sunt estimate trimestrial în baza comparației plăților și încasărilor înregistrate în SRTI pentru exportul și importul de mărfuri cu datele din declarațiile vamale la nivel de agent economic individual pentru diferite tipuri de operațiuni comerciale: cumpărare / vânzare fermă, furnizarea de materiale și echipamente pentru lucrări de construcții, montaj etc. și datele vamale despre tranzacțiile barter cu valori neechivalente.

Suplimentar, se estimează creditele comerciale și avansurile aferente comerțului internațional cu servicii.

La efectuarea calculelor se exclud operațiunile agenților al căror gen de activitate nu este comercial, tranzacțiile care nu presupun plăți (de exemplu, ajutorul umanitar, granturile și proiectele de asistență tehnică), plățile ce nu presupun livrări de marfă (avansuri acordate-returnate și avansuri încasate-returnate), tranzacțiile ce dublează informația din alte surse (în cadrul contractelor de împrumut), precum și cele cu participarea rezidenților în care marfa nu a trecut hotarul țării (de exemplu, în cazul intermedierei în tranzacțiile cu mărfuri procurate și vândute ulterior peste hotare). Aceeași metodă este utilizată atât pentru creditele comerciale și avansurile primite de la partenerii din străinătate, cât și pentru cele acordate nerezidenților.

Datele trimestriale și anuale preliminare se actualizează la elaborarea variantei finale a bilanței de plăți în baza raportului anual al BNS „*Notă informativă privind avansurile, investițiile, împrumuturile și decontările cu clienții externi*” (până în anul 2015) și anexeii 9 „*Notă informativă privind relațiile cu nerezidenții*” la SNC „*Prezentarea situațiilor financiare*” (anii 2016-2019). Începând cu anul 2020 se utilizează informația din *raportul anual 1-Invest* „*Investițiile străine alocate de către întreprinderi în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții*” și, cu scop de validare/verificare, date individuale din *Bilanțul contabil și situațiile de profit și pierderi* (Anexele nr.1 și 3 la SNC) ale întreprinderilor ce raportează 1-Invest anual.

Alte creanțe / angajamente -altele au ca sursă indicatorii de la alte articole cu sursele specifice acestora, ce țin de creanțele sau angajamentele apărute ca rezultat al necoincidenței între momentul tranzacției și momentul plății / încasării corespunzătoare ei, altele decât cele reflectate la credite comerciale și avansuri.

Activele de rezervă

Fluxurile privind *activele de rezervă* sunt calculate zilnic în baza poziției valutare a BNM la cross-cursurile oficiale de schimb ale valutilor originale față de dolarul SUA. Datele tranzacțiilor cu valori mari sunt validate încrucișat cu informațiile din SRTI. Titlurile de valoare din componența activelor de rezervă sunt reevaluate lunar la prețul de piață corespunzător fiecărui instrument în ultima zi a lunii de referință. Dobânda calculată la depozite se înregistrează zilnic, iar pentru titlurile de valoare în valută – lunar.

1.2.3. NORME METODOLOGICE REFERITOARE LA POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova este elaborată conform standardelor internaționale recomandate de FMI în *Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”*, ediția a VI-a (MBP6, 2009). Indicatorii PII sunt integrați și reconciliați cu datele datoriei externe (poziții) și ale balanței de plăți (fluxuri), ceea ce este reflectat în **Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare**.

Poziția investițională internațională este un cont macroeconomic ce conține informații la o dată fixă (*sfârșitul trimestrului, semestrului, primelor nouă luni ale anului sau sfârșitul anului*) cu privire la valoarea și structura:

1. Activelor financiare ale rezidenților țării sub formă de creanțe față de nerezidenți și aurului monetar deținut ca activ de rezervă;
2. Angajamentelor rezidenților țării față de nerezidenți.

Diferența dintre active și pasive constituie PII netă și reprezintă o creanță netă (este net creditoare când activele financiare depășesc pasivele) sau un angajament net (este net debitoare când pasivele sunt mai mari decât activele financiare) față de restul lumii. În Republica Moldova PII este constant net debitoare, reprezintă un angajament net față de restul lumii.

Articolele din PII sunt identice cu cele ale contului financiar al balanței de plăți, la fel și clasificările utilizate. Astfel, articolele din PII sunt clasificate după cum urmează:

- După categorii funcționale – investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare (altele decât rezervele), alte investiții și active de rezervă;
- După instrumente financiare – conform categoriilor lărgite (i) titluri de participare și acțiuni în fonduri de investiții; (ii) instrumente de natura datoriei: DST, numerar și depozite, titluri de angajamente, împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte creanțe / angajamente -altele și (iii) alte active financiare și angajamente: aur monetar, derivate financiare;
- Conform sectorului instituțional al rezidentului – banca centrală; societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală; administrația publică și alte sectoare, care sunt divizate în: alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației;
- Conform scadenței – pe termen scurt sau termen lung (în cazul instrumentelor de natura datoriei, conform scadenței inițiale / originale).

Valoarea poziției investiționale internaționale la sfârșitul unei perioade este determinată ca suma următoarelor componente: poziția la sfârșitul perioadei anterioare, fluxul net ce rezultă din tranzacțiile reflectate în balanța de plăți și alte modificări generate de alte motive decât tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți, care pot fi atribuite altor modificări ale volumului și reevaluărilor (determinate de modificări ale cursurilor de schimb sau ale prețurilor).

Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare reflectă toate modificările în pozițiile financiare, altele decât tranzacțiile înregistrate în balanța de plăți:

- Alte modificări de volum pe parcursul perioadei curente;

- Reevaluarea în legătură cu alte schimbări de preț;
- Reevaluarea ca rezultat al fluctuației cursului de schimb valutar.

Tranzacțiile și pozițiile se evaluează, în general, la prețuri de piață. Pentru pozițiile instrumentelor nenegociabile (împrumuturi, credite comerciale și avansuri, numerar și depozite, alte creanțe și angajamente -altele) se utilizează de preferință evaluarea nominală, cu excepția angajamentelor la împrumuturile, care se evaluează la valoarea amortizată și a creditelor comerciale și avansurilor, evaluate la valoarea contabilă. Tot la valoarea contabilă sunt evaluate pozițiile sub formă de *participații* (din cadrul *investițiilor directe și de portofoliu*). În același timp, tranzacțiile cu aceste instrumente sunt evaluate la prețuri de piață, iar discrepanța dintre evaluarea de piață a tranzacțiilor și evaluarea nominală (sau de bilanț, sau amortizată) a pozițiilor se înregistrează la „*Modificări care reflectă schimbări de preț*”.

Reevaluarea în cazul modificării cursului valutar este cauzată de schimbarea valorii instrumentului financiar ca rezultat al fluctuației cursului de schimb al valutei originale a acestuia față de dolarul SUA, unitatea de măsură acceptată pentru evaluarea pozițiilor și fluxurilor de active financiare și pasive în procesul de compilare a conturilor internaționale sau față de o altă valută de referință pentru compilare, de exemplu, euro.

Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare reprezintă modificări în valoarea activelor determinate de alte cauze decât tranzacțiile și reevaluarea. La ele se referă: modificările în urma anulării, reclasificările, modificările în activele financiare în urma schimbării atribuirii rezidențiale a entităților instituționale, ca rezultat al conversiei / cesiunii activelor financiare / pasivelor.

Structura și componentele PII în scopuri analitice se prezintă în diverse moduri de clasificare și niveluri de agregare:

- după categoriile funcționale și conform categoriilor largi ale instrumentelor financiare cu reflectarea pozițiilor și tuturor componentelor modificării acestora pentru creanțe și angajamente separat;
- după instrumentele financiare pentru active și pasive;
- după categoriile funcționale și instrumentele financiare, pentru active și pasive;
- după sectoarele instituționale și categoriile funcționale, unde sectorul instituțional este cel al rezidentului (sectorul deținătorului sau creditorului autohton în cazul activelor financiare și sectorul emitentului sau debitorului autohton în cazul angajamentelor);
- după scadențe (pe termen lung și pe termen scurt), inclusiv categorii funcționale și instrumente financiare, separat pentru active și pasive;
- după valuta originală a instrumentelor financiare pentru active și pasive cu evidențierea leului moldovenesc și altor valute sumar.

Spre deosebire de PII cu structura standard, care prezintă situația financiară a țării față de restul lumii la o dată fixă, pe parcursul unui interval definit cu o periodicitate stabilită, *raportul integrat al PII* (tabelul 2) cuprinde suplimentar datele privind situația la începutul perioadei de referință și la finele acesteia și *Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare*. O astfel de prezentare permite evidențierea conexiunilor între pozițiile de la începutul perioadei, tranzacțiile din contul financiar al BP și alte modificări ale activelor și pasivelor financiare pe parcursul perioadei respective și pozițiile de la sfârșitul perioadei.

Sursele de informație pentru compilarea PII sunt identice cu cele utilizate la colectarea datelor aferente contului financiar al BP.

Tabelul 2. Raportul integrat "Poziția investițională internațională" – agregate de bază

	Poziția la începutul perioadei	Fluxul din balanța de plăți	Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare			Poziția la sfârșitul perioadei
			Modificări în PII care reflectă:			
			alte schimbări de preț	fluctuația cursului de schimb	alte modificări de volum	
Poziția investițională internațională (netă)						
Active						
Investiții directe						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Participații și acțiuni (inclusiv reinvestirea profiturilor)						
Instrumente de natura datoriei						
Investiții de portofoliu						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Titluri de creanță						
Derivate financiare (altele decât rezervele)						
Alte investiții						
Alte participații la capital						
Numerar și depozite						
Împrumuturi						
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate						
Credite comerciale și avansuri						
Alte creanțe – altele						
Active de rezervă						
Pasive						
Investiții directe						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Participații și acțiuni (inclusiv reinvestirea profiturilor)						
Instrumente de natura datoriei						
Investiții de portofoliu						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Titluri de angajamente						
Derivate financiare (altele decât rezervele)						
Alte investiții						
Alte participații la capital						
Numerar și depozite						
Împrumuturi						
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate						
Credite comerciale și avansuri						
Alte angajamente – altele						
Drepturi speciale de tragere						

1.2.4. NORME METODOLOGICE REFERITOARE LA DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Datoria externă este elaborată conform standardelor recomandate de Fondul Monetar Internațional în manualul „*Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori*” (SDE, 2013).

Datoria externă brută a Republicii Moldova la o anumită dată este egală cu suma tuturor angajamentelor curente efective, necondiționate ale rezidenților față de nerezidenți ce implică pentru debitor una sau mai multe plăți de principal și / sau de dobândă la unul sau mai multe momente în viitor.

Datoria externă a țării constă din următoarele pasive, sub formă de:

- Investiții de portofoliu - titluri de angajamente;
- Împrumuturi;
- Alocări de DST;
- Numerar și depozite;
- Credite comerciale și avansuri;
- Alte angajamente aferente datoriei;
- Investiții directe: creditare intragrup.

Investițiile de portofoliu – instrumentele de natura datoriei includ titlurile de angajamente emise de rezidenții Moldovei, deținute de nerezidenți, inclusiv valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a Republicii Moldova¹, procurate de către nerezidenți.

Titlurile de angajamente se repartizează după proveniența sectorială a emitentului și după tipul instrumentului.

Poziția angajamentelor la investițiile de portofoliu la o anumită dată reprezintă suma titlurilor de angajamente emise de rezidenții Moldovei, deținute de nerezidenți, minus cele cu scadența expirată plus dobânda acumulată pentru perioada de raportare, dacă plata ei este prevăzută conform acordului într-o perioadă ulterioară.

Împrumuturile cuprind:

- împrumuturile băncii centrale – împrumuturi contractate de la FMI și valorificate de BNM;
- împrumuturile administrației publice (ale statului și ale unităților administrativ-teritoriale (UAT)) – împrumuturi externe contractate și valorificate de guvernul central și local, în numele Republicii Moldova;
- împrumuturile private garantate de stat – împrumuturi externe contractate sub garanția guvernului și valorificate de sectorul privat;
- împrumuturile corporațiilor publice – împrumuturi externe contractate și valorificate de către entități economice, în al căror capital social statul deține mai mult de 50 la sută;

¹ Conform *Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat* nr. 419 din 22.12.2006, în vigoare din 09.09.2007, valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a RM, procurate de către nerezidenți, sunt atribuite de către Ministerul Finanțelor la datoria de stat internă, însă constituie parte a datoriei externe conform recomandărilor FMI de elaborare a statisticilor conturilor internaționale.

- împrumuturile private - împrumuturi externe contractate și valorificate de sectorul privat (societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și alte sectoare), cu excepția celor primite de la companii afiliate nerezidente, care sunt reflectate la *creditarea intragrup*.

Poziția angajamentelor sub formă de împrumuturi la o anumită dată se calculează ca suma împrumuturilor externe contractate și valorificate de rezidenții Republicii Moldova minus plățile de principal reale, plus arieratele la dobândă și minus achitarea lor.

Alocările de DST reprezintă un angajament pe termen lung al țării față de FMI din două motive: țările receptoare achită o dobândă pentru alocările respective și sunt obligate să le restituie FMI în anumite circumstanțe, cum ar fi încetarea participării lor în Departamentul de DST al FMI sau lichidarea acestuia, sistarea statutului de membru al FMI.

Numerarul și depozitele includ conturile curente și depozitele nerezidenților în sistemul bancar național și în alte societăți financiare rezidente.

Creditele comerciale și avansurile sunt angajamentele sub formă de credite și avansuri acordate de furnizor sau cumpărător în tranzacțiile de comerț cu mărfuri și servicii. Ele includ:

- avansurile primite de către agenți economici de la nerezidenți pentru bunuri și servicii și pentru lucrări în curs de derulare (sau care urmează a fi întreprinse);
- angajamentele rezultante din tranzacțiile barter cu bunuri ce au valori neechivalente (în cazul în care valoarea importului depășește exportul);
- angajamentele rezultante din plățile amânate sau plățile pe etape pentru bunuri în cazul în care momentul de transfer a drepturilor de proprietate diferă de momentul efectuării plăților.

Alte angajamente aferente datoriei includ angajamentele aferente tranzacțiilor cu investiții, angajamentele privind distribuția dividendelor, impozitele, primele de asigurare, alte angajamente diverse, neonorate în raport cu nerezidenții.

Creditarea intragrup - angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți din străinătate și datoriilor investitorilor direcți rezidenți față de întreprinderile din străinătate la care ei sunt fondatori (investiție inversă), sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte angajamente.

Poziția angajamentelor sub formă de *împrumuturi între companiile afiliate* calculat la o anumită dată reprezintă suma împrumuturilor externe contractate și valorificate de entitățile economice rezidente de la investitorii lor direcți nerezidenți / întreprinderile cu investiții directe din străinătate la care rezidenții sunt fondatori minus plățile de principal reale, plus arieratele la dobândă.

Conform *SDE 2013*, arieratele la serviciul împrumuturilor și titlurilor de angajamente, ce reprezintă sume de principal și de dobândă datorate și neonorate, sunt considerate drept parte din valoarea poziției instrumentului financiar original ce generează datoria și sunt reflectate suplimentar ca un articol informativ.

Datoria externă este specificată pe *sectoare instituționale*, după clasificarea aplicată în bilanța de plăți și PII: banca centrală, administrația publică, societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare. Angajamentele externe sunt atribuite la sectorul debitorului nemijlocit și nu la cel al garantului, cu excepția cazurilor în care garanția este activată.

În scopuri analitice, datoria externă a țării se prezintă după *scadența* inițială / originală a instrumentului financiar: pe termen scurt și pe termen lung, pe tipuri de valută originală a instrumentelor de datorie, inclusiv cu divizarea pe sectoare, precum și după tipul debitorului: **publică și privată** și pe principalii creditori.

Datoria publică externă este parte componentă a datoriei publice (Legea cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat nr. 419 din 22.12.2006). Ea include datoria de stat, datoria UAT, datoria BNM, datoria corporațiilor publice și suplimentar, ca excepție de la legea menționată, valorile mobiliare de stat în posesia nerezidenților.

- **Datoria de stat externă** reprezintă totalul sumelor obligațiunilor neonorate contractate în numele Republicii Moldova de către guvern prin intermediul Ministerului Finanțelor de la nerezidenți și constă din datoria de stat externă directă și datoria externă garantată asumată de stat.
 - *Datoria de stat externă directă* include angajamentele externe ale statului apărute din calitatea statului de debitor.
 - *Datoria externă garantată asumată de stat* include angajamentele externe ale statului apărute în temeiul obligației statului de a executa garanția de stat, în cazul în care debitorul garantat nu își execută obligațiile față de creditor, conform prevederilor contractului de garanție de stat încheiat.
- **Datoria externă a UAT** include angajamentele externe curente și scadente sub formă de împrumuturi, precum și dobânzile aferente datorate și neonorate, contractate și valorificate de către autoritățile publice locale.
- **Datoria externă a Băncii Naționale a Moldovei** include împrumuturile de la FMI valorificate de BNM.
- **Datoria externă a corporațiilor publice** include angajamentele externe curente și scadente sub formă de împrumuturi, precum și dobânzile aferente datorate și neonorate, contractate și valorificate de către societățile comerciale în al căror capital social statul deține mai mult de 50 la sută.

Datoria privată externă reprezintă angajamentele sectorului privat ce nu întrunesc atributele datoriei publice (ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și ale altor entități economice private, inclusiv ale întreprinderilor private cu capital străin) față de nerezidenți, contractate cu sau fără garanția guvernului și deservite de către sectorul privat.

În scopul monitorizării riscurilor și analizei sustenabilității datoriei externe sunt elaborate mai mulți indicatori suplimentari. Astfel, la solicitarea Băncii mondiale (BM), trimestrial, se elaborează un set de indicatori cu structură predefinită, care se publică în bazele de date comune ale FMI și BM – statisticile trimestriale privind Datoria externă (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)). Aceste statistici corespund conceptelor de bază, definițiilor și clasificărilor privind datoria externă brută, conform recomandărilor FMI, însă au o acoperire extinsă, ce îmbunătățește utilizarea analitică a datelor. Participarea țărilor la baza de date QEDS este voluntară, iar Republica Moldova, raportează în virtutea respectării standardului de diseminare SDDS (Special Data Dissemination Standard), în calitatea sa de membru al FMI.

Statisticile QEDS constituie un set alcătuit din 4 tabele de bază:

T.1 Poziția datoriei externe brute pe sectoare (tabelele elaborate și diseminate trimestrial de

către BNM);

T.2 *Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în monedă națională;*

T.3 *Proгноza plăților de deservire a datoriei externe conform stocului existent la sfârșitul perioadei – pe sectoare;*

T.4 *Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadente timp de un an sau mai puțin – pe sectoare.*

În cadrul T.2, T.3 și T.4 sunt indicatori noi distincți, ce sunt elaborați suplimentar, și anume: (i) prezentarea datoriei pe valută străină și în monedă națională; (ii) proiecțiile deservirii DE conform stocului existent divizate pe maturitatea de un an sau mai puțin, de la unu la doi ani și mai mult de doi ani și (iii) plăți de principal și dobândă ce urmează a fi efectuate în mai puțin de un an. Aceste date nu se regăsesc în alte tabele publicate de către BNM și sunt elaborate conform maturității reziduale / restante².

De asemenea se compilează și 7 tabele suplimentare cu detalii complementare, unde sunt inclusiv și informații privind arieratele detaliate pe sectoare, poziția datoriei externe nete cu toate componentele standard și reconcilierii a stocurilor și fluxurilor.

Statisticile QEDS sunt elaborate în conformitate cu recomandările și definițiile din ghidul SDE 2013 și manualul BPM6.

Sursele de informație pentru compilarea datoriei externe sunt identice cu cele utilizate la colectarea datelor aferente contului financiar al BP și PII.

² Ghidul SDE 2013 recomandă evaluarea datoriei pe termen scurt conform maturității restante, prin adăugarea valorii nerambursate a datoriei pe termen scurt (conform maturității originale) la deservirea datoriei pe termen lung (conform maturității originale) preconizată în termen de până la un an și un an de la data de referință.

II. BAZA INFORMAȚIONALĂ A BALANȚEI DE PLĂȚI, POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE ȘI A DATORIEI EXTERNE

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Bunuri		
Mărfurile generale în baza balanței de plăți	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind cheltuielile întreprinderilor de transport rutier și aerian pentru procurarea combustibilului și lubrifianților / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind livrările și decontările aferente resurselor energetice importate / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică - // - - // - • Băncile licențiate • Agenții economici ce importă resurse energetice • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare
Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică • Băncile licențiate
Aur nemonetar	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică
Servicii		
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	<ul style="list-style-type: none"> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică
Servicii de întreținere și de reparații neclasificate în altă parte	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare
Transport	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Raport privind transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport rutier / <i>trimestrial</i> • Raport privind serviciile de tranzitare a gazelor naturale / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Biroul Național de Statistică - // - • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Biroul Național de Statistică • Agenții economici
Călătorii	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informație despre exportul de mărfuri în magazinele duty-free / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Biroul Național de Statistică - // -

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<p>vamale) / <i>trimestrial</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Raport privind frecventarea structurilor de primire turistică colective / <i>trimestrial</i> • Raport privind activitatea turistică a agențiilor de turism și turoperatorilor / <i>trimestrial</i> • Raport privind capacitatea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare / <i>anual</i> • Raport generalizator privind operațiunile caselor de schimb valutar (ale băncilor comerciale licențiate și ale punctelor de schimb valutar independente) / <i>lunar</i> • Formarea profesională a salariaților / <i>anual</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Raport anual despre numărul cetățenilor străini la instituțiile de învățământ din Republica Moldova și numărul cetățenilor Republicii Moldova la instituțiile de învățământ din străinătate / <i>anual</i> • Raport trimestrial despre finanțarea studiilor pentru cetățenii străini la instituțiile de învățământ din Republica Moldova și cetățenii RM la instituțiile de învățământ din străinătate / <i>trimestrial</i> • Informație despre cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, precum și cetățenii străini, aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova / <i>anual</i> • Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> • Informația trimestrială privind debursările din donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> 	<p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • BNM • Biroul Național de Statistică • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Instituțiile de învățământ din Republica Moldova <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Educației și Cercetării <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Finanțelor <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fundația Soros Moldova
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	<ul style="list-style-type: none"> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare
Servicii de asigurare și ale fondurilor de pensii	<ul style="list-style-type: none"> • Raport statistic cu privire la activitatea societăților de asigurare / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM
Servicii financiare	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din Baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor, BNM

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind ratele medii ponderate ale dobânzilor la depozitele atrase la vedere cu dobândă în moneda națională și în valută / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM
Servicii de construcții, taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale, alte servicii pentru afaceri, servicii personale, culturale și de agrement	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> Informația privind debursările din împrumuturile externe / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Biroul Național de Statistică Ministerul Finanțelor
Bunuri și servicii ale administrației publice neclasificate în altă parte	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Ministerul Finanțelor Fundația Soros Moldova
Venituri primare		
Remunerarea salariaților, transferuri personale (din venituri secundare) și transferurile de capital între gospodăriile populației	<ul style="list-style-type: none"> Ancheta forței de muncă (sinteză) / <i>trimestrial</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani prin băncile licențiate / <i>trimestrial</i> Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani prin oficiile poștale / <i>lunar</i> Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani prin emitenții de monedă electronică / <i>lunar</i> Informație privind numărul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a apartamentelor, încăperilor izolate locative și caselor de locuit individuale înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> Informație privind prețurile medii pe piețele imobiliare / <i>trimestrial</i> Informație privind activele și obligațiunile în valută ale băncilor licențiate din Republica Moldova / <i>lunar</i> Raport generalizator privind operațiunile de cumpărare și vânzare a valutei străine contra lei moldovenești efectuate de către banca licențiată / <i>lunar</i> Informație privind vânzarea și cumpărarea de valută de către casele de schimb valutar independente / <i>lunar</i> Informație privind valuta în numerar scoasă din Republica Moldova de către bănci / <i>trimestrial</i> Informație generalizată privind valuta în numerar introdusă în Republica Moldova de către bănci / <i>trimestrial</i> Informație generalizată privind numerarul primit pentru înregistrarea în conturile persoanelor fizice / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Biroul Național de Statistică - // - Băncile licențiate, BNM Banca Națională a Moldovei Poșta Moldovei Emitenții de monedă electronică Agencia Servicii Publice Burse imobiliare (web) Banca Națională a Moldovei - // - - // - - // - - // - - // - - // -

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> • Informație generalizată privind numerarul eliberat din conturile persoanelor fizice / <i>lunar</i> • Raport privind asistența externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Informație lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> • Informație privind tranzacțiile cu valorile mobiliare cu implicarea investitorilor străini / <i>trimestrial</i> 	<p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Ministerul Finanțelor • Comisia Națională a Pieței Financiare
Venituri din investiții directe	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> • Situația de profit și pierdere (anexa 2 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) / <i>anual</i> • Situația fluxurilor de numerar (anexa 4 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) / <i>anual</i> • 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții / <i>trimestrial</i> • Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • BNM <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biroul Național de Statistică <p>- // -</p> <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Finanțelor, BNM
Venituri din investiții de portofoliu	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> • Informația privind tranzacțiile pe piața primară și secundară cu VMS cu participarea nerezidenților, clienți ai băncilor licențiate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • BNM <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comisia Națională a Pieței Financiare
Venituri din alte investiții	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> • Informația generală privind deservirea de facto zilnică a datoriei externe publice și public garantate pe împrumuturi / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor, BNM <ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Finanțelor
Venituri din active de rezervă	<ul style="list-style-type: none"> • Informație privind gestionarea activelor de rezervă / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • BNM
Alte venituri primare	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM • Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
Venituri secundare		
Venituri secundare (altele decât	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
transferurile personale)	<ul style="list-style-type: none"> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Informație despre exportul de mărfuri în magazinele duty-free / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Formarea profesională a salariaților / <i>anual</i> • Raport statistic cu privire la activitatea societăților de asigurare / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Informație despre cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, precum și cetățenii străini, aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova / <i>anual</i> • Raport privind plățile efectuate către organizațiile internaționale / <i>trimestrial</i> • Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> • Informația trimestrială privind debursările din donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> • Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Biroul Național de Statistică - // - - // - - // - - // - • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Ministerul Educației și Cercetării • Ministerul Finanțelor - // - - // - - // - • Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
Contul de capital		
Achiziționarea /cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate
Transferuri de capital (altele decât transferurile între gospodăriile populației)	<ul style="list-style-type: none"> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Raport privind mijloacele bănești legalizate și transferate în străinătate de către băncile autorizate pentru luna respectivă / <i>lunar</i> • Informație privind tranzacțiile efectuate pe piața secundară a valorilor mobiliare cu implicarea investitorilor străini / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGA (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Băncile licențiate, BNM - // - • Comisia Națională a Pieței Financiare • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor
Investiții directe		
Active		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
<ul style="list-style-type: none"> participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor 		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind efectuarea operațiunilor valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (IFSLSGP) 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM
Instrumente de natura datoriei		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și IFSLSGP 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Raport privind debursările și rambursările împrumuturilor generat din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM <p style="text-align: center;">-//-</p>
Pasive		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții <ul style="list-style-type: none"> participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor reinvestirea profiturilor 		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM Băncile licențiate Comisia Națională a Pieței Financiare <p style="text-align: center;">- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 1-invest -Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții (date individuale) / <i>trimestrial (pentru tr. I-III)</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții / <i>anual</i> Bilanțul contabil și situațiile de profit și pierderi (Anexele nr.1 și 3 la SNC) ale întreprinderilor ce 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Biroul Național de Statistică <p style="text-align: center;">- // -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p>

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
<i>gospodăriilor populației</i>	<p>raportează 1-Invest anual (date individuale la solicitare) / <i>anual</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Informație privind persoanele juridice după IDNO / <i>trimestrial</i> Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Agenția Servicii Publice Comisia Națională a Pieței Financiare <p>- // -</p>
Instrumente de natura datoriei		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodării și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții (date individuale) / <i>trimestrial (pentru trimestrele I-III) / anual</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> Informație privind livrările și decontările aferente resurselor energetice importate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM <ul style="list-style-type: none"> Biroul Național de Statistică <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> Agenții economici ce importă resurse energetice
Investiții de portofoliu		
Active		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodării și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM
Titluri de creanță		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Valorile mobiliare străine ale băncii licențiate în baza poziției valutare deschise a băncii / <i>lunar</i> Valorile mobiliare străine ale băncii licențiate după ISIN / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate <p>- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> BNM
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodării și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
Pasive		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p>- // -</p>

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Comisia Națională a Pieței Financiare <p style="text-align: center;">- // -</p> <ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodării și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții / <i>trimestrial (pentru trimestrele I-III) / anual</i> Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Biroul Național de Statistică <ul style="list-style-type: none"> Comisia Națională a Pieței Financiare <p style="text-align: center;">- // -</p>
Titluri de angajamente		
administrația publică	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația privind tranzacțiile pe piața primară și secundară cu VMS cu participarea nerezidenților, clienți ai băncilor licențiate 	<ul style="list-style-type: none"> BNM Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare
Derivate financiare		
Active / Pasive		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
Alte investiții		
Credite comerciale și avansuri		
Active		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodăriile populației și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>lunar</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții , cap.5 și 6 / <i>anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Biroul Național de Statistică <p style="text-align: center;">- // -</p>
Pasive		
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodăriile populației și IFSLSGP</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>lunar</i> 1-Invest - Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții, cap.5 și 6 / <i>anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Biroul Național de Statistică <p style="text-align: center;">- // -</p>
Numerar și depozite		
Active		
banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind rulajul și soldurile conturilor corespondente și conturilor NOSTRO / <i>zilnic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Mijloace interbancare plasate/atrase / <i>zilnic</i> Poziția valutară deschisă a băncii / <i>zilnic</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p style="text-align: center;">- // -</p>
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> <i>alte societăți financiare</i> <i>societăți nefinanciare</i> <i>gospodării și instituții fără scop</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Informație generalizator privind vânzarea și cumpărarea de valută de către casele de schimb valutar independente (CSVI) / <i>lunar</i> Raportul privind depozitele / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare CSVI Băncile licențiate

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
<i>lucrativ în serviciul gospodăriilor populației</i>	<ul style="list-style-type: none"> Informație privind cererea și oferta de valută pe piața valutară / lunar Informație privind activitatea BNM pe piața valutară / lunar Informația privind soldul depozitelor rezidenților Republicii Moldova raportată de băncile externe-deținătoare / trimestrial 	<ul style="list-style-type: none"> BNM -//- Statisticile Băncii pentru decontări internaționale (BIS locational banking statistics)
Pasive		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Mijloace interbancare plasate/atrase / zilnic Poziția valutară deschisă a băncii / zilnic Raport privind depozite / lunar Raport privind operațiunile internaționale / lunar 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate -//- -//- -//-
Împrumuturi		
Active		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / trimestrial Raport privind operațiunile internaționale / lunar Raport privind poziția creditelor acordate nerezidenților de către băncile licențiate în valuta originală / lunar Poziția valutară deschisă a băncii / zilnic 	<ul style="list-style-type: none"> BNM Băncile licențiate -//- -//-
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și IFSLSGP 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / lunar Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / trimestrial 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate Ministerul Finanțelor, BNM
Pasive		
banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / trimestrial Raport privind operațiunile internaționale / lunar 	<ul style="list-style-type: none"> BNM - // -
administrația publică	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / lunar Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / trimestrial Informația generală privind deservirea de facto zilnică a datoriei de stat externe pe împrumuturi / trimestrial Informație privind debursările la împrumuturile guvernamentale / trimestrial Informație privind datoria externă guvernamentală pe credite și creditori / trimestrial Informație privind debursările împrumuturilor externe ale unităților administrativ teritoriale (UAT) / trimestrial Informație privind deservirea împrumuturilor externe ale UAT / trimestrial 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM Ministerul Finanțelor - // - - // - - // - - // - - // -
societăți are acceptă depozite, exclusiv banca centrală	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / lunar Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate BNM

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i>	
alte sectoare: <ul style="list-style-type: none"> alte societăți financiare societăți nefinanciare gospodării și IFSLSGP 	<ul style="list-style-type: none"> Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe ale agenților economici / <i>lunar</i> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din baza de date privind creanțele și angajamentele Republicii Moldova sub formă de împrumuturi, titluri de valoare și alocări de DST (DMFAS) / <i>trimestrial</i> Informația privind deservirea împrumuturilor externe ale corporațiilor publice / <i>trimestrial</i> Informație privind debursările împrumuturilor externe ale corporațiilor publice / <i>trimestrial</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare Băncile licențiate Ministerul Finanțelor, BNM Ministerul Finanțelor <p>- // -</p>
Alte creanțe		
<ul style="list-style-type: none"> administrația publică societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate
Alte angajamente		
<ul style="list-style-type: none"> administrația publică societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare 	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Băncile licențiate, BNM
Alocări de DST	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația privind calculul activelor oficiale de rezervă după metodologia FMI / <i>zilnic</i> DMFAS 	<ul style="list-style-type: none"> BNM Ministerul Finanțelor, BNM <p>- // -</p>
Active de rezervă	<ul style="list-style-type: none"> Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> Informația privind calculul activelor oficiale de rezervă după metodologia FMI / <i>zilnic</i> Active oficiale de rezervă și obligațiuni în valută străină / <i>zilnic</i> Informație consolidată privind poziția valutară a BNM / <i>lunar</i> Raport privind compoziția valutară a activelor oficiale de rezervă / <i>lunar</i> Raport privind operațiunile forex la data scadenței / <i>lunar</i> Informație privind gestionarea activelor de rezervă / <i>lunar</i> Informație despre tranzacțiile BNM: cumpărări și vânzări de valută la bursa interbancară și în afara bursei, către Ministerul Finanțelor și alte ministere / <i>lunar</i> Informație despre cumpărarea - vânzarea valorilor mobiliare ale statelor străine în cadrul rezervelor de stat / <i>lunar</i> Raport privind rezervele de stat (DLC, DST, HV) / <i>lunar</i> Raportul "CM4-3 Active oficiale de rezervă și obligațiuni în valută străină la data" / <i>zilnic, lunar, trimestrial, anual</i> 	<ul style="list-style-type: none"> BNM <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p> <p>- // -</p>

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Informații suplimentare		
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	<ul style="list-style-type: none">• DMFAS	<ul style="list-style-type: none">• Ministerul Finanțelor, BNM

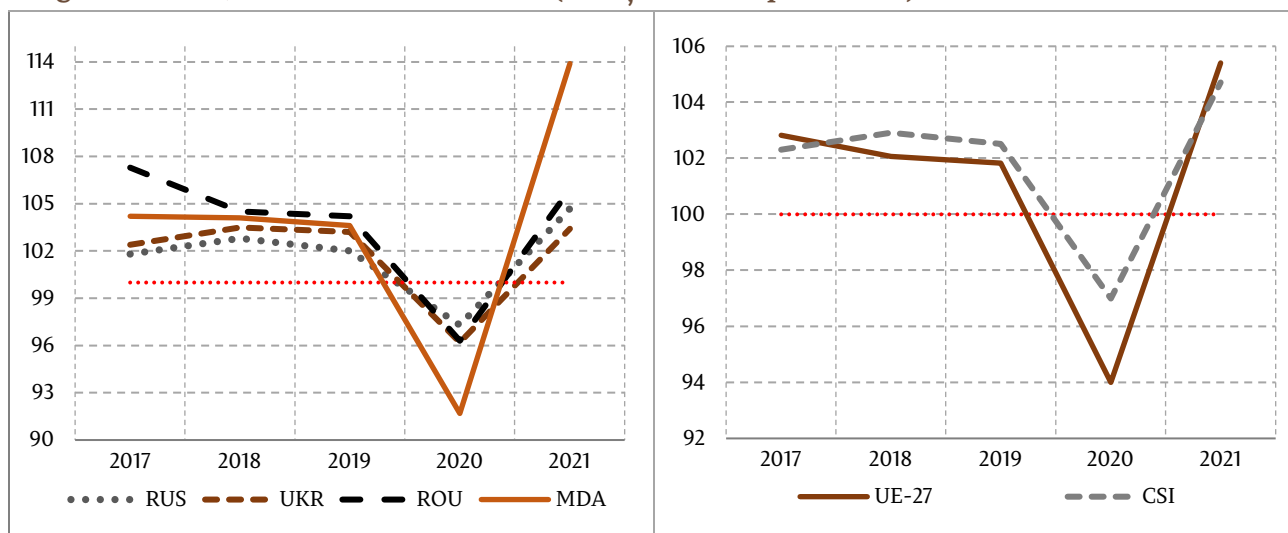
III. Evoluția conturilor internaționale ale Republicii Moldova în anul 2021

CONTEXTUL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

Pe parcursul anului 2021, economia Republicii Moldova a înregistrat cea mai mare creștere economică din ultimii ani, fiind consemnată o majorare anuală a PIB-ului cu 13,9 la sută față de anul 2020, când declinul economic a fost de 8,3 la sută. O dinamică asemănătoare au înregistrat și principalii partenerii comerciali ai Republicii Moldova, ceea ce denotă recuperarea economiilor după recesiunea de la începutul pandemiei de COVID (diagrama 1, tabelul 1).

În anul 2021, Republica Moldova și principalii parteneri comerciali au înregistrat o creștere economică accentuată.

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de anul precedent)

Surse: Autoritățile naționale de statistică, CIS Stat, OECD Stat, FMI WEO

Pe partea resurselor, recuperarea economică a fost favorizată de condițiile climatice și de o recoltă bogată (producția vegetală s-a majorat cu 75,5 la sută în anul 2021). Astfel, agricultura, silvicultura și pescuitul au contribuit cu 4,2 la sută la creșterea PIB. De asemenea, contribuții mari la creșterea PIB au avut comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transportul, informațiile și comunicațiile. În același timp, domeniul construcțiilor au atenuat creșterea PIB.

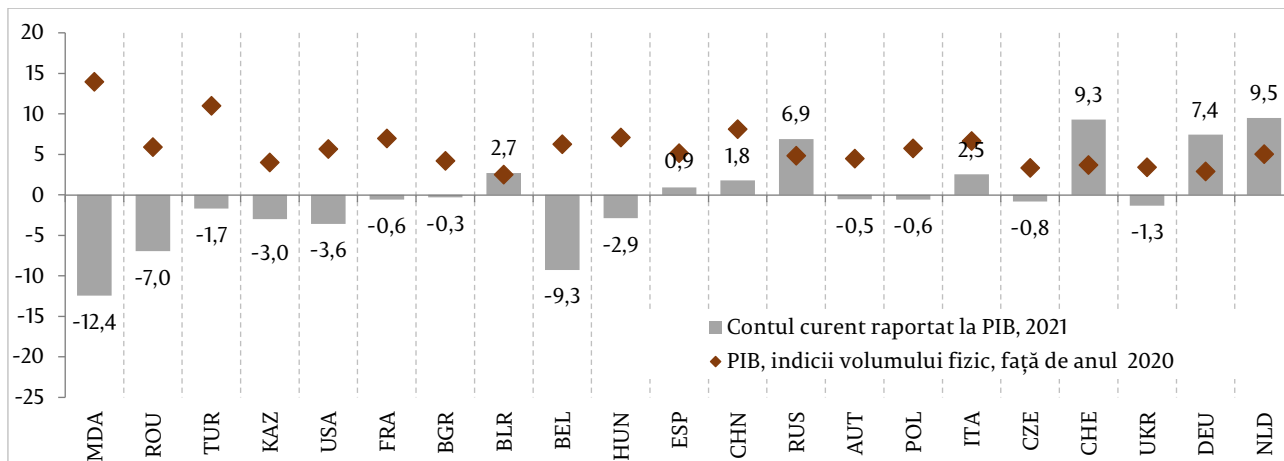
Pe partea utilizărilor, creșterea economică a fost determinată de recuperarea consumului final al gospodăriilor populației (+15,5 la sută), în mare parte pe seama creșterii cu 6,9 la sută a câștigului salarial real, a numărului mediu al salariaților (+3,1 la sută), precum și a remiterilor personale (+12,0 la sută). Concomitent, pe fundalul politicilor macroeconomice relaxate, s-a majorat și consumul administrației publice, dar și formarea brută de capital fix.

În anul 2021, exportul net de bunuri și servicii a avut o contribuție netă negativă de 5,0 la sută la evoluția PIB, drept consecință a creșterii volumului fizic al importurilor de bunuri și servicii corelate cu o creștere mai redusă a exporturilor.

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

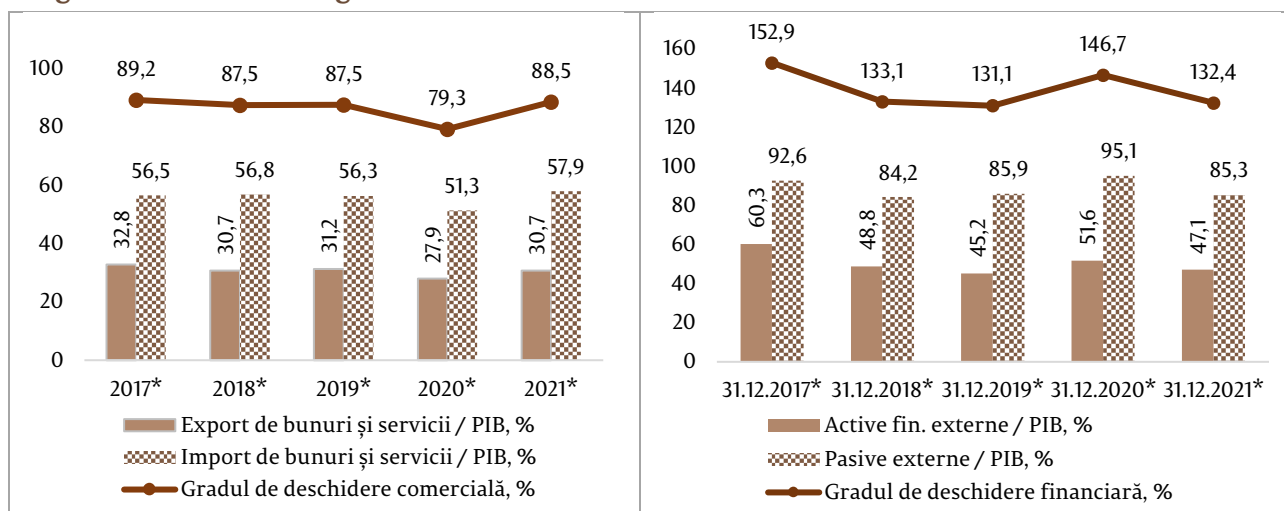
	2017	2018	2019	2020	2021	2021 / 2020 (%)
Produsul intern brut în prețuri curente, mil. lei	176 007	189 063	206 256	199 734	241 871	121,1
Produsul intern brut în prețuri curente, mil. USD	9 519	11 252	11 736	11 532	13 679	118,6
Rata de schimb medie pe perioadă, MDL/USD	18,4902	16,8031	17,5751	17,3201	17,6816	102,1
	%					p.p.
PIB, indicii volumului fizic	104,2	104,1	103,6	91,7	113,9	22,2
Export de bunuri, indicii volumului fizic	112,5	106,2	106,5	81,8	114,1	32,3
Export de bunuri, indicii valorii unitare	105,5	105,1	96,4	108,5	111,7	3,2
Import de bunuri, indicii volumului fizic	114,5	108,9	104,7	98,1	115,4	17,3
Import de bunuri, indicii valorii unitare	104,9	109,6	96,9	94,5	114,8	20,3
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri	100,6	95,9	99,5	114,8	97,3	-17,5
Contul curent al balanței de plăți / PIB	-5,8	-10,8	-9,4	-7,7	-12,4	-4,7
Remiterile personale (intrări) / PIB	16,3	15,5	15,5	15,7	15,1	-0,6
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB	-1,5	-2,3	-4,0	-1,3	-2,8	0,4

În anul 2021, Republica Moldova a înregistrat unele dintre cele mai mari rate de creștere economică și deficit de cont curent, comparativ cu principalii parteneri comerciali.

Diagrama 2. Contul curent și creșterea economică a Republicii Moldova comparativ cu principalii parteneri comerciali (%)

Surse: Autoritățile naționale de statistică, FMI WEO

În anul 2021, deschiderea comercială a țării a sporit, iar deschiderea financiară s-a redus.

Diagrama 3. Indicatorii gradului de deschidere a economiei

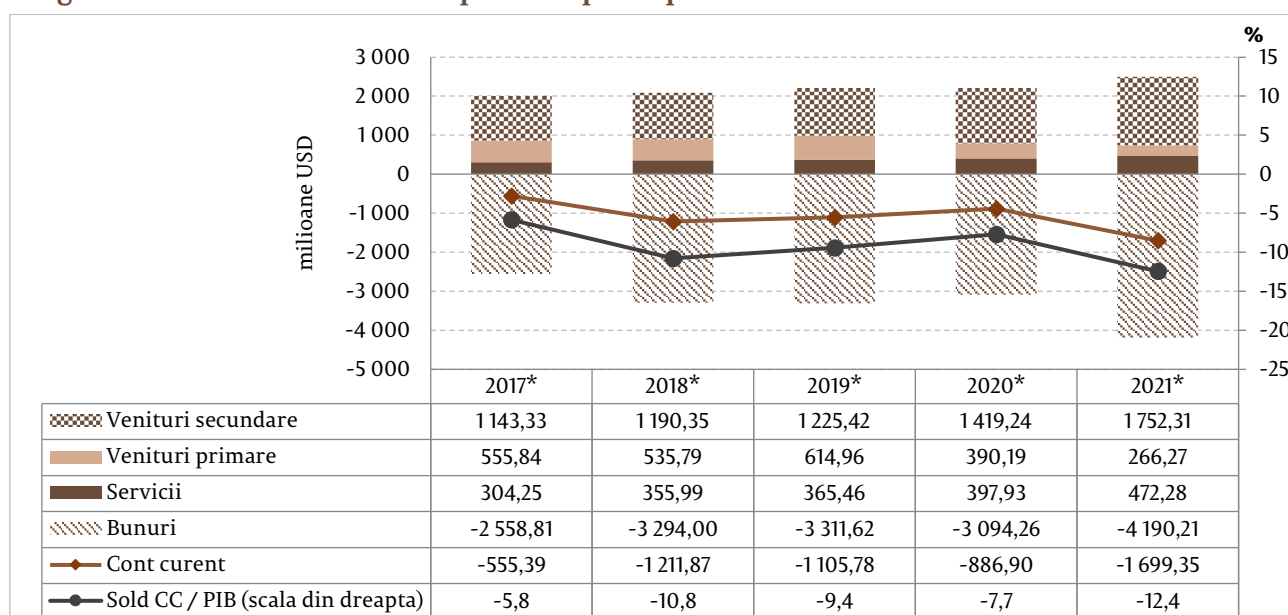
* date revizuite

3.1. Balanța de plăți – prezentare generală

Conform datelor finale, în anul 2021, deficitul **contului curent** al balanței de plăți a Republicii Moldova s-a majorat substanțial comparativ cu cel înregistrat în anul 2020, atât ca valoare absolută, cât și relativ la PIB. Deficitul a constituit 1 699,35 mil. USD, în creștere cu 91,6 la sută. Raportat la PIB, contul curent a constituit - 12,4 la sută (-4,7 p.p. față de anul 2020) (diagrama 4). Această dinamică a fost determinată de sporirea considerabilă a deficitului comerțului exterior cu bunuri (cu 1 095,95 mil. USD) și de scăderea excedentului veniturilor primare, în timp ce balanțele veniturilor secundare și a serviciilor s-au îmbunătățit.

Majorarea deficitului de cont curent, în anul 2021, a fost determinată, în principal, de creșterea deficitului comerțului exterior cu bunuri.

Diagrama 4. Contul curent - componente principale

* date revizuite

Deficitul *comerțului exterior cu bunuri* înregistrat în balanța de plăți s-a majorat pe parcursul anului 2021 cu 35,4 la sută și a constituit 4 190,35 mil. USD, ca urmare a creșterii mai semnificative a importurilor de bunuri (+34,0 la sută, până la 6 752,44 mil. USD) decât a exporturilor (+31,8 la sută, până la 2 562,23 mil. USD). Aceste evoluții au fost determinate la importuri - de majorarea cu 78,7 la sută a importului de produse minerale, iar la exporturi - de creșterea cu 32,0 la sută, a exportului de produse agroalimentare (grâu și semințe, porumb, semințe de rapiță, etc.).

Excedentul comerțului exterior cu *servicii* (472,28 mil. USD) a crescut cu 18,7 la sută față de anul 2020. Această dinamică a fost determinată de sporirea mai semnificativă a exporturilor de servicii (+27,9 la sută sau cu 357,04 mil. USD), față de importurile acestora (+32,1 la sută sau cu 282,69 mil. USD). La majorarea exporturilor cea mai mare contribuție pozitivă a avut-o exportul serviciilor de călătorii (+8,1 p.p.), în timp ce la majorarea importului serviciilor, cea mai semnificativă contribuție au avut-o serviciilor de transport (+13,2 p.p.).

Scăderea excedentului *veniturilor primare* cu 31,8 la sută, până la 266,27 mil. USD, a fost determinată de majorarea ieșirilor de venituri din investiții (+43,7 la sută, până la 542,04 mil.

USD) în măsură mai mare decât creșterea intrărilor înregistrată la remunerarea salariaților (+8,3 la sută, până la 887,77 mil. USD).

Veniturile secundare au înregistrat o majorare a excedentului cu 23,5 la sută față de anul 2020, până la 1 752,31 mil. USD. Transferurile personale primite din exterior de rezidenții moldoveni s-au majorat cu 16,5 la sută și au totalizat 1 231,56 mil. USD. Valoarea asistenței tehnice, ajutorului umanitar și a granturilor primite în cadrul cooperării internaționale de toate sectoarele instituționale s-a majorat cu 82,8 la sută, până la 349,77 mil. USD.

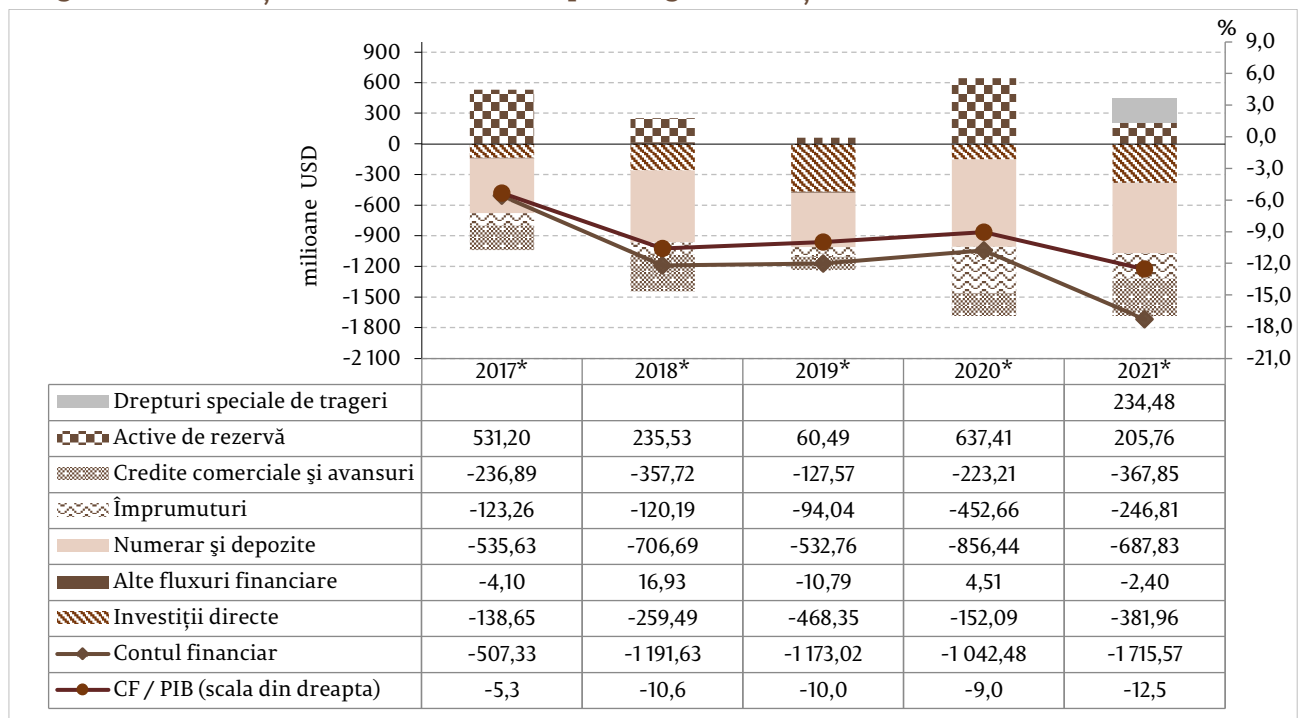
Contul de capital a consemnat un deficit de 51,02 mil. USD, care s-a micșorat cu 22,3 la sută față de anul 2020, ceea ce a constituit -0,4 la sută relativ la PIB.

Suma **soldurilor contului curent și contului de capital** denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, necesarul net de finanțare externă a constituit 1 750,37 mil. USD, ceea ce reprezintă -12,8 la sută în raport cu PIB.

În anul 2021, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 1 715,57 mil. USD, ca urmare a majorării nete a pasivelor cu 1 322,74 mil. USD generate de tranzacțiile efective, precum și a scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 392,83 mil. USD (diagrama 5).

În anul 2021, principala sursă de finanțare a deficitului de cont curent au fost activele sub formă de numerar și depozite din cadrul altor investiții.

Diagrama 5. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

* date revizuite

Diminuarea netă a **activelor** a fost determinată de scăderea cu 678,61 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite* (dintre care activele *altor sectoare* s-au redus cu 834,17 mil. USD, în timp ce activele băncilor licențiate s-au majorat cu 215,56 mil. USD). Concomitent, au crescut *activele oficiale de rezervă* ale BNM cu 205,76 mil. USD.

Partenerii comerciali nerezidenți au efectuat achitări nete în valoare de 62,34 mil. USD a *creditelor comerciale și avansurilor* acordate lor anterior de către rezidenții moldoveni. În același timp, au crescut activele externe ale rezidenților sub formă de *împrumuturi* – cu 15,80 mil. USD și sub formă de *investiții directe* în străinătate - cu 9,35 mil. USD.

Majorarea *pasivelor*, pe parcursul anului 2021, a fost definită și de alocarea de drepturi speciale de tragere, în valoare de 234,48 mil. USD, de către Fondul Monetar Internațional în vederea combaterii crizei economice globale. Concomitent, s-au majorat, angajamentele sub formă de *credite comerciale și avansuri* primite de la partenerii comerciali nerezidenți, în valoare de 430,19 mil. USD, precum și a tragerile nete de 262,61 mil. USD înregistrate la *împrumuturile* externe (trageri – 817,34 mil. USD, rambursări – 554,73 mil. USD). Administrația publică a contractat în anul 2021 împrumuturi externe noi în valoare de 378,82 mil. USD și a rambursat 141,18 mil. USD. Banca Națională a Moldovei a rambursat 45,57 mil. USD din împrumuturile contractate anterior de la FMI. Băncile licențiate au efectuat trageri nete în sumă de 47,36 mil. USD, iar celelalte sectoare – trageri nete de 23,18 mil. USD.

Angajamentele sub formă de *investiții directe*, pe parcursul anului 2021, s-au majorat cu 391,31 mil. USD, dinamică determinată de reinvestirea profiturilor în sumă de 249,95 mil. USD, de creșterea netă a participațiilor la capital și a acțiunilor nerezidenților cu 101,22 mil. USD, precum și acumularea datoriiilor (sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri și alte datorii) față de investitorii direcți din străinătate în sumă netă de 40,14 mil. USD.

3.2. Poziția investițională internațională - prezentare generală

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 31.12.2021, a constituit -5 218,42 mil. USD (sau 38,1 la sută relativ la PIB), soldul debitor aprofundându-se față de sfârșitul anului 2020 cu 4,1 la sută (diagrama 6, tabelul 2).

Tabelul 2. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6)

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12.2021 / 31.12.2020 %
	mil. USD					
Poziția investițională internațională netă	-3 075,81	-3 984,05	-4 774,40	-5 012,75	-5 218,42	104,1
Active	5 739,24	5 493,57	5 305,66	5 953,93	6 448,98	108,3
Pasive	8 815,05	9 477,62	10 080,06	10 966,68	11 667,40	106,4
Soldul activelor oficiale de rezervă	2 803,26	2 995,18	3 059,63	3 783,54	3 901,88	103,1
Soldul investițiilor directe, pasive	3 628,30	4 084,86	4 738,62	4 748,94	4 801,48	101,1
Soldul împrumuturilor (fără cele intragrup), pasive	3 340,95	3 382,87	3 450,33	4 125,12	4 203,62	101,9
	%					p.p.
PII / PIB	-32,3	-35,4	-40,7	-43,5	-38,1	5,3
Soldul activelor externe / soldul pasivelor externe	65,1	58,0	52,6	54,3	55,3	1,0
Ponderea ISD în soldul pasivelor externe	41,2	43,1	47,0	43,3	41,2	-2,1
Ponderea împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în soldul pasivelor externe	37,9	35,7	34,2	37,6	36,0	-1,6

* date revizuite

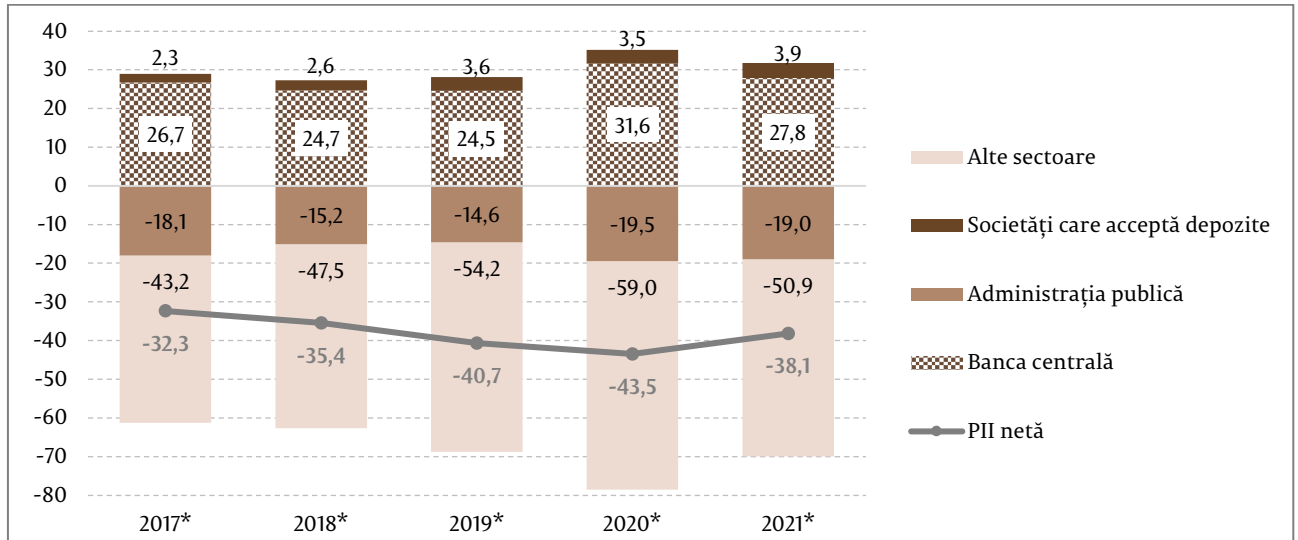
Poziția *activelor financiare externe* a însumat 6 448,98 mil. USD, în creștere cu 8,3 la sută de la începutul anului, iar a *pasivelor* – 11 667,40 mil. USD, majorându-se cu 6,4 la sută.

Din punctul de vedere al structurii PII pe sectoare instituționale, *administrația publică, societățile care acceptă depozite și alte sectoare* (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) au înregistrat îmbunătățirea pozițiilor

lor nete relative la PIB comparativ cu anul 2020, iar BNM – deteriorare, datorită creșterii semnificative a PIB-ului.

La 31.12.2021, soldul net debitor al poziției investiționale internaționale a crescut ca urmare a majorării angajamentelor nete ale administrației publice și ale altor sectoare.

Diagrama 6. Poziția investițională internațională netă, pe sectoare instituționale, % la PIB

* date revizuite

Din punctul de vedere al structurii pe categorii funcționale, majorarea poziției activelor financiare pe parcursul anului 2021 a fost determinată de creșterea cu 20,7 la sută a poziției activelor sub formă de *alte investiții* (în special a celor sub formă de *numerar și depozite*, care s-a majorat cu 36,2 la sută), precum și de majorarea poziției *activelor de rezervă* cu 3,1 la sută.

Evoluția poziției *pasivelor* externe a fost determinată de articolul *alte investiții* (în special de majorarea cu 20,4 la sută a poziției *creditelor comerciale și avansurilor*), precum și de creșterea de 2,3 ori a poziției drepturilor speciale de tragere, datorită fluxului din balanța de plăți (+234,48 mil. USD), care reprezintă alocările de DST de către FMI drept suport în combaterea crizei economice globale.

3.3. Datoria externă brută – prezentare generală

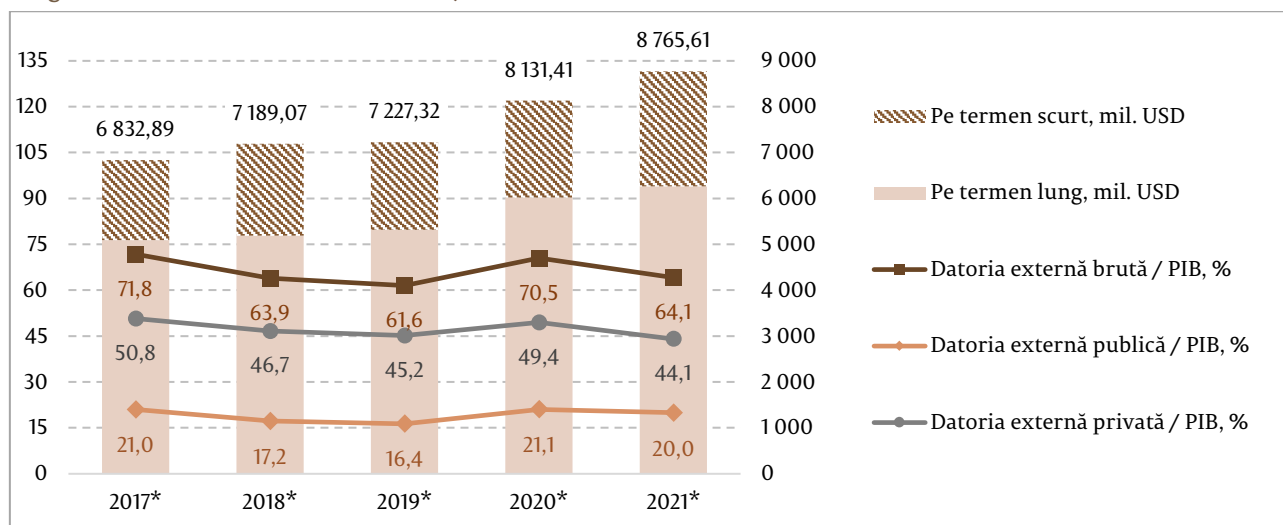
Datoria externă brută a Republicii Moldova a crescut pe parcursul anului 2021 cu 7,8 la sută și a totalizat 8 765,61 mil. USD, ceea ce constituie 64,1 la sută raportat la PIB (-6,4 p.p. față de 31.12.2020) (diagrama 7, tabelul 3).

Datoria externă publică a constituit 31,2 la sută din totalul datoriei externe, însumând 2 731,00 mil. USD (+12,4 la sută de la începutul anului). *Datoria externă privată* s-a cifrat la 6 034,61 mil. USD, crescând cu 5,9 la sută față de 31.12.2020.

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe brute îi revine *datoriei pe termen lung* (71,4 la sută), care a constituit 6 261,51 mil. USD la finele anului 2021, în creștere cu 4,0 la sută față de începutul anului. *Datoria externă pe termen scurt* s-a majorat cu 18,6 la sută pe parcursul anului 2021 și a constituit 2 504,10 mil. USD.

Pe parcursul anului 2021, datoria externă brută a crescut, în principal, ca urmare a majorării angajamentelor pe termen scurt.

Diagrama 7. Datoria externă brută, în dinamică

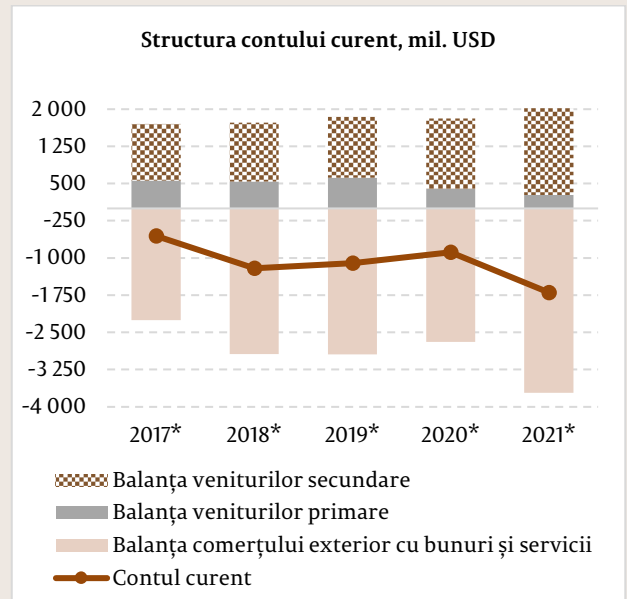
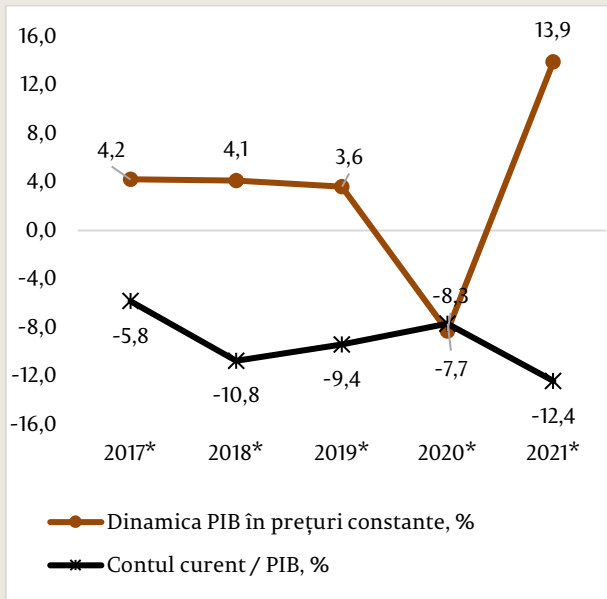
* date revizuite

Tabelul 3. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6)

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*	31.12.2021/ 31.12.2020 %
	mil. USD					
Datoria externă brută	6 832,89	7 189,07	7 227,32	8 131,41	8 765,61	107,8
Datoria externă publică	1 999,64	1 938,90	1 919,20	2 430,44	2 731,00	112,4
Datoria externă privată	4 833,25	5 250,17	5 308,12	5 700,97	6 034,61	105,9
Datoria externă pe termen scurt	1 741,60	2 003,05	1 910,87	2 112,21	2 504,10	118,6
Datoria externă pe termen lung	5 091,29	5 186,02	5 316,45	6 019,20	6 261,51	104,0
	%					p.p.
Ponderea datoriei externe publice în datoria externă brută	29,3	27,0	26,6	29,9	31,2	1,3
Ponderea datoriei externe pe termen lung în datoria externă brută	74,5	72,1	73,6	74,0	71,4	-2,6
Ponderea creditorilor organizației internaționale și guverne străine în datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST	47,3	44,9	42,8	47,8	51,8	4,0
Rata medie anuală implicită a dobânzii la datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST	1,7	3,0	1,9	1,6	1,5	-0,1
Rata reînnoirii finanțării (raportul dintre trageri noi și rambursări la împrumuturile pe termen lung)	129	116	116	155	147	-8,0
	ani					
Scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va fi achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi)	8,9	7,6	7,2	6,4	6,8	0,4

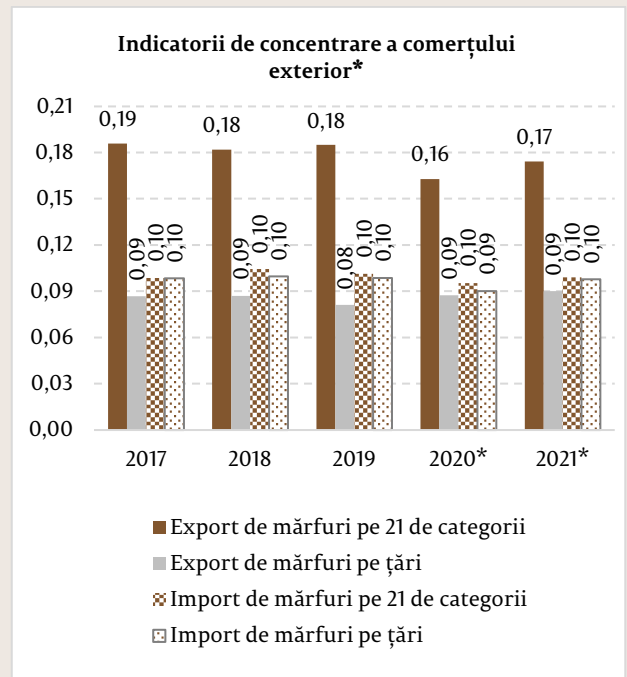
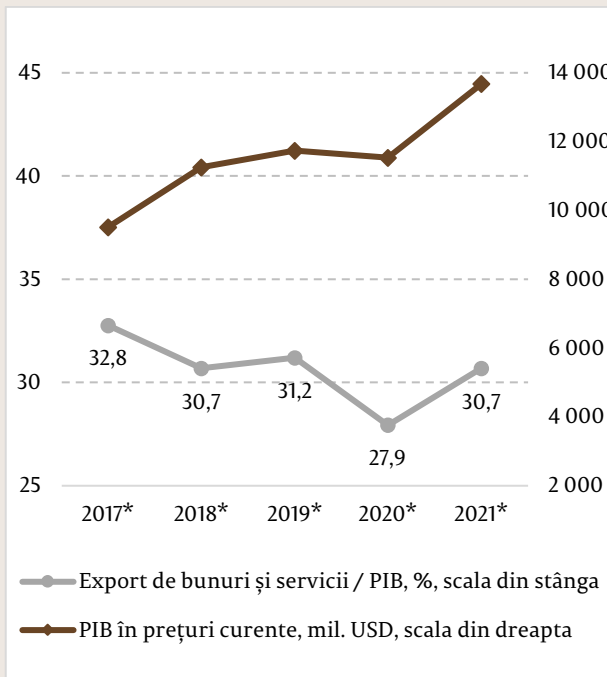
* date revizuite

Aprecierea stării conturilor internaționale ale Republicii Moldova în dinamică

În anul 2021, balanța contului curent relativ la PIB s-a diminuat substanțial comparativ cu 2020, ca urmare a creșterii importurilor în măsură mai mare decât a exporturilor. Dinamica PIB-ului în termeni reali a fost pozitivă.

Sursa deficitului contului curent rămâne a fi tradițional deficitul comerțului exterior cu bunuri, ceea ce denotă faptul că în țară persistă problemele structurale legate de competitivitate.

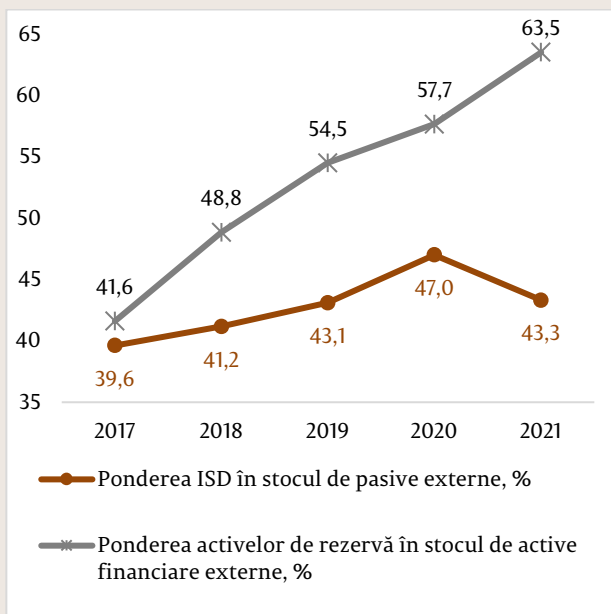
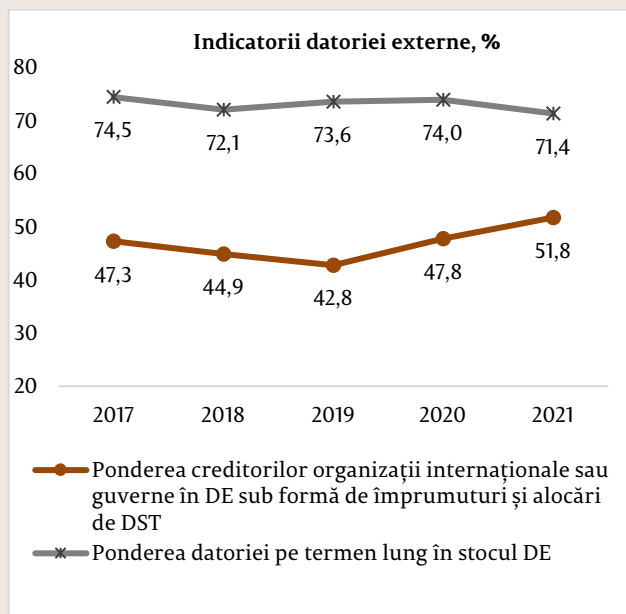

* Calculați ca indicele Herfindahl (suma pătratelor ponderilor componentelor în total)

Din cauza creșterii accentuate a exportului, raportul lui la PIB a crescut la 30,7 la sută, în timp ce PIB în prețuri curente s-a stabilizat în proximitatea nivelului de 14 miliarde dolari SUA.

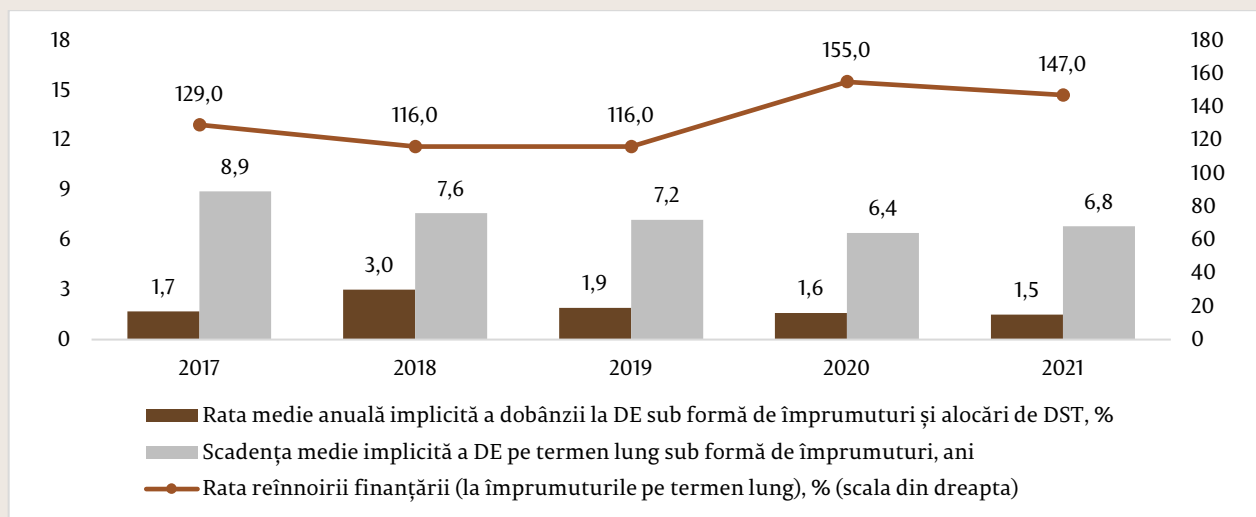
Starea contului curent este subminată de concentrarea excesivă a comerțului, la export tradițional predominând produsele agroalimentare. Nu s-a constatat o evoluție pozitivă a diversificării exportului pe categorii de bunuri, dar nici din punctul de vedere al diversificării geografice.

Aprecierea stării conturilor internaționale ale Republicii Moldova în dinamică

Pondere creditorilor organizații internaționale și guverne străine în poziția împrumuturilor și alocărilor de DST contractate din exterior a crescut în mare parte datorită suportului acordat statului de către FMI. Aceasta însă nu a condus la creșterea ponderii datoriei pe termen lung în datoria externă totală, ca urmare a majorării datoriei pe termen scurt a sectorului privat.

Pondere investițiilor străine directe în poziția pasivelor externe și-a întrerupt trendul de creștere, înregistrat până în anul 2021, și a scăzut până la 43,3 la sută. Pondere activelor de rezervă în poziția activelor financiare externe și-a continuat tendința ascendentă și a constituit 63,5 la sută la sfârșitul anului 2021.

Indicatorii analitici ce caracterizează calitatea portofoliului datoriei externe brute a Republicii Moldova au înregistrat pe parcursul anului 2021 o dinamică pozitivă. Rata medie implicită a dobânzii fiind în scădere ușoară de - 0,1 p.p., scadența medie a componentei pe termen lung înregistrând o creștere de 0.4 ani, iar rata reînnoirii finanțării - o scădere de 0,1 p.p.

Surse: BNM, BNS

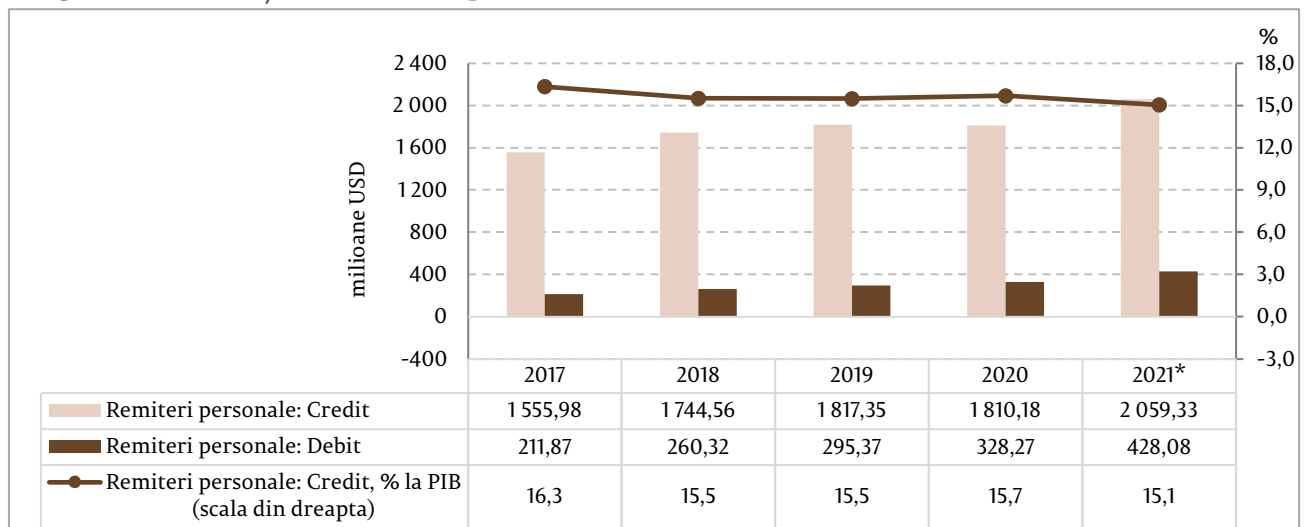
3.4. Informație suplimentară la conturile internaționale

a) Remiterile personale

Remiterile personale¹ primite de rezidenții Republicii Moldova în anul 2021 s-au majorat comparativ cu anul 2020 (+13,8 la sută) și au constituit 2 059,33 mil. USD, ceea ce reprezintă 15,1 la sută relativ la PIB (cu 0,6 p.p. mai puțin comparativ cu anul 2020). Concomitent, plățile de remiteri către nerezidenți (debit) au constituit 428,08 mil. USD și au fost în creștere cu 30,4 la sută (diagrama 8).

În anul 2021, remiterile personale primite s-au majorat față de anul 2020, stabilizându-se la nivelul de 15% relativ la PIB.

Diagrama 8. Evoluția remiterilor personale

* date revizuite

b) Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare generală

Pe parcursul anului 2021, statistica tranzacțiilor bancare internaționale a reflectat majorarea, față de anul 2020, a volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național cu 13,7 la sută la încasări și cu 13,6 la sută la plăți.

Volumul tranzacțiilor cu țările UE-27 a fost în creștere cu 26,4 la sută la intrări, iar la ieșiri – cu 26,7 la sută; cu țările CSI – în descreștere cu 7,9 la sută la intrări și în creștere cu 3,6 la sută la ieșiri, cu alte țări – în scădere cu 4,9 la sută la intrări și cu 7,5 la sută la ieșiri.

Structura valutară a tranzacțiilor reflectă prevalența celor în euro (48,6 la sută din totalul încasărilor și 48,2 la sută din totalul plăților), ele înregistrând o evoluție pozitivă a ponderii față de anul 2020 de 12,5 p.p. la intrări și de 11,8 p.p. la ieșiri. Tranzacțiile bancare în dolari SUA au avut o pondere de 46,3 la sută din totalul intrărilor și 46,8 la sută din totalul ieșirilor, în descreștere cu 12,8 p.p. la intrări și cu 12,1 p.p. la ieșiri.

Transferurile brute de mijloace bănești în favoarea persoanelor fizice efectuate în anul 2021 prin intermediul băncilor au constituit 1 734,32 mil. USD, în creștere cu 8,1 la sută comparativ cu anul 2020. Transferurile au provenit, în mare parte, din țările UE-27 (50,2 la sută), urmate de

¹ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

alte țări (37,8 la sută) și din țările CSI (12,0 la sută). Pe parcursul anului 2021, transferurile au fost, preponderent, în euro (71,5 la sută), urmate de transferurile în dolari SUA (11,2 la sută) și în ruble rusești (3,0 la sută).

c) Ancheta coordonată a investițiilor directe (CDIS)

Conform datelor CDIS, la sfârșitul anului 2021, poziția totală a investițiilor directe în economia națională s-a majorat cu 3,3 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2020, constituind 4 287,27 mil. USD. Din această sumă, capitalul propriu a avut o pondere de 67,2 la sută, iar instrumentele de natura datoriei - 32,8 la sută.

Investitorilor din UE le-au revenit 68,1 la sută din soldul total de investiții directe în economia națională (total capitalul propriu și instrumentele de datorie), investitorilor din CSI - 19,3 la sută, iar celor din alte țări - 12,6 la sută. Din perspectiva distribuției poziției investițiilor directe în economia națională la 31.12.2021 pe țări (țara investitorului nemijlocit), cea mai mare pondere, de 19,7 la sută din soldul total, o are Ciprul, urmată de Rusia, cu 17,9 la sută, Olanda - cu 9,8 la sută și România - cu 9,3 la sută.

Conform distribuției poziției totale a investițiilor directe în economia națională după principalele activități economice, la sfârșitul anului 2021, în domeniul activităților financiare și de asigurări acestea constituiau 21,4 la sută din total, în activitatea de producție și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat - 19,8 la sută, industria prelucrătoare - 19,2 la sută, iar în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul - 18,2 la sută.

d) Statistica trimestrială a datoriei externe (QEDS).

Statisticile trimestriale privind datoria externă (DE) reprezintă un set de tabele cu indicatori detaliați suplimentari celor prezentați în cadrul DE brute a Republicii Moldova, plasați în cadrul unei baze de date comune specializate a FMI și Băncii Mondiale. Republica Moldova elaborează și prezintă aceste date din ianuarie 2007.

Conform statisticilor QEDS, la 31.12.2021 s-a constatat că instrumentele financiare de natura datoriei denominate în valută au avut o pondere majoră de 98,8 la sută din totalul datoriei externe brute (1,2 la sută fiind în lei moldovenești), în creștere cu 7,8 la sută față de sfârșitul anului precedent.

Poziția datoriei externe nete, indicator ce reprezintă diferența pozițiilor pasivelor și activelor instrumentelor de natura datoriei, folosit în mare parte, pentru a asigura inter-comparabilitatea datelor la nivel mondial, la 31.12.2021 a fost de 2 602,74 mil. USD, sau 19,0 la sută raportat la PIB.

Datoria externă cu maturitate reziduală pe termen scurt a constituit la finele perioadei de referință 3 369,97 mil USD sau 38,4 la sută din totalul datoriei externe brute, în creștere cu 227,67 mil.USD comparativ cu sfârșitul anului 2020.

Deservirea DE pe termen scurt pe parcursul anului 2021 a însumat 3 526,28 mil. USD. Arierele acumulate la deservirea DE la 31.12.2022 au totalizat 452,85 mil. USD.

IV. Balanța de plăți a Republicii Moldova în anul 2021

4.1. Contul curent

În anul 2021, deficitul **contului curent** s-a majorat substanțial comparativ cu anul 2020 și a constituit 1 699,35 mil. USD. Majorarea deficitului s-a datorat creșterii soldului negativ al balanței cu bunuri, care a constituit 4 190,21 mil. USD (+35,4 la sută față de anul 2020), dar și scăderii balanței veniturilor primare (-31,8 la sută). În același timp, balanța veniturilor secundare și cea a serviciilor au crescut cu 23,5 la sută, respectiv, cu 18,7 la sută (tabelul 4).

Tabelul 4. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*	2021 / 2020 (%)
Contul curent (CC)	-555,39	-1 211,87	-1 105,78	-886,90	-1 699,35	191,6
Bunuri	-2 558,81	-3 294,00	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	135,4
Servicii	304,25	355,99	365,46	397,93	472,28	118,7
Venituri primare	555,84	535,79	614,96	390,19	266,27	68,2
Venituri secundare	1 143,33	1 190,35	1 225,42	1 419,24	1 752,31	123,5
Contul de capital (CK)	-21,34	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	77,7
Necesarul net de finanțare (CC+CK)	-576,73	-1 247,72	-1 160,77	-952,57	-1 750,37	183,8
Contul financiar	-507,33	-1 191,63	-1 173,02	-1 042,48	-1 715,57	164,6
Investiții directe, net	-138,65	-259,49	-468,35	-152,09	-381,96	251,1
Investiții de portofoliu, net	-0,27	3,60	-15,09	0,86	-4,93	-573,3
Derivate financiare, net	-0,43	1,09	0,30	-0,35	-1,47	420,0
Alte investiții, net	-899,18	-1 172,36	-750,37	-1 528,31	-1 532,97	100,3
Active de rezervă	531,20	235,53	60,49	637,41	205,76	32,3
<i>Erori și omisiuni nete</i>	<i>69,40</i>	<i>56,09</i>	<i>-12,25</i>	<i>-89,91</i>	<i>34,80</i>	<i>-</i>
Remiteri personale, credit	1 555,98	1 744,56	1 817,35	1 810,18	2 059,33	113,8

* date revizuite

Tabelul 5. Contribuțiile principalelor componente la evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6)

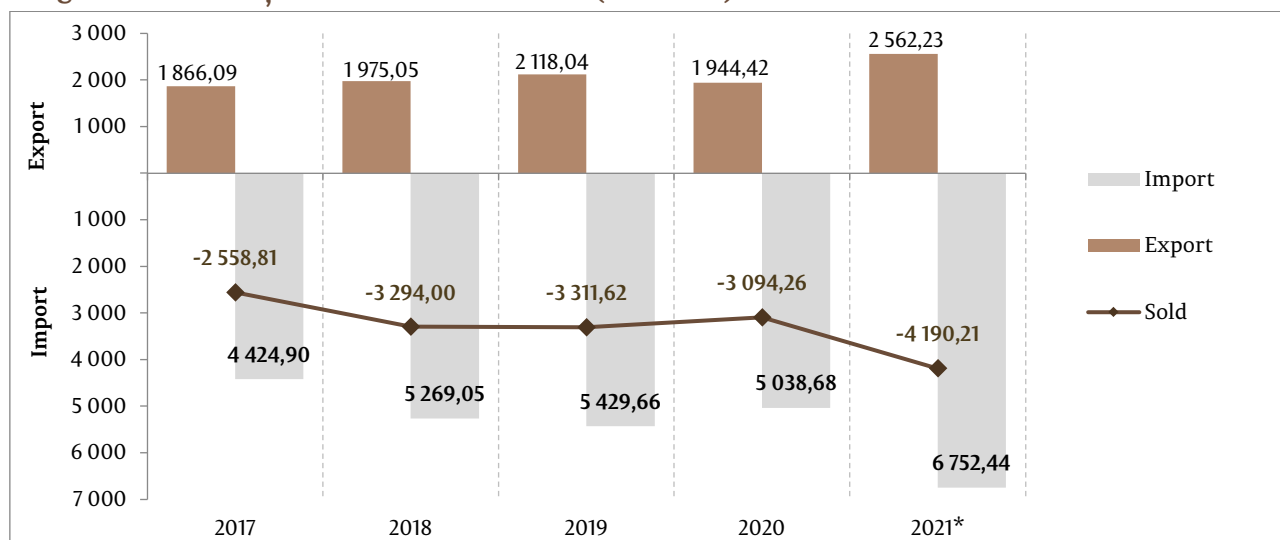
	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2021 / 2020 Contribuția p.p.
	% la PIB					
Contul curent	-5,8	-10,8	-9,4	-7,7	-12,4	-4,7
Balanța comercială	-23,7	-26,1	-25,1	-23,4	-27,2	-3,8
Export de bunuri și servicii	32,8	30,7	31,2	27,9	30,7	2,8
Import de bunuri și servicii	56,5	56,8	56,3	51,3	57,9	6,6
Balanța veniturilor primare	5,8	4,8	5,2	3,4	1,9	-1,5
Intrări de venituri primare, din care:	9,2	8,9	8,7	7,4	6,6	-0,8
<i>Remunerarea salariaților</i>	8,8	8,3	8,2	7,1	6,5	-0,6
Ieșiri de venituri primare, din care:	3,4	4,1	3,5	4,0	4,7	0,7
<i>Venituri din investiții</i>	2,6	3,3	2,8	3,3	4,0	0,7
Balanța veniturilor secundare	12,0	10,6	10,4	12,3	12,8	0,5
Intrări de venituri secundare, din care:	13,4	12,0	12,0	14,0	14,9	0,9
<i>Transferuri personale</i>	8,4	8,0	8,1	9,2	9,0	-0,2
<i>Cooperarea internațională curentă</i>	2,1	1,5	1,8	1,7	2,6	0,9
Ieșiri de venituri secundare	1,4	1,4	1,5	1,7	2,1	0,4
Contul de capital	-0,2	-0,3	-0,5	-0,6	-0,4	0,2
Necesarul net de finanțare (soldul conturilor curent și de capital)	-6,1	-11,1	-9,9	-8,3	-12,8	-4,5

* date revizuite

4.1.1. Balanța bunurilor (FOB-FOB)

În anul 2021, deficitul balanței comerciale a crescut cu 35,4 la sută față de anul 2020 și a constituit 4 190,21 mil. USD sau 30,6 la sută relativ la PIB (diagrama 9, tabelul 6). Această evoluție a fost determinată de creșterea mai mare a importurilor de bunuri - cu 34,0 la sută (+1 713,76 mil. USD) față de cea a exporturilor - cu 31,8 la sută (+617,81 mil. USD).

În anul 2021, deficitul comerțului cu bunuri s-a majorat comparativ cu anul 2020 ca urmare a creșterii mai mari a valorii importurilor de bunuri.

Diagrama 9. Balanța comercială cu bunuri (mil. USD)

* date revizuite

Volumul comerțului exterior cu bunuri (FOB-FOB) s-a majorat considerabil (cu 33,4 la sută, sau +2 331,57 mil. USD) față de cel consemnat în anul 2020 și a totalizat 9 314,67 mil. USD. Valoarea bunurilor expediate peste hotare după prelucrarea² pe teritoriul Republicii Moldova a constituit 615,42 mil. USD, în creștere cu 10,6 la sută comparativ cu anul 2020.

Tabelul 6. Indicatorii comerțului exterior cu bunuri

	2017	2018	2019	2020	2021*	2021 / 2020 p.p.
	% la PIB					
Export	19,6	17,6	18,0	16,9	18,7	1,8
<i>dintre care: reexport</i>	3,0	2,3	2,4	1,7	2,0	0,3
Import	46,5	46,8	46,3	43,7	49,4	5,7
Balanța comercială	-26,9	-29,3	-28,2	-26,8	-30,6	-3,8
	%					
Gradul de acoperire a importului cu exporturi	42,2	37,5	39,0	38,6	37,9	-0,6

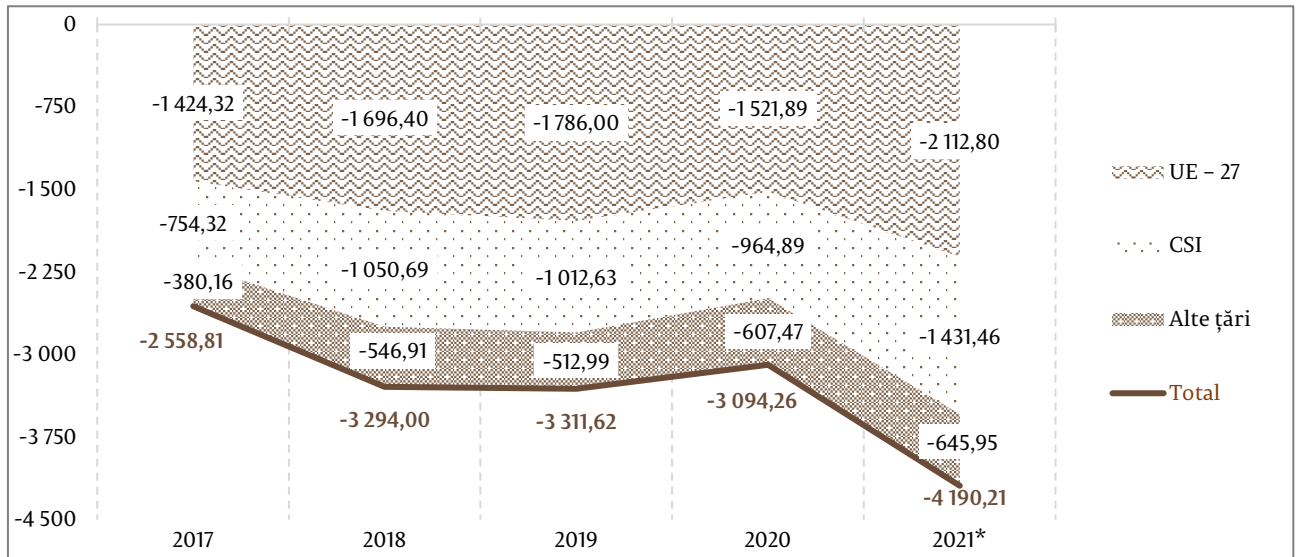
* date revizuite

Din punct de vedere geografic, în anul 2021, deficitul comerțului exterior cu bunuri conform balanței de plăți s-a majorat cu 38,8 la sută cu țările Uniunii Europene (UE-27), cu 48,4 la sută cu țările CSI, iar cel cu alte țări a crescut cu 6,3 la sută față de anul 2020 (diagrama 10).

² Acestea nu se includ în statistica exportului de bunuri din balanța de plăți, deoarece nu are loc schimbul dreptului de proprietate, iar valoarea serviciilor de prelucrare a bunurilor se reflectă la servicii.

Din punct de vedere geografic, majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri în anul 2021 s-a datorat creșterii deficitelor cu toate regiunile.

Diagrama 10. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (mil. USD)

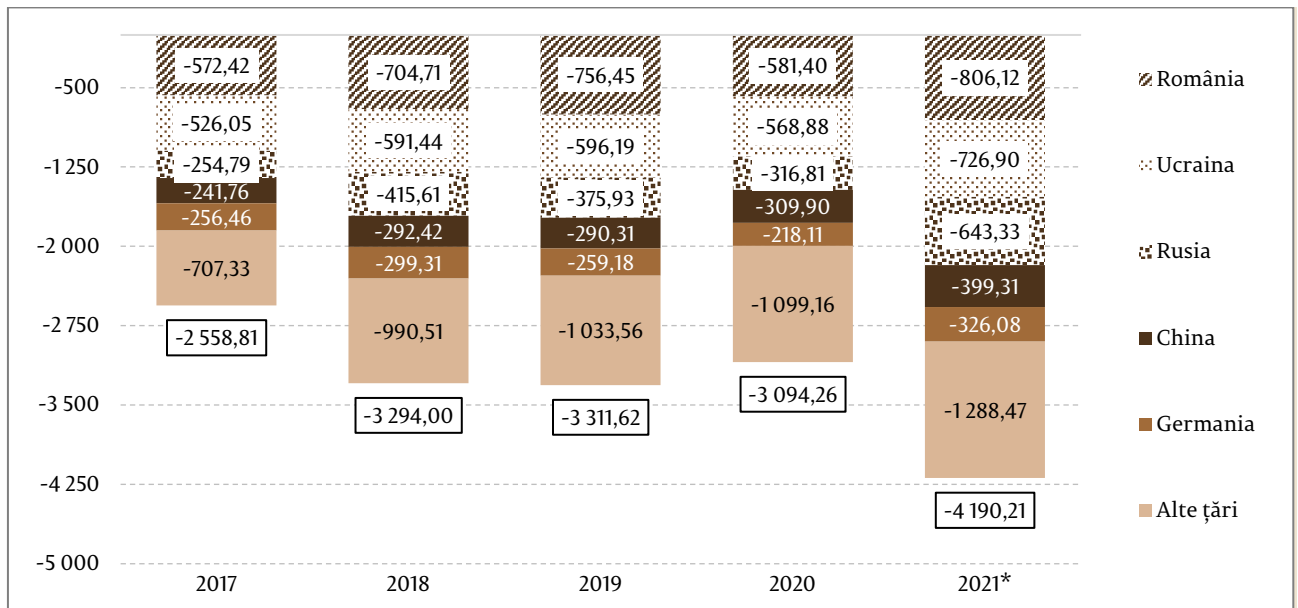

* date revizuite

În clasamentul deficitului comerțului exterior cu bunuri pe țări, se remarcă România, deficitul constituind 806,12 mil. USD, în creștere cu 38,7 la sută față de anul 2020. Deficitul cu Ucraina s-a majorat cu 27,8 la sută, iar deficitul cu Rusia a înregistrat cea mai mare creștere - de 2,0 ori, cu China - a sporit cu 28,9 la sută, cu Germania - a crescut cu 49,5 la sută (diagrama 11).

Cel mai mare deficit în comerțul exterior cu bunuri, în anul 2021, a fost înregistrat cu România, iar cea mai mare contribuție la creșterea deficitului comercial total a avut-o Rusia.

Diagrama 11. Balanțele bilaterale ale comerțului exterior cu bunuri (top-deficit 5 țări) (mil. USD)

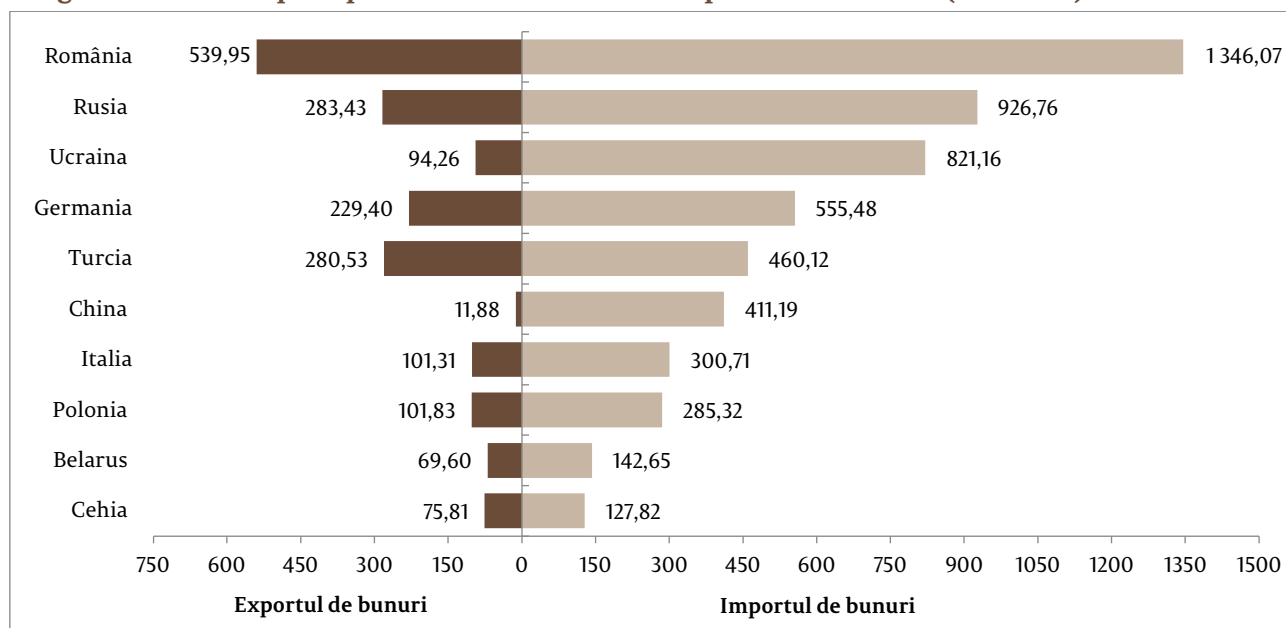

* date revizuite

Principalele țări-partenere ale Republicii Moldova în comerțul cu bunuri în anul 2021 sunt reflectate în diagrama 12.

În anul 2021, principalul partener comercial al Republicii Moldova, atât la export, cât și la import, a rămas România.

Diagrama 12. Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova (mil. USD)

4.1.1.1. Distribuția geografică și structura exportului de bunuri

a) Distribuția geografică a exportului de bunuri

În anul 2021, valoarea **exporturilor de bunuri** a crescut cu 31,8 la sută comparativ cu anul 2020 (diagrama 13, anexa 5). Astfel, exportul de bunuri către toate zonele a avut creșteri semnificative.

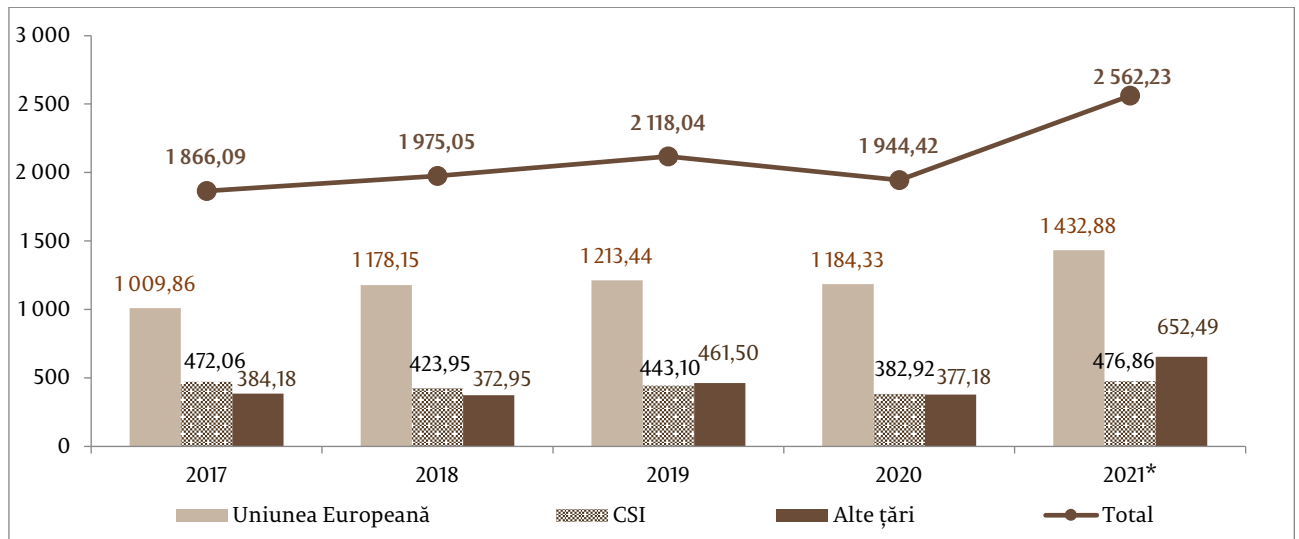
Exportul de bunuri către *alte țări* a înregistrat cea mai mare creștere - cu 73,0 la sută (+275,31 mil. USD) față de anul 2020. Această evoluție s-a datorat majorării exportului de bunuri către Turcia de 2,0 ori, către Elveția - cu 89,8 la sută, către Serbia - de 2,5 ori. Totodată, în anul 2021 au scăzut livrările către Georgia - cu 12,8 la sută, către Iordania - cu 63,7 la sută. Astfel, ponderea *altor țări* din totalul bunurilor exportate a crescut cu 6,6 p.p. și a constituit 25,5 la sută.

În anul 2021, majorarea exportului orientat către *Uniunea Europeană (UE-27)*, cu 21,0 la sută (+248,55 mil. USD) față de anul 2020, a fost determinată de creșterea livrărilor către România cu 32,7 la sută, Spania - cu 84,8 la sută, Bulgaria - cu 36,0 la sută. În același timp, s-a micșorat exportul de bunuri către Olanda cu 6,5 la sută, Cehia - cu 2,1 la sută, Estonia - cu 17,6 la sută. Ponderea *țărilor UE* din totalul exporturilor a constituit 55,9 la sută, fiind cu 5,0 p.p. mai mică comparativ cu anul 2020.

De asemenea, a crescut și exportul destinat țărilor *CSI*, cu 24,5 la sută, comparativ cu anul 2020, având o pondere de 18,6 la sută din total (-1.1 p.p.). Creșterea exportului către țările CSI a fost determinată de majorarea, față de anul 2020, a livrărilor către Rusia cu 28,0 la sută, Ucraina - cu 34,0 la sută și Belarus - cu 4,9 la sută.

În anul 2021, exportul de bunuri s-a majorat ca urmare a creșterii livrărilor către toate zonele, în special în alte țări și țările Uniunii Europene.

Diagrama 13. Exportul de bunuri pe zone geografice, în dinamică (mil. USD)

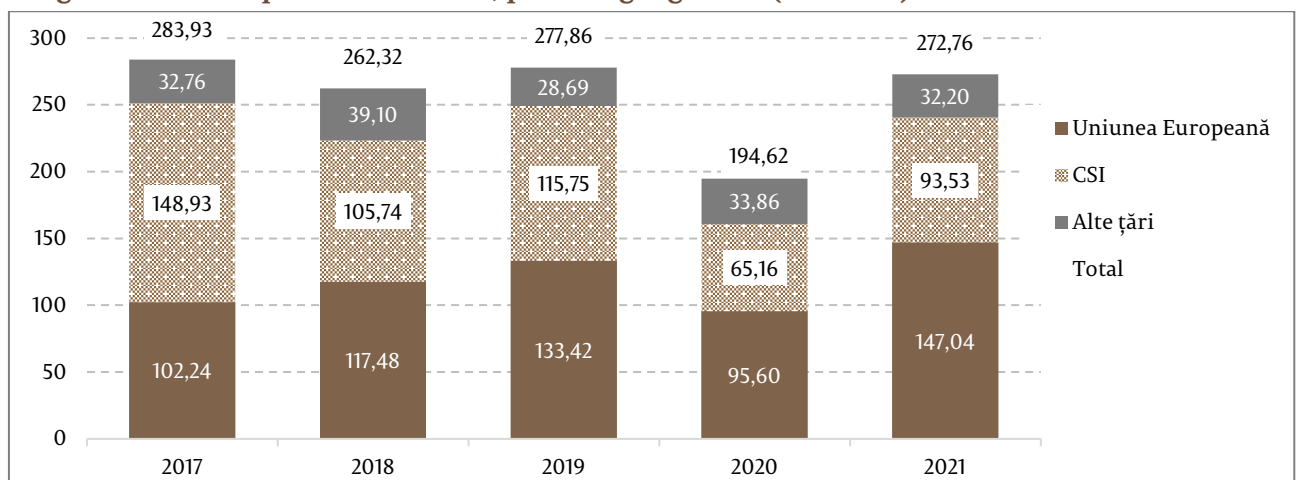
* date revizuite

În anul 2021, **reexportul de bunuri** (fără bunurile după/pentru prelucrare și fără vânzările magazinelor duty-free) a constituit 272,76 mil. USD, fiind în creștere cu 40,2 la sută comparativ cu anul 2020. Această evoluție a fost determinată de majorarea reexportului către țările UE cu 53,8 la sută și țările CSI cu 43,5 la sută, în timp ce reexportul de bunuri către *alte țări* a scăzut cu 4,9 la sută față de anul 2020.

Ponderea reexporturilor pe piața Uniunii Europene a fost de 53,9 la sută din total (+4,8 p.p. față de anul 2020), către țările CSI – 34,3 la sută (+0,8 p.p.), iar alte țări - 11,8 la sută din totalul bunurilor reexportate (-5,6 p.p.) (diagrama 14).

Valoarea reexportului de bunuri s-a majorat în anul 2021, datorită creșterii reexportului către țările UE și CSI, în timp ce reexportul de bunuri către alte țări s-a micșorat.

Diagrama 14. Reexportul de bunuri, pe zone geografice (mil. USD)

b) Structura exportului de bunuri pe categorii

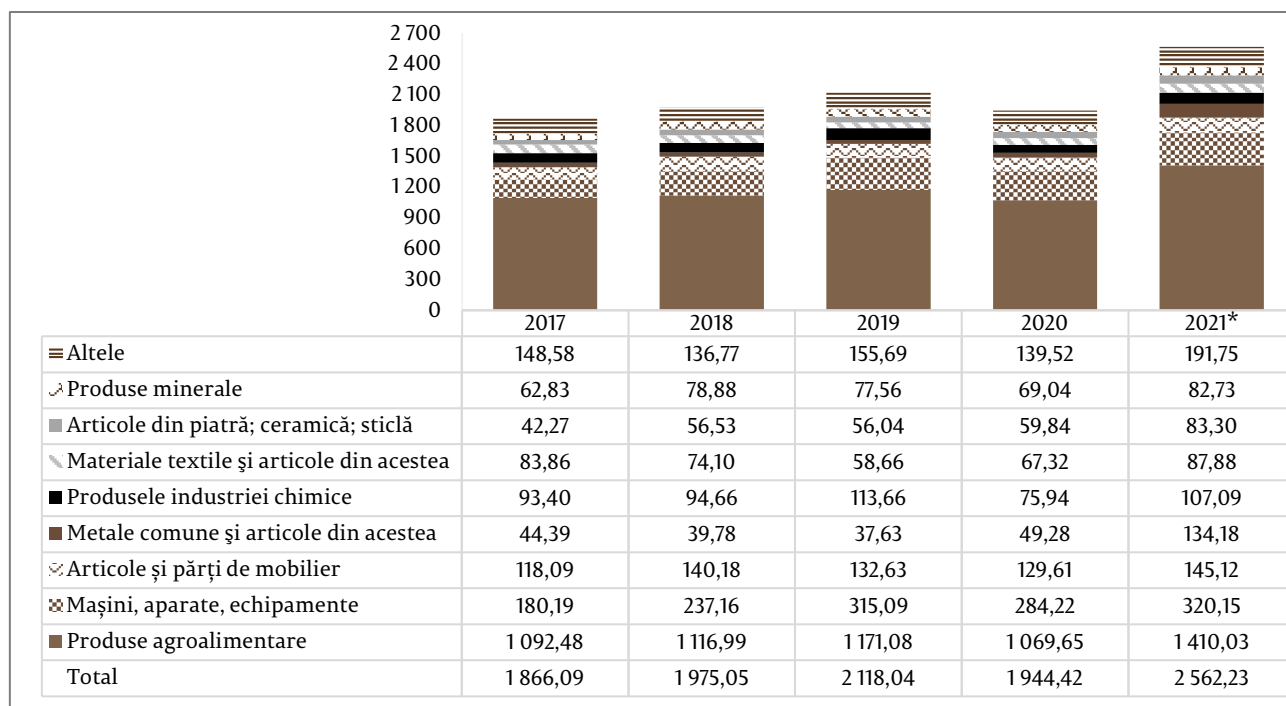
Din punctul de vedere al structurii pe categorii de bunuri, creșterea exporturilor în anul 2021 s-a datorat categoriei *produse agroalimentare*, care a avut cea mai semnificativă contribuție pozitivă (+17,5 p.p.) la modificarea totală a exportului de bunuri (Tabelul 7). Exportul acestora a crescut cu 31,8 la sută (+340,38 mil. USD) comparativ cu anul 2020 și a constituit 1 410,03 mil. USD. Ponderea acestor produse a constituit 55,0 la sută din exportul total (diagrama 15).

Tabelul 7. Gradul de influență a principalelor categorii de bunuri asupra modificării totale a exportului de bunuri

	2017	2018	2019 p.p.	2020	2021*
Produse agroalimentare	11,3	1,3	2,7	-4,8	17,5
Metale comune și articole din acestea	0,2	-0,2	-0,1	0,6	4,4
Mașini, aparate, echipamente	4,9	3,1	3,9	-1,5	1,8
Produsele industriei chimice	0,4	0,1	1,0	-1,8	1,6
Articole din piatră; ceramică; sticlă	-0,1	0,8		0,2	1,2
Materiale textile și articole din acestea	0,3	-0,5	-0,8	0,4	1,1
Articole și părți de mobilier	0,9	1,2	-0,4	-0,1	0,8
Produse minerale	0,7	0,9	-0,1	-0,4	0,7
Altele	1,2	-0,9	1,0	-0,8	2,7
Total	19,8	5,8	7,2	-8,2	31,8

* date revizuite

Exportul de produse agroalimentare a înregistrat, în anul 2021, cea mai semnificativă contribuție pozitivă la modificarea exportului total de bunuri.

Diagrama 15. Exportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

* date revizuite

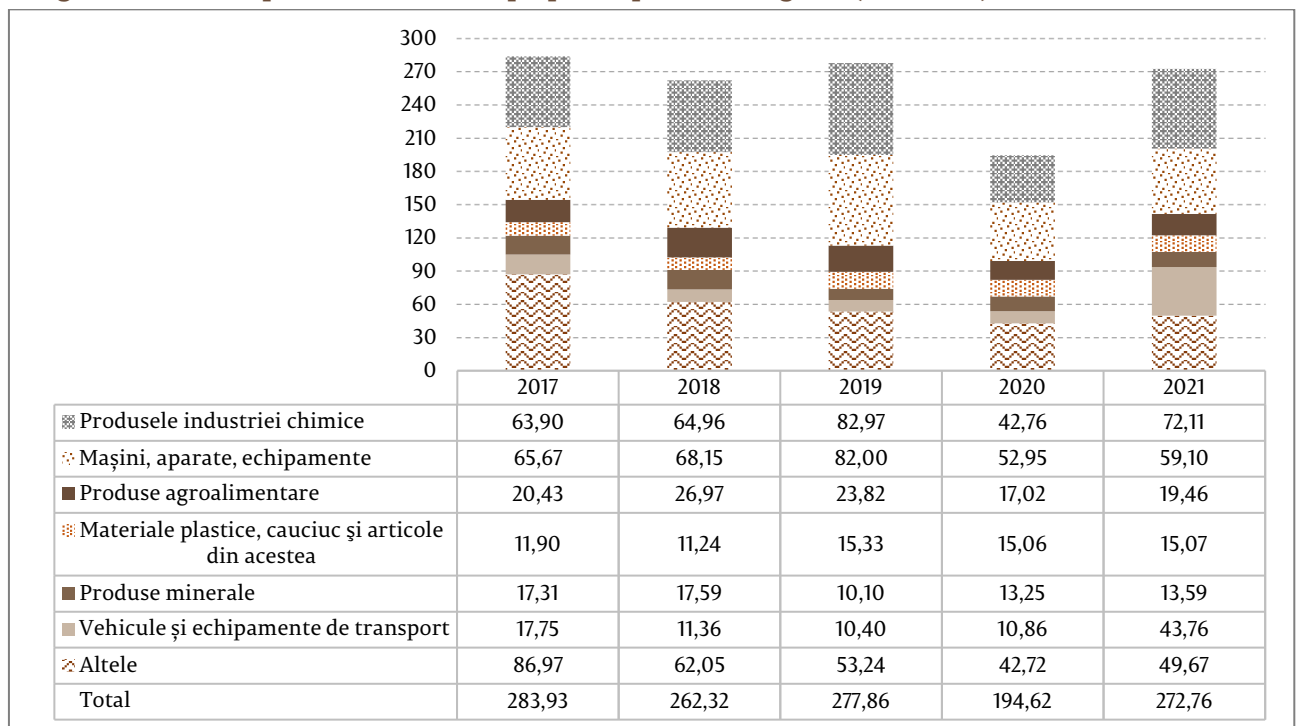
De asemenea, exportul de *metale comune și articole din acestea* s-a majorat de 2,7 ori, având o pondere de 5,2 la sută din total. Exportul de *mașini, aparate și echipamente* a crescut cu 12,6 la sută și a constituit 12,5 la sută din total, exportul de *produse ale industriei chimice* a sporit cu 41,0 la sută, având o pondere de 4,2 la sută din total; exportul de *articole din piatră, ceramică, sticlă* s-a majorat cu 39,2 la sută și a înregistrat o pondere de 3,3 la sută din total, exportul de *materiale textile și articole din acestea* a crescut cu 30,5 la sută și a constituit 3,4 la sută din total. Exportul de *articole și părți de mobilier* s-a majorat cu 12,0 la sută comparativ cu anul 2020 și a constituit

5,7 la sută, exportul de *produse minerale* a crescut cu 19,8 la sută și a avut o pondere de 3,2 la sută din totalul bunurilor exportate.

Din punctul de vedere al structurii reexportului pe categorii de bunuri, creșterea acestuia a fost determinată de categoria *vehicule și echipamente de transport* al căror reexport s-a majorat de 4,0 ori (până la 43,76 mil. USD, față de 10,89 mil. USD în anul 2020), precum și *produse ale industriei chimice*, în creștere cu 68,6 la sută în raport cu anul 2020 (diagrama 16, anexa 9).

Principalele categorii de bunuri care au determinat majorarea reexportului, în anul 2021, au fost vehicule și echipamente de transport și produsele industriei chimice.

Diagrama 16. Reexportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

În anul 2021, valoarea **exportului de alcool etilic și băuturi alcoolice** a rămas practic neschimbată comparativ cu anul 2020 și a constituit 211,05 mil.USD (+0,1 la sută) (tabelul 8). Creșterea față de anul 2020 a fost condiționată de majorarea exporturilor către țările *CSI* cu 4,8 la sută și *alte țări* cu 0,8 la sută. Astfel, s-au majorat exporturile către Rusia cu 2,80 mil. USD, Georgia – cu 1,74 mil. USD, Serbia – cu 1,73 mil. USD. Această majorare a fost atenuată de micșorarea exportului către Turcia cu 7,19 mil. USD.

Exporturile de alcool etilic și băuturi alcoolice către țările *Uniunii Europene* s-au micșorat cu 4,0 la sută, principala cauză fiind diminuarea exportului către Bulgaria cu 2,62 mil. USD, Grecia – cu 1,83 mil. USD, Germania – cu 1,24 mil. USD. Concomitent, s-au majorat livrările către România cu 2,99 mil. USD față de anul 2020.

Tabelul 8. Exporturile de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe principalele țări

	2019	2020	2021	Ponderea în total			2021 /	Gradul de influență* p.p.
	mil. USD			2019	2020	2021	2020	
				%				
Uniunea Europeană, din care:	64,69	81,93	78,62	33,3	38,9	37,3	96,0	-1,6
România	18,27	24,85	27,84	9,4	11,8	13,2	112,0	1,4
Polonia	11,01	13,55	14,00	5,7	6,4	6,6	103,3	0,2
Cehia	10,76	10,98	10,85	5,5	5,2	5,1	98,8	-0,1
Olanda	5,94	5,54	6,01	3,1	2,6	2,8	108,5	0,2
Grecia	3,41	6,23	4,40	1,8	3,0	2,1	70,6	-0,9
Spania	0,08	3,28	2,68		1,6	1,3	81,7	-0,3
Germania	3,27	3,62	2,38	1,7	1,7	1,1	65,7	-0,6
Bulgaria	4,09	4,76	2,14	2,1	2,3	1,0	45,0	-1,2
Letonia	2,38	1,91	1,91	1,2	0,9	0,9	100,0	
Slovacia	1,11	2,08	1,74	0,6	1,0	0,8	83,7	-0,2
Lituania	1,35	1,70	1,61	0,7	0,8	0,8	94,7	
Estonia	1,27	1,23	1,06	0,7	0,6	0,5	86,2	-0,1
CSI, din care:	73,66	62,44	65,41	37,9	29,6	31,0	104,8	1,4
Belarus	39,08	35,17	34,37	20,1	16,7	16,3	97,7	-0,4
Rusia	18,11	10,89	13,69	9,3	5,2	6,5	125,7	1,3
Ucraina	7,78	8,59	10,14	4,0	4,1	4,8	118,0	0,7
Kazahstan	5,67	6,75	6,65	2,9	3,2	3,2	98,5	
Alte țări, din care:	56,17	66,49	67,03	28,9	31,5	31,8	100,8	0,3
Georgia	13,18	11,74	13,48	6,8	5,6	6,4	114,8	0,8
China	13,43	9,87	9,26	6,9	4,7	4,4	93,8	-0,3
Turcia	6,43	15,81	8,62	3,3	7,5	4,1	54,5	-3,4
SUA	6,62	7,17	7,68	3,4	3,4	3,6	107,1	0,2
Marea Britanie	5,35	5,87	7,29	2,8	2,8	3,5	124,2	0,7
Serbia	2,73	5,43	7,16	1,4	2,6	3,4	131,9	0,8
Canada	2,33	2,51	2,52	1,2	1,2	1,2	100,4	
Nigeria	1,40	1,27	1,95	0,7	0,6	0,9	153,5	0,3
Irak	0,55	1,05	1,60	0,3	0,5	0,8	152,4	0,3
Chile		0,10	1,14			0,5	1140,0	0,5
Israel	0,70	0,75	1,05	0,4	0,4	0,5	140,0	0,1
Coreea de Sud	0,19	0,56	0,65	0,1	0,3	0,3	116,1	
Elveția	0,29	1,05	0,61	0,1	0,5	0,3	58,1	-0,2
Bourkina Fasso	0,05	0,20	0,61		0,1	0,3	305,0	0,2
Coasta de Fildeș	0,43	0,35	0,60	0,2	0,2	0,3	171,4	0,1
Japonia	0,49	0,55	0,48	0,3	0,3	0,2	87,3	
Total	194,52	210,85	211,05	100,0	100,0	100,0	100,1	0,1

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de băuturi alcoolice;

4.1.1.2. Distribuția geografică și structura importului de bunuri

a) Distribuția geografică a importului de bunuri

Valoarea **importurilor de bunuri**, în anul 2021, a crescut cu 34,0 la sută comparativ cu anul 2020. Această dinamică a fost determinată de majorarea importurilor de bunuri din toate zonele (diagrama 12).

Astfel, importul de bunuri din *țările UE* a sporit cu 31,0 la sută comparativ cu anul 2020, în special, datorită creșterii importurilor din România cu 36,2 la sută, Germania – cu 29,8 la sută, Italia – cu 33,1 la sută.

Importurile din *țările CSI*, de asemenea, au crescut, cu 41,6 la sută față de anul 2020. Această dinamică a fost determinată de majorarea importurilor din Rusia cu 72,2 la sută, Ucraina – cu 28,5 la sută, Belarus – cu 22,9 la sută. În același timp, importul din Kazahstan, în anul 2021, a constituit 0,90 mil. USD, comparativ cu 44,71 mil. USD în anul 2020.

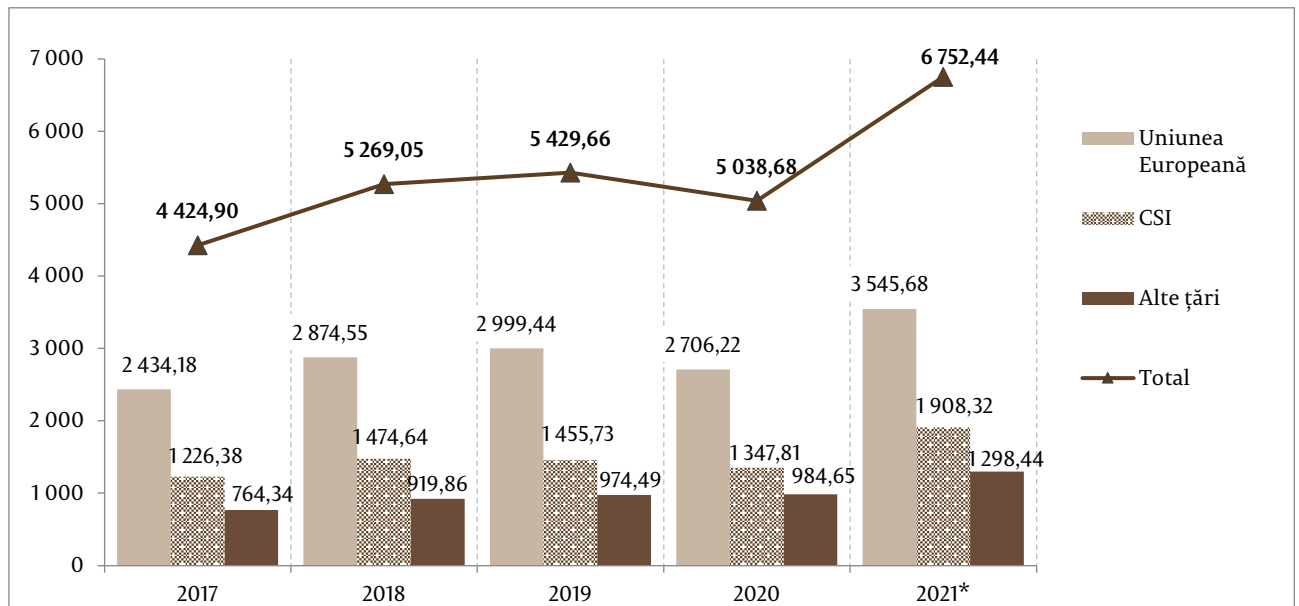
De asemenea, s-au majorat importurile din *alte țări* cu 31,9 la sută față de anul 2020. Importul de bunuri din Turcia s-a majorat cu 40,6 la sută, China – cu 27,7 la sută, SUA – cu 76,0 la sută.

Această creștere a fost atenuată de micșorarea importurilor din Japonia cu 44,1 la sută, Singapore – cu 17,9 la sută, Emiratele Arabe Unite – cu 15,3 la sută, comparativ cu anul 2020.

În structura geografică a importurilor de bunuri ponderea majoră a revenit Uniunii Europene – 52,5 la sută (-1,2 p.p.). Importurile din țările CSI au reprezentat 28,3 la sută din totalul bunurilor importate (+1,6 p.p.), iar din alte țări - 19,2 la sută (-0,3 p.p.).

În anul 2021, majorarea valorii importului de bunuri a fost determinată de creșterea importului de bunuri cu toate zonele, în special cu țările Uniunii Europene și țările CSI.

Diagrama 17. Importul de bunuri pe zone geografice, prețuri CIF (mil. USD)

* date revizuite

b) Structura importului de bunuri

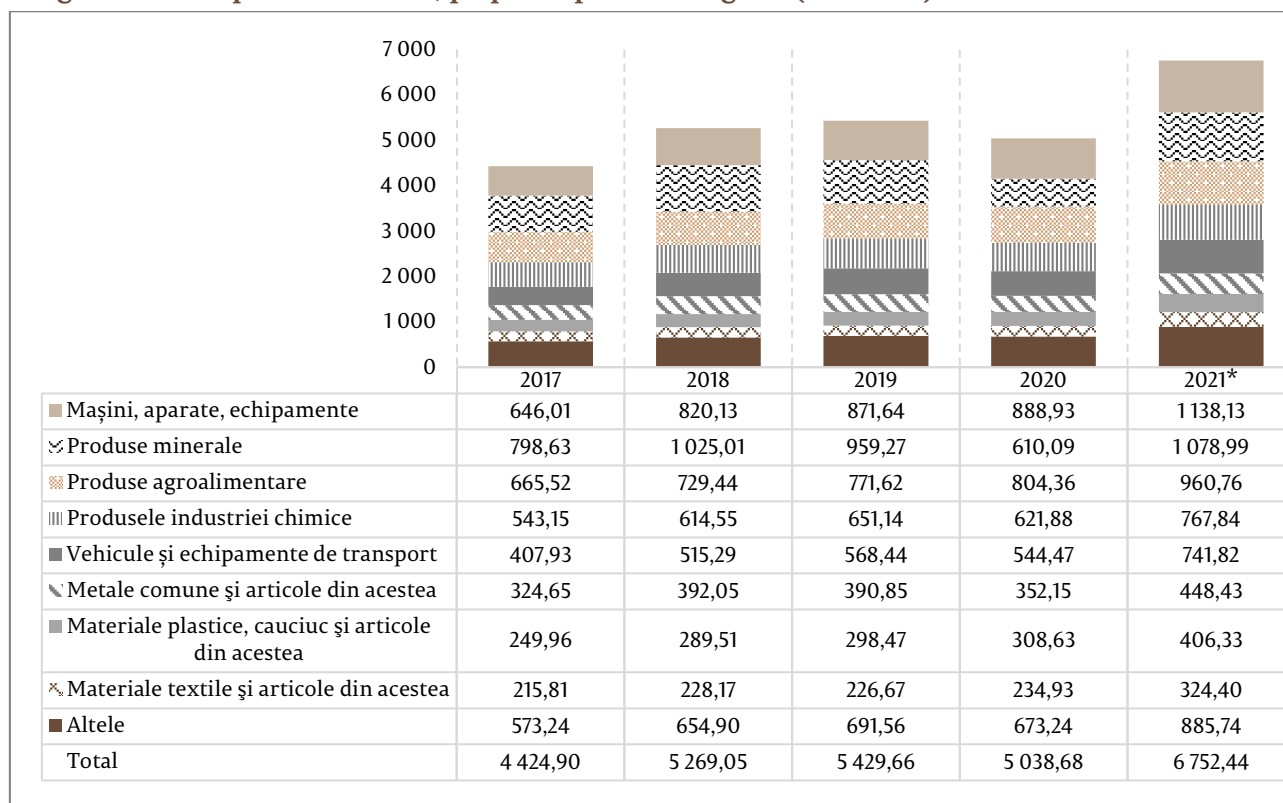
Conform structurii importurilor pe categorii de bunuri, în anul 2022, cea mai semnificativă creștere a aparținut importului de *produse minerale* – cu 76,9 la sută (+468,90 mil. USD), având o contribuție pozitivă de 9,3 p.p. la modificarea totală a importului de bunuri. Ponderea acestora a constituit 16,0 la sută din total, fiind în creștere cu 3,9 p.p. comparativ cu anul 2020 (diagrama 18, tabelul 9, anexa 8).

Concomitent, s-a majorat și importul de *mașini, aparate, echipamente* cu 28,0 la sută, care au constituit 16,9 la sută din total; importul de *vehicule și echipamente de transport* a crescut cu 36,2 la sută, având o pondere de 11,0 la sută din total; importul de *produse agroalimentare* s-a majorat cu 19,4 la sută și a avut o pondere de 14,2 la sută din totalul bunurilor importate.

Importul de *produse ale industriei chimice* a crescut cu 23,5 la sută față de anul 2020 și a constituit 11,4 la sută din total. Importul de *materiale plastice, cauciuc și articole din acestea* a înregistrat o creștere de 31,7 la sută, deținând 6,0 la sută din total, importul de *metale comune și articole din acestea* s-a majorat cu 27,3 la sută, cu ponderea de 6,6 la sută din total, iar importul de *materiale textile și articole din acestea* a crescut cu 38,1 la sută față de anul 2020 și a constituit 4,8 la sută din totalul bunurilor importate.

În anul 2021, importul de produse minerale și importul de mașini, aparate, echipamente au avut cele mai semnificative contribuții pozitive la creșterea importului total de bunuri.

Diagrama 18. Import de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

* date revizuite

Tabelul 9. Gradul de influență a principalelor categorii de bunuri asupra modificării totale a importului de bunuri

	2017	2018	2019 p.p.	2020	2021*
Produse minerale	4,3	5,1	-1,2	-6,4	9,3
Mașini, aparate, echipamente	4,1	3,9	1,0	0,3	4,9
Vehicule și echipamente de transport	2,3	2,4	1,0	-0,4	3,9
Produse agroalimentare	2,6	1,4	0,8	0,6	3,1
Produsele industriei chimice	1,8	1,6	0,7	-0,5	2,9
Metale comune și articole din acestea	1,8	1,5		-0,7	1,9
Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	0,8	0,9	0,2	0,2	1,9
Materiale textile și articole din acestea	1,0	0,3		0,2	1,8
Altele	3,0	2,0	0,5	-0,5	4,3
Total	21,7	19,1	3,0	-7,2	34,0

* date revizuite

Importul de *produse energetice și electricitate*, în anul 2021, a constituit 1 037,66 mil. USD, fiind cu 85,4 la sută mai mare față de anul 2020, evoluție determinată de majorarea prețurilor la combustibili, în special la gazul natural în stare gazoasă, valoare importului căruia s-a majorat de 2,3 ori, până la 376,59 mil. USD, comparativ cu anul 2020, ca urmare a dublării prețului, dar și a volumului fizic cu 14,8 la sută.

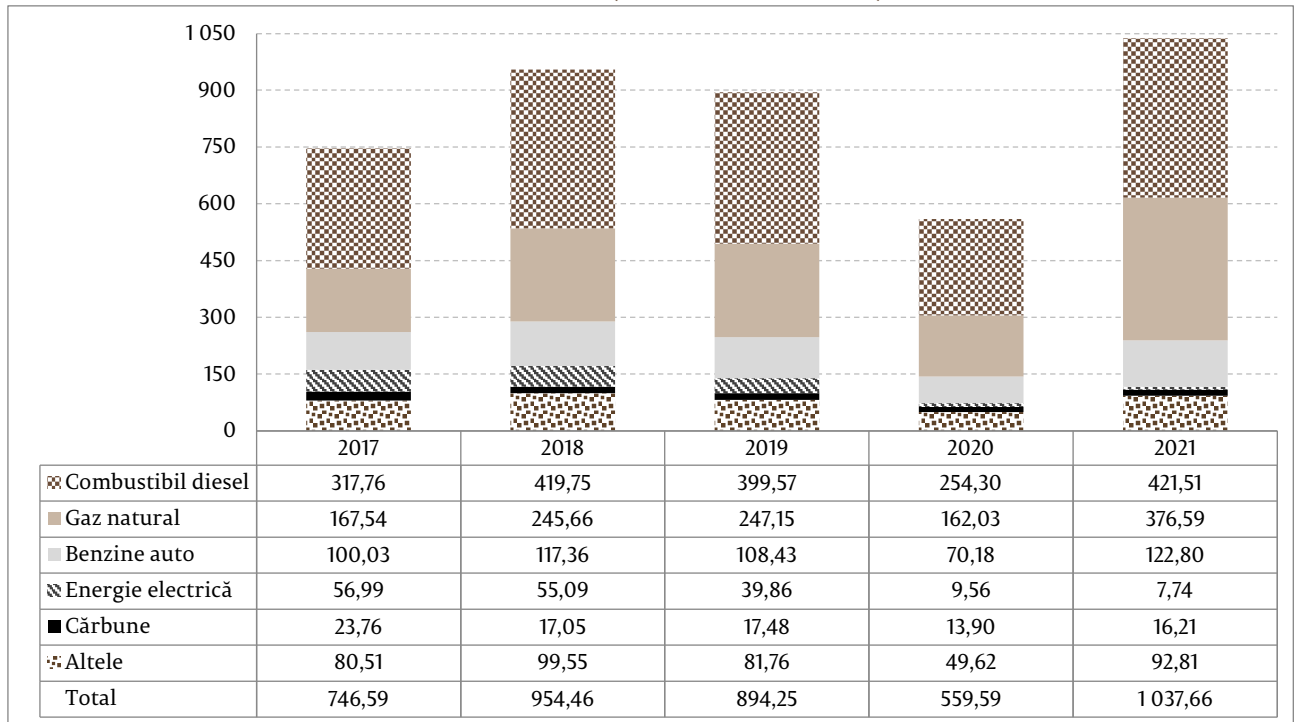
De asemenea, valoarea importului de combustibil diesel a sporit semnificativ – cu 65,8 la sută, dar și volumul fizic importat s-a majorat, cu 8,5 la sută față de anul 2020.

Importul de benzine auto a sporit cu 75,0 la sută, iar volumul fizic al acestora a crescut cu 2,1 la sută. Valoarea importului de cărbune a crescut cu 16,6 la sută, în timp ce volumul fizic a scăzut cu 4,2 la sută comparativ cu anul 2020.

În anul 2021, valoarea energiei electrice importate a constituit 7,74 mil. USD, fiind în descreștere cu 19,0 la sută față de anul 2020, iar volumul fizic s-a micșorat cu 3,4 la sută (diagrama 19).

Majorarea prețurilor la combustibili inclusiv pe plan internațional, în special la gazul în stare gazoasă, precum și creșterea volumelor fizice, au determinat sporirea valorii importurilor de resurse energetice.

Diagrama 19. Import de produse energetice și electricitate (prețuri CIF) (mil. USD)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

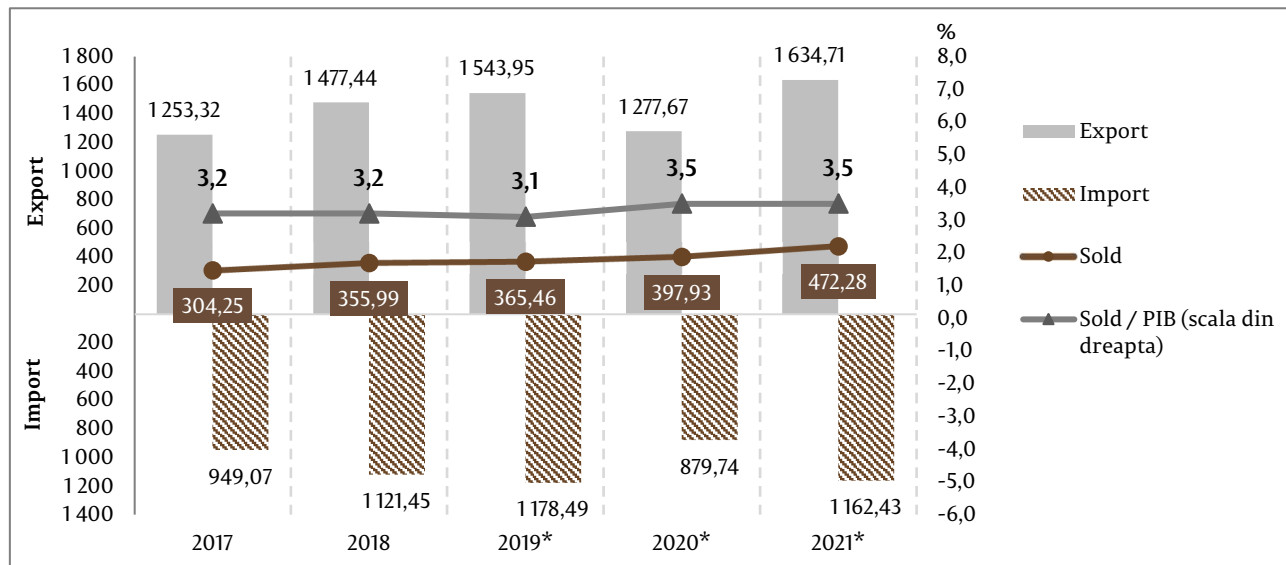
* import net

4.1.2. Balanța serviciilor

Excedentul balanței comerțului exterior cu servicii, în anul 2021, a constituit 472,28 mil. USD, în creștere cu 18,7 la sută față de anul 2020. Această evoluție a fost determinată de majorarea mai semnificativă a exporturilor de servicii (+357,04 mil. USD) decât a valorii importurilor de servicii (+282,69 mil. USD). Raportul dintre soldul balanței serviciilor și PIB a constituit 3,5 la sută, menținându-se la același nivel ca în anul 2020 (diagrama 20).

Creșterea mai semnificativă a valorii serviciilor prestate nerezidenților comparativ cu valoarea celor importate a determinat evoluția pozitivă a balanței serviciilor.

Diagrama 20. Balanța serviciilor (mil. USD)

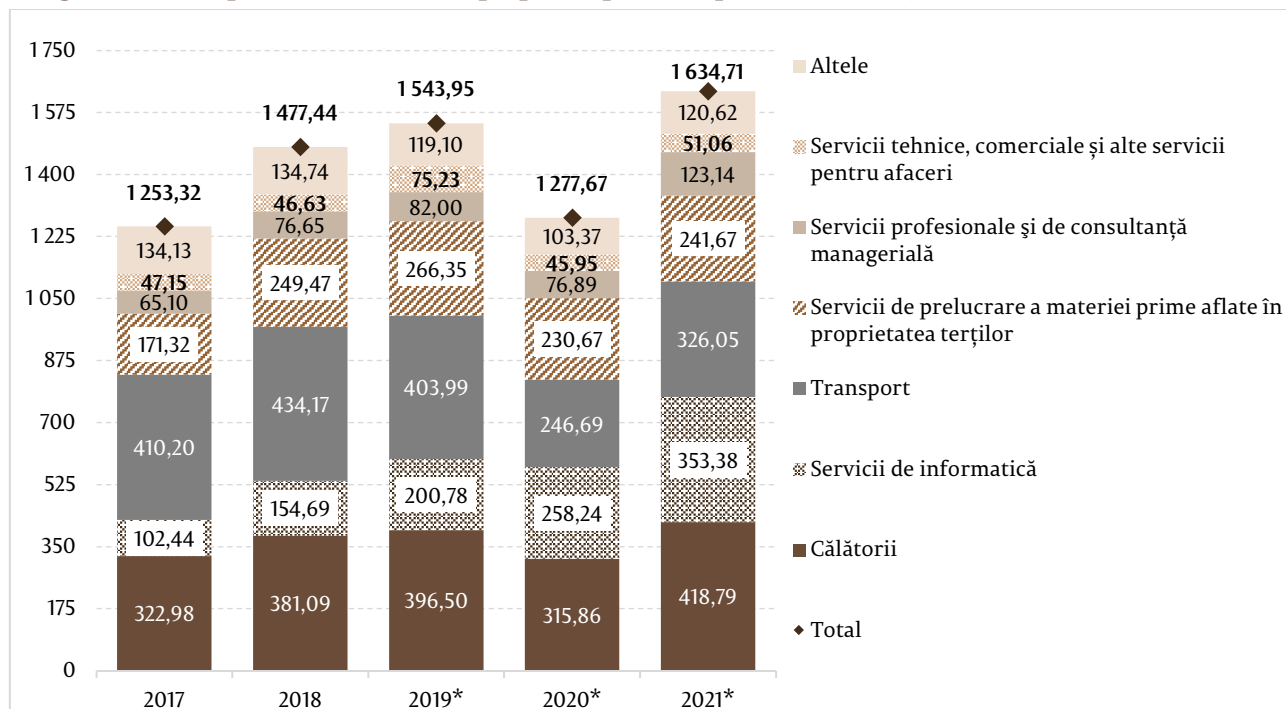
* date revizuite

a) Structura exportului de servicii

Exportul de servicii, în anul 2021, a avut o valoare de 1 634,71 mil. USD, cu 27,9 la sută mai mult față de anul 2020 (diagrama 21).

Toate principalele tipuri de servicii, în anul 2021, au marcat creșteri la export.

Diagrama 21. Exportul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)

* date revizuite

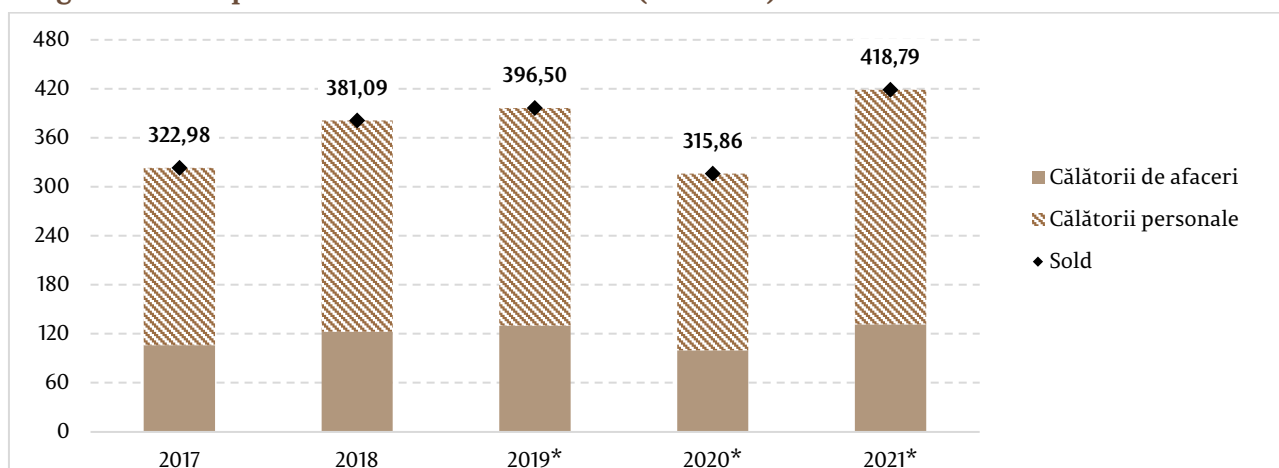
Tabelul 10. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a exportului de servicii.

	2017	2018	2019*	2020*	2021*
Călătorii	6,3	4,6	1,0	-5,2	8,1
Servicii de informatică	3,4	4,2	3,1	3,7	7,4
Transport	5,5	1,9	-2,0	-10,2	6,2
Servicii profesionale și de consultanță managerială	0,3	0,9	0,4	-0,3	3,6
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	2,2	6,2	1,1	-2,3	0,9
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	1,6		1,9	-1,9	0,4
Altele	-1,7	0,1	-1,0	-1,0	1,3
Total	17,6	17,9	4,5	-17,2	27,9

* date revizuite

După perioada de stangnare cauzată de situația pandemică din anul 2020, exportul *serviciilor de călătorii* a crescut în anul 2021 cu 32,6 la sută și a avut cea mai mare contribuție pozitivă (+8,1 p.p.) la majorarea exportului total de servicii (tabelul 10). De asemenea, exportul de călătorii a deținut cea mai mare pondere, de 25,6 la sută, din total, fiind în creștere cu 0,9 p.p. comparativ cu anul 2020. Astfel, exportul de servicii de călătorii personale a crescut cu 33,0 la sută, iar al celor de afaceri – cu 31,7 la sută față de anul 2020 (Diagrama 22).

Valoarea exportului serviciilor de călătorii, în anul 2021, a înregistrat cel mai înalt nivel din ultimii cinci ani.

Diagrama 22. Exportul serviciilor de călătorii (mil. USD)

* date revizuite

Exportul *serviciilor de informatică* și-a continuat traiectoria în creștere în anul 2021, având o contribuție pozitivă, de 7,4 p.p., la exportul total de servicii. Valoarea totală a acestora a crescut cu 36,8 la sută și a atins un nou record – de 353,38 mil. USD. Ponderea acestora a crescut cu 1,4 p.p. față de anul 2020 și a constituit 21,6 la sută din exportul total de servicii. Această evoluție s-a datorat majorării exportului de servicii de informatică în *alte țări* și țările UE, astfel, față de anul 2020, a crescut exportul către SUA cu 23,37 mil. USD, România – cu 12,08 mil. USD, Marea Britanie – cu 10,78 mil. USD (tabelul 11).

Tabelul 11. Exportul serviciilor de informatică pe principalele țări

	2017	2018	2019	2020	2021*	2021 / 2020
	milioane USD					%
Uniunea Europeană, din care:	57,09	69,20	85,12	103,68	150,30	145,0
Romania	16,03	12,38	18,80	23,51	35,59	151,4
Belgia	17,59	20,25	23,17	23,52	31,71	134,8
Germania	4,58	6,12	6,93	13,58	19,70	145,1
Olanda	4,92	4,58	5,86	7,10	10,23	144,1
Italia	5,37	7,27	8,73	9,17	9,84	107,3
Cipru	1,91	4,53	4,80	6,15	9,37	152,4
Irlanda	0,29	0,41	0,88	1,93	6,79	351,8
Franta	1,06	2,18	2,88	3,56	4,19	117,7
Suedia	0,51	1,08	1,79	2,84	3,30	116,2
Bulgaria	0,21	0,24	0,63	1,19	2,89	242,9
Polonia	0,92	1,28	0,76	1,60	2,79	174,4
Estonia	0,21	0,27	0,64	0,87	2,47	283,9
Malta	0,29	4,38	3,27	1,40	1,79	127,9
Cehia	0,39	0,33	0,84	1,00	1,39	139,0
Austria	0,17	0,31	0,70	0,92	1,22	132,6
Letonia	0,46	1,08	0,53	0,82	1,20	146,3
Danemarca	0,27	0,30	0,43	0,64	1,06	165,6
Spania	1,16	1,38	1,24	0,91	1,06	116,5
CSI, din care:	3,00	2,38	3,09	4,44	5,28	118,9
Rusia	1,86	1,61	1,29	1,78	2,19	123,0
Ucraina	0,18	0,22	0,53	0,53	1,05	198,1
Armenia	0,34	0,00	0,07	0,17	0,53	311,8
Kazahstan	0,12	0,07	0,14	0,83	0,43	51,8
Belarus	0,02	0,03	0,42	0,16	0,40	250,0
Azerbaidjan	0,20	0,44	0,58	0,91	0,28	30,8
Alte țări, din care:	42,35	83,11	112,57	150,12	197,80	131,8
SUA	20,33	32,83	47,08	63,40	86,77	136,9
Marea Britanie	12,70	30,78	41,10	56,02	66,80	119,2
Elvetia	1,99	5,02	6,98	9,03	12,93	143,2
Ins. Virgine Brit.	1,95	6,08	7,21	7,19	9,01	125,3
Canada	0,77	1,71	2,59	3,47	6,92	199,4
Israel	0,72	3,17	3,47	4,35	5,78	132,9
Australia	0,11	0,34	0,27	0,72	1,77	245,8
Republica Serbia	0,01	0,09	0,12	0,17	1,12	658,8
Turcia	1,90	0,42	0,39	-0,78	1,02	-130,8
Emiratele Arabe Unite	0,27	0,23	0,54	2,14	0,99	46,3
Total	102,44	154,69	200,78	258,24	353,38	136,8

Notă: după țara tranzacție

* date revizuite

Principalele tipuri de servicii de informatică sunt reprezentate în tabelul 12.

Tabelul 12. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri

	2017	2018	2019	2020	2021*
	milioane USD				
Export					
Servicii de informatică, total	102,44	154,69	200,78	258,24	353,38
Servicii legate de aplicațiile program	82,56	112,77	132,13	151,87	188,31
Alte servicii de informatică**	19,88	41,92	68,65	106,37	165,07
Import					
Servicii de informatică, total	41,03	54,51	63,26	58,63	60,83
Servicii legate de aplicațiile program	23,45	25,93	25,21	25,42	25,86
Alte servicii de informatică	17,58	28,58	38,05	33,21	34,97
Balanța					
Servicii de informatică, total	61,41	100,18	137,52	199,61	292,55
Servicii legate de aplicațiile program	59,11	86,84	106,92	126,45	162,45
Alte servicii de informatică	2,30	13,34	30,60	73,16	130,10

* date revizuite

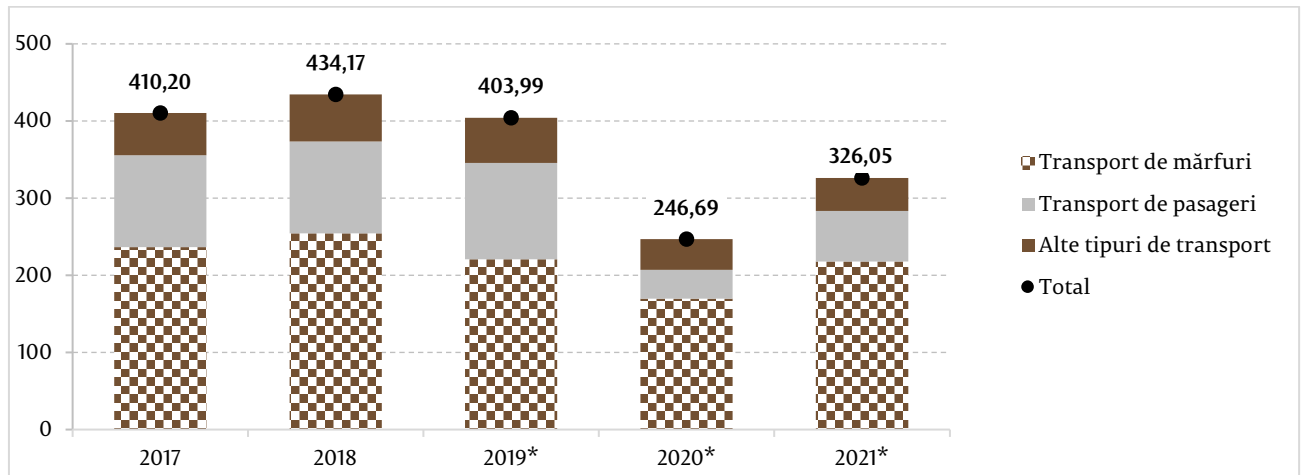
** Servicii de instalare și mentenanță software

De asemenea, exportul *serviciilor de transport* a avut un impact pozitiv la creșterea exportului de servicii, fiind cu 32,2 la sută mai mare comparativ cu anul 2020. Ponderea acestora a

constituit 19,9 la sută din totalul exportului de servicii, fiind cu 0,6 p.p. mai mult comparativ cu anul 2020 (diagrama 23).

Exportul serviciilor de transport a crescut comparativ cu anul 2020, în special, în rezultatul majorării exportului serviciilor de transport de mărfuri.

Diagrama 23. Exportul serviciilor de transport (mil.USD)

*date revizuite

În cadrul serviciilor de transport, cea mai semnificativă majorare a înregistrat-o exportul de transport de mărfuri – cu 28,5 la sută (+48,30 mil. USD), de transport de pasageri cu 73,6 la sută (+27,67 mil. USD), precum și de alte tipuri de servicii de transport (inclusiv, serviciile poștale) – cu 8,6 la sută (+3,39 mil. USD).

Conform structurii pe principalele categorii a serviciilor de transport cea mai mare contribuție pozitivă, atât la export, cât și la import, au avut-o transportul auto și transportul aerian (tabelul 13).

Tabelul 13. Serviciile de transport, pe principalele categorii

	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2021 / 2020	Gradul de influență
	mil. USD						%
Export**	396,39	418,54	386,81	233,77	316,80	135,5	35,5
Transport maritim	5,37	6,05	8,16	3,60	5,22	145,0	0,7
Transport aerian	162,54	179,90	171,20	67,71	107,58	158,9	17,1
Alt transport	228,48	232,59	207,45	162,46	204,00	125,6	17,8
Transport feroviar	34,31	31,19	32,32	14,23	13,18	92,6	-0,4
Transport auto	164,08	174,77	160,71	146,87	188,58	128,4	17,8
Transport prin conducte și rețele electrice	30,07	26,51	14,32	1,36	2,21	162,5	0,4
Alte servicii auxiliare de transport	0,02	0,12	0,10	0,00	0,03	-	0,0
Servicii poștale și de curierat	13,81	15,63	17,18	12,92	9,25	71,6	-
Import**	340,60	395,17	410,57	295,65	407,9	138,0	38,0
Transport maritim	28,15	35,19	48,22	37,82	83,37	220,4	15,4
Transport aerian	119,96	136,54	143,37	50,11	77,33	154,3	9,2
Alt transport	192,49	223,44	218,98	207,72	247,25	119,0	13,4
Transport feroviar	29,13	32,42	27,03	22,56	21,83	96,8	-0,2
Transport auto	146,36	166,30	167,21	168,53	189,23	112,3	7,0
Transport prin conducte și rețele electrice	16,76	24,57	24,71	16,62	36,17	217,6	6,6
Alte servicii auxiliare de transport	0,24	0,15	0,03	0,01	0,02	200,0	0,0
Servicii poștale și de curierat	5,21	5,70	5,70	5,42	9,01	166,2	-
Balanța	55,79	23,37	23,76	61,88	91,15	147,3	-

* date revizuite

**serviciile de transport, altele decât serviciile poștale și de curierat

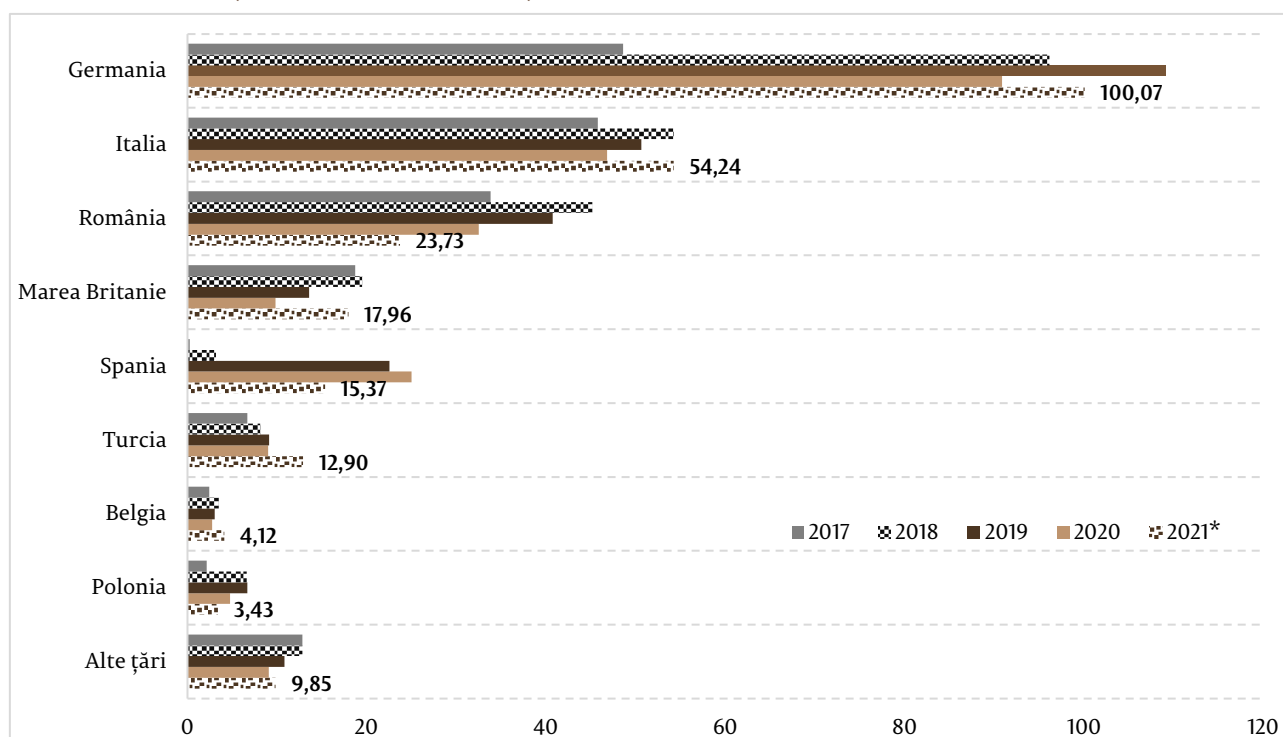
Exportul *serviciilor profesionale și de consultanță managerială* s-a majorat cu 60,2 la sută față de anul 2020, deținând o pondere de 7,5 la sută din total (+1,5 p.p.); exportul *serviciilor tehnice*,

comerciale și al altor servicii pentru afaceri a crescut cu 11,1 la sută și a avut o pondere de 3,1 la sută din total (-0,5 p.p.).

De asemenea, s-a majorat și exportul *serviciilor de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților*, cu 4,8 la sută, care au constituit 14,8 la sută din total (-3,3 p.p.). Principalele țări partenere la exportul acestora sunt prezentate în diagrama 24.

Germania rămâne a fi principalul partener la exportul de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților.

Diagrama 24. Structura exportului de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, pe principalele țări (mil. USD)

* date revizuite

b) Structura importului de servicii

Importul de servicii, în anul 2021, a sporit cu 32,1 la sută comparativ cu anul 2020 și a totalizat 1 162,43 mil. USD.

În cadrul importului total de servicii, cea mai mare contribuție pozitivă a avut-o importul de *servicii de transport* – 13,2 p.p. (tabelul 14). Importul acestora a crescut cu 38,5 la sută față de anul 2020 și a totalizat 416,96 mil. USD, iar ponderea lui, de 35,9 la sută din total, a fost în creștere cu 0,5 p.p. (diagrama 25). În cadrul importurilor de servicii de transport, transportului de mărfuri i-a revenit o pondere de 77,1 la sută (-1,8 p.p.), transportului de pasageri – 8,9 la sută (-0,2 p.p.), iar altor servicii de transport (inclusiv serviciile poștale) – 11,8 la sută (-1,6 p.p.).

De asemenea, a crescut și importul de *servicii de călătorii* cu 36,9 la sută, constituind 31,0 la sută din total (-1,1 p.p.). Plățile de *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale* au sporit cu 95,7 la sută (până la 52,14 mil. USD, comparativ cu 26,64 mil. USD în anul 2020) și au avut o pondere de 4,5 la sută din totalul serviciilor importate (+1,5 p.p.). Importul *serviciilor profesionale și de consultanță managerială* s-a majorat cu 30,6 la sută și a constituit 6,3 la sută din total (-0,1 p.p.); importul *serviciilor tehnice, comerciale și altor servicii pentru afaceri* a crescut cu 28,6 la sută, cu

o pondere de 4,8 la sută din total (-0,1 p.p.); importul *serviciilor de informatică* s-a majorat cu 3,8 la sută și a avut o pondere de 5,2 la sută din total (-1,5 p.).

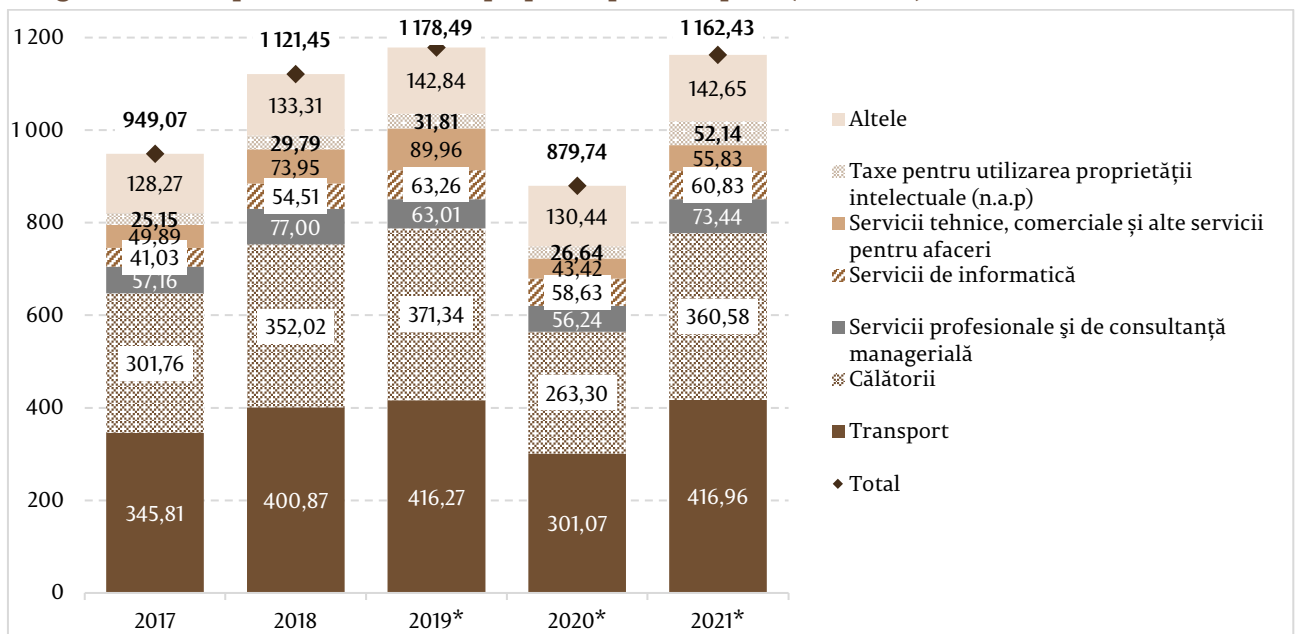
Tabelul 14. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a importului de servicii (puncte procentuale)

	2017	2018	2019*	2020*	2021*
Transport	5,6	5,8	1,4	-9,8	13,2
Călătorii	5,3	5,3	1,7	-9,2	11,1
Taxe pentru utilizarea proprietatii intelectuale (n.a.p)	0,7	0,5	0,2	-0,4	2,9
Servicii profesionale și de consultanță managerială	-0,2	2,1	-1,2	-0,6	2,0
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-0,4	2,5	1,4	-3,9	1,4
Servicii de informatica	0,5	1,4	0,8	-0,4	0,3
Altele	0,8	0,6	0,8	-1,1	1,2
TOTAL	12,3	18,2	5,1	-25,4	32,1

* date revizuite

Toate principalele tipuri de servicii, în anul 2021, au marcat creșteri la import.

Diagrama 25. Importul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)

* date revizuite

4.1.3 Balanța veniturilor primare

Balanța **veniturilor primare**, în anul 2021, s-a încheiat cu un sold excedentar în sumă de 266,27 mil. USD, în descreștere cu 31,8 la sută față de anul 2020 (tabelul 15). Această dinamică se datorează faptului că intrările de venituri primare (908,95 mil. USD) au crescut cu 6,2 la sută, în timp ce ieșirile (642,68 mil. USD) au crescut cu 37,9 la sută comparativ cu anul 2020. Raportul dintre soldul veniturilor primare și PIB a constituit 1,9 la sută, fiind cu 1,5 p.p. mai mic comparativ cu anul 2020 (diagrama 26).

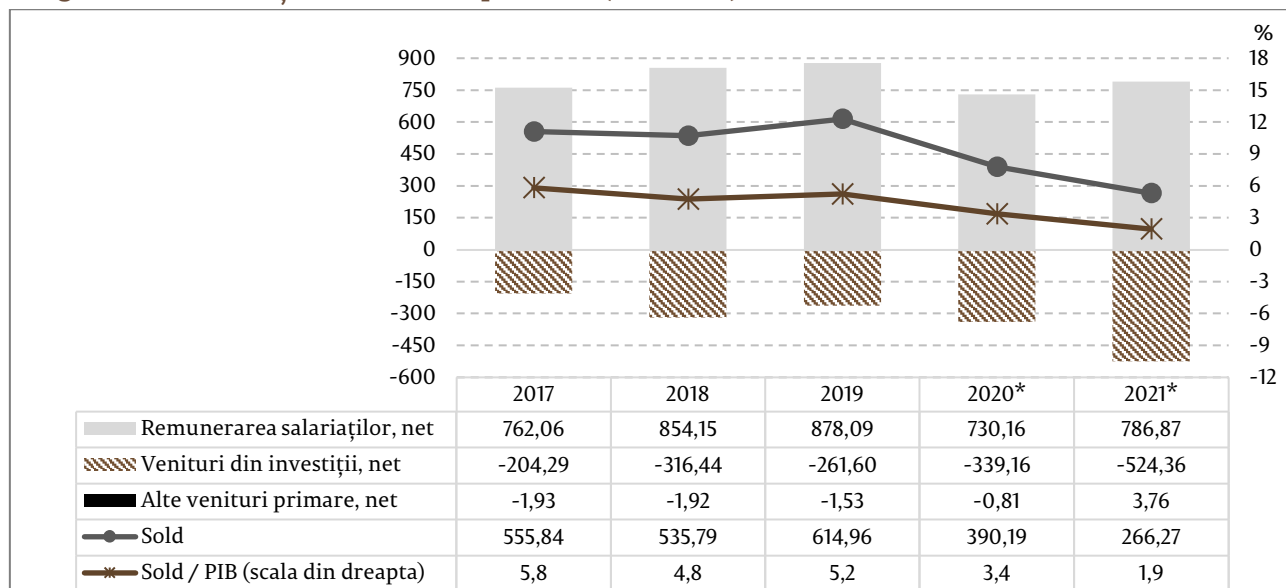
Tabelul 15. Gradul de influență a principalelor componente ale veniturilor primare asupra modificării totale a acestora (puncte procentuale)

	2017	2018	2019*	2020*	2021*
Remunerarea salariaților	27,1	16,6	4,5	-24,1	14,5
Venituri din investiții	-2,5	-20,2	10,2	-12,6	-47,5
Alte venituri primare	0,1	0,0	0,1	0,1	1,2
Sold	24,6	-3,6	14,8	-36,6	-31,8

* date revizuite

În anul 2021, excedentul veniturilor primare a înregistrat un declin semnificativ, din cauza majorării mai mari a ieșirilor de venituri primare, în special veniturile din investiții directe.

Diagrama 26. Evoluția veniturilor primare (mil. USD)

* date revizuite

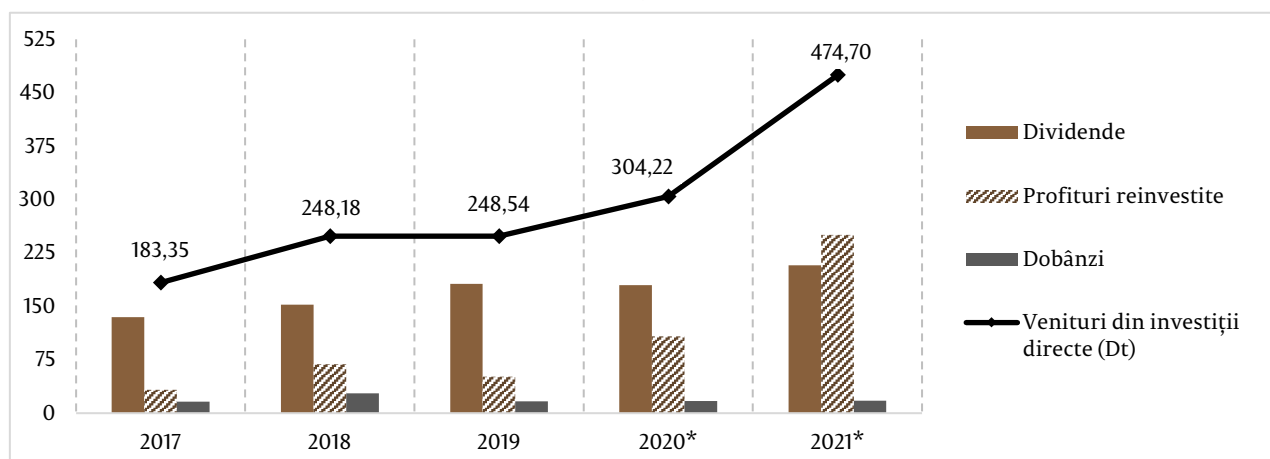
Structura intrărilor de venituri primare în anul 2021 relevă că 97,7 la sută dintre acestea au fost generate de remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți, care a constituit 887,77 mil. USD, fiind în creștere cu 8,3 la sută față de anul 2020.

Veniturile din investiții au înregistrat un sold negativ de 524,36 mil. USD, fiind principalul factor care a influențat negativ balanța veniturilor primare. Astfel, intrările au constituit 17,68 mil. USD, fiind cu 53,4 la sută mai mici comparativ cu anul 2020, în timp ce ieșirile au crescut cu 43,7 la sută, până la 542,04 mil. USD.

Veniturile din investiții directe spre plată nerezidenților (debit) au constituit 474,70 mil. USD, fiind cu 56,0 la sută mai mari decât în anul 2020. Dintre acestea, dividendele au constituit 207,36 mil. USD, dobânzile – 17,39 mil. USD, profiturile reinvestite – 249,95 mil. USD (diagrama 27).

Veniturile din investiții directe ce revin nerezidenților s-au majorat față de anul 2020, în principal, ca urmare a creșterii profiturilor reinvestite și dividendelor plătite.

Diagrama 27. Veniturile spre plată din investiții directe, în dinamică (mil. USD)

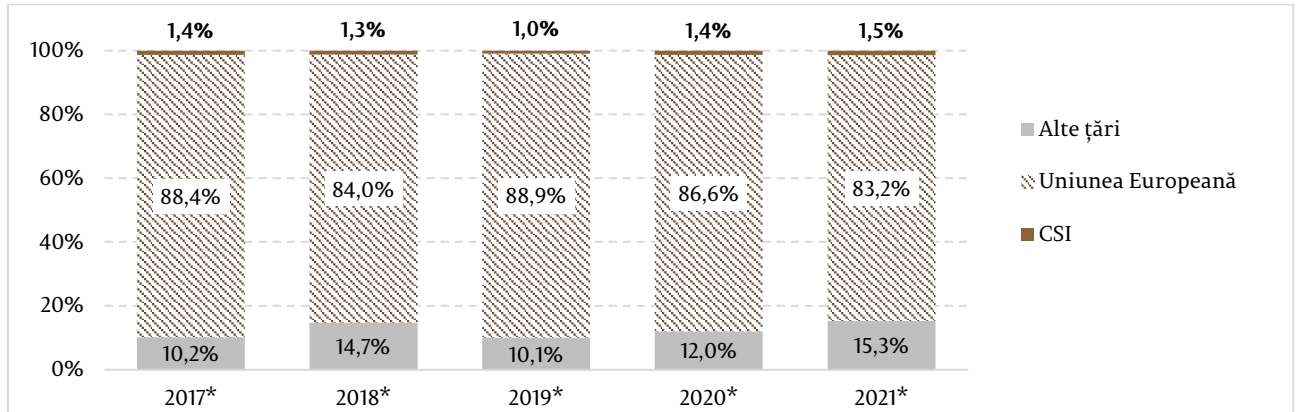

* date revizuite

Conform structurii pe zone geografice a dividendelor spre plată aferente investițiilor directe, în anul 2021, ponderea majoră a fost deținută de Uniunea Europeană – 83,2 la sută din total (diagrama 28).

În anul 2021, Uniunea Europeană și-a menținut ponderea majoră în structura dividendelor spre plată aferente investițiilor directe.

Diagrama 28. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe zone geografice (%)

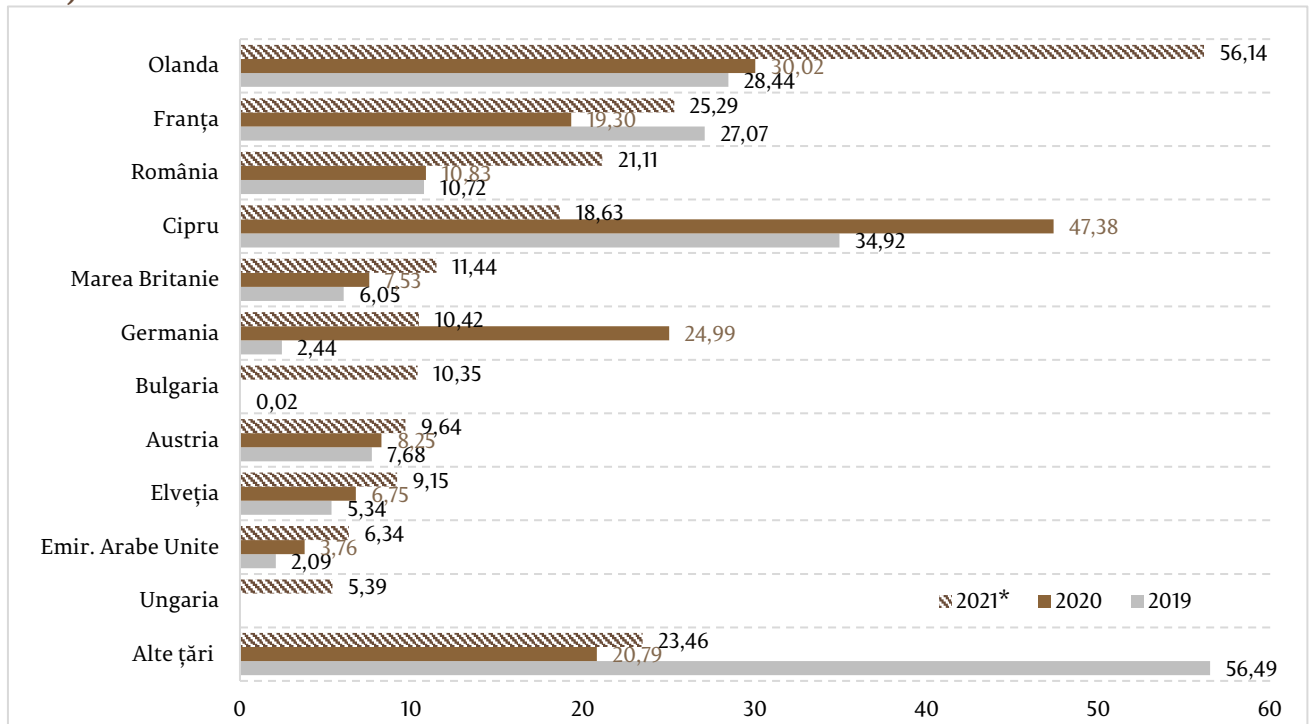

* date revizuite

Cele mai mari dividende le-au revenit investitorilor din Olanda – 56,14 mil. USD, în creștere cu 87,0 la sută comparativ cu anul 2020 (diagrama 29).

Cele mai mari dividende spre plată aferente investițiilor directe, în anul 2021, au revenit investitorilor din Olanda.

Diagrama 29. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe principalele țări (mil. USD)

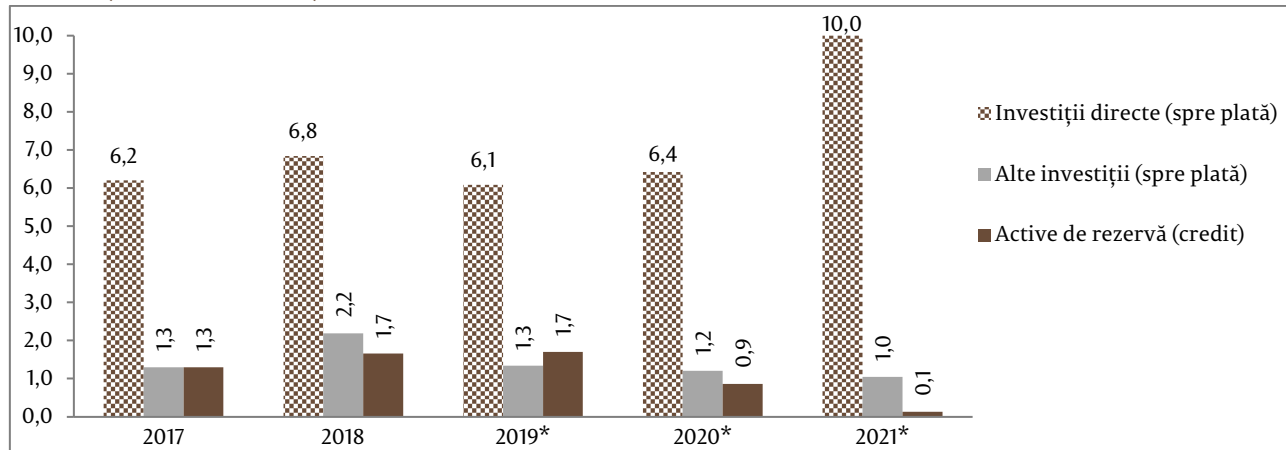
* date revizuite

Veniturile obținute de BNM din activele de rezervă au însumat 4,89 mil. USD, fiind în descreștere cu 81,5 la sută comparativ cu anul 2020.

Investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile din Republica Moldova au înregistrat în anul 2021 o rentabilitate medie de 10,0 la sută, în creștere cu 3,6 p.p. comparativ cu anul 2020 (diagrama 30). Rentabilitatea anuală medie a altor investiții ale nerezidenților a constituit 1,0 la sută, fără schimbări semnificative, iar rentabilitatea anuală a activelor de rezervă a fost în scădere comparativ cu anul 2020 cu 0,8 p.p., totalizând 0,1 la sută.

În anul 2021, cea mai înaltă rentabilitate au avut-o investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile din Republica Moldova, crescând substanțial comparativ cu anul 2020.

Diagrama 30. Rentabilitatea anuală implicită a investițiilor (veniturile primare / soldul investițiilor de la sfârșitul perioadei precedente), %

* date revizuite

4.1.4. Balanța veniturilor secundare

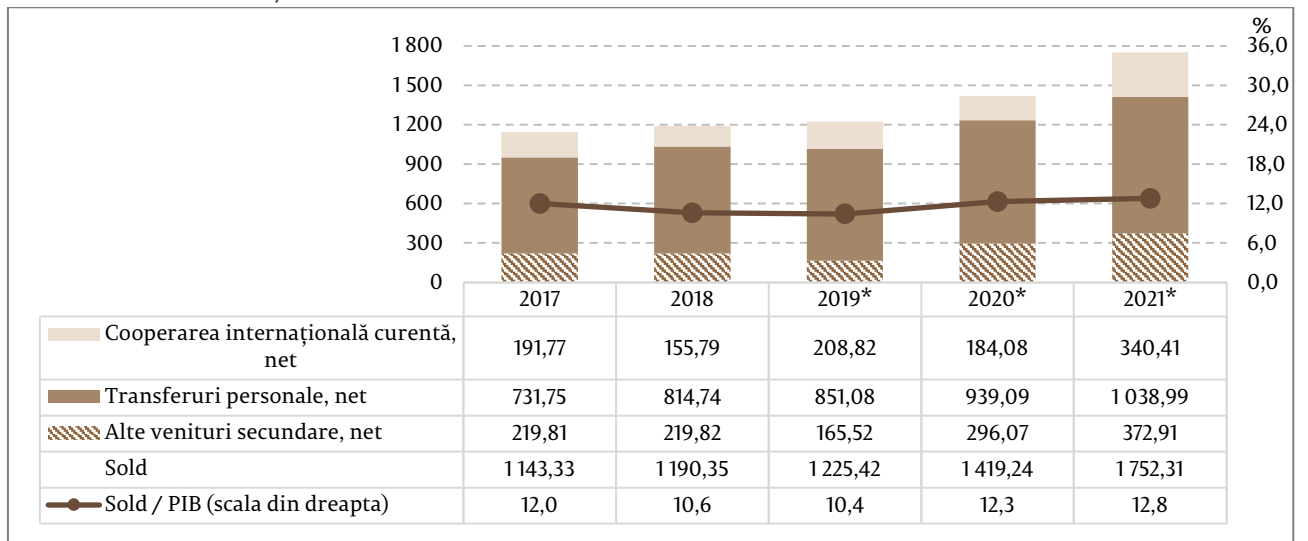
În anul 2021, soldul **veniturilor secundare** a consemnat un excedent în sumă de 1 752,31 mil. USD, cu 23,5 la sută mai mult decât în anul 2020. Intrările de venituri secundare au constituit 2 040,46 mil. USD (+26,8 la sută), iar ieșirile – 288,15 mil. USD (+51,4 la sută). Soldul veniturilor secundare raportat la PIB a constituit 12,8 la sută, cu 0,5 p.p. mai mare față de cel consemnat în anul 2020 (diagrama 31).

Pondere majoră din totalul intrărilor de venituri secundare, de 60,4 la sută, a revenit *transferurilor personale* primite de gospodăriile populației rezidente de la gospodării nerezidente, a căror valoare s-a majorat cu 16,5 la sută față de anul 2020 și a constituit 1 231,56 mil. USD.

Veniturile secundare primite de administrația publică au însumat 221,27 mil. USD (în creștere cu 92,3 la sută față de anul 2020), dintre care granturile, ajutorul umanitar și asistența tehnică externă acordată Republicii Moldova în cadrul *cooperării internaționale curente* au constituit 188,41 mil. USD (+2,2 ori).

Majorarea excedentului veniturilor secundare, în anul 2021, s-a datorat, în special, creșterii intrărilor nete din cadrul cooperării internaționale.

Diagrama 31. Evoluția veniturilor secundare (mil. USD)

* date revizuite

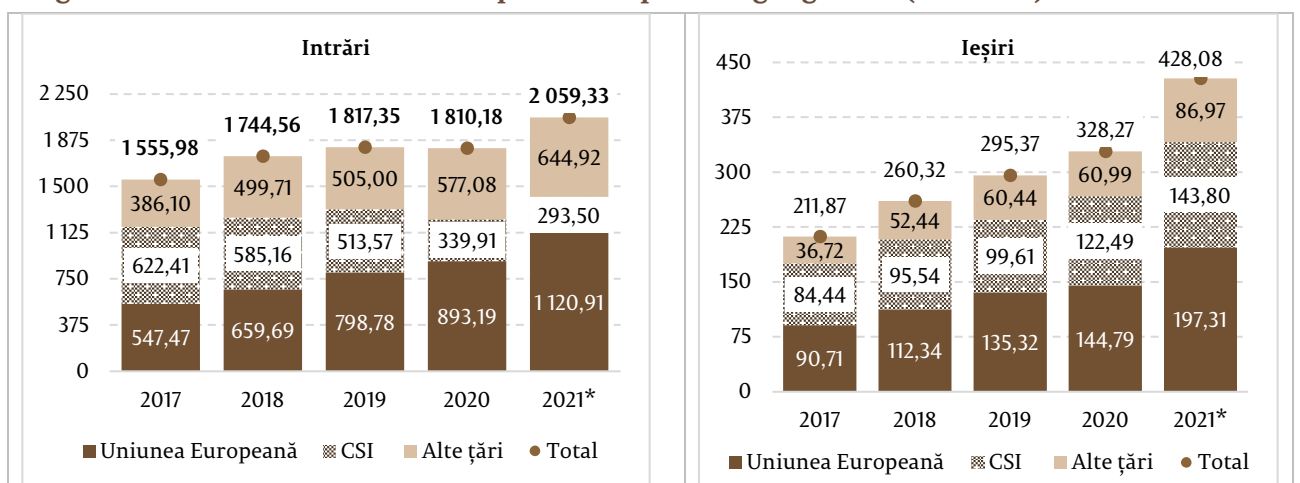
4.1.5. Remiteri personale (articol suplimentar la bilanța de plăți)

În anul 2021, intrările de remiteri personale s-au majorat cu 13,8 la sută (+249,15 mil. USD) față de anul 2020, iar remiterile plătite în favoarea nerezidenților au fost în creștere cu 30,4 la sută (+99,81 mil. USD). Respectiv, excedentul remiterilor personale a sporit cu 10,1 la sută comparativ cu anul 2020 și a totalizat 1 631,25 mil. USD. Raportul la PIB a acestora a constituit 15,1 la sută, cu 0,6 p.p. mai mic, comparativ cu anul 2020.

Cea mai mare parte a intrărilor de remiteri personale, 54,4 la sută din total, a provenit din țările UE, fiind cu 5,1 p.p. mai mare decât în anul 2020. Ponderea remiterilor din țările CSI a fost în scădere cu 4,5 p.p. și a constituit 14,3 la sută, iar cea a altor țări – s-a micșorat cu 0,6 p.p. . La ieșiri, ponderea țărilor UE a crescut cu 2,0 p.p., cea a țărilor CSI – a scăzut cu 3,7 p.p., iar a altor țări – a crescut cu 1,7 p.p. comparativ cu anul 2020 (diagrama 32).

În anul 2021, cea mai mare pondere a venit fluxurilor de remiteri personale cu țările UE, atât pentru remiterile primite de rezidenți, cât și pentru remiterile plătite în favoarea nerezidenților.

Diagrama 32. Structura remiterilor personale pe zone geografice (mil. USD)

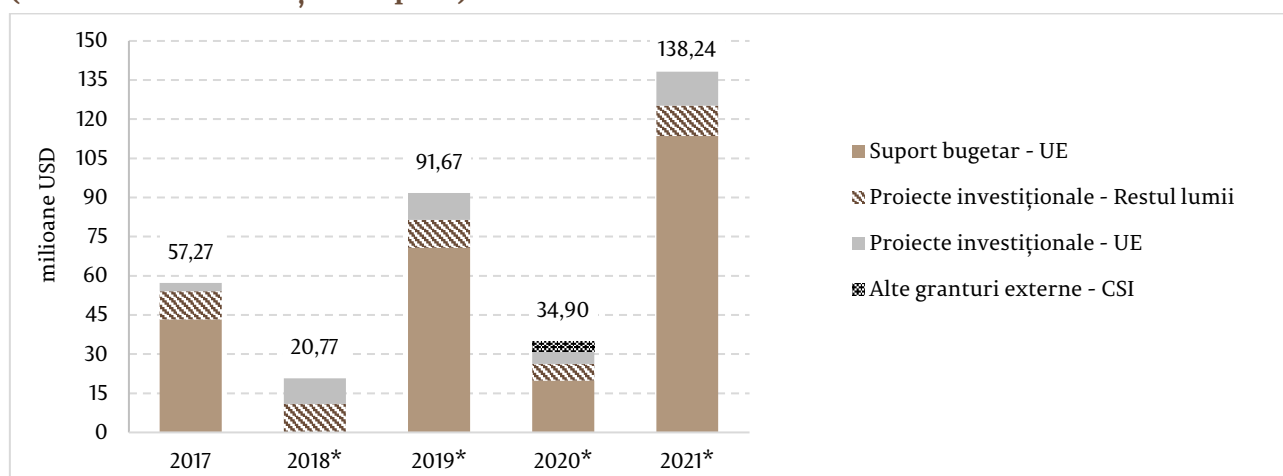
*date revizuite

4.2. Contul de capital

În anul 2021, **contul de capital** a înregistrat un sold deficitar în valoare de 51,02 mil. USD, fiind cu 22,3 la sută mai mic comparativ cu anul 2020. Administrația publică a primit din exterior granturi aferente proiectelor investiționale în valoare de 24,70 mil. USD, de 2,2 ori mai mult în raport cu anul 2020, în timp ce alte sectoare au consemnat ieșiri nete în valoare de 75,74 mil. USD (-1,9 la sută față de anul 2020).

În anul 2021, valoarea totală a granturilor externe primite de administrația publică s-a majorat comparativ cu anul 2020, în special, datorită creșterii suportului bugetar din partea Uniunii Europene.

Diagrama 33. Structura geografică a granturilor externe primite de administrația publică (transferuri curente și de capital)

Notă: Fără asistența tehnică externă

* inclusiv restituirile de fonduri neutilizate

Contul curent și de capital au înregistrat tranzacții de intrări (credit) în valoare de 7 240,07 mil. USD și de ieșiri (debit) – în valoare de 8 990,44 mil. USD, astfel, soldul contului curent și de capital în perioada de raportare denotă un necesar net de finanțare de 1 750,37 mil. USD (tabelul 16).

Tabelul 16. Contul curent, de capital și financiar

	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2021 / %
	milioane USD					
Contul curent (CC)	-555,39	-1 211,87	-1 105,78	-886,90	-1 699,35	191,6
Contul de capital (CK)	-21,34	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	77,7
Necesarul net de finanțare (CC+CK)	-576,73	-1 247,72	-1 160,77	-952,57	-1 750,37	183,8
Necesarul net de finanțare (soldul contului financiar)**	-507,33	-1 191,63	-1 173,02	-1 042,48	-1 715,57	164,6

* date revizuite

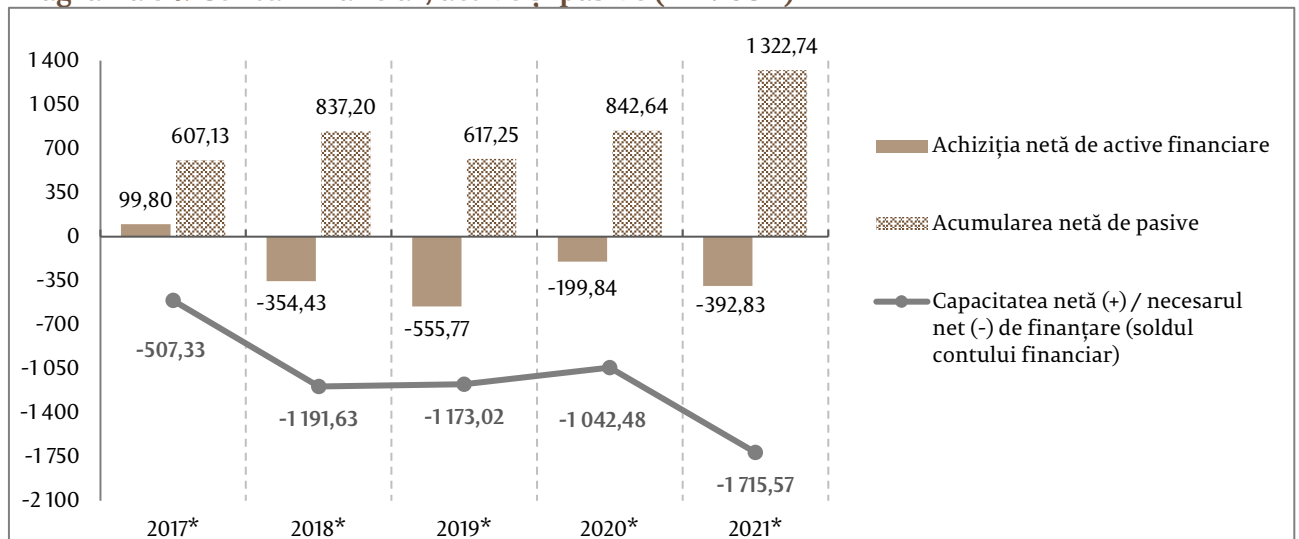
** soldul contului financiar revizuit din anul 2017

4.3. Contul financiar

În anul 2021, **contul financiar** al bilanței de plăți a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 1 715,57 mil. USD, ca urmare a creșterii nete de pasive în sumă de 1 322,74 mil. USD, precum și a scăderii nete a activelor financiare externe cu 392,83 mil. USD (Diagrama 34). Majorarea pasivelor s-a datorat, preponderent, primirii de către rezidenți a creditelor comerciale și avansurilor de la partenerii nerezidenți în valoare netă de 430,19 mil. USD, intrărilor nete de investiții directe de 391,31 mil. USD, contractării nete de împrumuturi în valoare de 262,61 mil. USD, precum și alocării a drepturilor speciale de tragere în valoarea de 234,48 mil. USD de către FMI în vederea combaterii crizei economice globale. Scăderea activelor a fost determinată de diminuarea activelor sub formă de numerar și depozite cu 678,61 mil. USD (tabelul 17). În același timp, activele de rezervă ale BNM s-au majorat cu 205,76 mil. USD, activele sub formă de credite comerciale și avansuri au crescut cu 62,34 mil. USD, iar cele sub formă de împrumuturi și investiții directe, respectiv, cu 15,80 mil. USD și 9,35 mil. USD.

Intrările nete de capital ale contului financiar au fost generate de scăderea netă a activelor și acumularea netă de pasive.

Diagrama 34. Contul financiar, active și pasive (mil. USD)

*date revizuite

Notă: pentru active și pasive: (+) creștere, (-) scădere; pentru sold: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

Tabelul 17. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
	% la PIB				
Contul financiar	-5,3	-10,6	-10,0	-9,0	-12,5
Investiții directe, din care:	-1,5	-2,3	-4,0	-1,3	-2,8
Participații și acțiuni, altele decât reinvestirea profiturilor	-0,2	-0,6	-3,0	-0,6	-0,6
Reinvestirea profiturilor	-0,3	-0,6	-0,4	-0,9	-1,8
Instrumente de natura datoriei	-0,9	-1,1	-0,6	0,2	-0,4
Investiții de portofoliu și derivate financiare	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
Alte investiții, din care:	-9,4	-10,4	-6,4	-13,3	-11,2
Numerar și depozite	-5,6	-6,3	-4,5	-7,4	-5,0
Împrumuturi	-1,3	-1,1	-0,8	-3,9	-1,8
Credite comerciale și avansuri	-2,5	-3,2	-1,1	-1,9	-2,7
Alte creanțe / angajamente	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Modificarea activelor de rezervă	5,6	2,1	0,5	5,5	1,5

Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

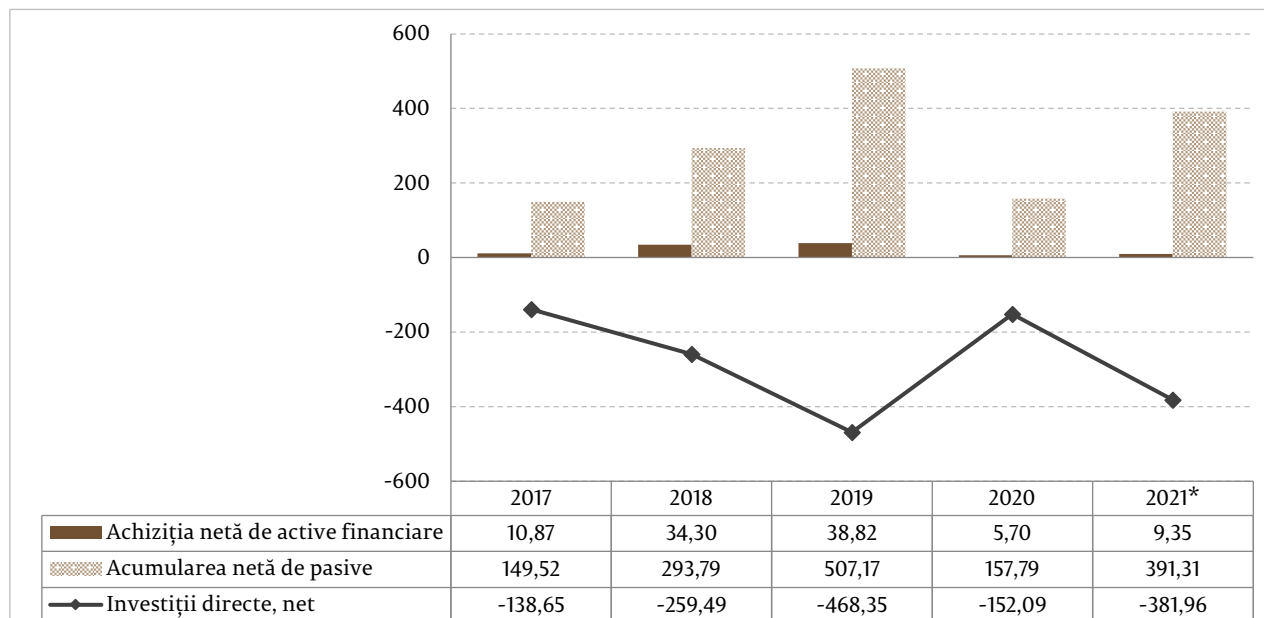
* date revizuite

4.3.1. Investiții directe

În anul 2021, investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 381,96 mil. USD (diagrama 35).

Intrările nete din cadrul investițiilor directe au fost determinate de majorarea pasivelor.

Diagrama 35. Evoluția investițiilor directe, active și pasive (mil. USD)

Notă: pentru active și pasive: (+) creștere, (-) scădere; pentru sold: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

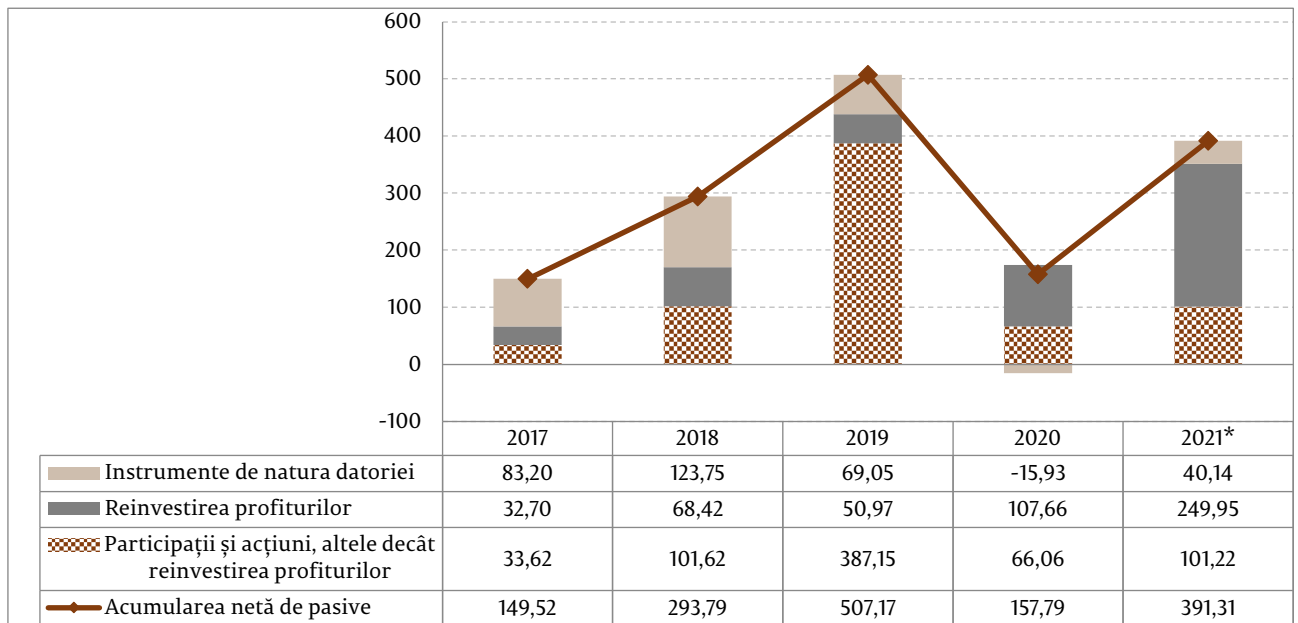
* date revizuite

Activele financiare externe ale rezidenților sub formă de investiții directe au înregistrat o majorare netă de 9,35 mil. USD, determinată de majorarea participațiilor rezidenților în capitalul întreprinderilor de peste hotare de 25,49 mil. USD. Concomitent, activele sub formă de instrumente de datorie au scăzut cu 16,14 mil. USD, în bază netă.

Acumularea netă de pasive sub formă de investiții directe (diagrama 36, tabelul 18) a totalizat 391,31 mil. USD, rezultând din: reinvestirea profiturilor de către investitorii străini în întreprinderile-fiice moldovenești, care a înregistrat o valoare netă de 249,95 mil. USD, participațiile nerezidenților în capitalul întreprinderilor din Republica Moldova în sumă netă de 101,22 mil. USD (dintre care intrări – 123,22 mil. USD și retrageri de investiții – 22,00 mil. USD). De asemenea, a fost înregistrată acumularea netă a datoriilor (sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri și alte datorii) de către întreprinderile-fiice rezidente față de investitorii lor direcți de peste hotare în sumă de 40,14 mil. USD (acumularea de datorii a constituit 186,93 mil. USD, iar achitățile – 146,79 mil. USD).

Acumularea netă de pasive sub formă de investiții directe, în anul 2021, a rezultat, în special, din reinvestirea profiturilor investitorilor străini în întreprinderile-fiiice din Republica Moldova.

Diagrama 36. Investiții directe: acumularea netă de pasive, pe instrumente (mil. USD)

* date revizuite

Tabelul 18. Investiții directe, intrări și ieșiri (mil. USD)

	2017		2018		2019		2020		2021*	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	278,75	140,10	530,07	270,58	785,13	316,78	390,48	238,39	651,22	269,26
Active	36,23	47,10	87,63	121,93	84,98	123,80	63,10	68,80	91,12	100,47
Pasive	242,52	93,00	442,44	148,65	700,15	192,98	327,38	169,59	560,10	168,79
<i>Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții, exceptând reinvestirea profiturilor</i>	37,44	3,82	173,87	72,25	488,72	101,57	89,26	23,20	123,22	22,00
<i>Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-)</i>	32,70		68,42		50,97		107,66		249,95	
<i>Instrumente de natura datoriei</i>	172,38	89,18	200,15	76,40	160,46	91,41	130,46	146,39	186,93	146,79

Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor - pe debit la ieșiri.

* date revizuite

Investițiile directe conform principiului direcțional (MBP5)

Conform indicatorilor statistici calculați după principiul direcțional, *investițiile directe peste hotare* ale rezidenților Republicii Moldova au înregistrat, în anul 2021, ieșiri nete de 26,02 mil. USD, compuse majoritar din participații la capitalul social al întreprinderilor afiliate din străinătate (tabelul 19, diagrama 37).

Investițiile directe în economia națională au înregistrat, pe parcursul anului 2021, intrări nete în valoare de 343,61 mil. USD (diagrama 38), dintre care venitul reinvestit i-au revenit 249,95 mil. USD. Investițiile în capitalul social au înregistrat intrări nete în valoare de 101,22 mil. USD (intrări brute – 123,22 mil. USD, ieșiri brute – 22,00 mil. USD).

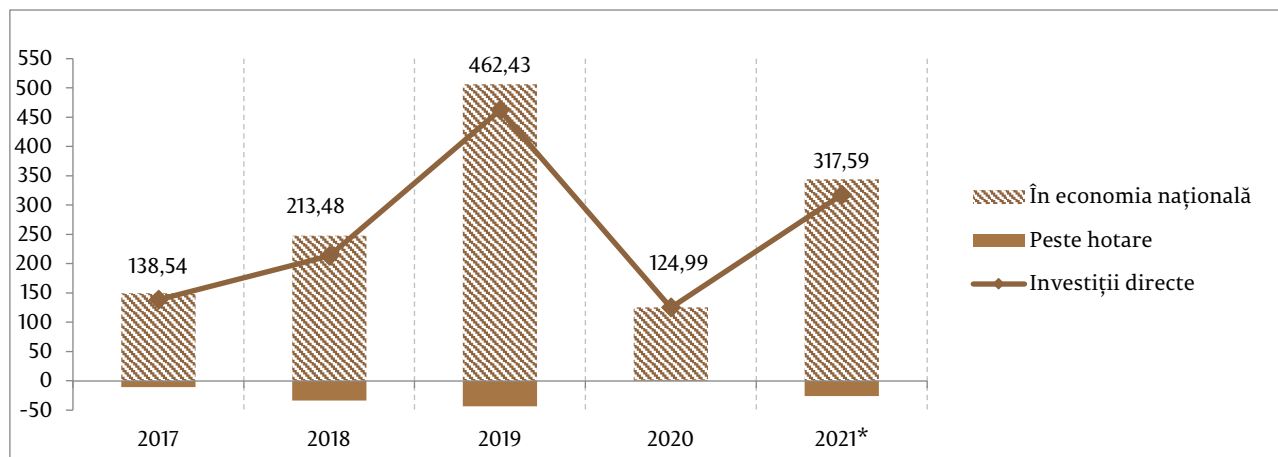
Tabelul 19. Investiții directe, prezentare în baza principiului direcțional (MBP5), mil. USD

	2017*		2018*		2019*		2020*		2021*	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	282,80	144,26	507,87	294,39	799,70	337,27	386,45	261,46	610,72	293,13
Peste hotare	0,45	11,10	2,10	36,11	0,73	44,51	19,54	18,05	1,58	27,60
În economia națională	282,35	133,16	505,77	258,28	798,97	292,76	366,91	243,41	609,14	265,53
Capital social	37,44	3,82	173,87	72,25	488,72	101,57	89,26	23,20	123,22	22,00
Bănci			32,15		56,31	0,13		1,16	0,41	
Alte sectoare	37,44	3,82	141,72	72,25	432,41	101,44	89,26	22,04	122,81	22,00
Venit reinvestit (+) / pierderi (-)	32,70		68,42		50,97		107,66		249,95	
Bănci	11,62		26,52		78,05		52,83		62,96	
Alte sectoare	21,08		41,90		-27,08		54,83		186,99	
Alt capital (alte sectoare)**	212,21	129,34	263,48	186,03	259,28	191,19	169,99	220,21	235,97	243,53
Creanțe față de investitorii străini	35,64	33,57	84,40	81,20	80,48	79,03	43,04	50,71	88,06	69,32
Angajamente față de investitorii străini	176,57	95,77	179,08	104,83	178,80	112,16	126,95	169,50	147,91	174,21

* date revizuite

** în alt capital se includ doar împrumuturile intragrup contractate de întreprinderile din alte sectoare, iar împrumuturile intragrup ale băncilor se înregistrează la „alte investiții”.

Intrările nete de investiții directe, în anul 2021, s-au majorat comparativ cu anul 2020 datorită creșterii investițiilor directe în economia națională.

Diagrama 37. Evoluția fluxurilor nete de investiții directe în baza principiului direcțional (MBP5), mil. USD

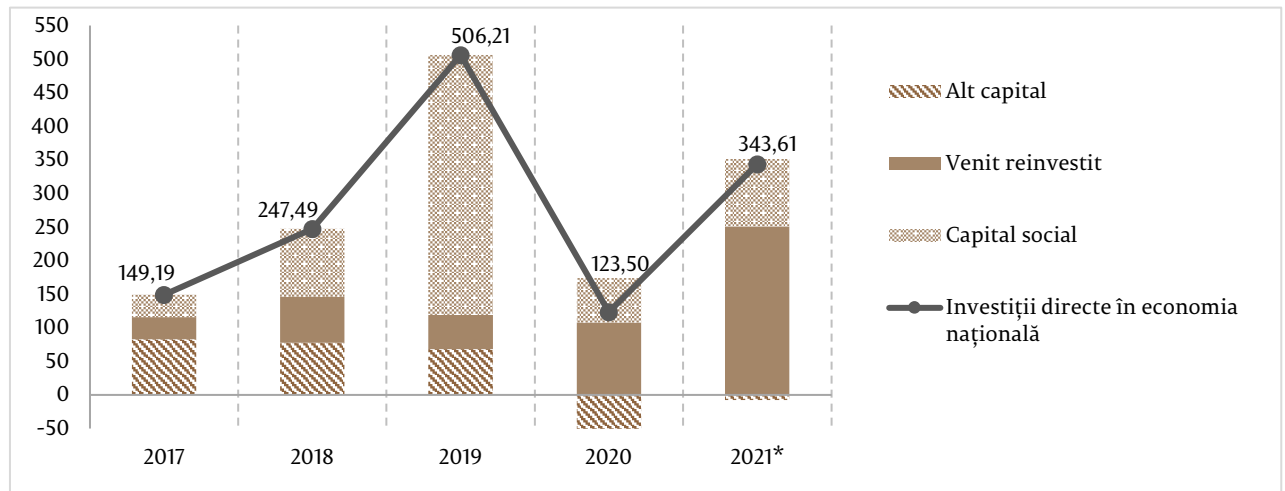
* date revizuite

La *alt capital* intrările de 235,97 mil. USD consemnate de alte sectoare reprezintă trageri de împrumuturi de la investitorii străini direcți, care au totalizat 147,91 mil. USD și rambursările (conform orarului), în sumă de 88,06 mil. USD, ale împrumuturilor acordate anterior de

firmele-fiice rezidente investitorilor străini. Ieșirile de alt capital în valoare totală de 243,53 mil. USD au rezultat din: rambursările, conform orarului, de împrumuturi contractate anterior de către agenții economici rezidenți de la investitori străini direcți, în sumă de 174,21 mil. USD și acordarea de împrumuturi investitorilor străini, în valoare de 69,32 mil. USD.

Intrările nete de investiții directe în economia națională, în anul 2021, au fost determinate de venitul reinvestit și de investițiile noi în capitalul social.

Diagrama 38. Evoluția fluxurilor nete de investiții directe în economia națională, pe instrumente (MBP5), mil. USD

* date revizuite

4.3.2. Investiții de portofoliu și derivate financiare

Investițiile de portofoliu au înregistrat, în anul 2021, intrări nete de capital în valoare de 4,93 mil. USD, determinate de micșorarea cu 7,47 mil. USD a activelor sub formă de participații și acțiuni ale *altor sectoare*. Concomitent, au scăzut cu 2,54 mil. USD pasivele externe sub formă de participații și acțiuni ale *băncilor licențiate* – cu 2,56 mil. USD, iar cele ale *altor sectoare* s-au majorat cu 0,17 mil. USD. Pasivele externe sub formă de titluri de angajamente ale *administrației publice* au scăzut cu 0,15 mil. USD.

Derivatele financiare au înregistrat intrări nete în valoare de 1,47 mil. USD, ca rezultat al tranzacționării swap-urilor valutare de către băncile licențiate cu băncile nerezidente.

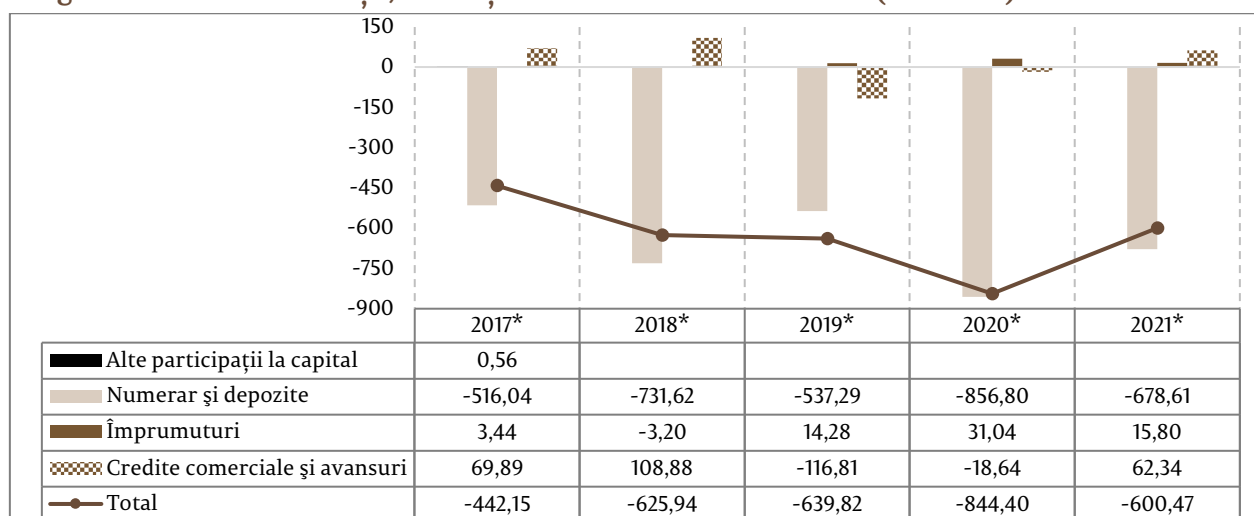
4.3.3. Alte investiții

În anul 2021, articolul “alte investiții” (numerar și depozite, împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte active și pasive) a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 1 532,97 mil. USD.

Această evoluție a fost determinată de scăderea netă a activelor financiare externe cu 600,47 mil. USD (achiziția de active financiare a constituit 398,86 mil. USD, iar diminuarea activelor achiziționate anterior – 999,33 mil. USD) și de majorarea netă a pasivelor cu 932,50 mil. USD (acumularea de pasive a fost evaluată la 1 493,18 mil. USD, iar stingerea pasivelor – la 560,68 mil. USD).

Diminuarea netă a activelor financiare la „alte investiții” a fost determinată, în special, de scăderea activelor sub formă de numerar și depozite.

Diagrama 39. Alte investiții, achiziția netă de active financiare (mil. USD)

* date revizuite

Scăderea netă a *activelor financiare* la articolul ”alte investiții”, înregistrată pe parcursul anului 2021, a reflectat, în principal, diminuarea activelor sub formă de *numerar și depozite* în sumă netă de 678,61 mil. USD (activele societăților nefinanciare, gospodăriilor populației și instituțiilor fără scop lucrativ au scăzut cu 894,17 mil. USD, în timp ce activele băncilor licențiate s-au majorat cu 215,56 mil. USD) (diagrama 39). De menționat, că dinamica *numerarului și depozitelor* ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, este prezentată în premieră pentru perioada 2017-2021 cu calcul zilnic, bazat pe evaluarea tranzacțiilor în valută originală recalculată în USD la cursul de schimb la data efectuării (tabelul 20). Astfel, pentru datele din anul 2021, comparativ cu metoda de calcul a numerarului și depozitelor la cursul de schimb mediu trimestrial, s-a înregistrat o scădere cu 3,2 la sută pentru fluxul din balanța de plăți și cu 0,3 la sută pentru fluctuația cursului de schimb, fapt care nu se datorează tranzacțiilor efective, ci calculului mai exact al deprecierei valutei originale a numerarului și depozitelor bancare.

Tabelul 20. Diferențele între raportarea zilnică și trimestrială a activelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD)

	31.12.2017	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2018
Raport zilnic	696,52	-30,39	-4,58	-25,80	666,14
Raport trimestrial	696,52	-30,39	-3,00	-27,38	666,14
Diferența			-1,58	1,58	
	31.12.2018	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2019
Raport zilnic	666,21	38,43	46,6	-8,17	704,64
Raport trimestrial	666,21	38,43	46,32	-7,89	704,64
Diferența			0,28	-0,28	
	31.12.2019	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2020
Raport zilnic	704,64	-20,12	-51,02	30,9	684,52
Raport trimestrial	704,64	-27,09	-64,67	37,57	677,55
Diferența		6,97	13,65	-6,67	6,97
	31.12.2020	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2021
Raport zilnic	684,52	172,34	215,56	-43,22	856,86
Raport trimestrial	677,55	179,31	222,67	-43,36	856,86
Diferența		6,97	-7,11	0,14	

Notă – diferența la sold dintre raportarea zilnică și cea trimestrială este cauzată de raportări repetate

În premieră este prezentată și dinamica pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, pentru perioada 2017-2021 cu calcul zilnic, bazat pe evaluarea tranzacțiilor în valută originală recalculată în USD la cursul de schimb la data efectuării (tabelul 21).

Tabelul 21. Diferențele între raportarea zilnică și trimestrială a pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD)

	31.12.2017	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2018
Raport zilnic	164,58	-26,51	-24,93	-1,58	138,07
Raport trimestrial	165,33	-25,08	-22,34	-2,74	140,25
Diferența	-0,75	-1,43	-2,59	1,16	-2,18
	31.12.2018	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2019
Raport zilnic	138,07	-5,23	-4,53	-0,7	132,84
Raport trimestrial	140,25	-5,63	-4,85	-0,78	134,61
Diferența	-2,18	0,4	0,32	0,08	-1,77
	31.12.2019	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2020
Raport zilnic	132,84	3,25	-0,36	3,61	136,09
Raport trimestrial	134,61	3,77	1,22	2,56	138,38
Diferența	-1,77	-0,52	-1,58	1,05	-2,29
	31.12.2020	Dinamica totală	Dinamica BP	Fluctuația ratei	31.12.2021
Raport zilnic	136,09	-7,2	8,68	-15,88	140,79
Raport trimestrial	138,38	2,65	9,44	-6,79	141,03
Diferența	-2,29	-9,85	-0,76	-9,09	-0,24

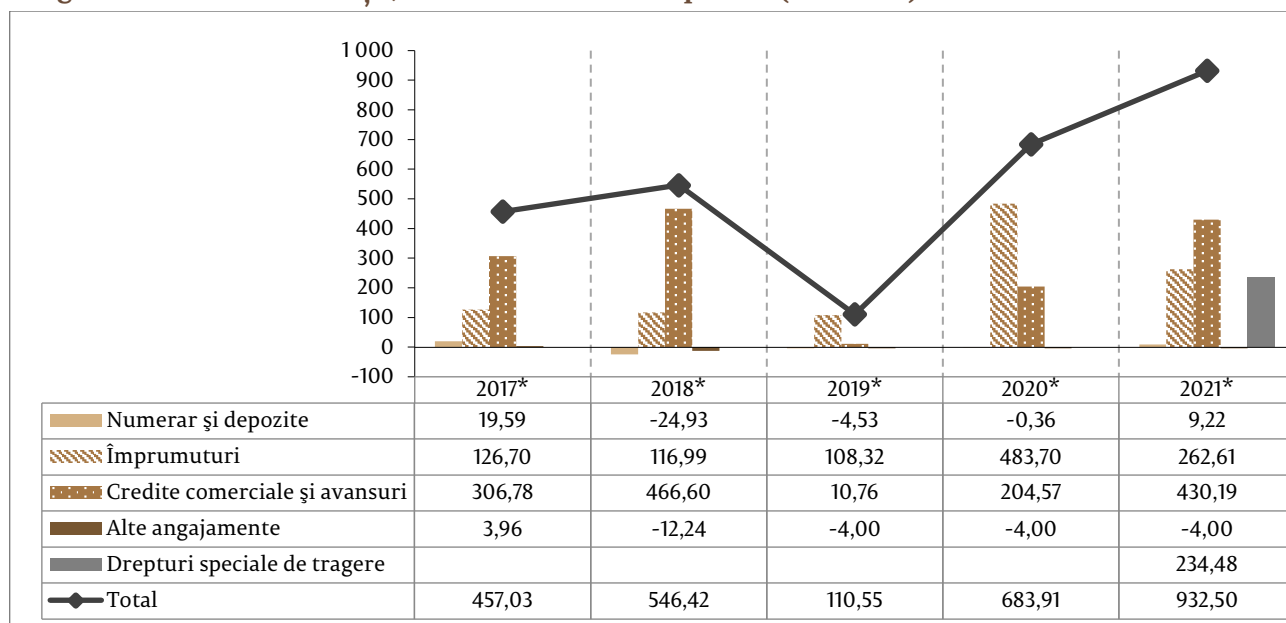
Notă – diferența la sold dintre raportarea zilnică și cea trimestrială este cauzată de ajustările structurale

La majorarea activelor *de alte investiții* au contribuit acumulările nete în sumă de 62,34 mil. USD de *creditele comerciale și avansurile* acordate anterior de rezidenți, iar activele sub formă de *împrumuturi* au crescut cu 15,80 mil. USD, în valoare netă.

Majorarea netă a *pasivelor externe* la articolul „alte investiții” (diagrama 40) a fost determinată de alocarea de drepturi speciale de tragere, în valoare de 234,48 mil. USD, de către Fondul Monetar Internațional în vederea combaterii crizei economice globale, creșterea netă a *creditelor comerciale și avansurilor* primite de rezidenți de la partenerii comerciali nerezidenți – cu 430,19 mil. USD, a angajamentelor sub formă de *împrumuturi* cu 262,61 mil. USD, și sub formă de *numerar și depozite* – cu 9,22 mil. USD (dintre care pasivele sectorului *societăți care acceptă depozite* s-au majorat cu 5,85 mil. USD, iar cele ale *altor societăți financiare* cu 3,37 mil. USD). Concomitent, pasivele sub formă de *alte angajamente* au scăzut cu 4,00 mil. USD.

Creșterea netă a pasivelor la alte investiții a fost determinată de majorarea angajamentelor sub formă de credite comerciale și avansuri.

Diagrama 40. Alte investiții, acumularea netă de pasive (mil. USD)

* date revizuite

Articolul *împrumuturi* din cadrul altor investiții a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 246,81 mil. USD (activele s-au majorat cu 15,80 mil. USD, în baza netă, iar pasivele – cu 262,61 mil. USD). Pe parcursul anului 2021, au fost valorificate *împrumuturi* din exterior în sumă totală de 817,34 mil. USD, dintre care pe termen lung – 795,68 mil. USD (tabelul 22). Rambursările totale au constituit 554,73 mil. USD, dintre care ale împrumuturilor pe termen lung – 541,25 mil. USD.

Din punctul de vedere al sectoarelor instituționale, de finanțare externă au beneficiat: *administrația publică* – 378,82 mil. USD; *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* – 200,03 mil. USD; *alte societăți financiare* – 152,09 mil. USD; *societățile care acceptă depozite* – 86,40 mil. USD.

Creditorii administrației publice, în anul 2021, au fost: Fondul Monetar Internațional – 79,79 mil. USD; Asociația Internațională pentru Dezvoltare – 76,45 mil. USD; Banca Europeană de Investiții – 61,73 mil. USD; Comisia Europeană – 57,69 mil. USD; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 41,33 mil. USD; Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 12,84 mil. USD; Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă – 4,31 mil. USD și alți creditori (diagrama 41).

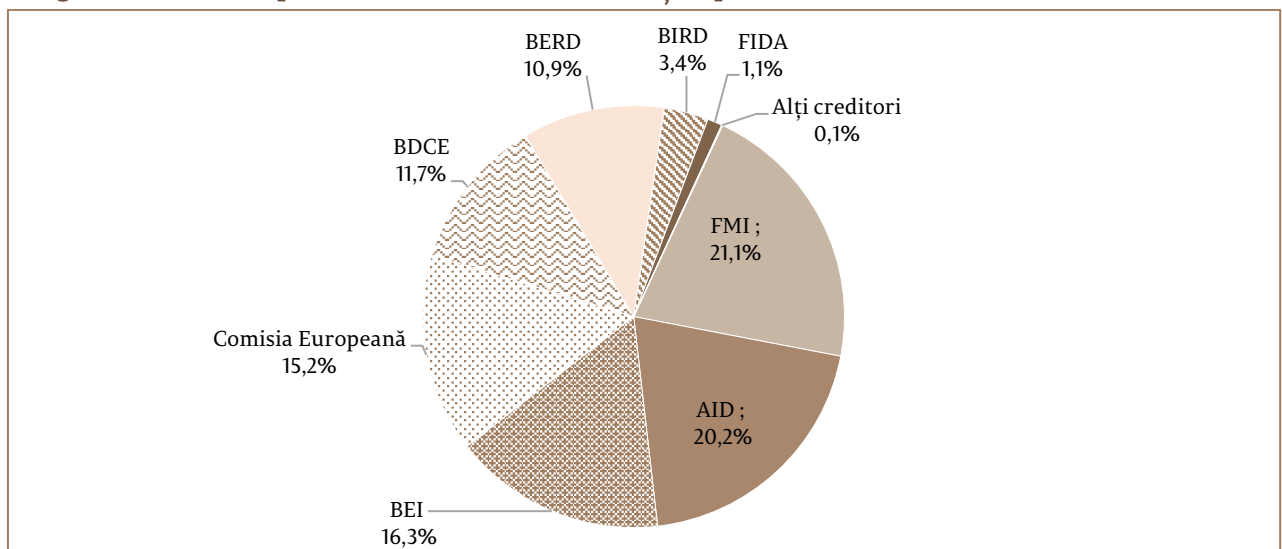
Tabelul 22. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD)

	2017		2018*		2019*		2020*		2021*	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
Împrumuturi	437,36	310,66	545,43	428,44	580,43	472,11	1 000,76	517,06	817,34	554,73
Banca centrală	17,27	61,54	20,37	61,86	18,48	55,38	8,03	53,20		45,57
Termen lung	17,27	61,54	20,37	61,86	18,48	55,38	8,03	53,20		45,57
Administrația publică	200,97	74,58	144,83	115,08	149,27	125,50	551,63	139,25	378,82	141,18
Termen lung	200,97	74,58	144,83	115,08	149,27	125,50	551,63	139,25	378,82	141,18
Societăți care acceptă depozite, exclusiv BC	57,35	30,59	34,15	42,86	39,09	55,28	35,94	38,22	86,40	39,04
Termen scurt	4,32	4,28	2,87	3,98			2,29	2,16		
Termen lung	53,03	26,31	31,28	38,88	39,09	55,28	33,65	36,06	86,40	39,04
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP	87,40	90,42	234,14	139,49	214,87	149,88	308,26	185,40	200,03	190,34
Termen scurt	4,83	4,37	13,19	10,46	2,22	4,17	12,82	6,46	21,46	13,48
Termen lung	82,57	86,05	220,95	129,03	212,65	145,71	295,44	178,94	178,57	176,86
Alte societăți financiare	74,37	53,53	111,94	69,15	158,72	86,07	96,90	100,99	152,09	138,60
Termen scurt		0,65					0,34	0,10	0,20	
Termen lung	74,37	52,88	111,94	69,15	158,72	86,07	96,56	100,89	151,89	138,60

Notă: BC – banca centrală, GP – gospodăriile populației; IFSLSGP – instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
* date revizuite

În anul 2021, principalul creditor al administrației publice a fost Fondul Monetar Internațional.

Diagrama 41. Principalii creditori ai administrației publice în anul 2021

Pe parcursul anului 2021 au fost efectuate următoarele rambursări de împrumuturi externe: societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ – 190,34 mil. USD; administrația publică – 141,18 mil. USD; alte societăți financiare – 138,60 mil. USD; banca centrală (BNM) – 45,57 mil. USD (împrumuturi de la FMI); societățile care acceptă depozite – 39,04 mil. USD.

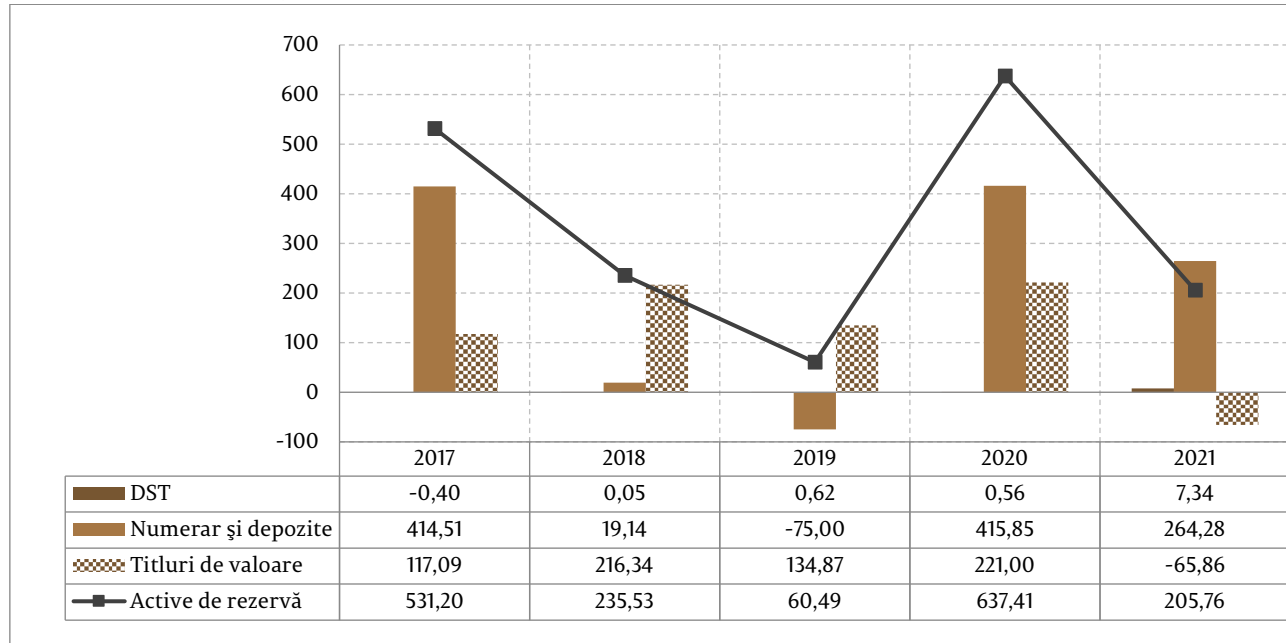
4.3.4. Activele de rezervă

Activele oficiale de rezervă (calculate la rata de schimb zilnică), pe parcursul anului 2021, s-au majorat cu 205,76 mil. USD în valoare netă (diagrama 42). Numerarul și depozitele din componența rezervelor au crescut cu 264,28 mil. USD (numerarul și depozitele plasate în bănci centrale (autorități monetare) s-au majorat cu 267,23 mil. USD, plasamentele în alte bănci din

străinătate s-au micșorat cu 2,95 mil. USD). În același timp, activele de rezervă sub formă de *titluri de valoare* au scăzut cu 65,86 mil. USD, determinate de scăderea celor pe termen lung. Activele în *DST* s-au majorat cu 7,34 mil. USD.

Activele de rezervă s-au majorat, în special, pe seama creșterii numerarului și depozitelor din componența acestora.

Diagrama 42. Evoluția fluxurilor de active oficiale de rezervă, pe instrumente (mil. USD)

4.4. Balanța de plăți în prezentare analitică

Tabelul 23. Sinteza balanței de plăți (BPM6), prezentare analitică (mil. USD)

	2017**	2018**	2019**	2020**	2021**	2021 / 2020 (%)
Contul curent (fără rezerve și articole aferente)	-598,61	-1 211,87	-1 116,86	-900,62	-1 699,35	188,7
Bunuri	-2 558,81	-3 294,00	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	135,4
Servicii	304,25	355,99	365,46	397,93	472,28	118,7
Venituri primare	555,84	535,79	614,96	390,19	266,27	68,2
Venituri secundare	1 100,11	1 190,35	1 214,34	1 405,52	1 752,31	124,7
Contul de capital (fără rezerve și articole aferente)	-21,34	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02	77,7
Contul financiar (fără rezerve și articole aferente)	-1 082,64	-1 482,38	-1 246,95	-1 416,93	-1 834,16	129,4
Investiții directe	-138,65	-259,49	-468,35	-152,09	-381,96	251,1
Investiții de portofoliu și derivate financiare	-0,70	4,69	-14,79	0,51	-6,40	-1254,9
Alte investiții	-943,29	-1 227,58	-763,81	-1 265,35	-1 445,80	114,3
Soldul contului curent, de capital și financiar	462,69	234,66	75,10	450,64	83,79	18,6
<i>Erori și omisiuni nete</i>	<i>69,40</i>	<i>56,09</i>	<i>-12,25</i>	<i>-89,91</i>	<i>34,80</i>	<i>-38,7</i>
Active de rezervă și articole aferente	532,09	290,75	62,85	360,73	118,59	32,9
Active de rezervă*	531,20	235,53	60,49	637,41	205,76	32,3
Utilizarea creditelor și a împrumuturilor FMI	-44,11	-55,22	-35,66	180,74	29,48	16,3
<i>Banca centrală</i>	<i>-44,27</i>	<i>-41,49</i>	<i>-36,90</i>	<i>-45,17</i>	<i>-45,57</i>	<i>100,9</i>
<i>Administrația publică</i>	<i>0,16</i>	<i>-13,73</i>	<i>1,24</i>	<i>225,91</i>	<i>75,05</i>	<i>33,2</i>
Finanțarea excepțională	43,22		33,30	95,94	57,69	60,1
<i>Venituri secundare – granturi interguvernamentale</i>	<i>43,22</i>		<i>11,08</i>	<i>13,72</i>		
<i>Alte investiții – împrumuturi interguvernamentale</i>			<i>22,22</i>	<i>82,22</i>	<i>57,69</i>	<i>70,2</i>

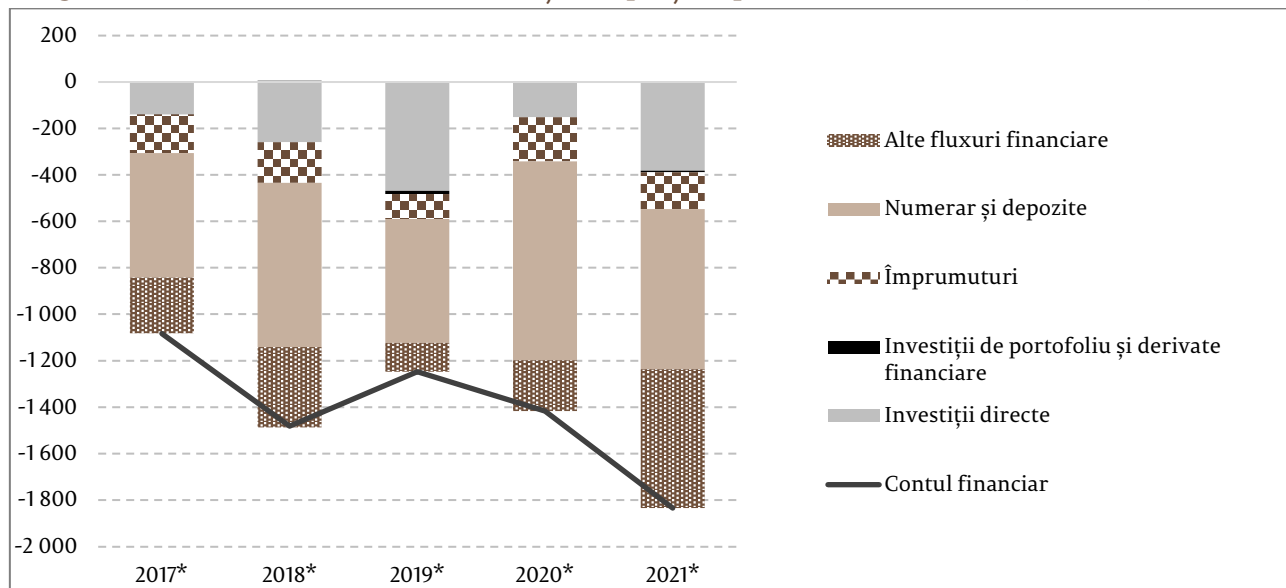
* evaluate la rata zilnică

** date revizuite

În prezentarea analitică a balanței de plăți a Republicii Moldova, balanța generală a **contului curent, de capital și financiar** a reflectat un excedent de 83,79 mil. USD. Contul *Active de rezervă și articole aferente* a înregistrat 118,59 mil. USD: activele de rezervă ale BNM s-au majorat cu 205,76 mil. USD, BNM a efectuat rambursări nete de împrumuturi contractate anterior de la FMI în sumă de 29,48 mil. USD, iar administrația publică – trageri nete de 75,05 mil. USD. Finanțarea excepțională a constituit 57,69 mil. USD, fiind reprezentată în totalitate de împrumuturi acordate de Comisia Europeană în cadrul programului de asistență macrofinanciară.

Creșterea intrărilor nete de capital înregistrate în contul financiar (fără rezerve și articole aferente) a rezultat, preponderent, din majorarea intrărilor nete de numerar și depozite, de investițiile directe și de alocări de DST.

Diagrama 43. Contul financiar al balanței de plăți în prezentare analitică (mil. USD)

* date revizuite

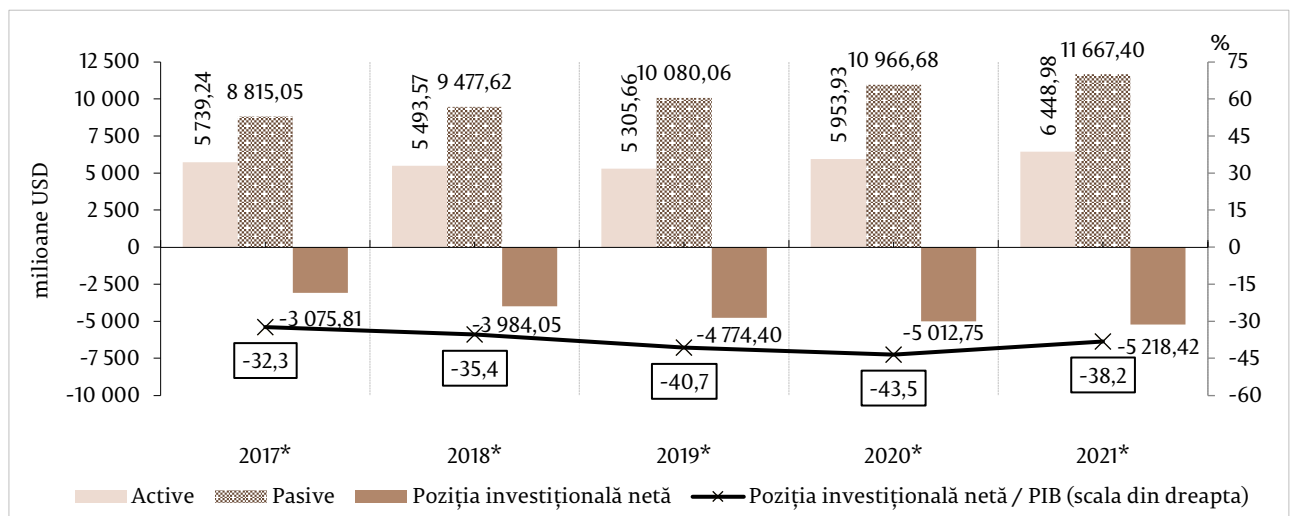
Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

V. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA la 31.12.2021

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova, la 31.12.2021, a înregistrat un sold net debitor de 5 218,42 mil. USD, care s-a deteriorat cu 4,1 la sută față de cel înregistrat la 31.12.2020 (diagrama 44, tabelul 24). Raportul dintre poziția investițională internațională și PIB a constituit 38,2 la sută, cu 5,3 p.p. mai puțin comparativ cu sfârșitul anului 2020, datorită creșterii semnificative a PIB-ului.

Soldul net debitor al poziției investiționale internaționale s-a aprofundat ca urmare a majorării mai accentuate a soldului pasivelor comparativ cu cel al activelor.

Diagrama 44. Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșitul perioadei

* date revizuite

Tabelul 24. Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova (mil. USD)

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Poziția investițională internațională netă	-3 075,81	-3 984,05	-4 774,40	-5 012,75	-5 218,42
Active	5 739,24	5 493,57	5 305,66	5 953,93	6 448,98
Investiții directe	258,28	291,80	330,77	337,32	345,94
Participații și acțiuni	188,17	221,76	257,18	253,60	279,09
Instrumente de natura datoriei	70,11	70,04	73,59	83,72	66,85
Investiții de portofoliu și derivate financiare	25,51	28,92	20,98	23,42	16,12
Alte investiții	2 652,19	2 177,67	1 894,28	1 809,65	2 185,04
Alte participații la capital	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Numerar și depozite	1 843,51	1 349,73	1 097,96	886,19	1 207,17
Împrumuturi	111,08	107,91	118,89	149,93	165,73
Credite comerciale și avansuri	688,02	710,45	667,85	763,95	802,56
Alte creanțe - altele	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Active de rezervă	2 803,26	2 995,18	3 059,63	3 783,54	3 907,88
Pasive	8 815,05	9 477,62	10 080,06	10 966,68	11 667,40
Investiții directe	3 628,30	4 084,86	4 738,62	4 748,94	4 801,48
Participații și acțiuni	1 873,62	2 235,52	2 830,88	2 812,71	2 880,32
Instrumente de natura datoriei	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,16
Investiții de portofoliu și derivate financiare	109,43	53,27	29,24	30,19	28,94
Alte investiții	5 077,32	5 339,49	5 312,20	6 187,55	6 836,98
Numerar și depozite	164,58	138,07	132,84	136,09	140,79
Împrumuturi	3 340,95	3 382,87	3 450,33	4 125,12	4 203,62
Credite comerciale și avansuri	1 256,56	1 524,76	1 491,44	1 685,99	2 029,61
Alte angajamente - altele	147,99	130,56	74,81	70,81	66,81
Alocări de DST	167,24	163,23	162,78	169,54	396,15

* date revizuite

Trendul descendent al poziției investiționale internaționale, în anul 2021, a fost determinat de tranzacțiile efective cu nerezidenții (-1 715,57 mil. USD), în timp ce alte schimbări (+1 102,23 mil. USD), fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (+247,51 mil. USD) și schimbările de preț (+160,16 mil. USD) au influențat poziția în sensul creșterii. Toate schimbările menționate au rezultat într-o deteriorare a poziției la 31.12.2021 cu 205,67 mil. USD (tabelul 24, diagrama 45).

Tabelul 25. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2021 (mil. USD)

	Poziția la 31.12.2020*	Modificări care reflectă:					Poziția la 31.12.2021*
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Poziția investițională internațională (netă)	-5 012,75	-205,67	-1 715,57	160,16	247,51	1 102,23	-5 218,42
Active	5 953,93	495,05	-392,84	-1,46	-155,84	1 045,19	6 448,98
Investiții directe	337,32	8,62	9,36		-0,74		345,94
Investiții de portofoliu	19,42	-7,30	-7,47	0,33	-0,16		12,12
Derivate financiare	4,00						4,00
Alte investiții	1 809,65	375,39	-600,47		-69,33	1 045,19	2 185,04
Active de rezervă**	3 783,54	118,34	205,74	-1,79	-85,61		3 901,88
Pasive	10 966,68	700,72	1 322,73	-161,62	-403,35	-57,04	11 667,40
Investiții directe	4 748,94	52,54	391,31	-161,62	-124,13	-53,02	4 801,48
Investiții de portofoliu	26,51	-2,72	-2,54		-0,18		23,79
Derivate financiare	3,68	1,47	1,47				5,15
Alte investiții	6 187,55	649,43	932,49		-279,04	-4,02	6 836,98

* date revizuite

** fluxuri evaluate la rata de schimb zilnică

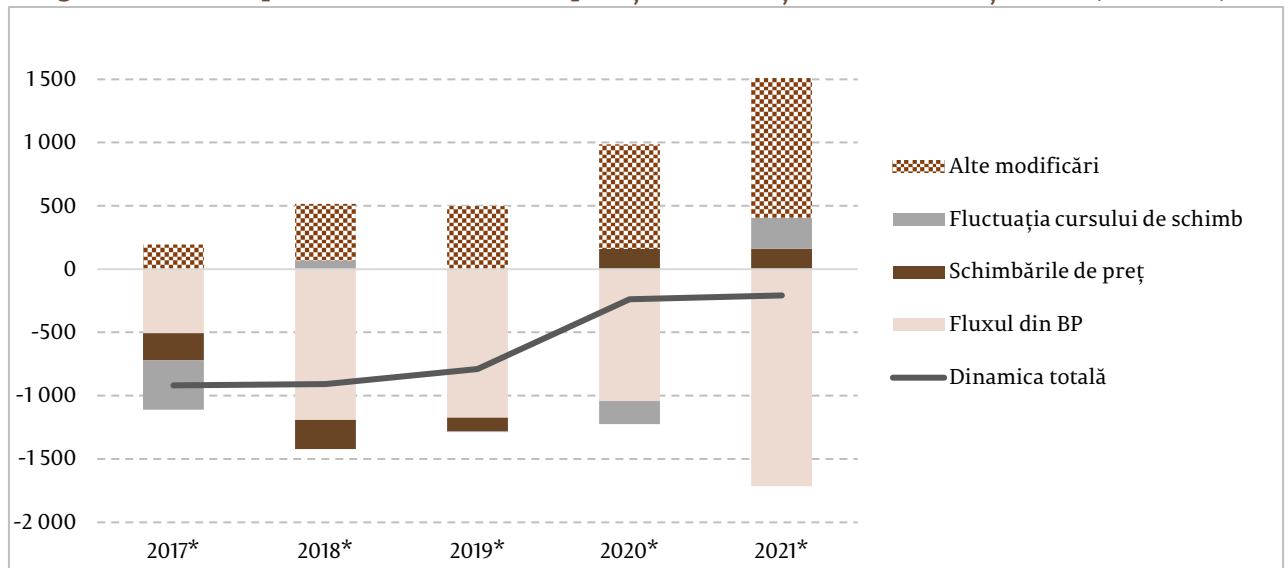
Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă.

Poziția *activelor financiare externe* a însumat 6 448,98 mil. USD la 31.12.2021, în creștere cu 8,3 la sută de la începutul anului. La majorarea poziției *activelor financiare* au contribuit în mare parte alte schimbări (+1 045,19 mil. USD), în timp ce fluxul negativ înregistrat în balanța de plăți (-392,84 mil. USD), fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-155,84 mil. USD) și schimbările de preț (-1,46 mil. USD) au influențat soldul activelor financiare în sensul micșorării.

Poziția *pasivelor financiare externe* a însumat 11 667,40 mil. USD, fiind în creștere cu 6,4 la sută față de 31.12.2020. Majorarea poziției *pasivelor* a fost determinată de fluxul pozitiv înregistrat în balanța de plăți (+1 322,73 mil. USD), iar fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-403,35 mil. USD), modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-161,62 mil. USD), precum și alte modificări (-57,04 mil. USD) au influențat poziția pasivelor externe în sensul diminuării.

Fluxul efectiv negativ înregistrat în balanța de plăți a avut o influență majoră asupra poziției investiționale internaționale.

Diagrama 45. Componentele modificării poziției investiționale internaționale (mil. USD)

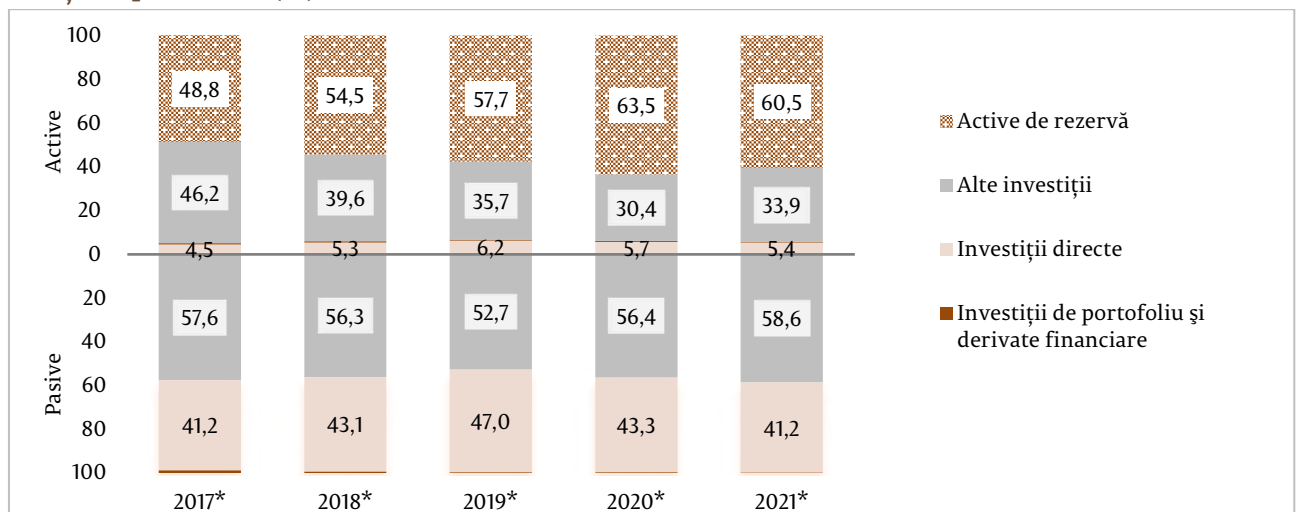

* date revizuite

5.1. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale

Activele de rezervă dețin ponderea majoră în totalul activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe dețin ponderi semnificative în totalul pasivelor.

Diagrama 46. Structura activelor financiare și a pasivelor externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)

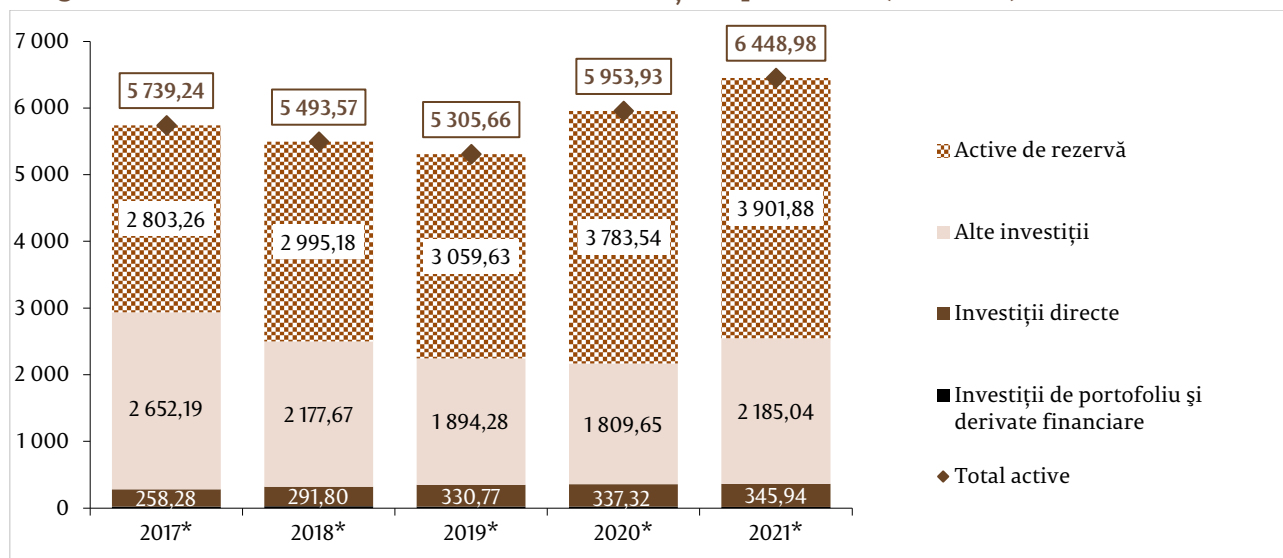
* date revizuite

a) Structura activelor financiare externe pe categorii funcționale

În cadrul *activelor financiare externe*, cea mai mare pondere (60,5 la sută) a revenit activelor de rezervă, urmate de alte investiții (33,9 la sută), investiții directe (5,4 la sută), investiții de portofoliu și derivate financiare (0,2 la sută) (diagrama 46, diagrama 47).

Majorarea poziției activelor financiare externe a fost determinată de creșterea activelor de rezervă.

Diagrama 47. Activele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

* date revizuite

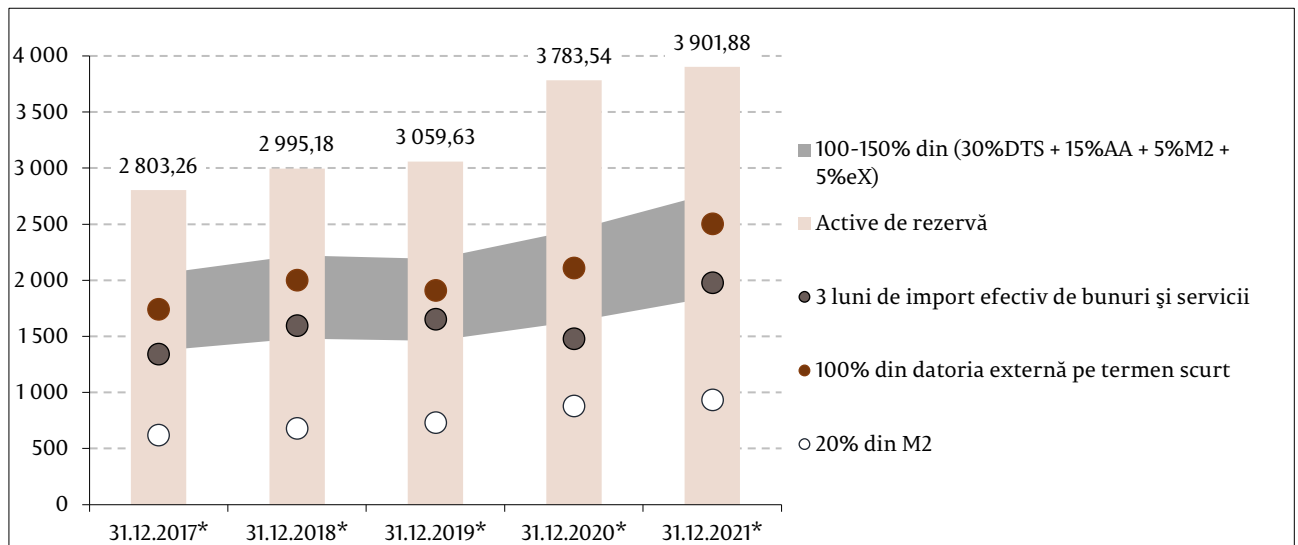
Activele oficiale de rezervă au constituit 3 901,88 mil. USD, în creștere cu 3,1 la sută comparativ cu finele anului 2020. Poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat pe seama fluxului net, înregistrat în balanța de plăți, care a constituit 205,74 mil. USD. Concomitent, fluctuația ratelor de schimb zilnice ale valutelor originale față de dolarul SUA (-85,61 mil. USD), dar și schimbările de preț (-1,79 mil. USD) au diminuat poziția activelor oficiale de rezervă.

Poziția activelor oficiale de rezervă a constituit 3 901,88 mil. USD la 31.12.2021, ceea ce corespunde tuturor criteriilor de suficiență:

- (i) acoperirea a cel puțin 3 luni de importuri de bunuri și servicii (au acoperit 5,9 luni de import efectiv);
- (ii) acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt (au acoperit 155,8 la sută);
- (iii) acoperirea a 20% din masa monetară M2 (au acoperit 83,3 la sută);
- (iv) acoperirea a 100-150% din suma: 30% din datoria pe termen scurt + 15% din alte angajamente + 5% din M2 + 5% din exporturi de bunuri și servicii (au acoperit 210,6 la sută) (diagrama 48).

La 31.12.2021 poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat, comparativ cu 31.12.2020, și corespundea tuturor criteriilor de suficiență.

Diagrama 48. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă (mil. USD)

Notă: DTS – datoria pe termen scurt (după scadența originală), AA – alte angajamente, M2 – masa monetară, eX – export de bunuri și servicii

Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015

<http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/121914.pdf>

Poziția activelor sub formă de *investiții directe* a însumat 345,94 mil. USD, fiind în creștere cu 2,6 la sută comparativ cu 31.12.2020. Activele sub formă de *investiții de portofoliu și derivate financiare* au înregistrat un sold de 16,12 mil. USD, diminuându-se cu 31,2 la sută. Activele sub formă de *alte investiții* s-au majorat cu 20,7 la sută și au constituit 2 185,04 mil. USD, dintre care 55,2 la sută revin activelor sub formă de *numerar și depozite* însumând 1 207,17 mil. USD, în creștere cu 36,2 la sută față de 31.12.2020, pe seama majorării activelor sub formă de numerar și depozite ale *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* - cu 172,34 mil. USD (+ 25,2 la sută față de 31.12.2020), precum și ale *altor sectoare* - cu 148,64 mil. USD (+73,7 la sută față de 31.12.2020).

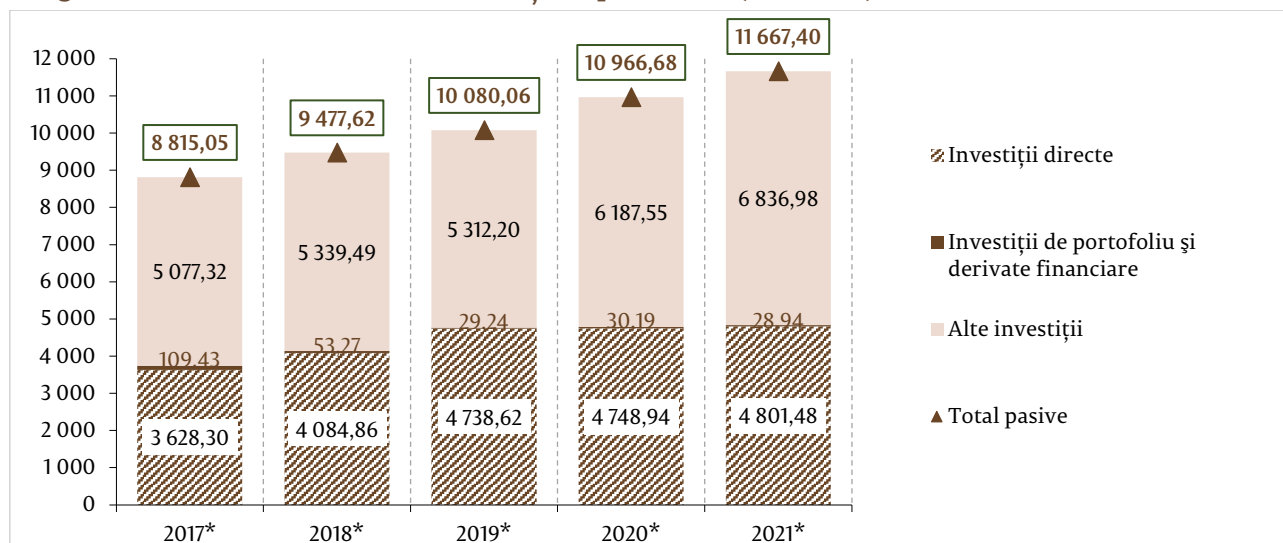
Creditele comerciale și avansurile acordate de către agenții economici rezidenți nerezidenților, cu o pondere de 36,7 la sută în activele sub formă de alte investiții, au însumat 802,56 mil. USD (în creștere cu 5,1 la sută față de 31.12.2020). Poziția activelor sub formă de *împrumuturi* a constituit 165,73 mil. USD (în creștere cu 10,5 la sută), acestea fiind majoritar acordate nerezidenților de către *alte sectoare* pe termen lung (83,1 la sută din totalul activelor sub formă de împrumuturi).

b) Structura pasivelor externe pe categorii funcționale

În structura *pasivelor externe* au predominat alte investiții cu o pondere de 58,6 la sută și investițiile directe cu 41,2 la sută, iar investițiile de portofoliu și derivatele financiare au avut o pondere de 0,2 la sută (diagrama 49).

Pasivele externe s-au majorat față de 31.12.2020 datorită creșterilor înregistrate la "alte investiții".

Diagrama 49. Pasivele externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

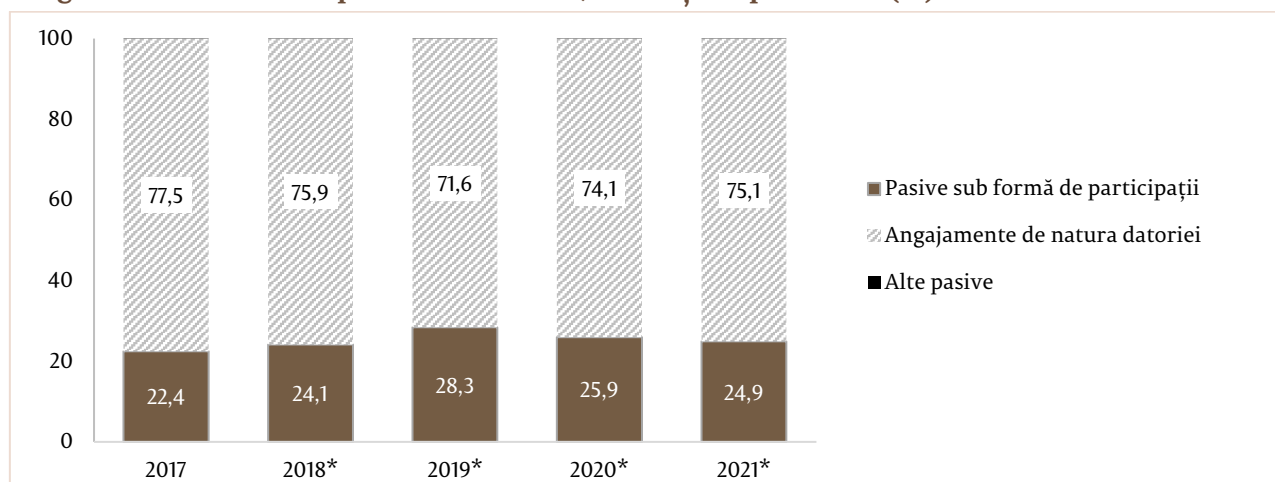

* date revizuite

Ponderea pasivelor sub formă de participații la capital și acțiuni (atât din cadrul investițiilor de portofoliu, cât și din cadrul investițiilor directe) a constituit 24,9 la sută din soldul total. Cea mai mare parte a pasivelor (75,1 la sută) a revenit instrumentelor financiare de natura datoriei (diagrama 50).

Conform situației la 31.12.2021, ponderea angajamentelor de natura datoriei în totalul pasivelor externe a crescut comparativ cu 31.12.2020.

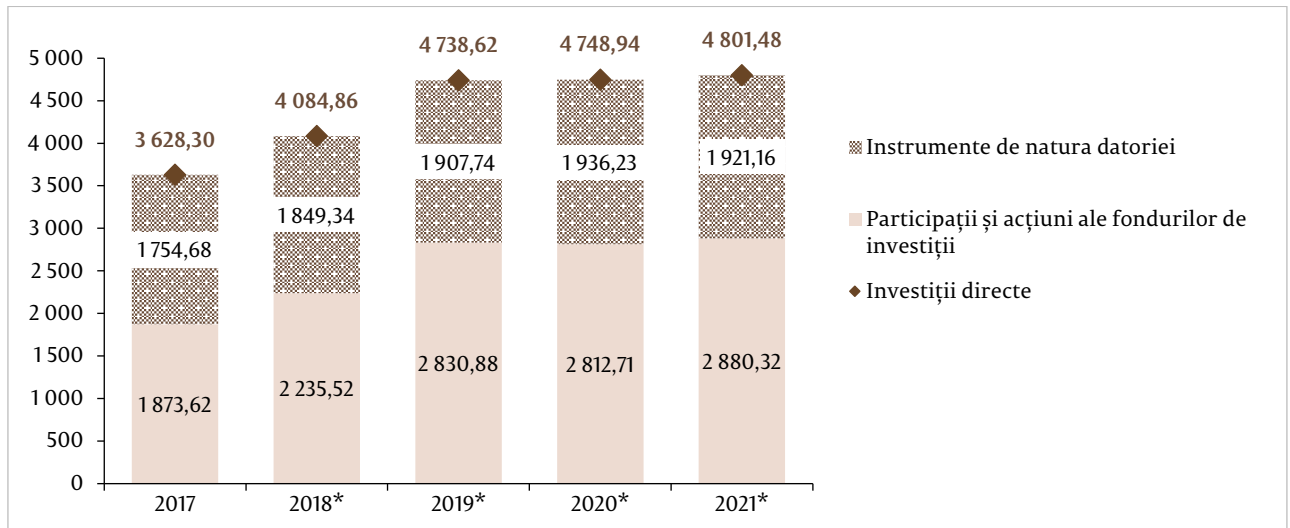
Diagrama 50. Structura pasivelor externe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

Creșterea pasivelor sub formă de investiții directe față de 31.12.2020 a fost determinată de majorarea poziției pasivelor sub formă de participații la capital și acțiuni.

Diagrama 51. Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția la sfârșitul perioadei (mil. USD)**

* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț

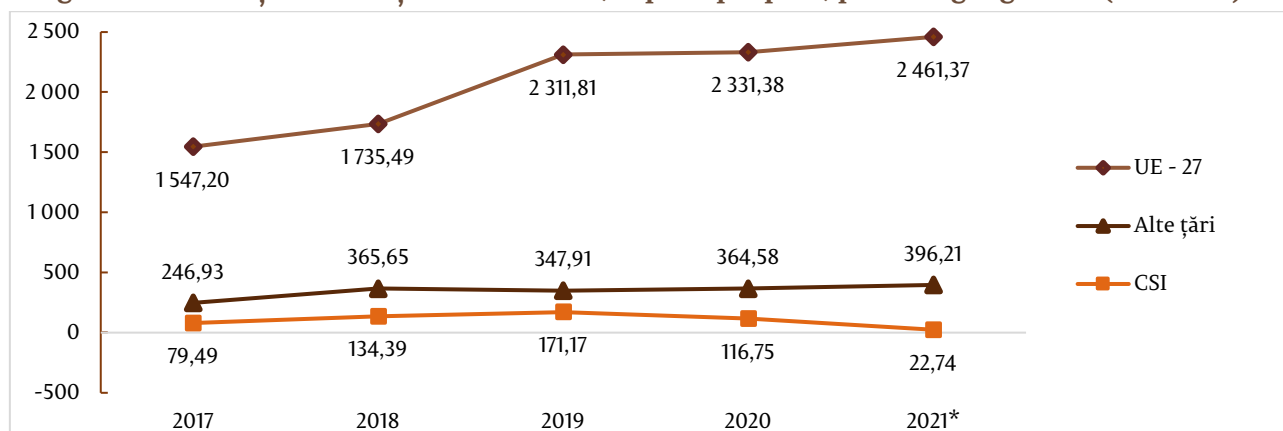
Poziția pasivelor sub formă de *investiții directe* la 31.12.2021 a fost evaluată la 4 801,48 mil. USD (majorându-se cu 1,1 la sută față de 31.12.2020) (diagrama 51). Majorarea poziției pasivelor de investiții directe a rezultat din intrările efective nete (+391,31 mil. USD). În același timp, schimbările de preț (-161,62 mil. USD), evoluția ratelor de schimb ale valutei originale față de dolarul SUA (-124,13 mil. USD), dar și alte modificări (-53,02 mil. USD) au influențat poziția pasivelor sub formă de investiții directe în sensul scăderii.

Ponderea participațiilor și a acțiunilor fondurilor de investiții în poziția totală a pasivelor sub formă de investiții directe a fost superioară celei a instrumentelor de natura datoriei (60,0 la sută față de 40,0 la sută). Componenta poziției instrumentelor de natura datoriei, care a constituit 1 921,16 mil. USD, a fost mixtă: 1 106,13 mil. USD reprezintă împrumuturile contractate de la investitorii străini direcți, 225,27 mil. USD sunt angajamente sub formă de credite comerciale și avansuri față de investitorii străini direcți și 589,76 mil. USD sunt alte datorii față de investitorii străini direcți.

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, investitorilor din țările UE le-a revenit ponderea majoră de 85,5 la sută. Investitorii din țările CSI au deținut o pondere de 0,8 la sută din totalul capitalului propriu acumulat, iar cei proveniți din alte țări – de 13,7 la sută (diagrama 52).

Poziția investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din țările CSI a scăzut considerabil la 31.12.2021.

Diagrama 52. Poziția investițiilor directe**, capital propriu, pe zone geografice (mil. USD)

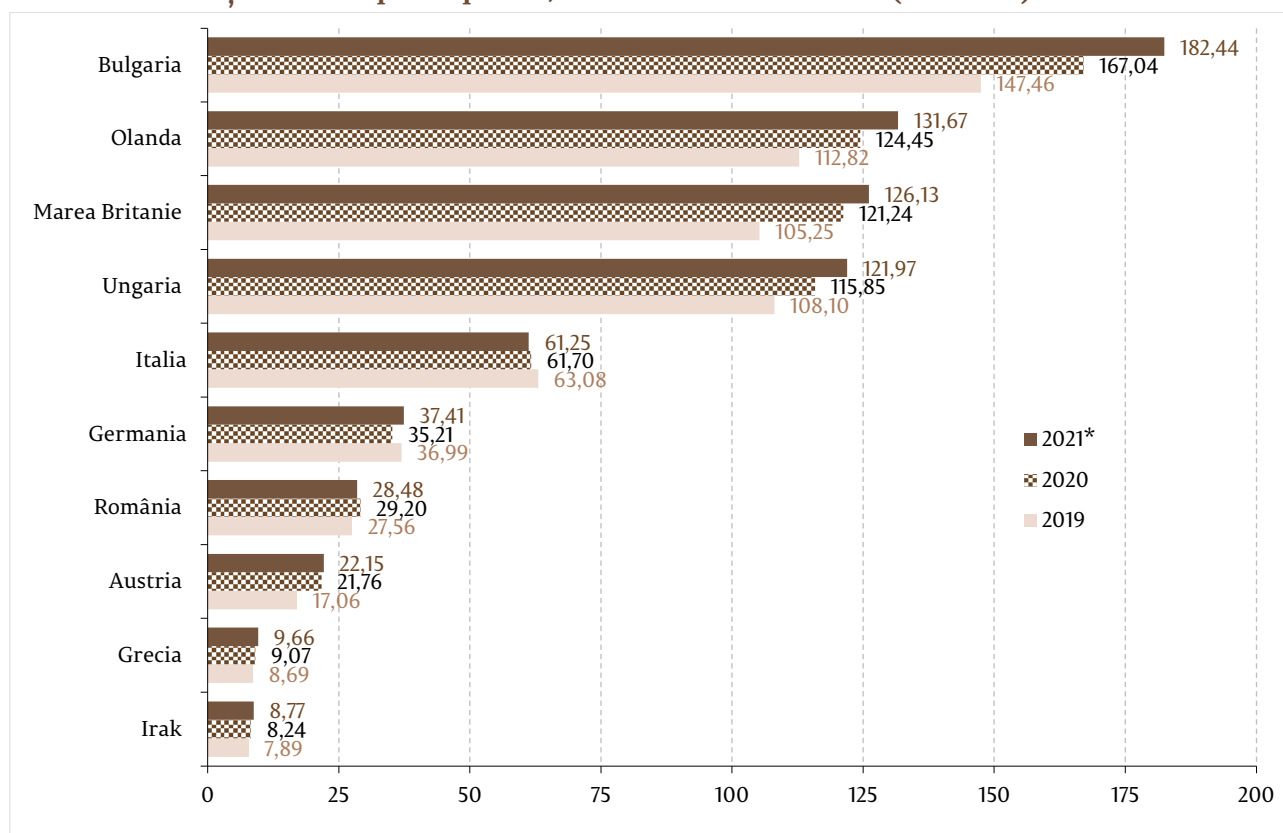
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Repartiția soldului pasivelor de investiții directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, în dinamică pe principalele țări, este reflectată în diagrama 53 și diagrama 54.

Investitorii din Bulgaria au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în sectorul bancar.

Diagrama 53. Poziția investițiilor directe**, capital propriu acumulat, pe principalele țări – sectorul societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD)

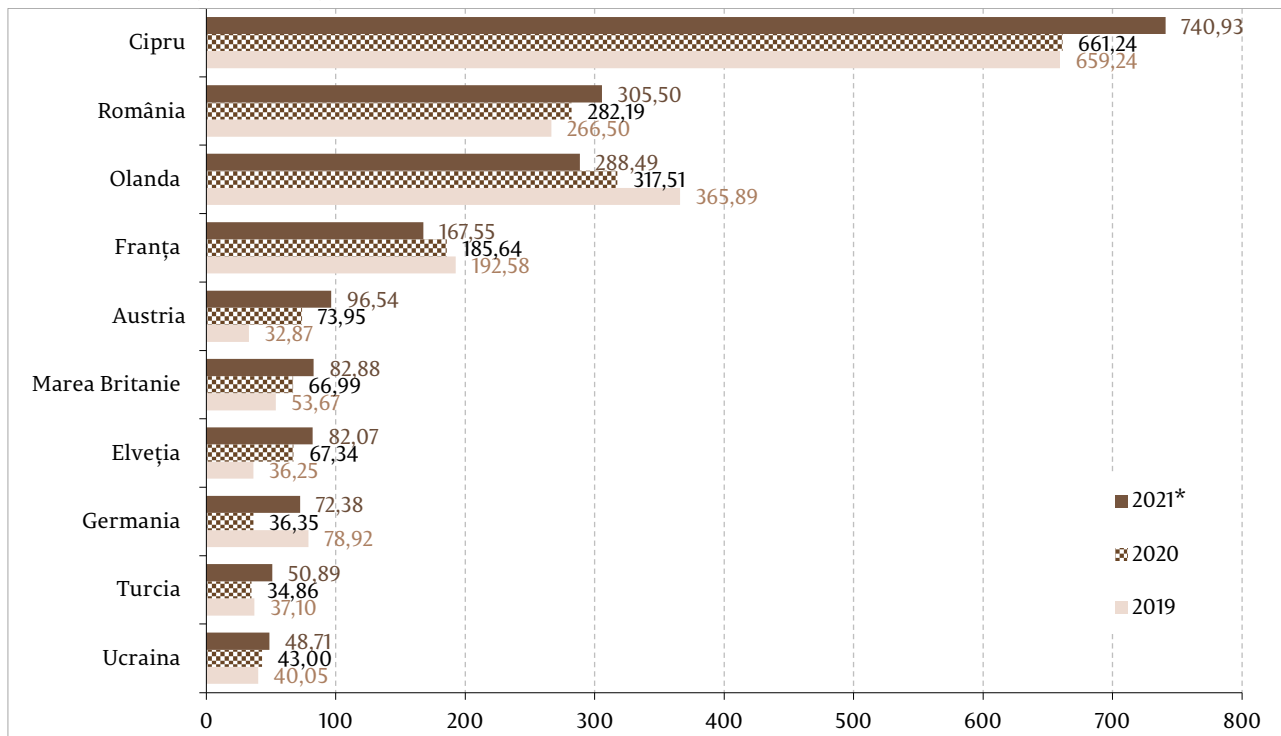

* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Investitorii din Cipru au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în alte sectoare.

Diagrama 54. Poziția investițiilor directe, capital propriu acumulat, pe principalele țări – alte sectoare (mil. USD)**

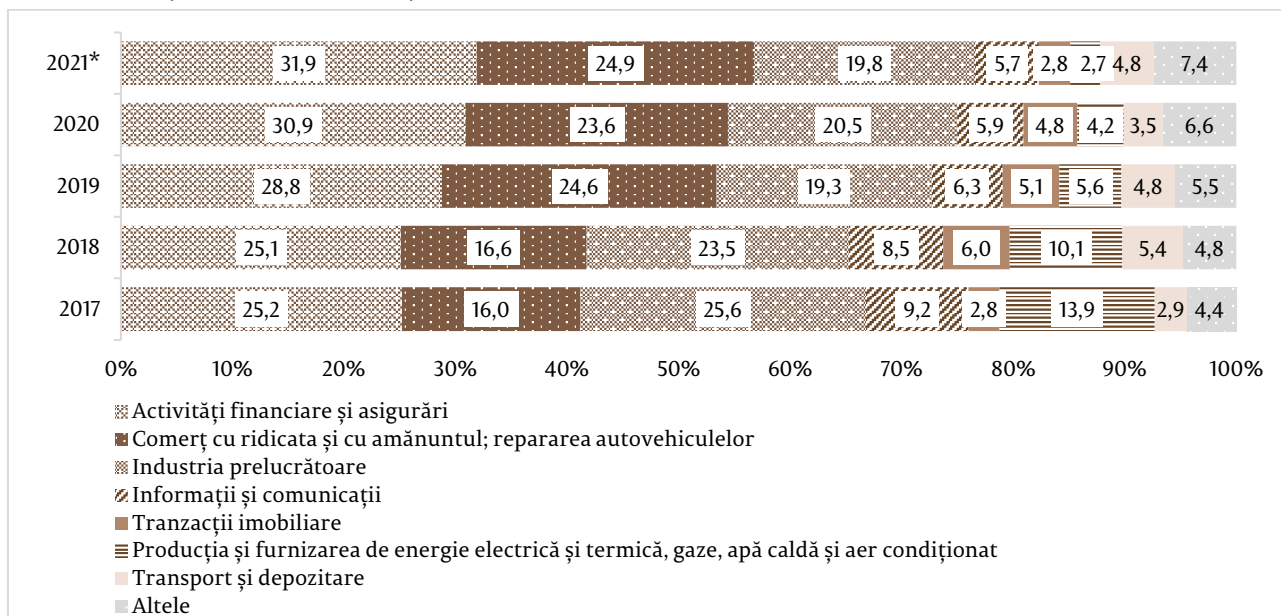
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Repartiția soldului de investiții directe sub formă de participații și acțiuni pe activități economice este reflectată în diagrama 55.

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul dețin ponderile majore în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

Diagrama 55. Investițiile directe, capital propriu acumulat la sfârșitul perioadei, pe activități economice (conform CAEM-2)

* date revizuite

Pasivele sub formă de *investiții de portofoliu și derivate financiare* au aparținut în proporție de 26,3 la sută societăților care acceptă depozite și în proporție de 73,3 la sută – altor sectoare, fiind constituite majoritar (81,5 la sută) din titluri de participație.

La 31.12.2021, componenta cu ponderea majoră (58,6 la sută) în pasivele externe ale țării, *alte investiții*, a constituit 6 836,98 mil. USD, în creștere cu 10,5 la sută față de finele anului 2020. Alte investiții au constat în proporție de 61,5 la sută din împrumuturi, 29,7 la sută – credite comerciale și avansuri, 5,8 la sută – alocări de DST, 2,1 la sută – numerar și depozite și 1,0 la sută – alte pasive.

Soldul pasivelor sub formă de *împrumuturi* a însumat 4 203,62 mil. USD (în creștere cu 1,9 la sută comparativ cu finele anului 2020), *credite comerciale și avansuri* – 2 029,61 mil. USD (+20,4 la sută), *alocări de DST* – 396,15 mil. USD (de 2,3 ori), *numerar și depozite* – 140,79 (+3,5 la sută), *alte angajamente* – 66,81 mil. USD (-5,6 la sută).

5.2. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe sectoare instituționale

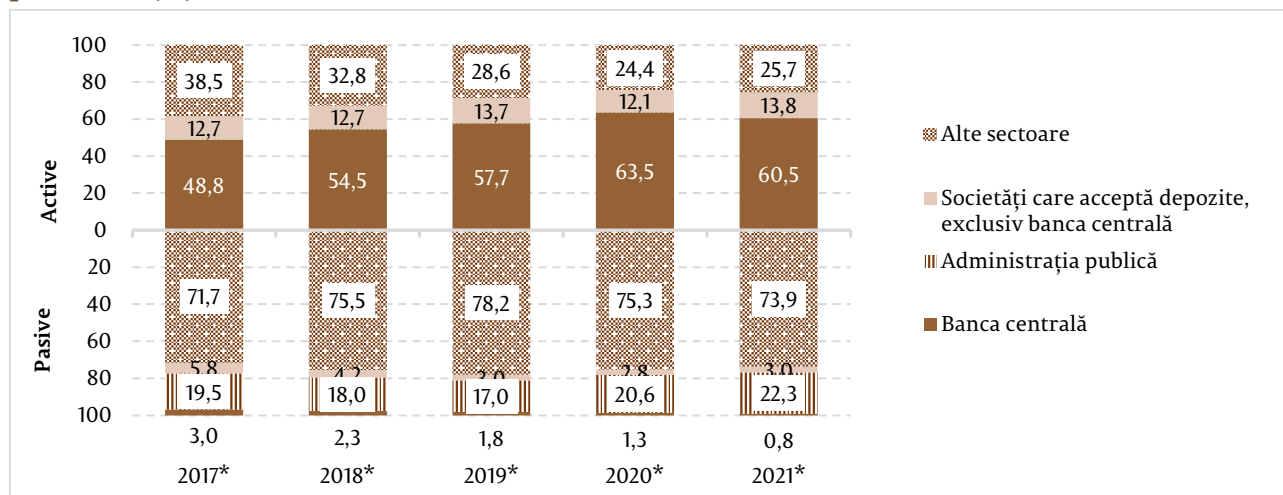
Structura pe *sectoare instituționale* a activelor și pasivelor externe ale țării, la situația din 31.12.2021, este prezentată în diagrama 56.

Ponderea principală în totalul activelor externe este deținută constant de *BNM* (60,5 la sută), urmată de *alte sectoare* (25,7 la sută) și de sectorul *societăți care acceptă depozite* (13,8 la sută). Poziția activelor financiare ale *BNM* s-a majorat cu 3,1 la sută, a activelor *altor sectoare* – cu 14,1 la sută, iar cea a *societăților care acceptă depozite* – cu 23,4 la sută.

În pasivele externe, *altor sectoare* le-a revenit în continuare ponderea majoră, care la 31.12.2021 a constituit 73,9 la sută. Sectorul *administrația publică* a deținut 22,3 la sută, sectorul *societăți care acceptă depozite* – 3,0 la sută, iar *BNM* – 0,8 la sută. Comparativ cu finele anului 2020, angajamentele sectorului *administrația publică* s-au majorat cu 15,6 la sută, cele ale *altor sectoare* – cu 4,4 la sută, iar ale sectorului *societăți care acceptă depozite* – cu 12,4 la sută. În același timp, poziția angajamentelor externe ale *BNM* a scăzut cu 34,5 la sută.

BNM deține ponderea majoră în totalul activelor externe, iar în cadrul pasivelor externe aceasta este deținută de alte sectoare.

Diagrama 56. Structura sectorială a activelor și a pasivelor financiare externe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

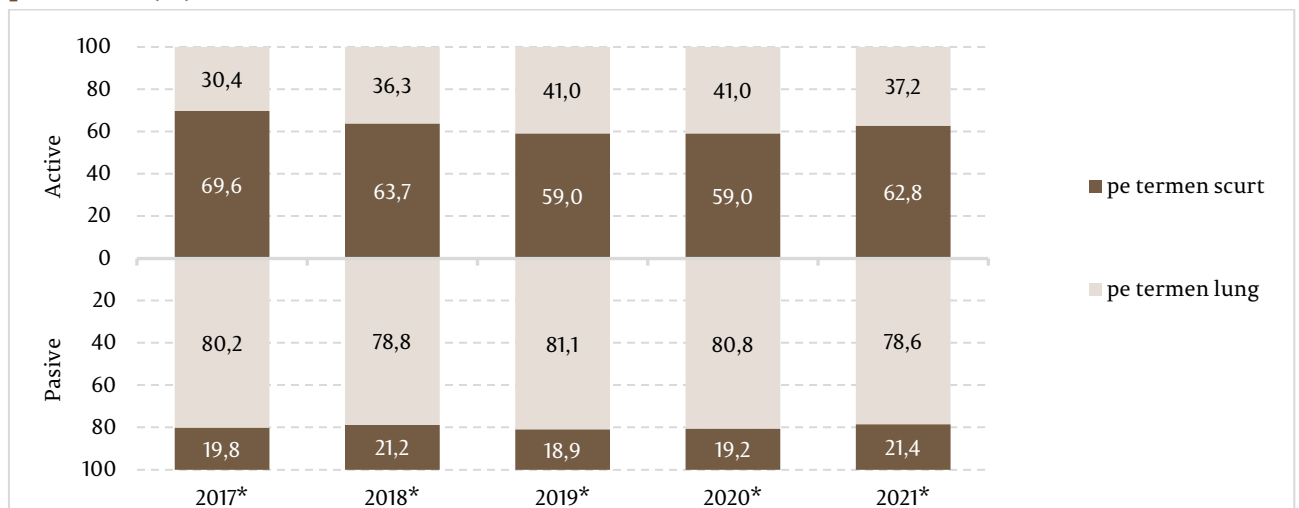
5.3. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe scadențe

Structura pe scadențe a *activelor financiare* arată prevalența celor pe termen scurt, al căror raport la activele pe termen lung reprezintă 1,7 la 1 (diagrama 57). Astfel, în totalul creanțelor predomină cele *pe termen scurt* cu o pondere de 62,8 la sută, alcătuite, la rândul lor, din active de rezervă (numerar și depozite, aur monetar, titluri de valoare pe termen scurt) – 51,0 la sută, alte investiții – 48,4 la sută și din investițiile directe (0,6 la sută). Creanțele *pe termen lung* au avut o pondere de 37,2 la sută din total. Activele oficiale de rezervă pe termen lung (titluri de valoare pe termen lung, DST și poziția de rezervă la FMI), cu un sold de 1 839,62 mil. USD, au constituit 76,6 la sută din totalul activelor pe termen lung, urmate de investițiile directe (13,5 la sută), alte investiții (9,4 la sută) și de investițiile de portofoliu și derivatele financiare (0,5 la sută).

Structura *pasivelor* externe arată prevalența considerabilă a angajamentelor pe termen lung, al căror raport la cele pe termen scurt reprezintă 3,7 la 1. Respectiv, ponderea principală le revine pasivelor *pe termen lung* (78,6 la sută), în timp ce pasivele *pe termen scurt* dețin o pondere de 21,4 la sută. Poziția angajamentelor pe termen lung s-a majorat cu 3,5 la sută, iar a celor pe termen scurt - cu 18,7 la sută. Angajamentele pe termen lung au fost reprezentate, în principal, de alte investiții (50,1 la sută) și de investiții directe (49,7 la sută). Angajamentele pe termen scurt sunt reprezentate, preponderent, de alte investiții (89,9 la sută), dar și de investițiile directe (9,9 la sută).

Ponderea majoră în structura activelor financiare revine constant celor pe termen scurt, iar în cazul pasivelor prevalează cele pe termen lung.

Diagrama 57. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

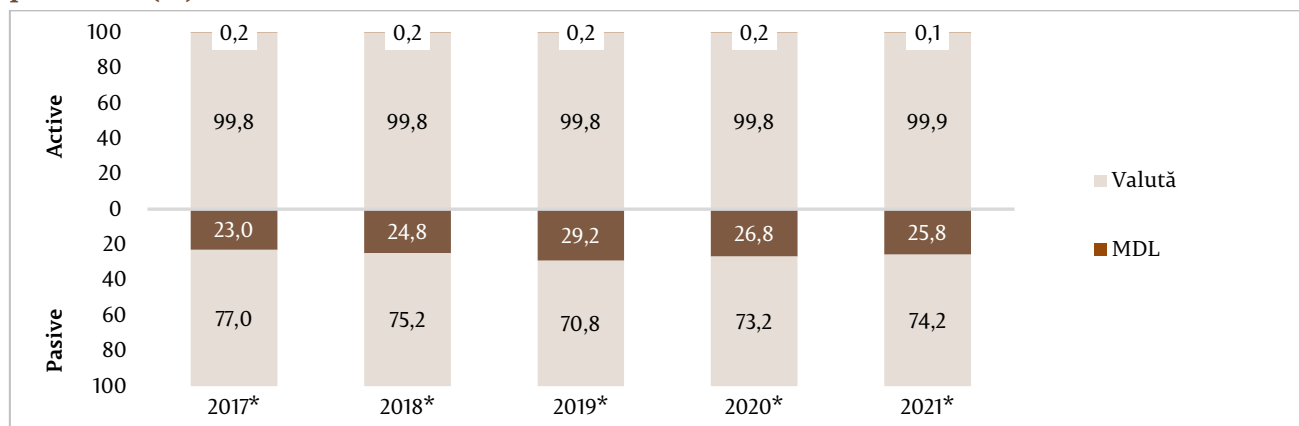
5.4. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute

Structura valutară a *activelor financiare* externe este constantă în dinamică (diagrama 58), în totalul creanțelor predomină cele denumite în *valute* cu 99,9 la sută, iar creanțele față de nerezidenți în *lei moldovenești* au o pondere de 0,1 la sută.

În structura *pasivelor* externe, ponderea principală le revine, la fel, celor denumite în *valute* – 74,2 la sută, iar pasivele în *lei moldovenești* dețin o pondere de 25,8 la sută.

Structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor externe denotă prevalența celor denominate în valute.

Diagrama 58. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

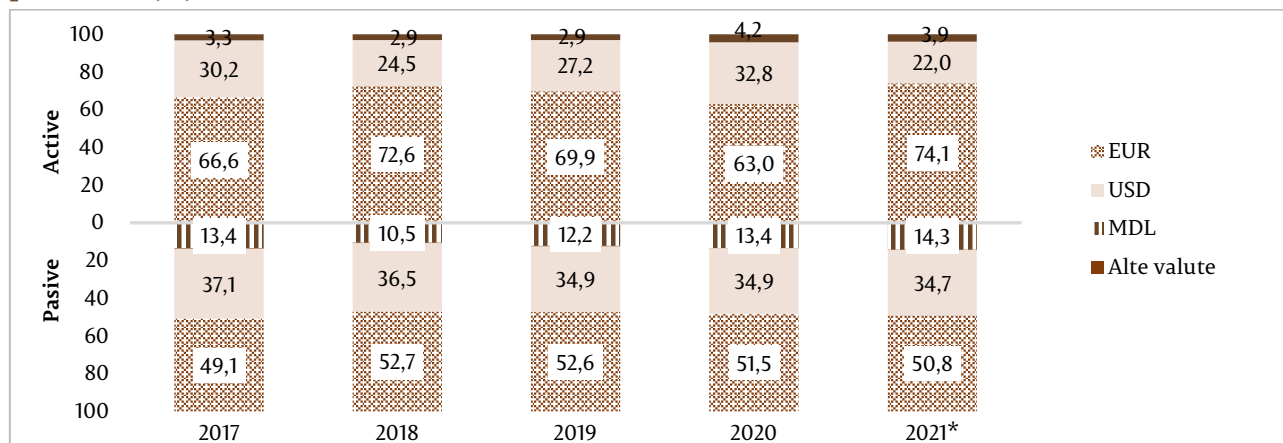
* date revizuite

În activele financiare externe sub formă de *numerar și depozite* ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală au prevalat cele în euro, cu o pondere de 74,1 la sută, în creștere cu 11,1 p.p. față de finele anului 2020. Ponderea activelor în dolari SUA a scăzut cu 10,8 p.p. față de sfârșitul anului 2020 până la 22,0 la sută (diagrama 59).

În structura valutară a pasivelor sub formă de *numerar și depozite* ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală de asemenea, au prevalat cele în euro, cu o pondere de 50,8 la sută, în descreștere cu 0,7 p.p. comparativ cu finele anului 2020, ponderea pasivelor în dolari SUA s-a diminuat până la 34,7 la sută sau cu 0,2 p.p., iar a celor în lei moldovenești s-a majorat până la 14,3 la sută sau cu 0,9 p.p.

În structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, prevalează cele în euro, fiind urmate de activele și pasivele în dolari SUA.

Diagrama 59. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

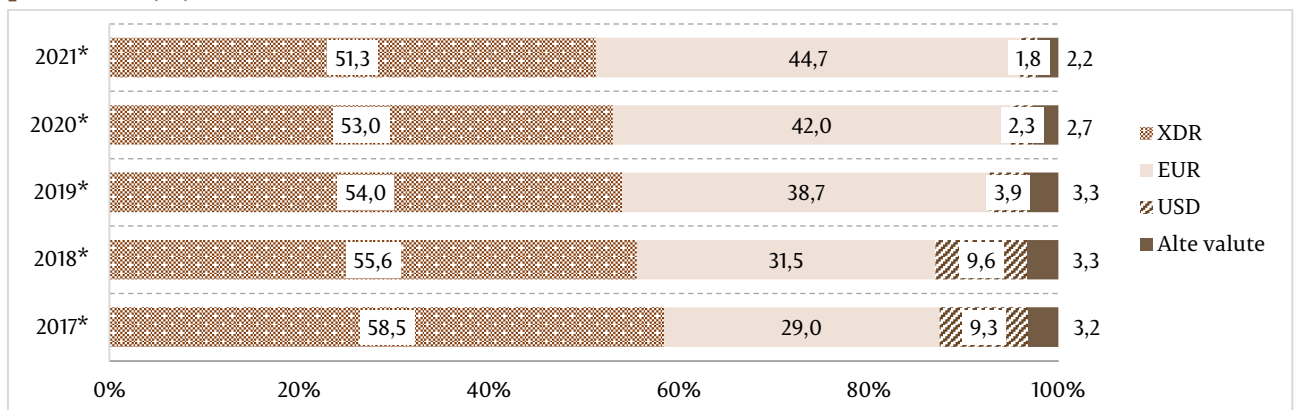
Pasivele externe sub formă de *împrumuturi ale sectorului public*, la 31.12.2021, au fost formate în mare parte din angajamentele în DST, în proporție de 51,3 la sută, cu 1,7 p.p. mai puțin față de

31.12.2020. Angajamentele în euro au constituit 44,7 la sută, în creștere cu 2,7 p.p., cele în dolari SUA – 1,8 la sută (-0,5 p.p.), altor valute revenindu-le 2,2 la sută (diagrama 60).

În structura valutară a pasivelor sub formă de *împrumuturi private*, celor în euro le-a revenit 51,4 la sută, în scădere cu 1,1 p.p. față de 31.12.2020, pasivelor în dolari SUA - 43,7 la sută, în creștere cu 0,6 p.p., iar pasivelor în alte valute - 4,9 la sută (diagrama 61).

La 31.12.2021, în structura valutară a împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute au predominat angajamentele în DST.

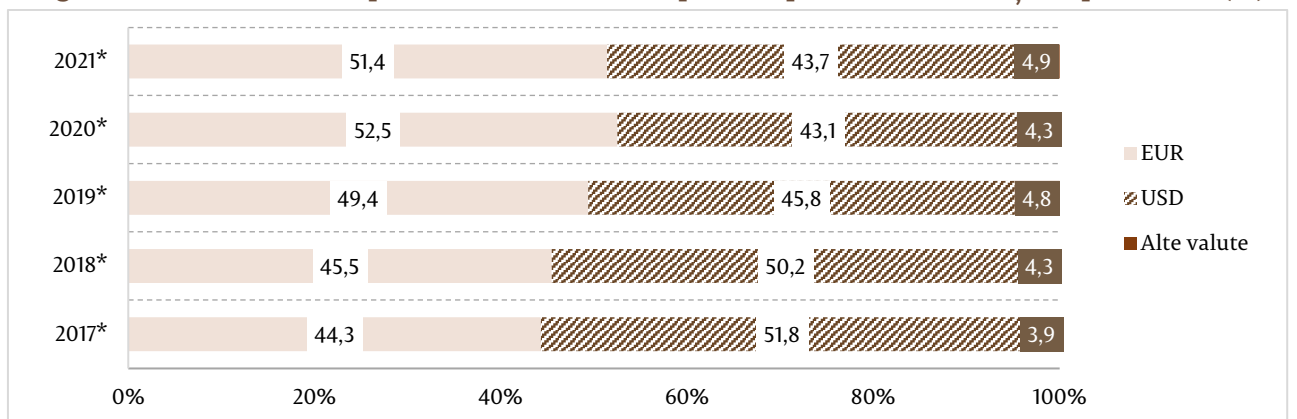
Diagrama 60. Structura împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

În structura valutară a împrumuturilor externe private, la 31.12.2021, au predominat angajamentele în euro, fiind urmate de cele în dolari SUA.

Diagrama 61. Structura împrumuturilor externe private pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

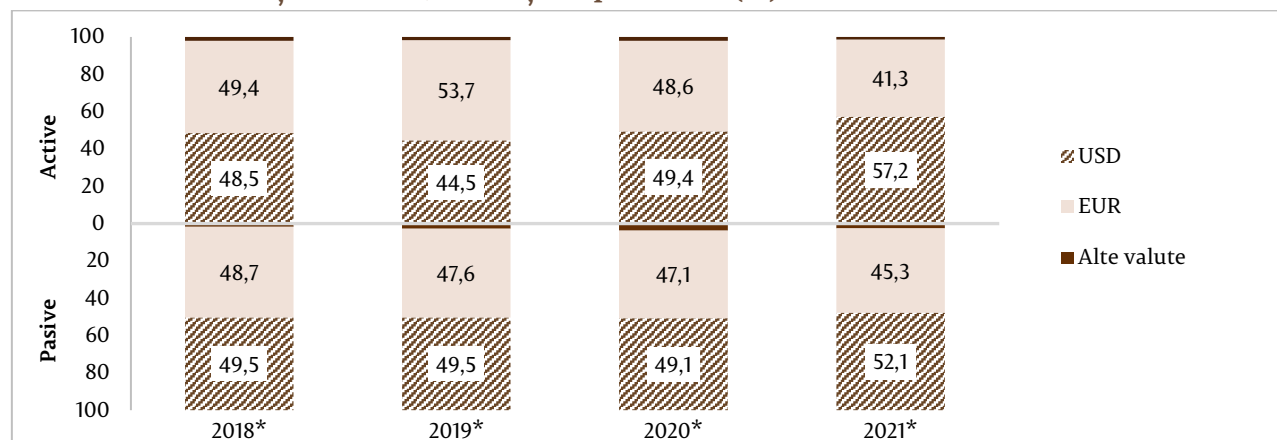
* date revizuite

În structura *activelor* financiare externe sub formă de *credite comerciale și avansuri* au prevalat cele în dolari SUA, cu o pondere de 57,2 la sută, în creștere cu 7,8 p.p. față de finele anului 2020. Ponderea activelor creditelor comerciale și avansurilor acordate în euro a fost de 41,3 la sută și s-a micșorat cu 7,3 p.p., iar în alte valute – 1,5 la sută, cu 0,5 p.p. mai puțin față de 31.12.2020 (diagrama 62).

În structura valutară a *pasivelor* sub formă de *credite comerciale și avansuri*, ponderea majoră, de 52,1 la sută, o dețin cele în USD, fiind în creștere cu 3,0 p.p. față de finele anului 2020. Ponderea creditelor comerciale și avansurilor primite în euro a scăzut cu 1,8 p.p., până la 45,3 la sută, iar a celor în alte valute – cu 1,2 p.p., până la 2,6 la sută.

În structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor sub formă de credite comerciale și avansuri, prevalează cele în dolari SUA, fiind urmate de cele în euro.

Diagrama 62. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de credite comerciale și avansuri, la sfârșitul perioadei (%)

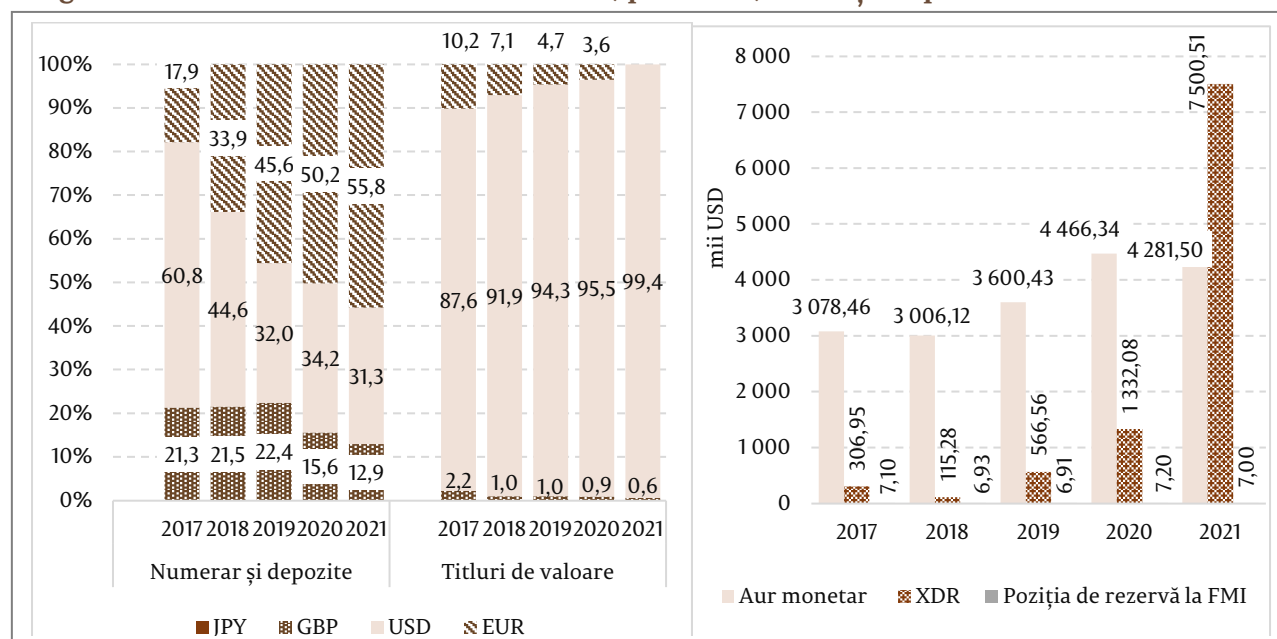

* date revizuite

La 31.12.2021, titlurile de valoare din cadrul *activelor de rezervă* au fost în proporție de 99,4 la sută în dolari SUA (diagrama 63). Concomitent, în structura pe valute a numerarului și depozitelor din cadrul activelor de rezervă, cele în euro au avut o pondere de 55,8 la sută, în creștere cu 5,6 p.p. față de sfârșitul anului 2020, cele în dolari SUA – 31,3 la sută, iar în lire sterline – 12,9 la sută. Aurul monetar din cadrul activelor de rezervă a scăzut cu 4,1 la sută, până la 4,28 mil. USD, datorită diminuării prețului acestuia. Poziția drepturilor speciale de tragere din componența activelor de rezervă a crescut de 5,6 ori, până la 7,50 mil. USD.

La sfârșitul anului 2021, structura valutară a activelor de rezervă denotă prevalența celor în dolari SUA pentru titlurile de valoare și a celor în euro pentru activele de rezervă sub formă de numerar și depozite.

Diagrama 63. Structura activelor de rezervă, pe valute, la sfârșitul perioadei

VI. ANCHETA COORDONATĂ A INVESTIȚIILOR DIRECTE LA 31.12.2021

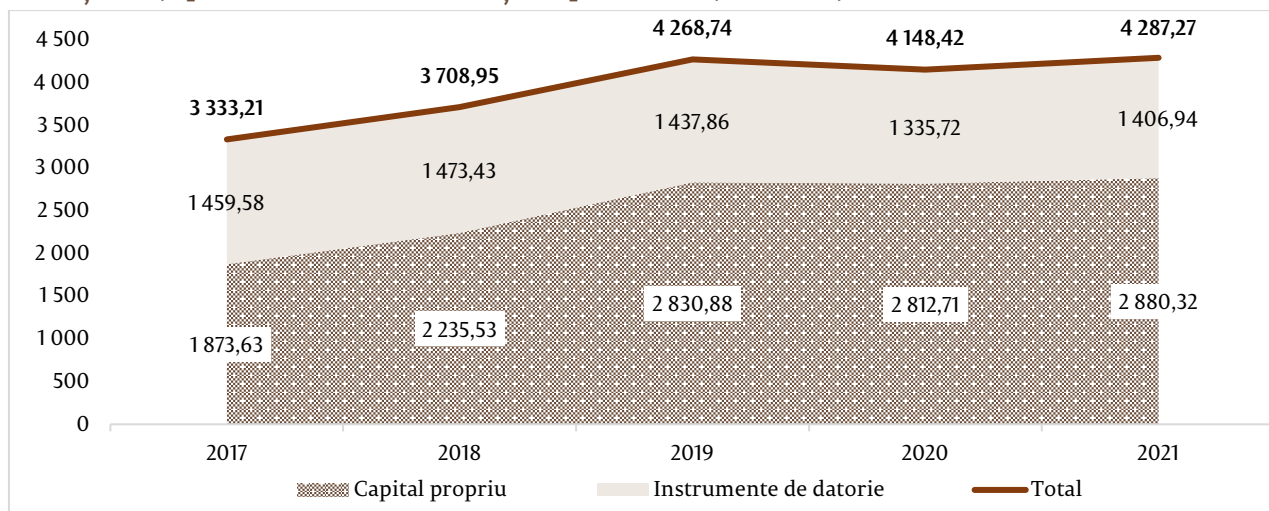
Ancheta Coordonată a Investițiilor Directe³ este un proiect de colectare a datelor statistice la nivel global, lansat în anul 2009 de către FMI. În Republica Moldova, anual, la sondaj participă circa 3500 de întreprinderi, inclusiv băncile licențiate, alte societăți financiare și societățile nefinanciare. Atât pentru investițiile sub formă de participații la capital și acțiuni, cât și pentru cele sub formă de instrumente de datorie (împrumuturi, credite comerciale și alte angajamente) se utilizează evaluarea după principiul “valorii de bilanț”. Distribuția geografică a investițiilor directe este reflectată conform țării investitorului nemijlocit.

Spre deosebire de statistica investițiilor directe din Poziția investițională internațională, prezentată conform principiului active/pasive, statistica CDIS este reflectată conform principiului direcțional (în economia națională/peste hotare), ceea ce constituie principalul motiv al diferențelor.

Conform datelor CDIS, la sfârșitul anului 2021, soldul total al investițiilor directe în economia națională s-a majorat cu 3,3 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2020, constiutind 4 287,27 mil. USD. În poziția totală a investițiilor directe, capitalului propriu i-a revenit 67,2 la sută sau 2 880,32 mil. USD, cu 2,4 la sută mai mult față de sfârșitul anului 2020. Instrumentelor de natura datoriei le-a revenit 32,8 la sută sau 1 406,94 mil. USD, în creștere cu 5,3 la sută (diagrama 64).

Poziția investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) s-a majorat pe parcursul anului 2021, în principal, ca urmare a majorării instrumentelor de natura datoriilor față de investitorii din străinătate.

Diagrama 64. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe instrumente, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

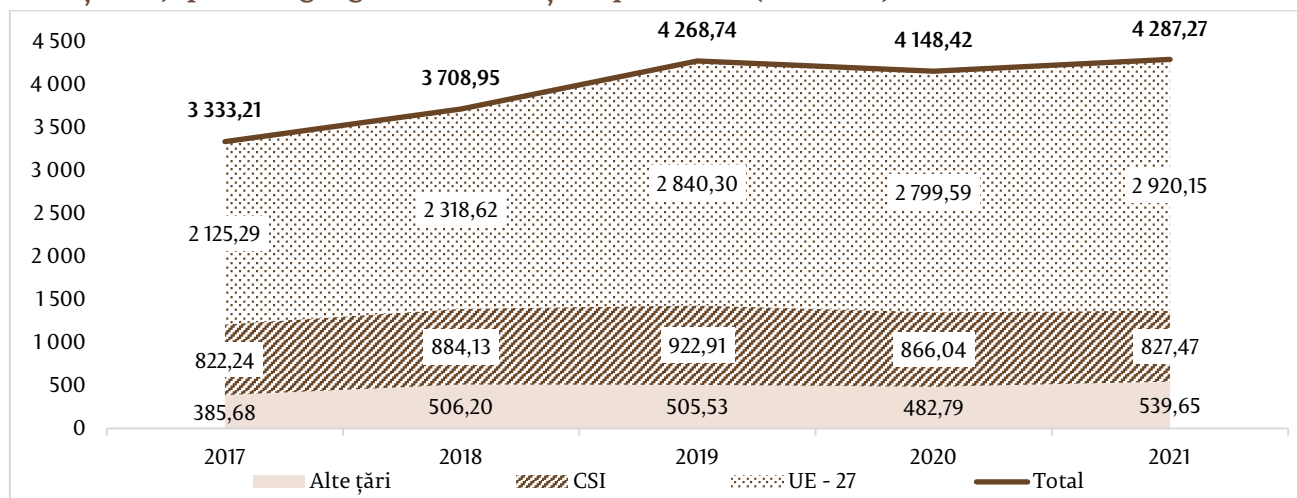

Din punctul de vedere al distribuției pe zone geografice a soldului de investiții directe în economia națională (inclusiv capitalul propriu și instrumentele de datorie), investitorilor din țările UE le-au revenit 68,1 la sută din total sau 2 920,15 mil. USD, cu 4,3 la sută mai mult comparativ cu finele anului 2020 (diagrama 65). Investitorilor din țările CSI le-au revenit 19,3 la sută sau 827,47 mil. USD (-4,5 la sută față de 31.12.2020), iar celor din alte țări – 12,6 la sută sau 539,65 mil. USD (+11,8 la sută).

³ Mai multe detalii privind modul de producere a statisticii CDIS se găsesc aici: <http://bnm.md/ro/content/cdis-metadata>

Majorarea poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) a rezultat din creșterea pozițiilor investitorilor din Uniunea Europeană, precum și a celor din alte țări.

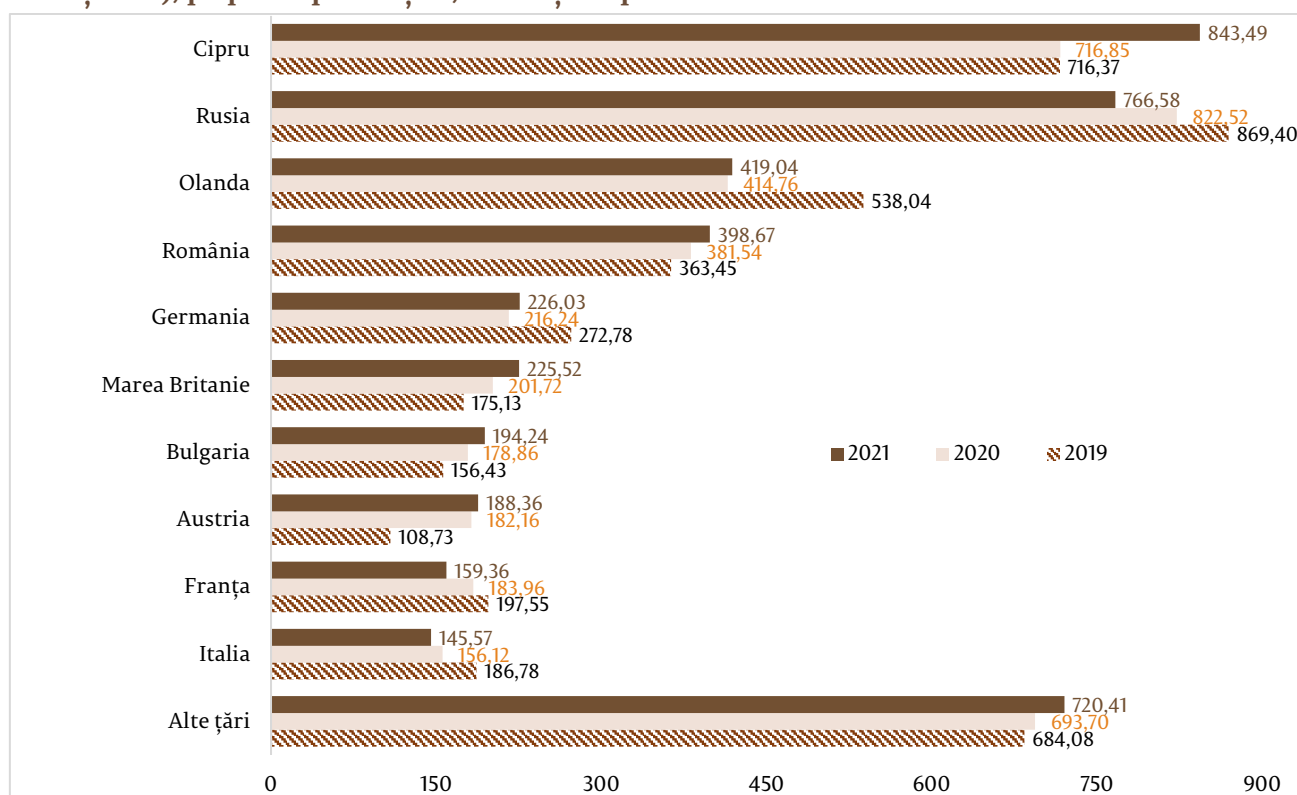
Diagrama 65. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Notă: Datele includ atât capitalul propriu, cât și instrumentele de datorie

În distribuția pe țări a soldului investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), Cipru și Rusia dețin cele mai mari ponderi.

Diagrama 66. Structura soldului investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe principalele țări, la sfârșitul perioadei

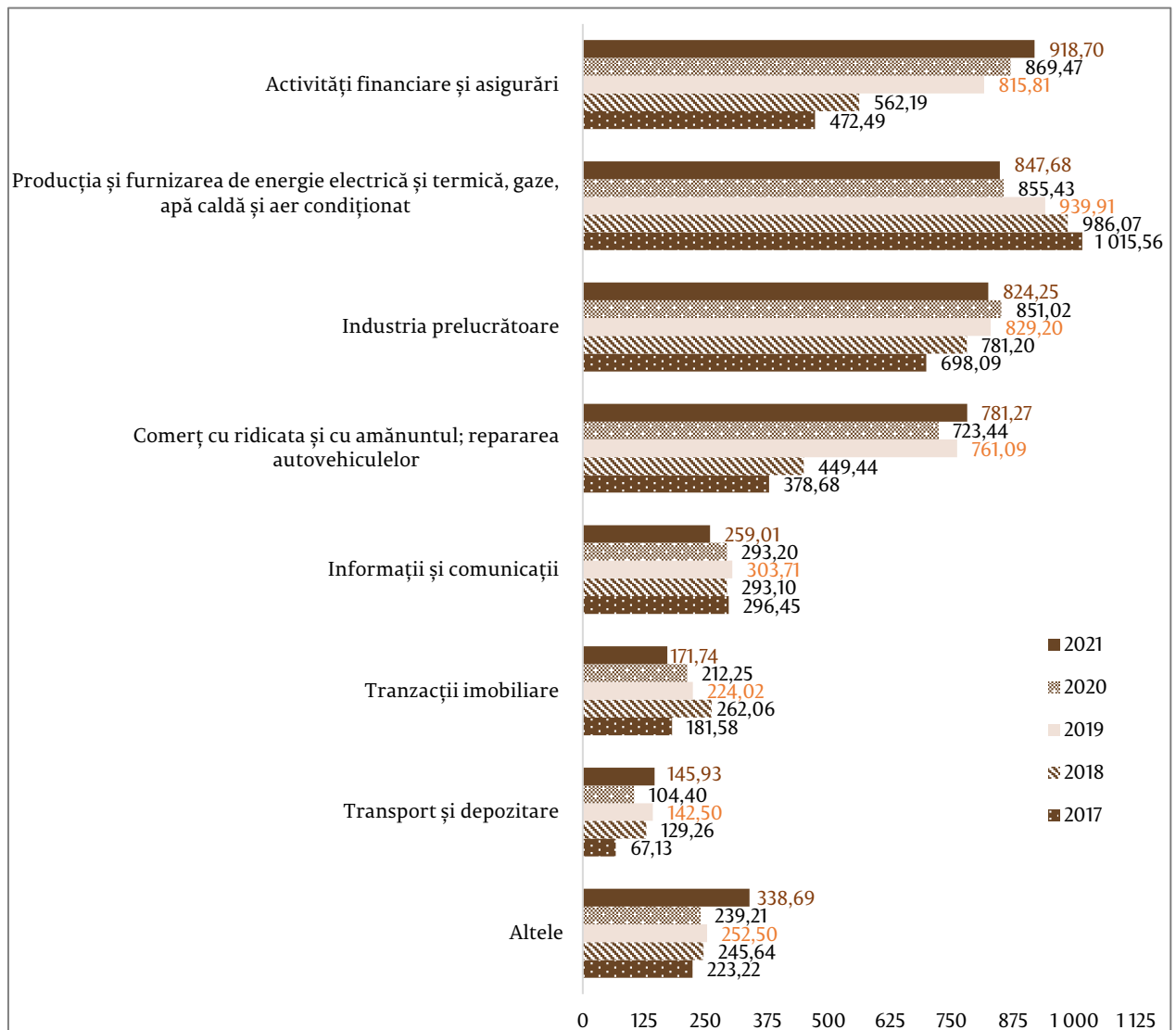
Notă: Datele includ atât capitalul propriu, cât și datorile

Din perspectiva distribuției investițiilor directe în economia națională pe țări (țara investitorului nemijlocit), cea mai mare pondere de 19,7 la sută din poziția totală o are Cipru, urmat de Rusia – 17,9 la sută, Olanda – 9,8 la sută și România – 9,3 la sută (diagrama 66).

Conform distribuției poziției investițiilor directe în economia națională (total capitalul propriu și instrumentele de datorie) conform principalelor categorii ale activităților economice (CAEM-2), la sfârșitul anului 2021, activităților financiare și de asigurări le-a revenit 21,1 la sută din total, producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 19,8 la sută, industriei prelucrătoare – 19,2 la sută, iar comerțului cu ridicata și amănuntul – 18,2 la sută (diagrama 67).

Investițiile directe în activități financiare și asigurări au înregistrat majorări semnificative în ultimii ani, ocupând locul de frunte în structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) pe activități economice.

Diagrama 67. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe activități economice (CAEM-2), la sfârșitul perioadei

VII. DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA LA 31.12.2021

Tabelul 26. Datoria externă brută (MBP6) la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale) (mil. USD)

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Administrația publică	1 722,55	1 706,36	1 717,96	2 255,12	2 606,58
<i>Pe termen scurt</i>	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
<i>Pe termen lung</i>	1 721,67	1 706,12	1 717,94	2 254,85	2 606,46
Din care datoria UAT**	21,00	17,12	13,86	13,43	20,37
Banca centrală	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
<i>Pe termen lung</i>	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	422,39	369,04	302,36	310,06	350,02
<i>Pe termen scurt</i>	254,94	212,16	162,84	164,63	165,93
<i>Pe termen lung</i>	167,45	156,88	139,52	145,43	184,09
Alte sectoare	2 668,98	3 046,53	3 118,75	3 488,89	3 795,47
<i>Pe termen scurt</i>	1 339,16	1 594,63	1 553,88	1 745,59	2 089,70
<i>Pe termen lung</i>	1 329,82	1 451,90	1 564,87	1 743,30	1 705,77
Alte societăți financiare	152,78	197,61	270,74	268,62	284,60
<i>Pe termen scurt</i>	22,69	24,73	25,21	27,39	30,08
<i>Pe termen lung</i>	130,09	172,88	245,53	241,23	254,52
Societăți nefinanciare	2 480,88	2 810,74	2 799,83	3 165,67	3 448,01
<i>Pe termen scurt</i>	1 316,00	1 569,43	1 528,28	1 717,59	2 057,98
<i>Pe termen lung</i>	1 164,87	1 241,30	1 271,54	1 448,07	1 390,02
Din care datoria corporațiilor publice	12,80	14,74	20,73	34,21	32,03
Gospodăriile populației și IFSLSGP***	35,32	38,18	48,18	54,60	62,86
<i>Pe termen scurt</i>	0,47	0,47	0,39	0,61	1,64
<i>Pe termen lung</i>	34,86	37,72	47,80	54,00	61,23
Investiții directe: creditarea intragrup	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,15
<i>Pe termen scurt</i>	146,62	196,02	194,13	201,72	248,35
<i>Pe termen lung</i>	1 608,06	1 653,32	1 713,61	1 734,51	1 672,80
Total	6 832,89	7 189,07	7 227,32	8 131,41	8 765,61

* date revizuite

** UAT – unități administrativ-teritoriale

*** IFSLSGP - instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

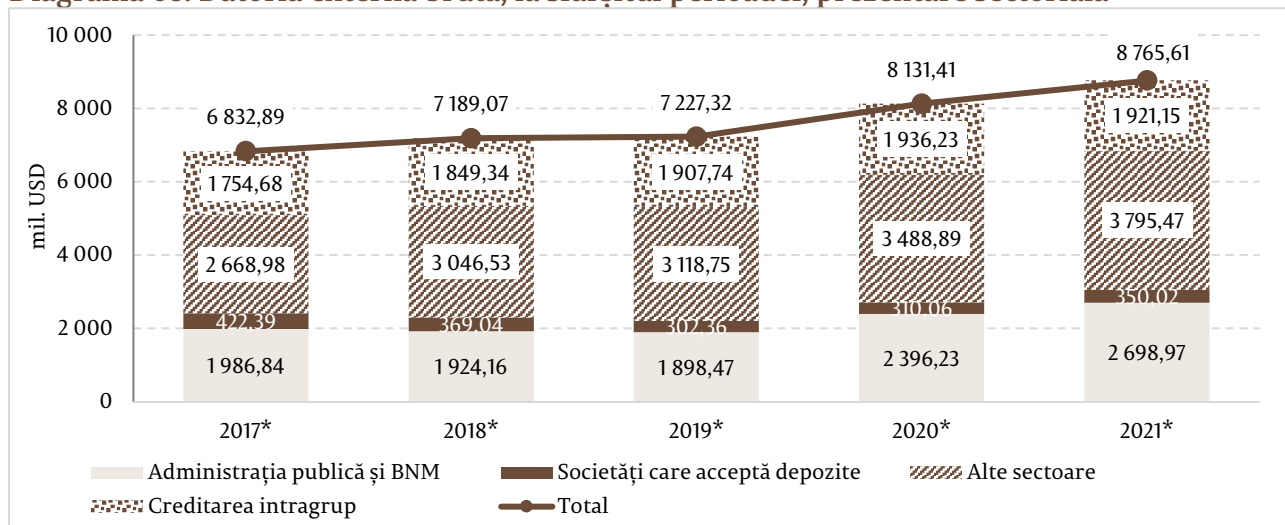
a) Datoria externă brută pe ansamblul sectoarelor instituționale

La sfârșitul anului 2021, *datoria externă brută a Republicii Moldova* a constituit 8 765,61 mil. USD, înregistrând o creștere cu 7,8 la sută față de sfârșitul anului 2020 (diagrama 68).

Majorarea datoriei externe pe parcursul anului 2021 a fost determinată, în special, de *administrația publică* (+351,46 mil. USD) și *societățile nefinanciare* din cadrul altor sectoare (+282,34 mil. USD).

Datoria externă brută a Republicii Moldova s-a majorat față de finele anului 2020, în special, în rezultatul majorării angajamentelor administrației publice și ale altor sectoare.

Diagrama 68. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială

* date revizuite

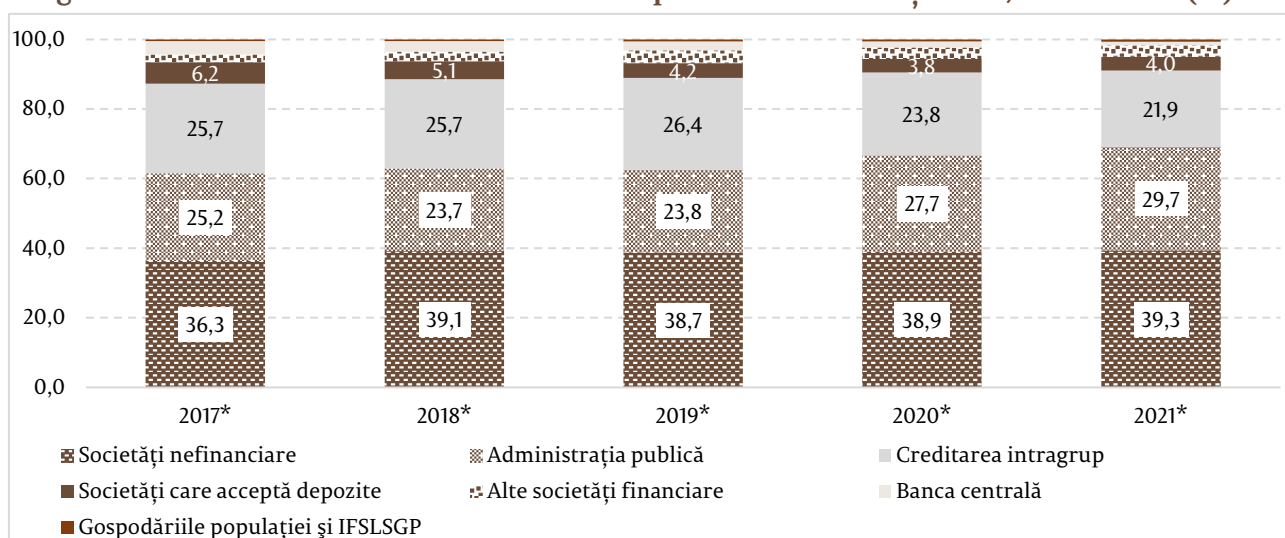
Conform structurii datoriei externe brute pe sectoare instituționale, cea mai mare parte a acesteia a revenit *societăților nefinanciare* – 39,3 la sută din total sau 3 448,01 mil. USD (diagrama 69). Datoria externă a societăților nefinanciare a crescut cu 8,9 la sută comparativ cu finele anului 2020.

De asemenea, s-a majorat valoarea angajamentelor *administrației publice* cu 15,6 la sută, datoria externă a *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* – cu 12,9 la sută, a *gospodăriilor populației* – cu 15,1 la sută.

Concomitent, a scăzut valoarea datoriei externe brute a *băncii centrale* cu 34,5 la sută, iar creditarea intragrup din cadrul *investițiilor directe* – cu 0,8 la sută, comparativ cu finele anului 2020.

În anul 2021, datoria externă a societăților nefinanciare a avut cea mai mare pondere în structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale.

Diagrama 69. Structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale, la 31.12.2021 (%)

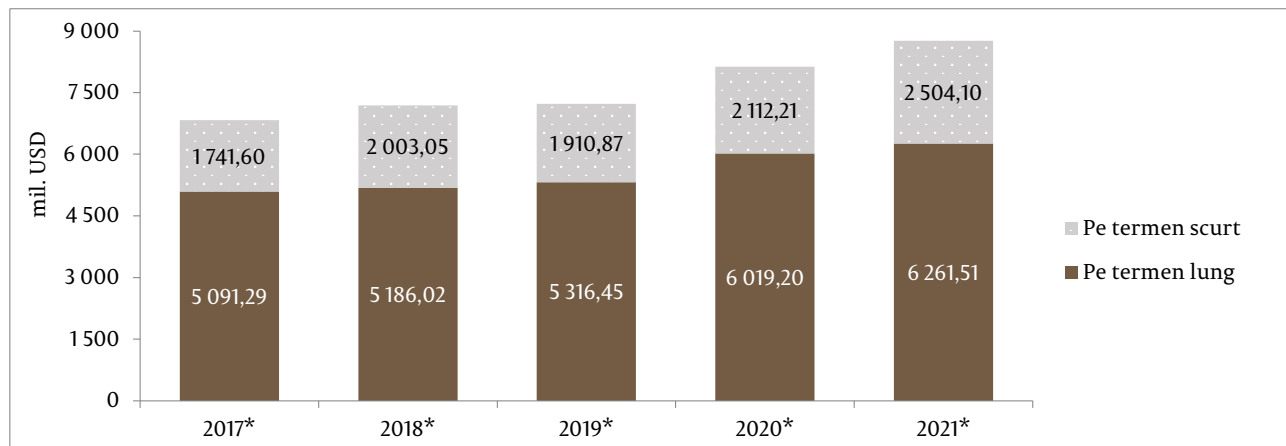

* date revizuite

Din punctul de vedere al scadenței inițiale / contractuale, majorarea datoriei externe a fost determinată atât de datoria pe termen scurt, care a crescut cu 391,89 mil. USD comparativ cu situația din 31.12.2020, cât și de datoria pe termen lung, care s-a majorat cu 242,31 mil. USD (diagrama 70). Raportul dintre datoria pe termen lung și datoria pe termen scurt a reprezentat 2,5 la 1. Acest raport s-a deteriorat comparativ cu finele anului 2020 cu 34,9 p.p.

Majorarea datoriei externe, din punctul de vedere al scadențelor, față de situația de la finele anului 2020, a fost determinată de creșterea mai semnificativă a datoriei pe termen lung.

Diagrama 70. Structura datoriei externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei

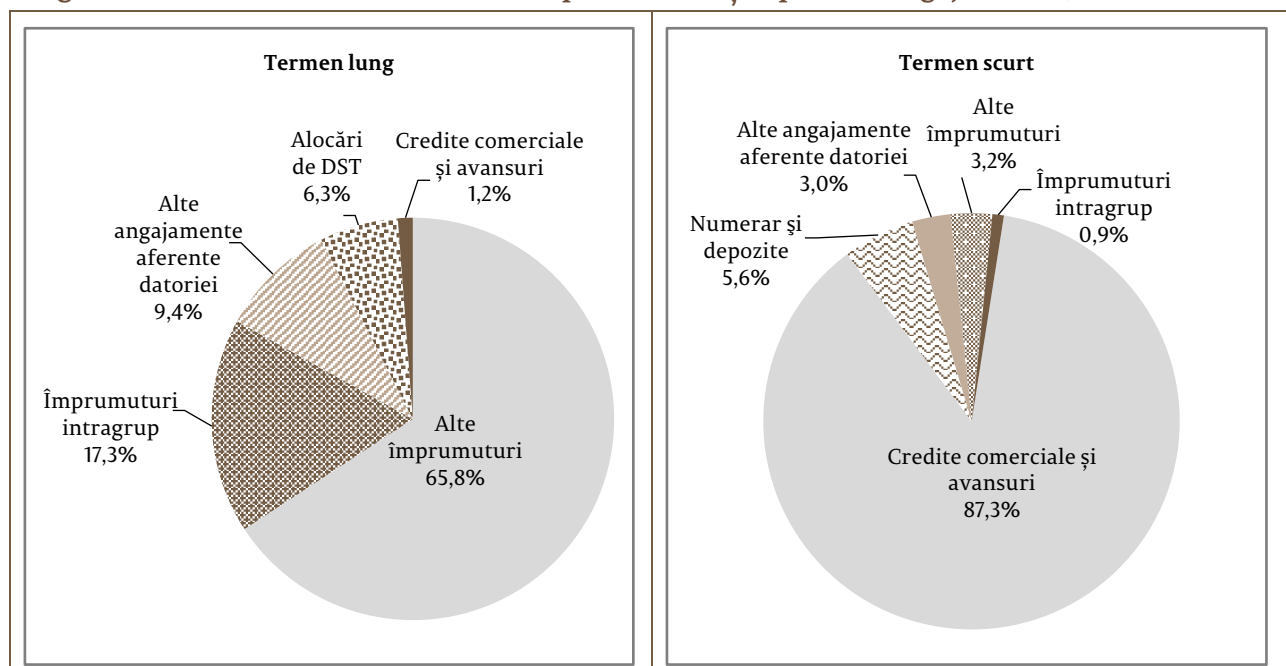

* date revizuite

Structurile datoriei externe pe termen lung și a celei pe termen scurt pe tipuri de angajamente sunt prezentate în diagrama 71.

În structura datoriei externe pe termen lung, pe tipuri de angajamente, ponderea majoră a fost deținută de alte împrumuturi, iar în cazul datoriei pe termen scurt aceasta i-a revenit creditelor comerciale și avansurilor primite.

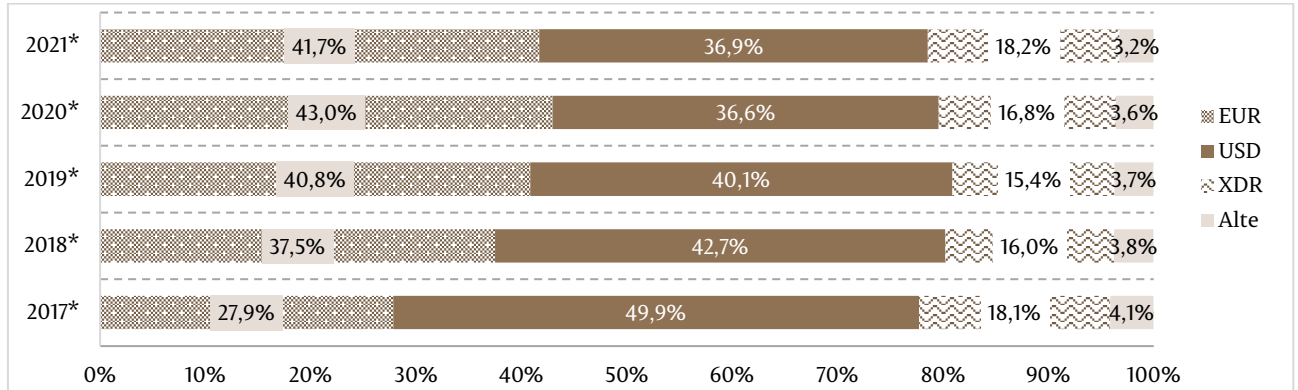
Diagrama 71. Structura datoriei externe pe termene și tipuri de angajamente, la 31.12.2021

În structura pe valute a datoriei externe, au prevalat angajamentele în euro începând cu anul 2019 (diagrama 72, diagrama 73).

La 31.12.2021, în structura pe valute a datoriei externe au predominat angajamentele în euro.

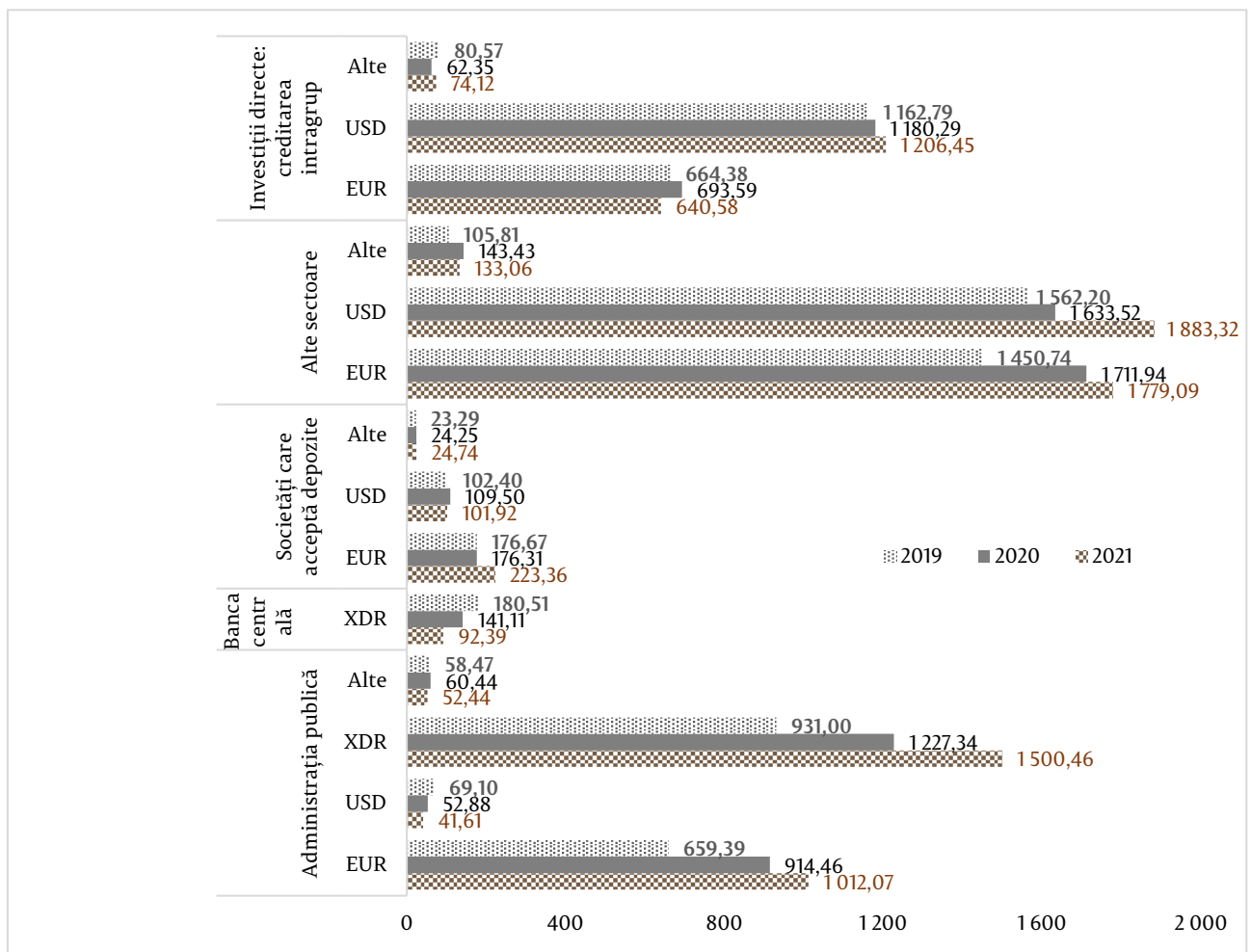
Diagrama 72. Structura datoriei externe, pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

În structura datoriei externe la sfârșitul anului 2021 predomină alte sectoare cu angajamente preponderent în dolari SUA.

Diagrama 73. Structura datoriei externe, pe valute, prezentare pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Datoria externă sub formă de *împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente* a constituit 5 706,01 mil. USD. Din acestea, cea mai mare parte, de 52,1 la sută, a fost a agenților economici din sectorul privat, iar 47,9 la sută – a sectorului public (datoria BNM, datoria de stat directă, datoria corporațiilor publice și UAT) (tabelul 27).

Pe parcursul anului 2021, Republica Moldova a beneficiat de sprijin financiar din partea instituțiilor internaționale și a altor state, astfel administrația publică (inclusiv UAT) a contractat împrumuturi în valoare de 378,87 mil. USD.

Tabelul 27. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, detalii suplimentare (mil. USD)

	Poziția la 31.12.2020*	Intrări	Plăți reale de principal	Alte Modificări	Fluctuația ratei de schimb	Poziția la 31.12.2021*
Banca centrală	141,11	234,48	-45,57	-233,26	-4,37	92,39
Credite multilaterale	141,11	234,48	-45,57	-233,26	-4,37	92,39
Datoria de stat directă	2 241,69	368,60	-139,39	233,26	-117,95	2 586,21
Credite multilaterale și alocările de DST	2 055,29	368,45	-81,08	233,26	-107,78	2 468,14
Credite bilaterale	186,13	0,11	-58,13		-10,16	117,95
Altele	0,27	0,04	-0,18		-0,01	0,12
Datoria UAT**	13,43	10,27	-1,98		-1,35	20,37
Credite multilaterale	13,43	10,27	-1,98		-1,35	20,37
De la alți creditorii						
Datoria corporațiilor publice	34,21	4,41	-4,05		-2,54	32,03
Credite multilaterale	32,84	4,35	-3,60		-2,44	31,15
De la alți creditorii	1,37	0,06	-0,45		-0,10	0,88
Datoria externă privată	3 047,98	542,41	-482,13	-16,17	-107,49	2 975,01
Credite multilaterale	190,90	71,97	-22,62		-15,02	224,31
De la alți creditorii	2 857,08	470,44	-459,51	-16,17	-92,47	2 750,70
TOTAL	5 478,42	1 160,17	-673,12	-16,17	-233,70	5 706,01

* date revizuite

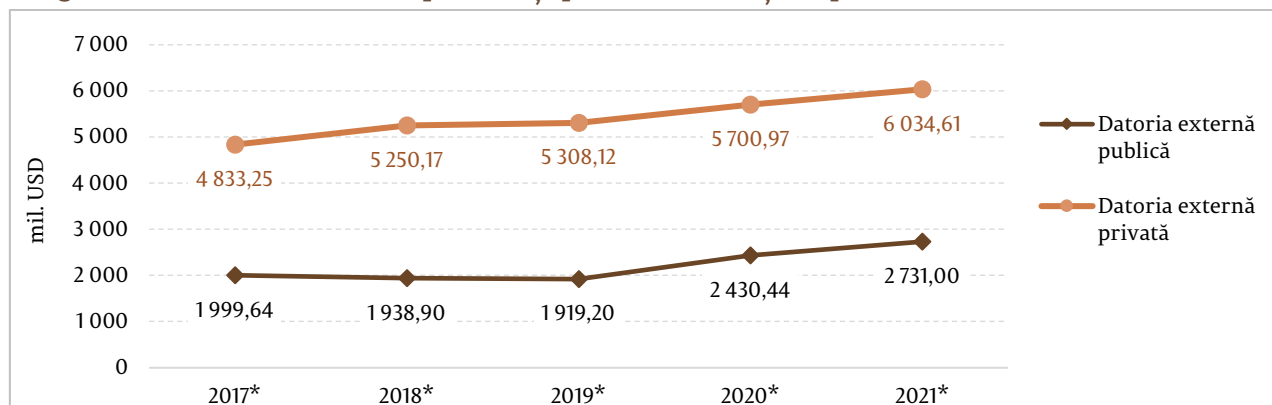
** UAT – unități administrativ-teritoriale

b) Datoria externă publică și privată

La sfârșitul anului 2021, *datoria externă publică* a constituit 2 731,00 mil. USD (31,2 la sută din total), majorându-se cu 12,4 la sută, iar cea *privată* – 6 034,61 mil. USD (68,8 la sută din total), fiind cu 5,9 la sută mai mare față de anul 2020 (diagrama 74).

La 31.12.2021, atât datoria externă publică, cât și datoria externă privată s-au majorat comparativ cu situația de la finele anului 2020.

Diagrama 74. Datoria externă publică și privată, la sfârșitul perioadei

* date revizuite

Principalul creditor al statului, conform situației din 31.12.2021, a fost Grupul Băncii Mondiale cu o pondere de 29,8 la sută din total sau 813,49 mil. USD (dintre care datoria față de AID a totalizat 701,41 mil. USD și față de BIRD – 112,08 mil. USD), urmat de FMI cu 27,5 la sută și BEI cu 33,4 la sută din datoria externă publică (diagrama 75).

Distribuția datoriei externe totale sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente pe principalii creditori este prezentată în tabelul 28.

Tabelul 28. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

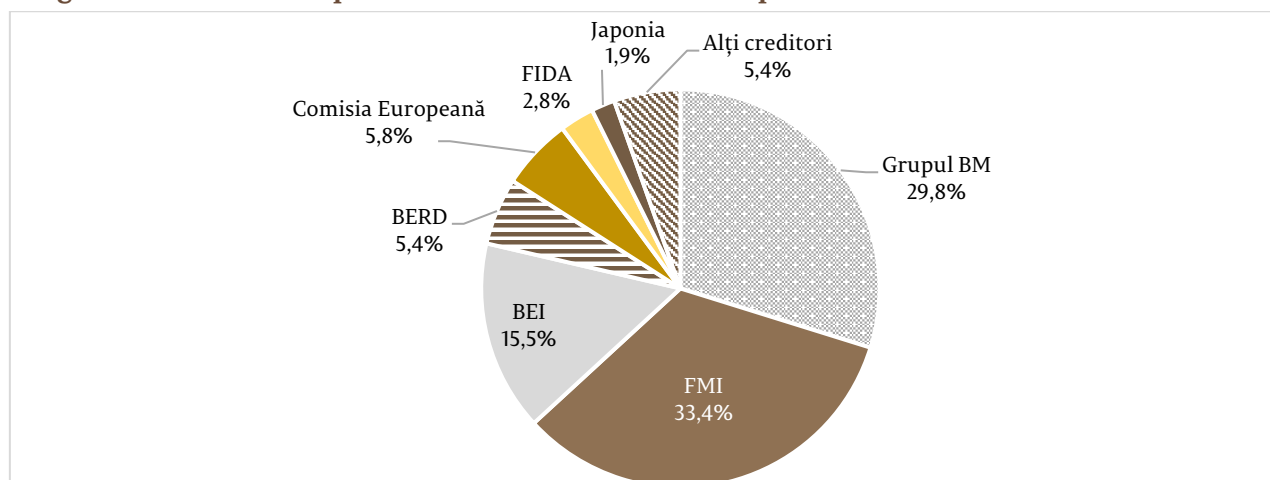
	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Banca centrală	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Împrumuturi de la FMI	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Datoria de stat directă	1 701,55	1 689,24	1 704,10	2 241,69	2 586,21
<i>Organisme internaționale</i>	<i>1 345,81</i>	<i>1 393,36</i>	<i>1 467,52</i>	<i>2 055,29</i>	<i>2 468,14</i>
FMI	296,53	276,24	277,00	527,72	819,57
AID	610,97	619,07	616,68	679,70	701,41
BEI	188,03	233,94	277,51	383,42	390,71
Comisia Europeană	-	-	22,38	110,45	158,53
BERD	65,61	73,75	76,23	120,17	128,76
BIRD	84,12	91,39	98,52	111,93	112,08
BDCE	34,19	32,38	30,73	45,41	80,38
FIDA	66,36	66,59	68,47	76,49	76,70
<i>Relații bilaterale</i>	<i>354,86</i>	<i>295,64</i>	<i>236,56</i>	<i>186,13</i>	<i>117,95</i>
Japonia	58,18	58,41	58,15	59,91	51,98
România	171,42	125,26	81,14	42,95	5,66
Austria	24,83	23,69	22,84	23,14	19,18
SUA	33,15	29,08	25,01	20,95	16,88
Rusia	46,33	41,18	34,40	25,41	14,50
Germania	19,15	16,73	14,53	13,24	9,26
Polonia	0,21	0,50	0,49	0,53	0,49
Turcia	1,59	0,79	-	-	-
Datoria UAT**	21,00	17,12	13,86	13,43	20,37
<i>Organisme internaționale</i>	<i>20,82</i>	<i>17,03</i>	<i>13,84</i>	<i>13,43</i>	<i>20,37</i>
CFI	3,13	1,88	0,62	-	-
BEI	11,98	10,91	10,24	10,78	15,73
BERD	5,71	4,24	2,98	2,61	4,42
NEFCO	-	-	-	0,04	0,22
<i>Alți creditori</i>	<i>0,18</i>	<i>0,09</i>	<i>0,02</i>	-	-
Datoria corporațiilor publice	12,80	14,74	20,73	34,21	32,03
<i>Organisme internaționale</i>	<i>12,80</i>	<i>14,04</i>	<i>19,56</i>	<i>32,84</i>	<i>31,15</i>
BERD	7,34	8,83	14,44	15,14	15,43
BEI	5,46	5,21	5,12	17,70	15,72
<i>Alți creditori</i>	<i>-</i>	<i>0,70</i>	<i>1,17</i>	<i>1,37</i>	<i>0,88</i>
Datoria externă privată	2 554,81	2 695,64	2 848,31	3 047,98	2 975,01
<i>Organisme internaționale</i>	<i>153,68</i>	<i>144,82</i>	<i>121,01</i>	<i>190,90</i>	<i>224,31</i>
<i>Alți creditori</i>	<i>2 401,13</i>	<i>2 550,82</i>	<i>2 727,30</i>	<i>2 857,08</i>	<i>2 750,70</i>
TOTAL	4 554,45	4 634,54	4 767,51	5 478,42	5 706,01

* date revizuite

** UAT – unități administrativ-teritoriale

Grupul Băncii Mondiale și Fondul Monetar Internațional rămân a fi principalii creditori în cadrul datoriei externe publice.

Diagrama 75. Structura pe creditori a datoriei externe publice la 31.12.2021

Evoluția indicatorilor aferenți deservirii datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentată în tabelul 29.

Tabelul 29. Serviciul datoriei externe publice

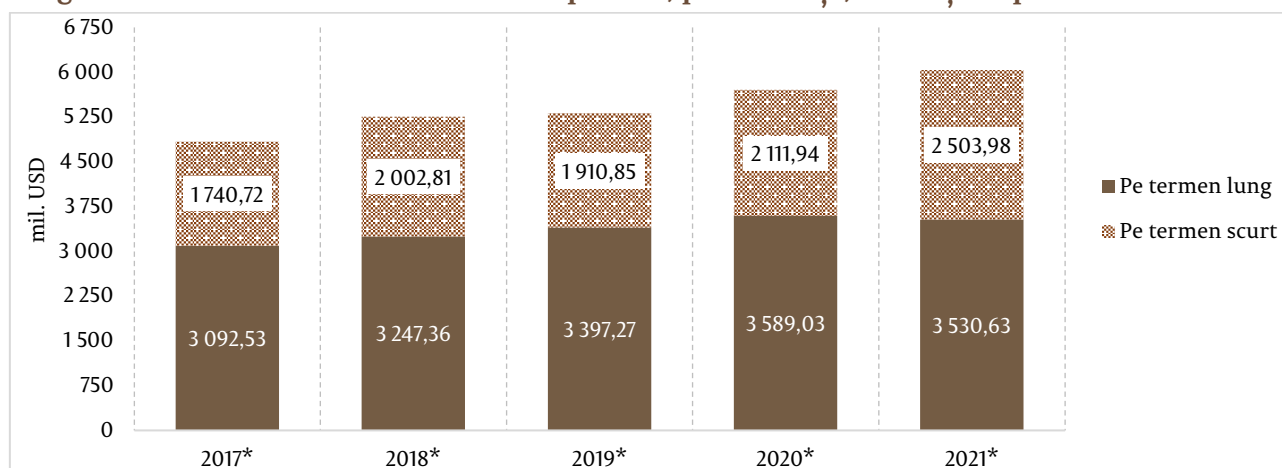
	UM	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	161,25	206,48	211,20	220,23	215,09
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	91,14	135,18	146,03	158,43	160,80
Serviciul datoriei externe publice / export de bunuri și servicii	%	5,2	6,0	5,8	6,8	5,1
Serviciul datoriei de stat externe / export de bunuri și servicii	%	2,9	3,9	4,0	4,9	3,8

* date revizuite

Conform structurii pe scadențe a datoriei externe private, datoria pe termen scurt a avut o majorare de 392,04 mil. USD, pe când cea pe termen lung s-a redus cu 58,40 mil. USD) (diagrama 76).

La 31.12.2021, majorarea datoriei externe private a fost determinată de creșterea datoriei pe termen scurt.

Diagrama 76. Structura datoriei externe private, pe scadențe, la sfârșitul perioadei

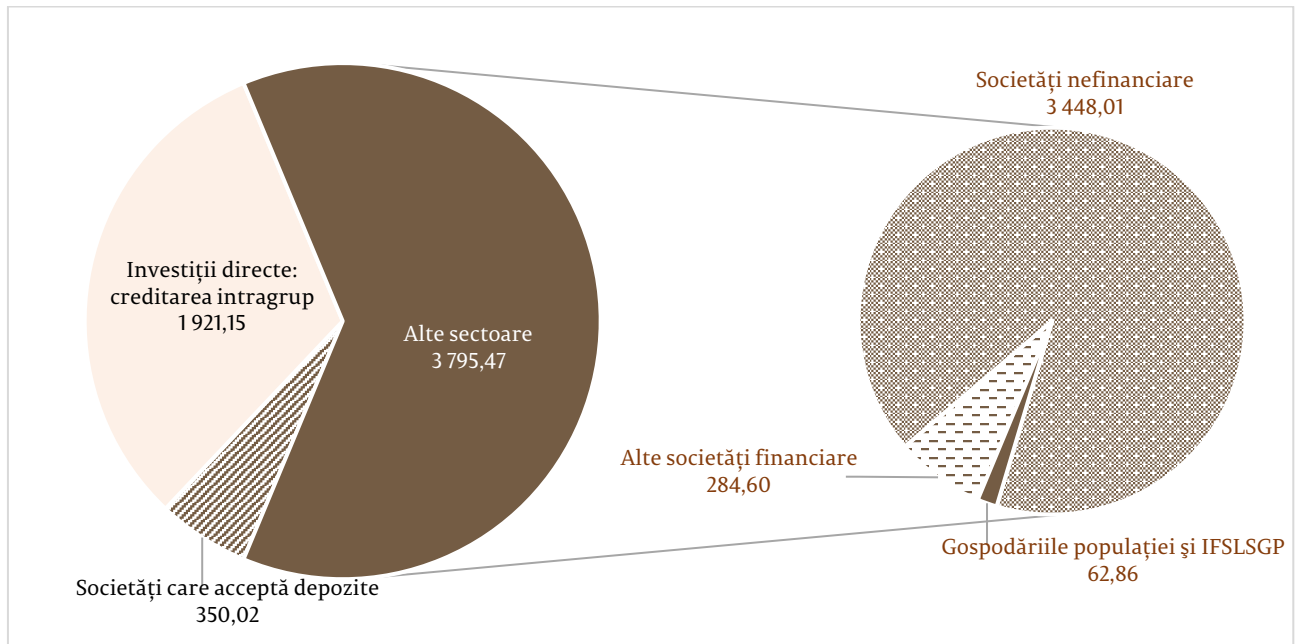

* date revizuite

În cadrul datoriei externe private pe sectoare instituționale, ponderea majoră de 56,8 la sută a revenit societăților nefinanciare (diagrama 77). Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe a avut o pondere de 31,7 la sută din total, datoria societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, a constituit 5,8 la sută din total, a altor societăți nefinanciare a reprezentat 4,7 la sută din total, iar a gospodăriilor populației a avut o pondere de 1,0 la sută din totalul datoriei externe private.

În structura datoriei externe private pe sectoare instituționale, ponderea majoră revine societăților nefinanciare.

Diagrama 77. Structura datoriei externe private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2021 (mil. USD)

c) Indicatorii gradului de îndatorare

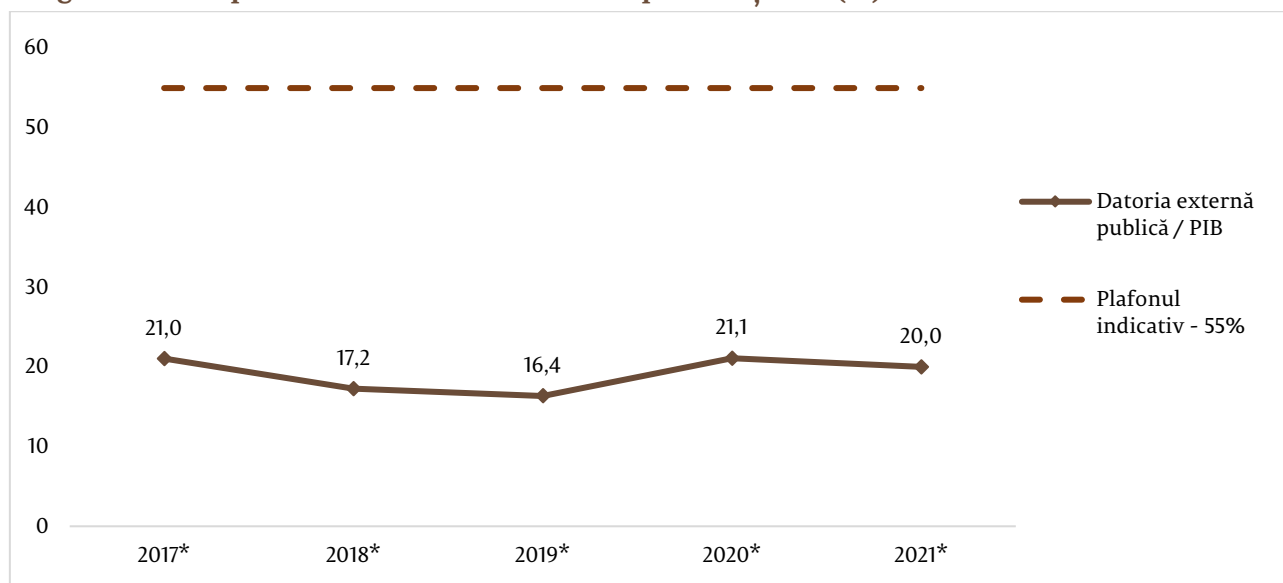
La finele anului 2021, raportul dintre datoria externă brută și PIB a constituit 64,1 la sută, cu 6,4 p.p. mai puțin comparativ cu anul 2020. Datoria externă publică a Republicii Moldova raportată la PIB a fost sub plafonul de 55 la sută din PIB⁴, consemnând nivelul de 20,0 la sută, în descreștere cu 1,1 p.p. față de anul 2020 (diagrama 78).

⁴ Notă: Plafioanele indicative în baza scorului CPIA (*Country Policy and Institutional Assessment*) elaborat de Banca Mondială. În anul 2019, indicele *IDA resource allocation* al Republicii Moldova a constituit 3,23, astfel plafioanele s-au stabilit la nivelul: 55% pentru raportul dintre datoria externă publică (DEP) și PIB, 240% pentru raportul dintre DEP și exporturi, 250% pentru raportul dintre DEP și veniturile bugetului public național, 21% pentru raportul dintre serviciul DEP și exporturi și 23% pentru raportul dintre serviciul DEP și veniturile bugetului public național.

<https://databank.worldbank.org/source/country-policy-and-institutional-assessment>

Raportul dintre datoria externă publică a Republicii Moldova și PIB s-a diminuat pe parcursul anului 2021, fiind sub plafonul de 55 la sută din PIB.

Diagrama 78. Raportul dintre datoria externă publică și PIB (%)

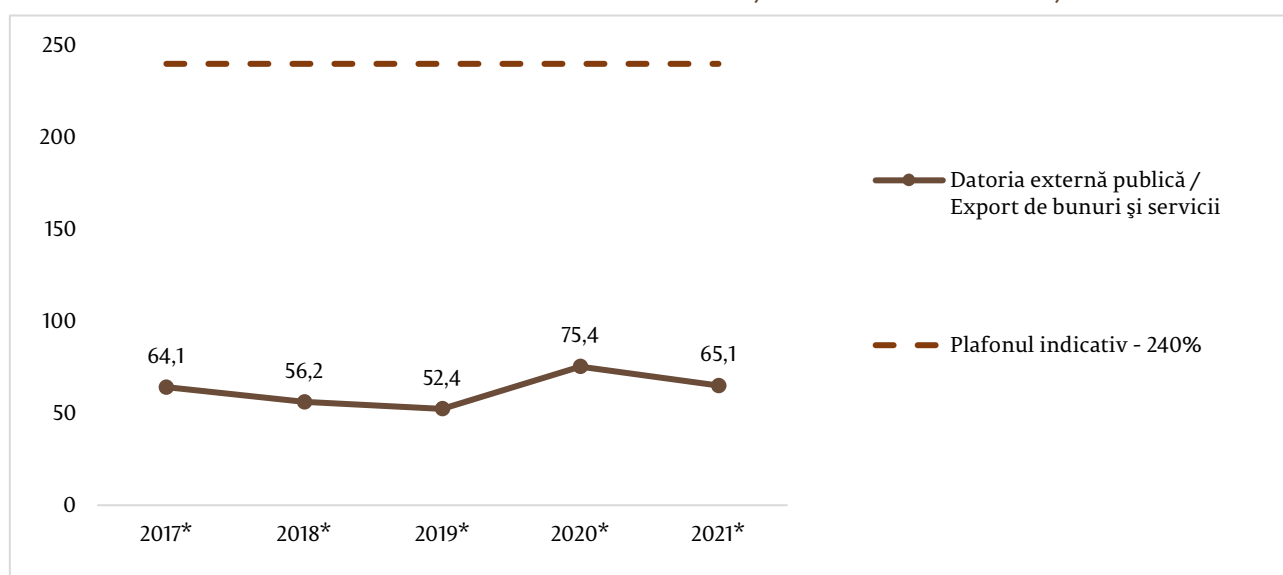

* date revizuite

La 31.12.2021, raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii s-a diminuat semnificativ (-10,3 p.p.) față de situația de la 31.12.2020 și a atins nivelul de 65,1 la sută (diagrama 79). Raportată la veniturile bugetului public național, datoria externă publică a scăzut cu 4,8 p.p. comparativ cu anul 2020 și a constituit 62,4 la sută (diagrama 80).

Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii la 31.12.2021 a scăzut față de sfârșitul anului 2020.

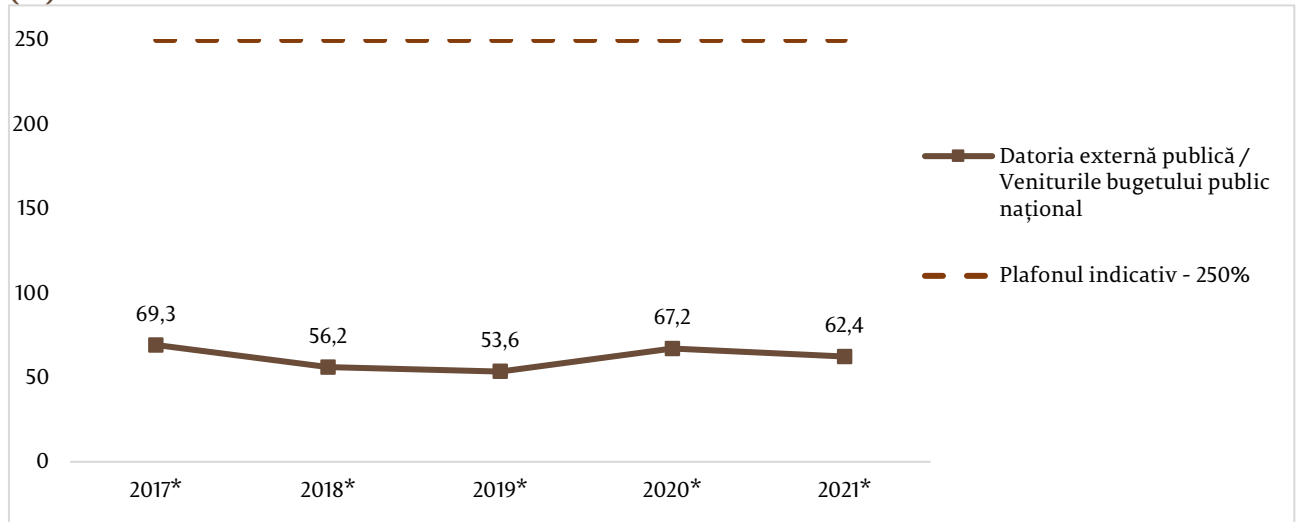
Diagrama 79. Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii (%)

* date revizuite

Raportul dintre poziția datoria externă publică a Republicii Moldova la 31.12.2021 la veniturile bugetului public național pentru anul 2021, s-a diminuat față de situația din anul 2020.

Diagrama 80. Raportul dintre datoria externă publică și veniturile bugetului public național (%)

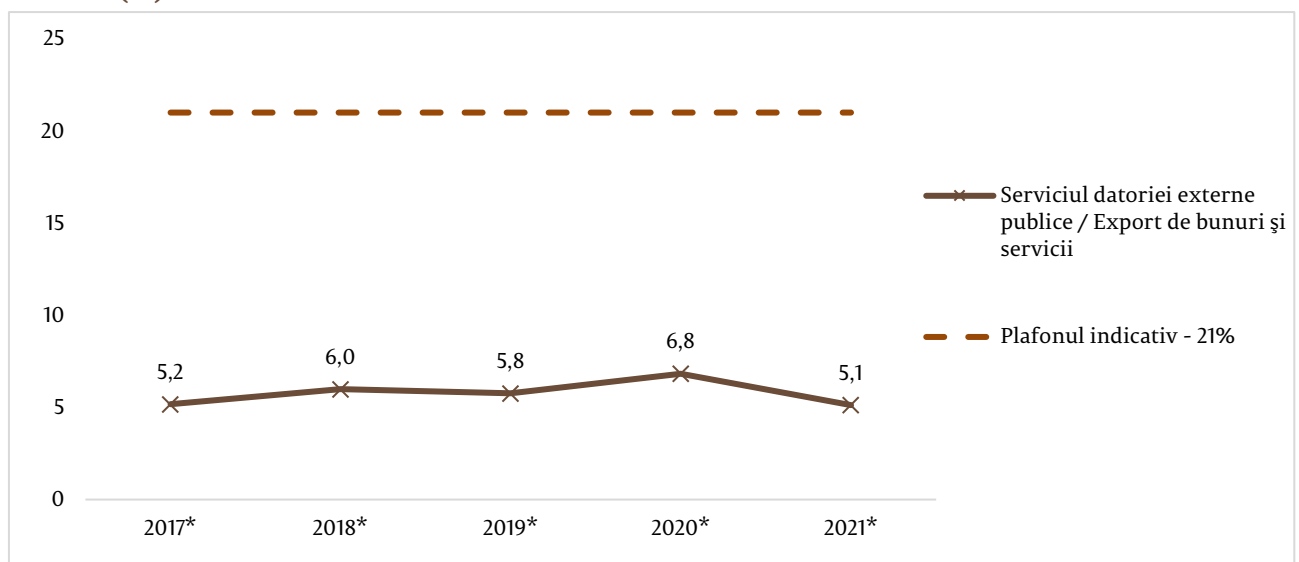

* date revizuite

În anul 2021, raportul dintre serviciul datoriei externe publice și valoarea exporturilor de bunuri și servicii a constituit 5,1 la sută, diminuându-se cu 1,7 p.p. față de anul 2020 (diagrama 81). Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra veniturilor bugetului public național a scăzut cu 1,2 p.p., raportul lor în anul 2021 fiind de 4,9 la sută (diagrama 82).

În anul 2021, raportul dintre serviciul datoriei externe publice și valoarea exporturilor de bunuri și servicii a scăzut față de anul 2020.

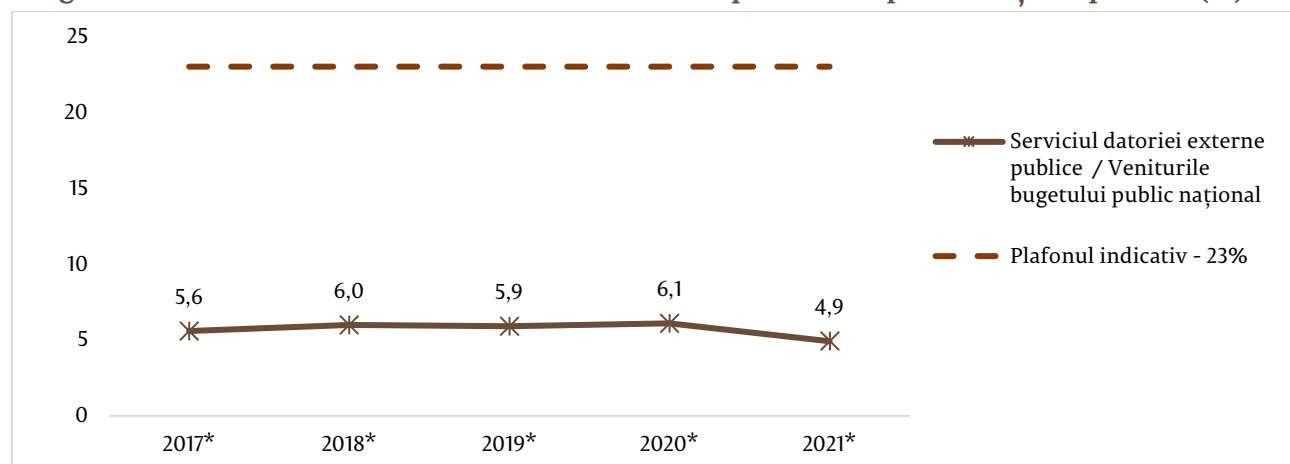
Diagrama 81. Raportul dintre serviciul datoriei externe publice și exportul de bunuri și servicii (%)

* date revizuite

Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra veniturilor bugetului public național, în anul 2021, a diminuat cu 1,2 p.p. comparativ cu anul 2020.

Diagrama 82. Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra finanțelor publice (%)

* date revizuite

VIII. STATISTICA TRIMESTRIALĂ A DATORIEI EXTERNE

Statistica Trimestrială a Datoriei Externe (STDE) este parte a inițiativei comune a Băncii Mondiale (BM) și a Fondului Monetar Internațional (FMI), care în colaborare oferă utilizatorilor o bază de date detaliată privind indicatorii DE (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)), elaborată în conformitate cu recomandările și definițiile din ghidul Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori (ediția 2013) și ediția a șasea a Manualului balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale (BPM6). Această bază de date conține concepte, definiții și clasificări noi ale datelor privind datoria externă, având o acoperire extinsă, care îmbunătățesc utilizarea analitică a datelor. Datele furnizate în cadrul acestei baze unificate privind datoria externă facilitează analiza macroeconomică a sustenabilității datoriei externe și comparabilitatea datelor la nivel global.

Baza de date QEDS reunește datele a 73 de țări-membre ale FMI participanți la SDDS (în mare parte țări cu venituri ridicate și medii) și 45 de membri participanți la GDDS (în mare parte țări în curs de dezvoltare), dezagregate pe sectoare instituționale, scadențe și instrumente de datorie. Participarea țărilor la raportările QEDS este voluntară. Republica Moldova oferă aceste informații din anul 2007.

Datele QEDS conțin un set de 4 tabele de bază și 7 tabele suplimentare, care prezintă diverse detalii privind compoziția și deservirea DE. În tabelul 30 este reflectată evoluția DE după valuta originală denominată conform maturității inițiale. Instrumentele financiare de natura datoriei denominate în valută la 31.12.2021 au avut o pondere majoră de 98,8 la sută din totalul datoriei externe, în creștere cu 7,8 la sută față de sfârșitul anului precedent.

Tabelul 30. Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în moneda națională (mil. USD)

	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021
Valută străină	8 028,07	7 979,27	8 220,16	8 411,05	8 658,56
Termen scurt	2 087,74	2 127,17	2 271,51	2 363,95	2 476,43
Termen lung	5 940,33	5 852,10	5 948,65	6 047,10	6 182,13
Moneda națională	103,34	100,54	102,06	112,68	107,05
Termen scurt	24,47	23,55	24,54	29,37	27,67
Termen lung	78,87	76,99	77,52	83,31	79,38
Nealocat					
Poziția datoriei externe brute	8 131,41	8 079,81	8 322,22	8 523,73	8 765,61

Activele externe în instrumente de natura datoriei au însumat 6 162,89 mil. USD la sfârșitul anului 2021, din care 63,3 la sută revine *băncii centrale*, 21,3 la sută *altor sectoare* și 14,3 la sută *sectorului bancar*. Poziția datoriei externe nete, ce reprezintă diferența pasivelor externe de natura datoriei (ce se regăsesc în datoria externă brută) și a activelor externe de natura datoriei, la 31.12.2021, a constituit 2 602,74 mil. USD (tabelul 31).

Tabelul 31. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2021, prezentare sectorială (mil. USD)

	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)
Administrația publică	2 606,59	-	2 606,59
<i>Termen scurt</i>	0,12	-	0,12
Valută și depozite			-
Investiții de portofoliu	0,12		0,12
Împrumuturi			-
Credite comerciale și avansuri			-
Aur nealocat	n.a.		-
Alte angajamente de natura datoriei			-
<i>Termen lung</i>	2 606,47	-	2 606,47
Drepturi speciale de tragere (DST)	396,15		396,15
Valută și depozite			-
Investiții de portofoliu			-
Împrumuturi	2 210,31		2 210,31
Credite comerciale și avansuri			-
Alte angajamente de natura datoriei			-
Banca centrală	92,39	3 901,87	-3 809,48
<i>Termen scurt</i>	-	2 062,26	-2 062,26
Valută și depozite		2 048,63	-2 048,63
Investiții de portofoliu		9,35	-9,35
Împrumuturi			-
Credite comerciale și avansuri			-
Aur nealocat	n.a.	4,28	-
Alte angajamente de natura datoriei			-
<i>Termen lung</i>	92,39	1 839,61	-1 747,22
Drepturi speciale de tragere (DST)	-	7,50	-7,50
Valută și depozite			-
Investiții de portofoliu		1 832,11	-1 832,11
Împrumuturi	92,39		92,39
Credite comerciale și avansuri			-
Alte angajamente de natura datoriei			-
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	350,02	884,11	-534,09
<i>Termen scurt</i>	165,93	856,89	-690,96
Valută și depozite	133,87	856,86	-722,99
Investiții de portofoliu			-
Împrumuturi	17,63	0,03	17,60
Credite comerciale și avansuri			-
Alte angajamente de natura datoriei	14,43		14,43
<i>Termen lung</i>	184,09	27,22	156,87
Valută și depozite			-
Investiții de portofoliu		9,69	-9,69
Împrumuturi	184,09	17,53	166,56
Credite comerciale și avansuri			-
Alte angajamente de natura datoriei			-
Alte sectoare	3 795,48	1 310,06	2 485,42
<i>Termen scurt</i>	2 089,70	1 101,84	987,86
Valută și depozite	6,92	350,31	-343,39
Investiții de portofoliu			-
Împrumuturi	63,05	10,49	52,56
Credite comerciale și avansuri	1 959,99	741,04	1 218,95
Alte angajamente de natura datoriei	59,74		59,74
<i>Termen lung</i>	1 705,77	208,22	1 497,55
Valută și depozite			-
Investiții de portofoliu		-	-
Împrumuturi	1 636,15	137,68	1 498,47
Credite comerciale și avansuri	69,62	61,52	8,10
Alte angajamente de natura datoriei		9,02	-9,02
Investiții directe: creditarea intragrup	1 921,15	66,85	1 854,30
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 921,15	46,17	1 874,98
Angajamente aferente datoriilor investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe		20,68	-20,68
Datoria între companii afiliate			-
TOTAL	8 765,63	6 162,89	2 602,74

Tabelul 32. Datoria externă brută: scadența restantă pe termen scurt pe sectoare (mil. USD)

	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021
Administrația publică	151,34	138,20	144,94	134,18	142,40
<i>Termen scurt</i>	0,27	0,26	0,08	0,12	0,12
Valută și depozite					
Investiții de portofoliu	0,27	0,26	0,08	0,12	0,12
Împrumuturi					
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei					
<i>Termen lung</i>	151,07	137,94	144,86	134,06	142,28
Valută și depozite					
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi	151,07	137,94	144,86	134,06	142,28
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei					
Banca centrală	46,03	38,91	35,90	27,17	25,11
<i>Termen scurt</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valută și depozite					
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi					
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei					
<i>Termen lung</i>	46,03	38,91	35,90	27,17	25,11
Valută și depozite					
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi	46,03	38,91	35,90	27,17	25,11
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei					
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	184,69	195,37	187,97	185,11	193,82
<i>Termen scurt</i>	164,63	162,73	166,51	162,13	165,93
Valută și depozite	132,57	130,67	134,45	130,07	133,87
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi	17,63	17,63	17,63	17,63	17,63
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei	14,43	14,43	14,43	14,43	14,43
<i>Termen lung</i>	20,06	32,64	21,46	22,98	27,89
Valută și depozite					
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi	20,06	32,64	21,46	22,98	27,89
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei					
Alte sectoare	2 372,28	2 494,50	2 622,80	2 654,77	2 622,85
<i>Termen scurt</i>	1 745,59	1 779,50	1 902,82	1 992,16	2 089,70
Valută și depozite	3,52	3,62	4,42	7,04	6,92
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi	51,84	51,56	58,64	61,19	63,05
Credite comerciale și avansuri	1 626,49	1 661,58	1 778,02	1 863,19	1 959,99
Alte angajamente de natura datoriei	63,74	62,74	61,74	60,74	59,74
<i>Termen lung</i>	626,69	715,00	719,98	662,61	533,15
Valută și depozite					
Investiții de portofoliu					
Împrumuturi	626,69	715,00	719,98	662,61	533,15
Credite comerciale și avansuri					
Alte angajamente de natura datoriei					
Investiții directe: creditarea intragrup	387,96	395,22	405,55	411,10	385,80
<i>Termen scurt</i>	201,72	208,23	226,64	238,91	248,35
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	201,72	208,23	226,64	238,91	248,35
Angajamente aferente datoriilor investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe					
Datoria între companii afiliate					
<i>Termen lung</i>	186,24	186,99	178,91	172,19	137,45
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	186,24	186,99	178,91	172,19	137,45
Angajamente aferente datoriilor investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe					
Datoria între companii afiliate					
Total	3 142,30	3 262,20	3 397,15	3 412,33	3 369,97

Datoria externă cu maturitate reziduală pe termen scurt, a însumat 3 369,97 mil USD sau 38,4 la sută din totalul datoriei externe brute, în creștere cu 227,67 mil. USD comparativ cu finele anului 2020. Ponderea majoră de 77,8 la sută în structura ei au avut-o alte sectoare (2 622,85 mil. USD), în creștere cu 10,6 la sută față de situația din 31.12.2020 (tabelul 32).

Deservirea datoriei externe preconizate (scadente) pe termen scurt la 31.12.2021 a constituit 3 526,28 mil. USD, care a însumat atât plățile de principal (3 369,97 mil. USD), cât și cele de dobândă (156,30 mil. USD). Raportate la soldul datoriei pentru fiecare sector, plățile de principal și de dobândă ale administrației publice și ale băncii centrale, ce urmează a fi achitate timp de un an sau mai puțin de un an, au constituit 6,9 la sută (186,31 mil. USD), ale societăților care acceptă depozite cu excepția băncii centrale – 61,6 la sută (197,64 mil. USD), ale altor sectoare – 72,0 la sută (2 732,02 mil. USD), iar cele din cadrul investițiilor directe (creditării intragrup) – 21,4 la sută (410,30 mil. USD) (tabelul 33).

Tabelul 33. Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadente timp de un an sau mai puțin, prezentate sectorial (mil. USD)

	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021
Administrația publică	171,34	155,26	162,93	151,67	160,46
Principal	151,34	138,20	144,94	134,18	142,40
Dobândă	20,00	17,06	17,99	17,48	18,06
Banca centrală	47,05	39,83	36,76	27,97	25,85
Principal	46,03	38,91	35,90	27,17	25,11
Dobândă	1,01	0,92	0,86	0,80	0,74
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	186,70	197,54	190,01	188,31	197,64
Principal	184,69	195,37	187,97	185,11	193,82
Dobândă	2,01	2,17	2,03	3,20	3,82
Alte sectoare	2 482,10	2 602,64	2 730,30	2 758,57	2 732,02
Principal	2 372,28	2 494,50	2 622,80	2 654,77	2 622,85
Dobândă	109,82	108,14	107,50	103,80	109,18
Investiții directe: creditarea intragrup	418,29	423,95	434,62	436,08	410,30
Principal	387,96	395,22	405,55	411,10	385,80
Dobândă	30,34	28,73	29,07	24,98	24,50
TOTAL	3 305,47	3 419,22	3 554,61	3 562,60	3 526,28
Principal	3 142,30	3 262,20	3 397,15	3 412,33	3 369,97
Dobândă	163,17	157,02	157,46	150,26	156,30

Din punctul de vedere al datoriei neachitate în termen, adică plăți acumulate sub formă de arierate, acestea nu au cunoscut o modificare semnificativă pe parcursul anului 2021, stabilindu-se la nivelul de 452,85 mil. USD la 31.12.2021, din care ponderea majoră le-a revenit societăților nefinanciare – 69,6 la sută (cu 0,4 p.p. mai mult față de situația din 31.12.2020), urmate de investițiile directe cu 23,2 la sută (în descreștere cu 0,4 p.p față de situația din 31.12.2020). Ponderea arieratelor la dobândă în totalul arieratelor la 31.12.2021 a fost de 19,8 la sută, în scădere cu 0,2 p.p. față de 31.12.2020. Este de menționat faptul că BNM și administrația publică nu au arierate la deservirea datoriei externe (tabelul 34).

Tabelul 34. Poziția datoriei externe brute: arierate prezentate sectorial (mil. USD)

	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021
Administrația publică	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Principal					
Dobândă					
Banca centrală	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Principal					
Dobândă					
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Principal					
Dobândă					
Alte sectoare	346,31	346,32	346,42	347,73	347,77
Principal	270,01	270,72	270,59	272,03	272,51
Dobândă	76,30	75,60	75,83	75,69	75,26
Alte societăți financiare	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
Principal	1,83	1,83	1,83	1,83	1,83
Dobândă	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37
Societăți nefinanciare	313,54	313,55	313,65	314,96	315,00
Principal	242,36	243,07	242,94	244,38	244,86
Dobândă	71,18	70,48	70,71	70,57	70,14
Gospodăriile populației și IFSLSGP	30,57	30,57	30,57	30,57	30,57
Principal	25,82	25,82	25,82	25,82	25,82
Dobândă	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75
Investiții directe: creditarea intragrup	107,14	105,92	106,34	105,82	105,08
Principal	92,83	91,61	92,03	91,51	90,77
Dobândă	14,31	14,31	14,31	14,31	14,31
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	107,14	105,92	106,34	105,82	105,08
Principal	92,83	91,61	92,03	91,51	90,77
Dobândă	14,31	14,31	14,31	14,31	14,31
Total	453,45	452,24	452,76	453,55	452,85

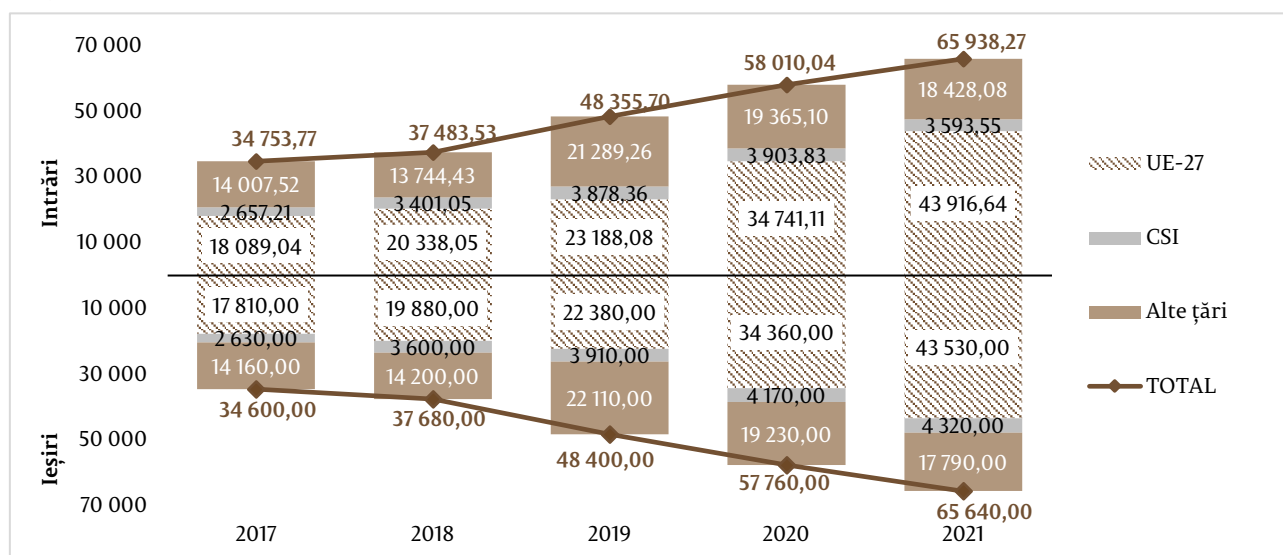
IX. STATISTICA OPERAȚIUNILOR BANCARE INTERNAȚIONALE

Pe parcursul anului 2021, sistemul bancar național a înregistrat intrări de fluxuri financiare internaționale în valoare de 65 938,27 mil. USD⁵ (+13,7 la sută comparativ cu anul 2020) și ieșiri – de 65 636,81 mil. USD⁶ (+13,6 la sută), intrările depășind ieșirile cu 301,46 mil. USD (diagrama 83).

Majorarea volumului fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar, atât la intrări, cât și la ieșiri, a fost determinată de operațiunile cu Uniunea Europeană și cu CSI, în timp ce operațiunile cu alte țări au influențat volumul fluxurilor financiare în sensul descreșterii.

În anul 2021, volumul fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național s-a majorat, atât la intrări, cât și la ieșiri.

Diagrama 83. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

Volumul operațiunilor cu țările UE, comparativ cu anul 2020, s-a majorat atât la intrări, cât și la ieșiri, respectiv, cu 26,4 la sută și 26,7 la sută. Ponderea acestora a constituit 66,6 la sută din totalul intrărilor și 66,3 la sută din totalul ieșirilor.

Fluxurile bancare cu țările CSI s-au micșorat comparativ cu anul 2020 cu 7,9 la sută la intrări și s-au majorat cu 3,6 la sută la ieșiri, înregistrând o pondere de 5,4 la sută din totalul intrărilor și 6,6 la sută din totalul ieșirilor.

Concomitent, operațiunile de încasări și plăți cu alte țări s-au micșorat față de anul 2020, atât la intrări cât și la ieșiri, respectiv, cu 4,9 la sută și 7,5 la sută.

Din punctul de vedere al conținutului operațiunilor, ponderea majoră de 80,8 la sută la intrări (53 309,04 mil. USD) și 79,2 la sută la ieșiri (51 984,59 mil. USD) din totalul fluxurilor financiare

^{5,2} Fluxurile financiare internaționale la intrări și ieșiri, în cea mai mare parte, includ valorile tranzacțiilor financiare interbancare internaționale operate de băncile licențiate în nume propriu (operațiuni de convertire, depozite interbancare inclusiv overnight, împrumuturi interbancare (inclusiv pe termen scurt), etc.), precum și valorile tranzacțiilor financiare internaționale efectuate de BNM în procesul gestionării activelor oficiale de rezervă în perioada respectivă.

internaționale le revine operațiunilor bancare de gestionare a resurselor financiare. În aceste tranzacții sunt incluse rulajele pentru: împrumuturi overnight bancare; depozite bancare (atrase și plasate); completarea conturilor băncilor licențiate deschise în străinătate; operațiunile băncilor de vânzare-cumpărare a valutei în Republica Moldova și în străinătate; împrumuturi interbancare; tranzacțiile de gestionare a portofoliului de valori mobiliare și depozite din cadrul activelor oficiale de rezervă ale BNM și operațiuni de conversie din cadrul acestora. Rulajul împrumuturilor overnight bancare s-a majorat comparativ cu anul 2020 cu 9,4 la sută la încasări, constituind 32 902,49 mil. USD, și cu 12,3 la sută la plăți, având o valoare de 32 938,71 mil. USD.

În anul 2021, operațiunile de acest tip au fost repartizate geografic în felul următor: cu țările UE – 39 171,99 mil. USD la încasări și 38 139,11 mil. USD la plăți; cu țările CSI – 2 361,18 mil. USD la încasări și 2 304,12 mil. USD la plăți; cu alte țări – 11 775,87 mil. USD la încasări și 11 541,36 mil. USD la plăți.

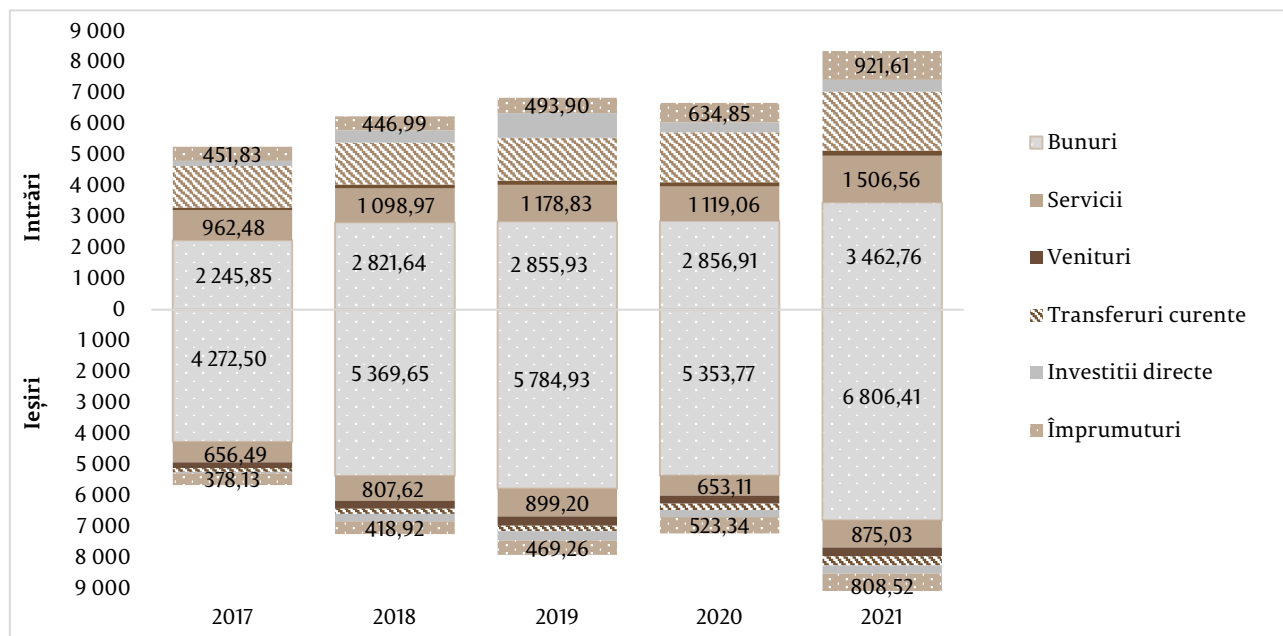
Celelalte tranzacții, altele decât de gestiune a resurselor financiare, efectuate de bănci, cu ponderea de 19,2 la sută la intrări (12 629,23 mil. USD) și 20,8 la sută la ieșiri (13 652,22 mil. USD) din totalul operațiunilor internaționale sunt tranzacții legate de activitatea economică externă: comerțul cu mărfuri, servicii; transferurile, veniturile, investițiile directe și de portofoliu; împrumuturile întreprinderilor nefinanciare; completarea conturilor nerezidenților, alții decât băncile, tranzacții prin virament, cu numerar și pe conturile de card (diagrama 84).

Volumul operațiunilor de încasări și plăți aferente *comerțului exterior cu bunuri*, comparativ cu anul 2020, s-a majorat cu 21,2 la sută la export și cu 27,1 la sută la import. Aceste operațiuni au înregistrat pe parcursul anului 2021 un sold negativ în valoare de 3 343,65 mil. USD. Ponderea lor în tranzacțiile aferente activității economice internaționale este semnificativă, 27,4 la sută din intrările și 49,9 la sută din ieșirile aferente activității economice externe. Gradul de acoperire a plăților pentru importuri de bunuri prin încasările din exporturi de bunuri a constituit 50,9 la sută, micșorându-se față de anul 2020 cu 2,5 p.p.

Volumul operațiunilor bancare internaționale aferente *serviciilor* a crescut față de anul 2020 cu 34,6 la sută la încasări și cu 34,0 la sută la plăți. Ponderea lor în totalul fluxurilor bancare aferente activității economice externe a constituit 11,9 și 6,4 la sută la intrări și ieșiri, respectiv. Gradul de acoperire a plăților de încasări la servicii în anul 2021 a fost de 172,2 la sută, în creștere cu 0,9 p.p. față de anul precedent. Ponderea majoră în operațiunile cu servicii le-a revenit celor aferente călătoriilor – 31,6 la sută din încasări și 25,7 la sută din plăți. De asemenea, încasări și plăți importante au fost la: transport (20,2 și 31,8 la sută din totalul încasărilor și plăților pentru servicii, respectiv), servicii de informatică (23,5 și 6,8 la sută), construcții (9,2 și 6,8 la sută), servicii juridice, contabile și de consultanță (2,5 și 5,8 la sută), licențe și drepturi de autor (0,3 și 6,1 la sută), servicii de marketing (3,2 și 2,2 la sută), leasing operațional și arendă (0,4 și 3,6 la sută), servicii de telecomunicații (2,0 și 1,3 la sută) și de asigurări (0,7 și 2,0 la sută).

Ponderea majoră în tranzacțiile bancare asociate activității economice au constituit-o tranzacțiile aferente comerțului cu mărfuri și servicii, al căror volum s-a majorat comparativ cu anul 2020.

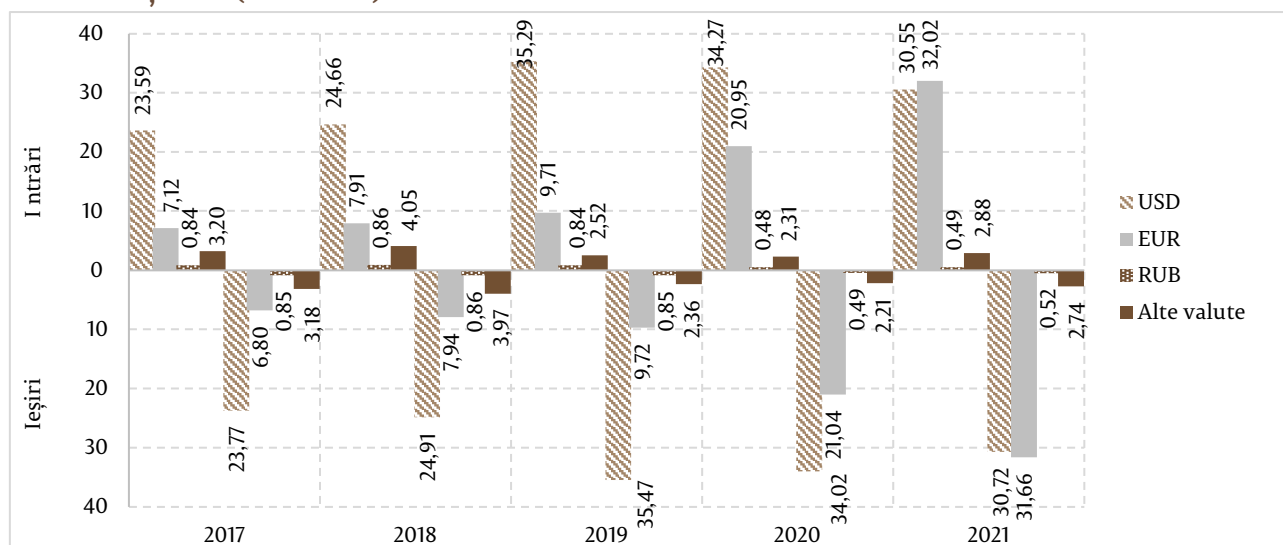
Diagrama 84. Fluxurile financiare semnificative ale tranzacțiilor aferente activității economice externe, înregistrate prin intermediul sistemului bancar în anul 2021 (mil. USD)

În structura valutară a tranzacțiilor externe efectuate în anul 2021 (diagrama 85), cele în euro au deținut o pondere majoră de 48,6 la sută din totalul intrărilor și 48,2 la sută din totalul ieșirilor, în creștere cu 12,5 p.p. la intrări și 11,8 p.p. la ieșiri.

Ponderea tranzacțiilor în euro, în anul 2021, și-a continuat trendul ascendent atât la încasări, cât și la plăți, depășindu-le pe cele în dolari SUA.

Diagrama 85. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD)

În operațiunile ce țin de comerțul cu bunuri și servicii, cele în euro au reprezentat 48,7 la sută din încasări și 45,1 la sută din plăți.

Ponderea operațiunilor în dolari SUA în totalul tranzacțiilor bancare a constituit 46,3 la sută la intrări și 46,8 la sută la ieșiri, înregistrând față de anul 2020 o evoluție negativă a ponderii de 12,8 p.p. la intrări și 12,1 p.p. la ieșiri. În fluxurile aferente comerțului cu bunuri și servicii operațiunile în dolari SUA au deținut 46,6 la sută din încasări și 48,9 la sută din plăți.

De menționat, că depozitele bancare și împrumuturile overnight bancare au fost majoritar în USD. Astfel, în anul 2021 ele au constituit 61,7 la sută din totalul intrărilor în USD și 61,3 la sută din totalul ieșirilor în USD. Tranzacțiile aferente activității economice au fost efectuate atât în euro, cât și în USD, aproximativ în egală măsură.

Operațiunile în ruble rusești au înregistrat o pondere de 0,7 la sută din totalul intrărilor și 0,8 la sută din totalul ieșirilor, în scădere față de anul 2020 cu 0,1 p.p. la intrări.

În fluxurile aferente comerțului cu bunuri și servicii, operațiunile în ruble rusești au constituit 1,5 la sută din încasări și 3,4 la sută din plăți.

Persoanelor fizice din Republica Moldova, prin intermediul băncilor licențiate, le-au fost *transferate* din străinătate mijloace bănești în valoare de 1 734,32 mil. USD⁷, în creștere cu 8,1 la sută comparativ cu anul 2020, dintre care prin intermediul sistemelor de remitere de bani – 1 414,83 mil. USD, în bază brută.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice în bază netă⁸ au constituit 1 611,83 mil. USD.

Conform provenienței geografice a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, cele din UE au fost în creștere cu 15,8 la sută, comparativ cu anul 2020, și au înregistrat o pondere de 50,2 la sută din total. Transferurile din CSI s-au micșorat cu 14,5 la sută comparativ cu anul 2020, revenindu-le o pondere de 12,0 la sută. Transferurile din alte țări au constituit 37,8 la sută în anul 2021 față de 37,9 la sută în anul 2020 (diagrama 86).

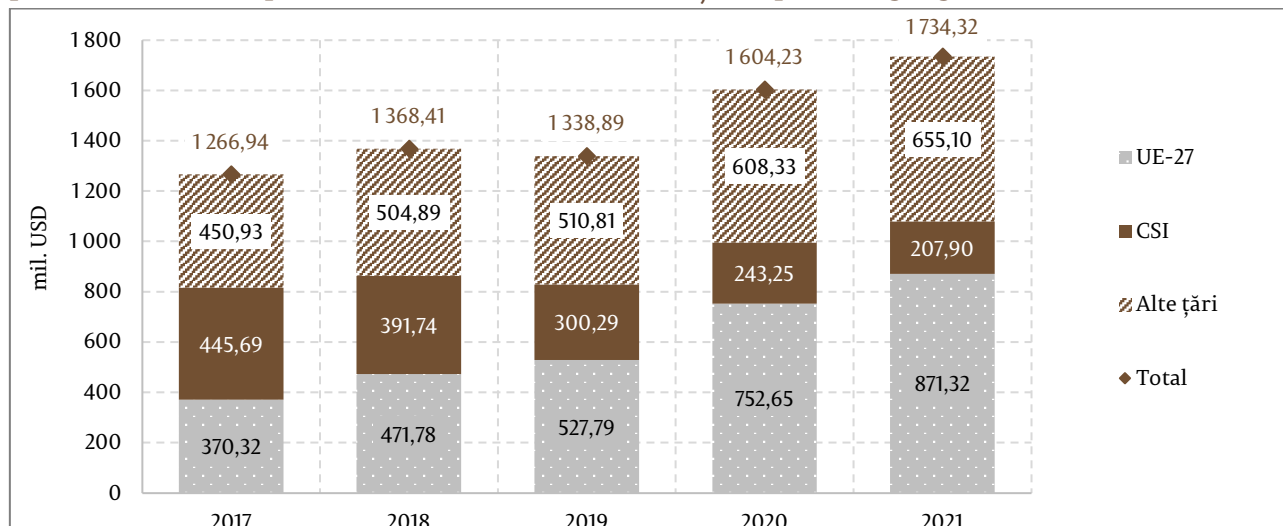
În distribuția pe țări de proveniență a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, celor din Israel le-a revenit o pondere de 16,5 la sută din total sau 285,88 mil. USD. Alte surse importante de transferuri au fost: Italia – 224,25 mil. USD (12,9 la sută), Germania – 203,94 mil. USD (11,8 la sută), Rusia – 188,96 mil. USD (10,9 la sută), Marea Britanie – 149,93 mil. USD (8,6 la sută), SUA – 146,82 mil. USD (8,5 la sută), Franța – 144,51 mil. USD (8,3 la sută) (diagrama 87, tabelul 35).

⁷ Totalurile includ atât transferurile internaționale prin sisteme de remitere de bani (SRB), cât și alte transferuri bancare internaționale în favoarea persoanelor fizice (cu excepția transferurilor aferente activităților antreprenoriale și celor cu caracter investițional). În totaluri sunt incluse și transferurile bancare interne de la nerezidenți (reprezentanțele organizațiilor internaționale sau ale agenților economici străini, ambasade, consulat, reprezentanțe guvernamentale) către persoane fizice rezidente.

⁸ Transferurile nete includ datele în bază netă doar pentru transferurile prin SRB, conform clearingului dintre sistem și banca licențiată (soldul dintre intrări și ieșiri). Datele pe SRB reflectă sumele efective transferate de la sistem la banca licențiată. Transferurile bancare ale persoanelor fizice, altele decât cele prin SRB, sunt reflectate în bază brută.

Majorarea transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, în anul 2021, a fost determinată de fluxurile din Uniunea Europeană și din alte țări.

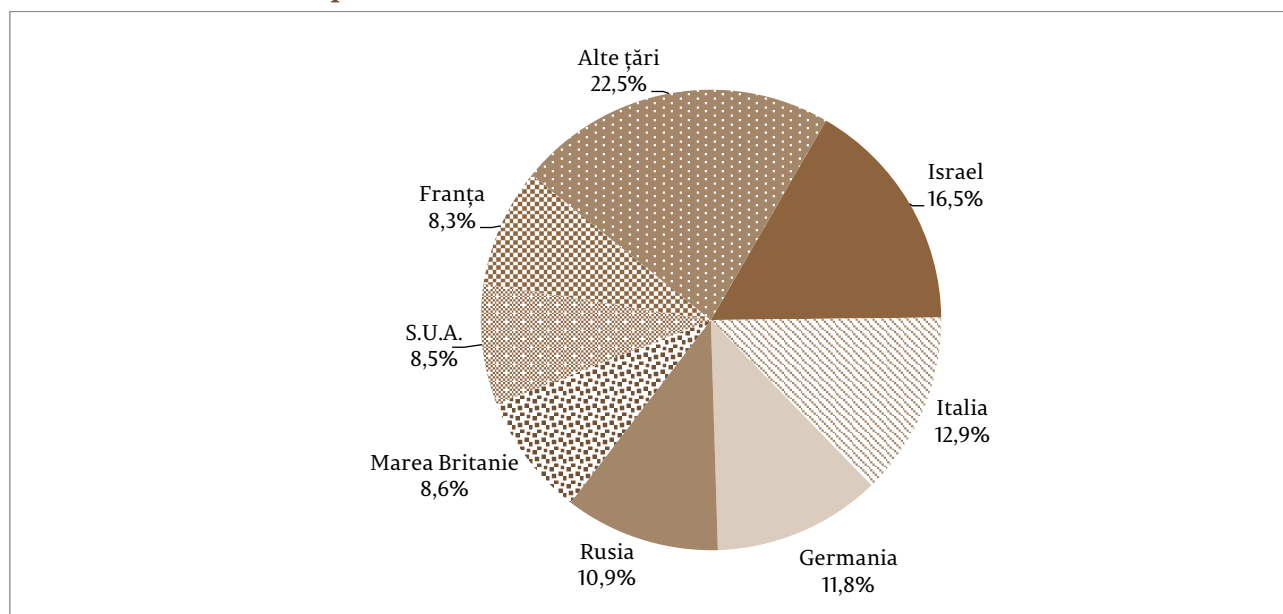
Diagrama 86. Transferurile brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor licențiate, pe zone geografice

Pe parcursul anului 2021 au crescut considerabil transferurile din Franța (+33,0 la sută), SUA (+31,5 la sută), Germania (+20,5 la sută) și Marea Britanie (+19,2 la sută), urmând tendința pozitivă a ultimilor ani, în timp ce transferurile din Rusia au continuat să scadă, cu 16 la sută în anul 2021 față de anul precedent, iar transferurile din Israel, și-au inversat trendul, din creștere în scădere - cu 5,7 la sută pe parcursul anului 2021, însă rămân în continuare cele mai semnificative ca valoare totală.

În anul 2021, Israelul rămâne una dintre principalele surse de transferuri nete de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice.

Diagrama 87. Structura pe principalele țări a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în anul 2021

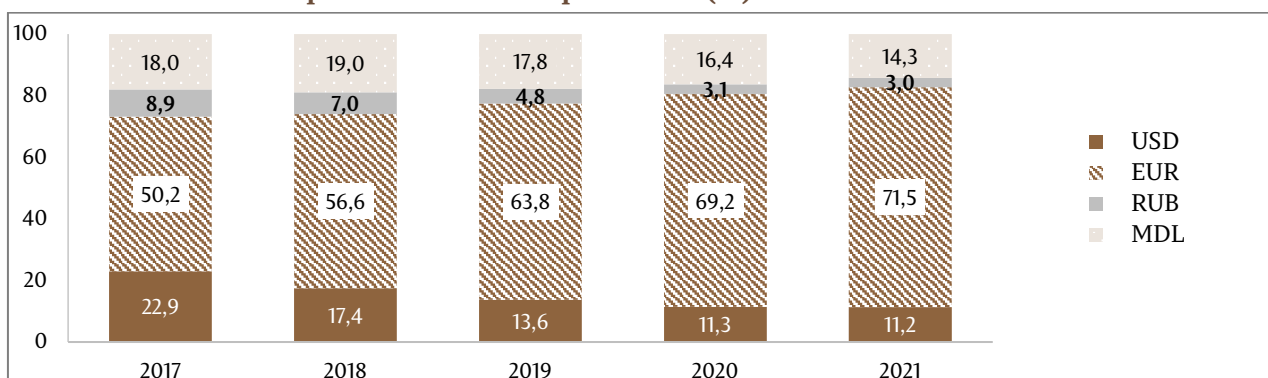
Tabelul 35. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice, dinamică anuală (mil. USD)

	2017	2018	2019	2020	2021
TOTAL	1 266,94	1 368,41	1 338,89	1 604,23	1 734,32
UE-27	370,32	471,78	527,79	752,65	871,32
CSI	445,69	391,74	300,29	243,25	207,90
Alte țări	450,93	504,89	510,81	608,33	655,10

Israel	218,57	246,52	255,90	303,32	285,88
Italia	149,99	168,44	163,48	224,20	224,25
Germania	60,54	89,67	107,41	169,25	203,94
Rusia	428,71	375,33	285,42	224,93	188,96
Marea Britanie	60,94	78,14	93,74	125,77	149,93
SUA	99,01	110,37	100,32	111,61	146,82
Franța	35,36	51,09	70,76	108,67	144,51
Irlanda	12,98	17,45	21,99	42,79	57,89
România	10,45	14,67	18,75	28,59	33,82
Cehia	11,23	16,76	18,14	25,80	28,85
Belgia	8,86	11,80	14,57	21,87	28,01
Spania	14,48	18,33	20,79	24,15	25,42
Portugalia	10,93	14,98	17,21	20,71	24,79
Polonia	11,76	12,62	14,60	17,33	17,67
Turcia	16,18	16,53	11,99	15,40	15,34
Ucraina	5,59	5,92	6,42	10,90	10,98
Canada	6,97	7,01	6,96	8,86	10,91
Cipru	7,75	8,25	7,15	7,55	7,67
Grecia	5,46	6,65	6,86	7,39	7,23
EAU	8,05	6,27	6,50	4,97	5,92
Kazahstan	4,59	3,63	2,46	2,43	2,79

În structura pe valute a transferurilor din străinătate în favoarea persoanelor fizice⁹ (diagrama 69), transferurilor în euro le-a revenit ponderea principală de 71,5 la sută, urmate de transferurile în dolari SUA – 11,2 la sută și cele în ruble rusești – 3,0 la sută.

În anul 2021, conform structurii valutare a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin SRB, ponderea majoritară a fost deținută de transferurile în euro.

Diagrama 88. Structura valutară a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin SRB* (%)

* SRB – sisteme de remitere de bani

Transferurile din Republica Moldova în străinătate în favoarea persoanelor fizice au constituit 274,81 mil. USD.

⁹ Structura valutară a transferurilor brute prin SRB reflectă valutele în care sumele transferate au fost ridicate de persoanele fizice (indiferent de valuta originală transferată de peste hotare).

ANEXE:

- Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare standard (MBP6), milioane USD
- Anexa 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare standard (MBP6), milioane EUR
- Anexa 3. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare desfășurată
- Anexa 4. Sinteza balanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2017-2021 (MBP6)
- Anexa 5. Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2017-2021
- Anexa 6. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2017-2021
- Anexa 7. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți,
- Anexa 8. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2017-2021
- Anexa 9. Reexportul de bunuri pe grupuri de mărfuri, fără bunurile pentru/după prelucrare
- Anexa 10. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, sinteza generală (MBP6), milioane USD
- Anexa 11. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, sinteza generală (MBP6) (mil. EUR)
- Anexa 12. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2021, cu detalii suplimentare (MBP6)
- Anexa 13. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, prezentare analitică, sectorială
- Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, prezentare analitică, pe scadențe
- Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 30.09.2020-30.06.2022, prezentare analitică, pe instrumente
- Anexa 16. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6)
- Anexa 17. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6) (mil. EUR)
- Anexa 18. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021

Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare standard (MBP6), milioane USD

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Contul curent	-555,39	-1 211,87	-1 105,78	-886,90	-1 699,35
Credit	5 278,70	5 802,70	6 090,52	5 687,92	7 146,35
Debit	5 834,09	7 014,57	7 196,30	6 574,82	8 845,70
Bunuri și servicii	-2 254,56	-2 938,01	-2 946,16	-2 696,33	-3 717,93
Credit	3 119,41	3 452,49	3 661,99	3 222,09	4 196,94
Debit	5 373,97	6 390,50	6 608,15	5 918,42	7 914,87
Bunuri	-2 558,81	-3 294,00	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21
Credit	1 866,09	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23
Debit	4 424,90	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	-2 553,75	-3 286,60	-3 313,83	-3 096,18	-4 190,59
Credit	1 871,09	1 982,43	2 115,83	1 942,50	2 561,66
Debit	4 424,84	5 269,03	5 429,66	5 038,68	6 752,25
Din care: Reexport	283,94	262,32	277,87	194,64	272,75
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	-5,00	-7,38	2,21	1,92	0,57
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi negative)	-10,82	-10,75	-10,04	-5,05	-3,40
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	5,82	3,37	12,25	6,97	3,97
Aur nemonetar	-0,06	-0,02			-0,19
Debit	0,06	0,02			0,19
Servicii	304,25	355,99	365,46	397,93	472,28
Credit	1 253,32	1 477,44	1 543,95	1 277,67	1 634,71
Debit	949,07	1 121,45	1 178,49	879,74	1 162,43
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților</i>	<i>167,15</i>	<i>245,67</i>	<i>263,83</i>	<i>226,95</i>	<i>232,50</i>
Credit	171,32	249,47	266,35	230,67	241,67
Debit	4,17	3,80	2,52	3,72	9,17
Bunuri prelucrate în economia raportoare – bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)					
Credit	560,97	735,01	680,62	556,38	615,42
Debit	384,31	476,07	425,93	355,39	396,39
Bunuri prelucrate în străinătate – bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)					
Credit	1,61	3,97	3,10	2,21	3,17
Debit	4,01	3,65	2,43	3,63	8,72
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	<i>-2,48</i>	<i>-7,38</i>	<i>-11,77</i>	<i>-7,90</i>	<i>-9,90</i>
Credit	5,13	5,52	5,54	4,80	4,33
Debit	7,61	12,90	17,31	12,70	14,23
Transport	64,39	33,30	-12,28	-54,38	-90,91
Credit	410,20	434,17	403,99	246,69	326,05
Debit	345,81	400,87	416,27	301,07	416,96
Pentru toate mijloacele de transport					
Pasageri	40,47	32,97	31,30	10,03	27,83
Credit	118,91	118,96	124,77	37,61	65,28
Debit	78,44	85,99	93,47	27,58	37,45
Mărfuri	33,91	10,34	-28,24	-68,04	-103,60
Credit	236,52	254,41	220,84	169,54	217,84
Debit	202,61	244,07	249,08	237,58	321,44
Altele	-18,59	-19,94	-26,82	-3,87	-15,38
Credit	40,96	45,17	41,20	26,62	33,68
Debit	59,55	65,11	68,02	30,49	49,06
Transport maritim	-22,78	-29,14	-40,06	-34,22	-78,15
Credit	5,37	6,05	8,16	3,60	5,22
Debit	28,15	35,19	48,22	37,82	83,37
Mărfuri	-20,60	-28,84	-37,38	-31,42	-76,89
Credit	3,18	3,79	5,84	2,06	2,67
Debit	23,78	32,63	43,22	33,48	79,56
Altele	-2,18	-0,30	-2,67	-2,80	-1,26
Credit	2,19	2,26	2,32	1,54	2,55
Debit	4,37	2,56	4,99	4,34	3,81
Transport aerian	42,58	43,36	27,83	17,60	30,25
Credit	162,54	179,90	171,20	67,71	107,58
Debit	119,96	136,54	143,37	50,11	77,33

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Pasageri	42,95	34,95	30,94	9,43	26,23
Credit	109,29	108,93	111,77	32,89	58,88
Debit	66,34	73,98	80,83	23,46	32,65
Mărfuri	19,11	30,21	20,04	12,86	16,94
Credit	26,15	38,18	28,35	19,96	25,08
Debit	7,04	7,97	8,31	7,10	8,14
Altele	-19,48	-21,80	-23,15	-4,69	-12,92
Credit	27,10	32,79	31,08	14,86	23,62
Debit	46,58	54,59	54,23	19,55	36,54
Alte mijloace de transport	35,99	9,15	-11,53	-45,26	-43,25
Credit	228,48	232,59	207,45	162,46	204,00
Debit	192,49	223,44	218,98	207,72	247,25
Pasageri	-2,48	-1,98	0,37	0,60	1,60
Credit	9,62	10,03	13,00	4,72	6,40
Debit	12,10	12,01	12,63	4,12	4,80
Mărfuri	35,40	8,97	-10,90	-49,48	-43,65
Credit	207,19	212,44	186,65	147,52	190,09
Debit	171,79	203,47	197,55	197,00	233,74
Altele	3,07	2,16	-1,00	3,62	-1,20
Credit	11,67	10,12	7,80	10,22	7,51
Debit	8,60	7,96	8,80	6,60	8,71
Servicii poștale și de curierat	8,60	9,93	11,48	7,50	0,24
Credit	13,81	15,63	17,18	12,92	9,25
Debit	5,21	5,70	5,70	5,42	9,01
<i>Călătorii</i>	21,22	29,07	25,16	52,56	58,21
Credit	322,98	381,09	396,50	315,86	418,79
Debit	301,76	352,02	371,34	263,30	360,58
De afaceri	-19,99	-14,33	-14,49	-15,19	0,79
Credit	106,14	122,46	129,79	99,73	131,37
Debit	126,13	136,79	144,28	114,92	130,58
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	-60,41	-66,73	-67,83	-57,24	-82,73
Credit	25,61	29,57	30,60	26,81	8,32
Debit	86,02	96,30	98,43	84,05	91,05
Altele	40,42	52,40	53,34	42,05	83,52
Credit	80,53	92,89	99,19	72,92	123,05
Debit	40,11	40,49	45,85	30,87	39,53
Personale	41,21	43,40	39,65	67,75	57,42
Credit	216,84	258,63	266,71	216,13	287,42
Debit	175,63	215,23	227,06	148,38	230,00
Servicii de sănătate	2,20	5,07	5,45	10,29	17,14
Credit	21,29	25,84	27,37	25,12	36,94
Debit	19,09	20,77	21,92	14,83	19,80
Servicii de instruire	-9,41	-7,07	1,71	9,24	17,48
Credit	45,66	52,56	51,42	46,69	59,44
Debit	55,07	59,63	49,71	37,45	41,96
Altele	48,42	45,40	32,49	48,22	22,80
Credit	149,89	180,23	187,92	144,32	191,04
Debit	101,47	134,83	155,43	96,10	168,24
<i>Construcții</i>	-7,07	-5,94	-14,44	-20,93	-16,07
Credit	9,17	9,84	10,23	12,28	12,97
Debit	16,24	15,78	24,67	33,21	29,04
Construcții în străinătate	9,17	9,84	10,23	12,28	12,97
Credit	9,17	9,84	10,23	12,28	12,97
Construcții în economia raportoare	-16,24	-15,78	-24,67	-33,21	-29,04
Debit	16,24	15,78	24,67	33,21	29,04
<i>Servicii de asigurări și pensii</i>	-7,51	-9,82	-8,83	-6,04	-9,29
Credit	0,07	0,16	0,35	0,54	1,68
Debit	7,58	9,98	9,18	6,58	10,97
Asigurări directe	-0,54	-0,18	-0,10	-0,06	-0,04
Debit	0,61	0,25	0,12	0,06	0,04
Reasigurări	-6,97	-9,72	-9,03	-6,38	-10,93
Credit			0,03	0,14	
Debit	6,97	9,72	9,06	6,52	10,93
Servicii auxiliare de asigurare		0,08	0,30	0,40	1,68
Credit		0,09	0,30	0,40	1,68

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
<i>Servicii financiare</i>	-5,13	-4,03	-4,65	-5,05	-4,63
Credit	4,83	5,47	4,24	3,80	4,34
Debit	9,96	9,50	8,89	8,85	8,97
<i>Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare</i>	-4,92	-3,64	-3,68	-4,35	-3,87
Credit	4,79	5,31	4,18	3,36	4,25
Debit	9,71	8,95	7,86	7,71	8,12
<i>Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)</i>	-0,21	-0,39	-0,97	-0,70	-0,76
Credit	0,04	0,16	0,06	0,44	0,09
Debit	0,25	0,55	1,03	1,14	0,85
<i>Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)</i>	-19,51	-26,28	-29,28	-24,84	-49,23
Credit	5,64	3,51	2,53	1,80	2,91
Debit	25,15	29,79	31,81	26,64	52,14
<i>Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații</i>	92,33	134,81	161,89	220,73	315,69
Credit	175,82	225,46	257,87	302,77	401,64
Debit	83,49	90,65	95,98	82,04	85,95
<i>Servicii de telecomunicații</i>	17,36	22,67	12,35	11,17	13,99
Credit	57,09	55,28	41,70	32,66	37,12
Debit	39,73	32,61	29,35	21,49	23,13
<i>Servicii de informatică</i>	61,41	100,18	137,52	199,61	292,55
Credit	102,44	154,69	200,78	258,24	353,38
Debit	41,03	54,51	63,26	58,63	60,83
<i>Servicii de informații</i>	13,56	11,96	12,02	9,95	9,15
Credit	16,29	15,49	15,39	11,87	11,14
Debit	2,73	3,53	3,37	1,92	1,99
<i>Alte servicii pentru afaceri</i>	7,01	-25,26	6,30	25,77	48,97
Credit	115,27	125,86	159,94	125,80	180,21
Debit	108,26	151,12	153,64	100,03	131,24
<i>Servicii de cercetare și dezvoltare</i>	1,81	2,41	2,04	2,59	4,04
Credit	3,02	2,58	2,71	2,96	6,01
Debit	1,21	0,17	0,67	0,37	1,97
<i>Servicii profesionale și de consultanță managerială</i>	7,94	-0,35	18,99	20,65	49,70
Credit	65,10	76,65	82,00	76,89	123,14
Debit	57,16	77,00	63,01	56,24	73,44
<i>Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri</i>	-2,74	-27,32	-14,73	2,53	-4,77
Credit	47,15	46,63	75,23	45,95	51,06
Debit	49,89	73,95	89,96	43,42	55,83
<i>Servicii personale, culturale și de agrement</i>	-7,43	-10,50	-9,70	-6,36	-3,12
Credit	3,57	5,21	6,19	5,54	7,07
Debit	11,00	15,71	15,89	11,90	10,19
<i>Servicii audiovizuale și conexe</i>	-7,43	-10,50	-9,70	-6,36	-3,12
Credit	3,57	5,21	6,19	5,54	7,07
Debit	11,00	15,71	15,89	11,90	10,19
<i>Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)</i>	1,28	2,35	-0,77	-2,58	0,06
Credit	29,32	31,68	30,22	27,12	33,05
Debit	28,04	29,33	30,99	29,70	32,99
Venituri primare	555,84	535,79	614,96	390,19	266,27
Credit	879,48	997,10	1 022,69	856,21	908,95
Debit	323,64	461,31	407,73	466,02	642,68
<i>Remunerarea salariaților</i>	<i>762,06</i>	<i>854,15</i>	<i>878,09</i>	<i>730,16</i>	<i>786,87</i>
Credit	838,80	938,88	959,80	819,58	887,77
Debit	76,74	84,73	81,71	89,42	100,90
<i>Venituri din investiții</i>	<i>-204,29</i>	<i>-316,44</i>	<i>-261,60</i>	<i>-339,16</i>	<i>-524,36</i>
Credit	43,08	60,49	64,91	37,95	17,68
Debit	247,37	376,93	326,51	377,11	542,04
<i>Venituri din investiții directe</i>	<i>-171,02</i>	<i>-235,65</i>	<i>-237,79</i>	<i>-295,07</i>	<i>-465,44</i>
Credit	12,33	12,53	10,75	9,15	9,26
Debit	183,35	248,18	248,54	304,22	474,70
<i>Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții</i>	<i>-155,91</i>	<i>-209,17</i>	<i>-222,68</i>	<i>-278,74</i>	<i>-448,70</i>
Credit	11,38	11,55	9,55	8,52	8,61
Debit	167,29	220,72	232,23	287,26	457,31
<i>Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților</i>	<i>-123,21</i>	<i>-140,75</i>	<i>-171,71</i>	<i>-171,08</i>	<i>-198,75</i>
Credit	11,38	11,55	9,55	8,52	8,61
Debit	134,59	152,30	181,26	179,60	207,36
<i>Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe</i>	<i>-123,21</i>	<i>-140,75</i>	<i>-171,71</i>	<i>-171,08</i>	<i>-198,75</i>
Credit	11,38	11,55	9,55	8,52	8,61

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Debit	134,59	152,30	181,26	179,60	207,36
Profituri reinvestite	-32,70	-68,42	-50,97	-107,66	-249,95
Debit	32,70	68,42	50,97	107,66	249,95
Dobânzi	-15,11	-26,48	-15,11	-16,33	-16,74
Credit	0,95	0,98	1,20	0,63	0,65
Debit	16,06	27,46	16,31	16,96	17,39
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-15,11	-26,48	-15,11	-16,33	-16,74
Credit	0,95	0,98	1,20	0,63	0,65
Debit	16,06	27,46	16,31	16,96	17,39
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-15,11	-26,48	-15,11	-16,33	-16,74
Credit	0,95	0,98	1,20	0,63	0,65
Debit	16,06	27,46	16,31	16,96	17,39
Venituri din investiții de portofoliu	-6,68	-17,32	-6,09	-7,81	-0,40
Credit	0,05	0,32	0,43	1,13	2,26
Debit	6,73	17,64	6,52	8,94	2,66
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-6,59	-16,66	-5,12	-7,57	-0,40
Credit	0,03	0,26	0,31	1,13	2,26
Debit	6,62	16,92	5,43	8,70	2,66
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții	-6,59	-16,66	-5,12	-7,57	-0,40
Credit	0,03	0,26	0,31	1,13	2,26
Debit	6,62	16,92	5,43	8,70	2,66
Dobânzi	-0,09	-0,66	-0,97	-0,24	
Debit	0,11	0,72	1,09	0,24	
Pe termen lung	-0,09	-0,66	-0,97	-0,24	
Debit	0,11	0,72	1,09	0,24	
Venituri din alte investiții	-54,71	-110,00	-68,50	-62,69	-63,41
Credit	2,58	1,11	2,95	1,26	1,27
Debit	57,29	111,11	71,45	63,95	64,68
Dobânzi	-54,71	-110,00	-68,50	-62,69	-63,41
Credit	2,58	1,11	2,95	1,26	1,27
Debit	57,29	111,11	71,45	63,95	64,68
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-54,92	-110,39	-69,47	-63,39	-64,17
Credit	2,58	1,11	2,95	1,26	1,27
Debit	57,50	111,50	72,42	64,65	65,44
Venituri din active de rezervă	28,12	46,53	50,78	26,41	4,89
Dobânzi	28,12	46,53	50,78	26,41	4,89
<i>Alte venituri primare</i>	-1,93	-1,92	-1,53	-0,81	3,76
Credit	-2,40	-2,27	-2,02	-1,32	3,50
Debit	-0,47	-0,35	-0,49	-0,51	-0,26
Impozite pe producție și pe importuri	-1,92	-2,00	-1,53	-0,68	4,90
Credit	-2,42	-2,41	-2,02	-1,32	3,50
Debit	-0,50	-0,41	-0,49	-0,64	-1,40
Renta	-0,01	0,08		-0,13	-1,14
Debit	0,03	0,06		0,13	1,14
Venituri secundare	1 143,33	1 190,35	1 225,42	1 419,24	1 752,31
Credit	1 279,81	1 353,11	1 405,84	1 609,62	2 040,46
Debit	136,48	162,76	180,42	190,38	288,15
<i>Administrația publică</i>	<i>136,95</i>	<i>100,46</i>	<i>150,88</i>	<i>107,48</i>	<i>207,46</i>
Credit	147,23	109,19	158,06	115,09	221,27
Debit	10,28	8,73	7,18	7,61	13,81
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	4,48	4,52	6,11	4,97	6,92
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri sau alți lucrători pe termen scurt	1,39			1,59	1,80
Contribuții sociale (credit)	4,64	4,53	4,06	4,43	5,09
Prestații sociale (debit)	0,37	0,51	0,66	1,22	1,48
Cooperarea internațională curentă	94,13	58,49	118,19	79,31	180,82
Credit	103,75	64,55	124,25	85,20	188,41
Debit	9,62	6,06	6,06	5,89	7,59
Transferuri curente diverse ale administrației publice	34,07	33,43	23,18	19,99	16,11
Credit	34,36	35,59	23,64	20,49	20,85
Debit	0,29	2,16	0,46	0,50	4,74
<i>Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	<i>1 006,38</i>	<i>1 089,89</i>	<i>1 074,54</i>	<i>1 311,76</i>	<i>1 544,85</i>
Credit	1 132,58	1 243,92	1 247,78	1 494,53	1 819,19

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Debit	126,20	154,03	173,24	182,77	274,34
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	731,75	814,74	851,08	939,09	1 038,99
Credit	799,07	899,05	950,11	1 057,04	1 231,56
Debit	67,32	84,31	99,03	117,95	192,57
Alte transferuri curente	274,63	275,15	223,46	372,67	505,86
Credit	333,51	344,87	297,67	437,49	587,63
Debit	58,88	69,72	74,21	64,82	81,77
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	35,77	39,89	40,80	34,62	37,89
Contribuții sociale					-0,01
Debit					0,01
Prestații sociale	3,17	4,01	4,89	7,30	10,09
Credit	3,17	4,02	4,97	7,31	10,14
Debit		0,01	0,08	0,01	0,05
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	-6,98	-7,51	-9,42	-6,68	-9,28
Credit	0,27	0,54	0,63	0,75	0,70
Debit	7,25	8,05	10,05	7,43	9,98
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	5,90	7,31	8,47	7,60	8,13
Credit	6,89	10,07	12,09	10,49	10,33
Debit	0,99	2,76	3,62	2,89	2,20
Cooperarea internațională curentă	97,64	97,30	90,63	104,77	159,59
Credit	98,74	99,46	92,65	106,07	161,36
Debit	1,10	2,16	2,02	1,30	1,77
Transferuri curente diverse	210,67	213,93	169,69	294,30	375,23
Credit	224,44	230,78	187,33	312,87	405,10
Debit	13,77	16,85	17,64	18,57	29,87
Contul de capital	-21,34	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02
Credit	54,12	63,92	67,84	64,22	93,72
Debit	75,46	99,77	122,83	129,89	144,74
<i>Achiziționarea/ cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse</i>		0,10	-0,02	-0,03	0,02
Credit		0,10	0,01		0,02
Debit			0,03	0,03	
<i>Transferuri de capital</i>	<i>-21,34</i>	<i>-35,95</i>	<i>-54,97</i>	<i>-65,64</i>	<i>-51,04</i>
Credit	54,12	63,82	67,83	64,22	93,70
Debit	75,46	99,77	122,80	129,86	144,74
Administrația publică	14,05	20,77	20,91	11,57	24,70
Credit	14,05	20,77	20,91	11,57	24,70
Alte transferuri de capital	14,05	20,77	20,91	11,57	24,70
Credit	14,05	20,77	20,91	11,57	24,70
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-35,39	-56,72	-75,88	-77,21	-75,74
Credit	40,07	43,05	46,92	52,65	69,00
Debit	75,46	99,77	122,80	129,86	144,74
Alte transferuri de capital	-35,39	-56,72	-75,88	-77,21	-75,74
Credit	40,07	43,05	46,92	52,65	69,00
Debit	75,46	99,77	122,80	129,86	144,74
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	-576,73	-1 247,72	-1 160,77	-952,57	-1 750,37
Contul financiar					
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	-507,33	-1 191,63	-1 173,02	-1 042,48	-1 715,57
Investiții directe	-138,65	-259,49	-468,35	-152,09	-381,96
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>10,87</i>	<i>34,30</i>	<i>38,82</i>	<i>5,70</i>	<i>9,35</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	10,86	33,59	35,42	-3,58	25,49
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	10,86	33,59	35,42	-3,58	25,49
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	10,86	33,59	35,42	-3,58	25,49
Instrumente de natura datoriei	0,01	0,71	3,40	9,28	-16,14
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	2,08	3,91	4,85	1,61	2,60
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-2,07	-3,20	-1,45	7,67	-18,74
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>149,52</i>	<i>293,79</i>	<i>507,17</i>	<i>157,79</i>	<i>391,31</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	66,32	170,04	438,12	173,72	351,17
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	33,62	101,62	387,15	66,06	101,22
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	33,62	101,62	387,15	66,06	101,22

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Reinvestirea profiturilor	32,70	68,42	50,97	107,66	249,95
Instrumente de natura datoriei	83,20	123,75	69,05	-15,93	40,14
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	83,20	123,75	69,05	-15,93	40,14
Investiții de portofoliu	-0,27	3,60	-15,09	0,86	-4,93
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-0,12</i>	<i>1,68</i>	<i>-15,26</i>	<i>1,45</i>	<i>-7,47</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,74	-0,62	-19,79	0,25	-7,47
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală			-19,81	-0,01	-6,78
Alte sectoare	0,74	-0,62	0,02	0,26	-0,69
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,74	-0,62	0,02	0,26	-0,69
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	0,74	-0,62	0,02	0,25	-7,47
Necotate la bursă	0,74	-0,62	0,02	0,25	-7,47
Titluri de creanță	-0,86	2,30	4,53	1,20	
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,86	2,30	4,53	1,20	
Pe termen lung	-0,86	2,30	4,53	1,20	
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>0,15</i>	<i>-1,92</i>	<i>-0,17</i>	<i>0,59</i>	<i>-2,54</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,01	-1,31	0,04	0,35	-2,39
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,01	-1,30	-0,06	0,12	-2,56
Alte sectoare		-0,01	0,10	0,23	0,17
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP		-0,01	0,10	0,23	0,17
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,01	-1,31	0,04	0,35	-2,39
Cotate la bursă	-0,01	-1,30	-0,06	0,12	-2,56
Necotate la bursă		-0,01	0,10	0,23	0,17
Titluri de angajamente	0,16	-0,61	-0,21	0,24	-0,15
Administrația publică	0,13	-0,65	-0,21	0,24	-0,15
Pe termen scurt	0,13	-0,65	-0,21	0,24	-0,15
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	-0,43	1,09	0,30	-0,35	-1,47
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,43	1,09	0,30	-0,35	-1,47
Derivate financiare (altele decât rezervele)	-0,43	1,09	0,30	-0,35	-1,47
Contracte de tip forward	-0,43	1,09	0,30	-0,35	-1,47
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,43	-1,09	-0,30	0,35	1,47
Contracte de tip forward	0,43	-1,09	-0,30	0,35	1,47
Alte investiții	-899,18	-1 172,36	-750,37	-1 528,31	-1 532,97
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-442,15</i>	<i>-625,94</i>	<i>-639,82</i>	<i>-844,40</i>	<i>-600,47</i>
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>457,03</i>	<i>546,42</i>	<i>110,55</i>	<i>683,91</i>	<i>932,50</i>
Numerar și depozite	-535,63	-706,69	-532,76	-856,44	-687,83
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-516,04</i>	<i>-731,62</i>	<i>-537,29</i>	<i>-856,80</i>	<i>-678,61</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	167,57	-4,58	46,60	-51,02	215,56
Pe termen scurt	167,57	-4,58	46,60	-51,02	215,56
Alte sectoare	-683,61	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17
Pe termen scurt	-683,61	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-683,61	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17
Pe termen scurt	-683,61	-727,04	-583,89	-805,78	-894,17
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>19,59</i>	<i>-24,93</i>	<i>-4,53</i>	<i>-0,36</i>	<i>9,22</i>
Pe termen scurt	19,69	-26,66	-4,23	-1,95	5,85
Alte sectoare	-0,10	1,73	-0,30	1,59	3,37
Pe termen scurt	-0,10	1,73	-0,30	1,59	3,37
Alte societăți financiare	-0,10	1,73	-0,30	1,59	3,37
Pe termen scurt	-0,10	1,73	-0,30	1,59	3,37
Împrumuturi	-123,26	-120,19	-94,04	-452,66	-246,81
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>3,44</i>	<i>-3,20</i>	<i>14,28</i>	<i>31,04</i>	<i>15,80</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,55	-5,44	-0,22	12,73	2,53
Pe termen scurt	-0,04	-0,03	0,06	-0,02	-0,01
Pe termen lung	-0,51	-5,41	-0,28	12,75	2,54
Alte sectoare	3,99	2,24	14,50	18,31	13,27
Pe termen scurt	0,36	0,40	8,08	-3,43	0,20
Pe termen lung	3,63	1,84	6,42	21,74	13,07
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	3,99	2,24	14,50	18,31	13,27
Pe termen scurt	0,36	0,40	8,08	-3,43	0,20
Pe termen lung	3,63	1,84	6,42	21,74	13,07
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>126,70</i>	<i>116,99</i>	<i>108,32</i>	<i>483,70</i>	<i>262,61</i>
Banca centrală	-44,27	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-44,27	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	26,76	-8,71	-16,19	-2,28	47,36

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Pe termen scurt	0,04	-1,11		0,13	
Pe termen lung	26,72	-7,60	-16,19	-2,41	47,36
Administrația publică	126,39	29,75	23,77	412,38	237,64
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	0,16	-13,73	1,24	225,91	75,05
Altele pe termen lung	126,23	43,48	22,53	186,47	162,59
Alte sectoare	17,82	137,44	137,64	118,77	23,18
Pe termen scurt	-0,19	2,73	-1,95	6,60	8,18
Pe termen lung	18,01	134,71	139,59	112,17	15,00
Alte societăți financiare	20,84	42,79	72,65	-4,09	13,49
Pe termen scurt	-0,65			0,24	0,20
Pe termen lung	21,49	42,79	72,65	-4,33	13,29
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-3,02	94,65	64,99	122,86	9,69
Pe termen scurt	0,46	2,73	-1,95	6,36	7,98
Pe termen lung	-3,48	91,92	66,94	116,50	1,71
Credite comerciale și avansuri	-236,89	-357,72	-127,57	-223,21	-367,85
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>69,89</i>	<i>108,88</i>	<i>-116,81</i>	<i>-18,64</i>	<i>62,34</i>
Alte sectoare	69,89	108,88	-116,81	-18,64	62,34
Pe termen scurt	59,03	94,68	-120,18	-24,78	53,38
Pe termen lung	10,86	14,20	3,37	6,14	8,96
Alte societăți financiare	1,25	0,72	-0,46	-0,36	-0,01
Pe termen scurt	1,25	0,72	-0,46	-0,36	-0,01
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	68,64	108,16	-116,35	-18,28	62,35
Pe termen scurt	57,78	93,96	-119,72	-24,42	53,39
Pe termen lung	10,86	14,20	3,37	6,14	8,96
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>306,78</i>	<i>466,60</i>	<i>10,76</i>	<i>204,57</i>	<i>430,19</i>
Alte sectoare	306,78	466,60	10,76	204,57	430,19
Pe termen scurt	297,59	452,65	10,39	198,46	417,28
Pe termen lung	9,19	13,95	0,37	6,11	12,91
Alte societăți financiare	0,96	0,31	0,78	0,35	-0,91
Pe termen scurt	0,96	0,31	0,78	0,35	-0,91
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	305,82	466,29	9,98	204,22	431,10
Pe termen scurt	296,63	452,34	9,61	198,11	418,19
Pe termen lung	9,19	13,95	0,37	6,11	12,91
Alte creanțe / angajamente - altele	-3,96	12,24	4,00	4,00	4,00
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>3,96</i>	<i>-12,24</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,96	-8,24			
Pe termen scurt	7,96	-8,24			
Alte sectoare	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Pe termen scurt	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Pe termen scurt	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Drepturi speciale de tragere (alocări)					234,48
Active de rezervă	531,20	235,53	60,49	637,41	205,76
Drepturi speciale de tragere	-0,40	0,05	0,62	0,56	7,34
Alte active de rezervă	531,60	235,48	59,87	636,85	198,42
Numerar și depozite	414,51	19,14	-75,00	415,85	264,28
Creanțe cu autorități monetare	188,30	316,66	116,26	324,13	267,23
Creanțe cu alte entități	226,21	-297,52	-191,26	91,72	-2,95
Titluri de valoare	117,09	216,34	134,87	221,00	-65,86
Titluri de creanță	117,09	216,34	134,87	221,00	-65,86
Pe termen scurt		3,97	-3,97	10,30	-0,95
Pe termen lung	117,09	212,37	138,84	210,70	-64,91
Erori și omisiuni nete	69,40	56,09	-12,25	-89,91	34,80
Finanțarea excepțională	43,22		33,30	95,94	57,69
<i>Venituri secundare</i>	<i>43,22</i>		<i>11,08</i>	<i>13,72</i>	
Alte granturi interguvernamentale	43,22		11,08	13,72	
<i>Alte investiții-pasive</i>					
Alte instrumente de natura datoriei			22,22	82,22	57,69
Administrația publică			22,22	82,22	57,69
Noi trageri / depozite			22,22	82,22	57,69
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	4,85	84,22	71,33	24,92	1,55
Remiteri personale: Credit	1 555,98	1 744,56	1 817,35	1 810,18	2 059,33
Remiteri personale: Debit	211,87	260,32	295,37	328,27	428,08

* date revizuite

Anexa 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2017 - 2021, prezentare standard (MBP6), milioane EUR

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Contul curent	-493,05	-1 026,15	-987,81	-778,03	-1 435,91
Credit	4 686,16	4 913,44	5 440,73	4 989,74	6 038,51
Debit	5 179,20	5 939,60	6 428,54	5 767,77	7 474,42
Bunuri și servicii	-2 001,48	-2 487,76	-2 631,84	-2 365,36	-3 141,57
Credit	2 769,25	2 923,40	3 271,30	2 826,58	3 546,32
Debit	4 770,73	5 411,16	5 903,14	5 191,94	6 687,90
Bunuri	-2 271,58	-2 789,20	-2 958,31	-2 714,44	-3 540,64
Credit	1 656,62	1 672,38	1 892,07	1 705,75	2 165,03
Debit	3 928,20	4 461,57	4 850,38	4 420,19	5 705,67
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	-2 267,09	-2 782,93	-2 960,28	-2 716,13	-3 540,96
Credit	1 661,06	1 678,62	1 890,10	1 704,06	2 164,55
Debit	3 928,14	4 461,56	4 850,38	4 420,19	5 705,51
Din care: Reexport	252,07	222,12	248,22	170,75	230,47
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	-4,44	-6,25	1,97	1,68	0,48
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi negative)	-9,61	-9,10	-8,97	-4,43	-2,87
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	5,17	2,85	10,94	6,11	3,35
Aur nemonetar	-0,05	-0,02			-0,16
Debit	0,05	0,02			0,16
Servicii	270,10	301,43	326,47	349,09	399,07
Credit	1 112,63	1 251,02	1 379,23	1 120,84	1 381,29
Debit	842,54	949,59	1 052,76	771,75	982,23
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților</i>	<i>148,39</i>	<i>208,02</i>	<i>235,68</i>	<i>199,09</i>	<i>196,46</i>
Credit	152,09	211,24	237,93	202,36	204,21
Debit	3,70	3,22	2,25	3,26	7,75
Bunuri prelucrate în economia raportoare – bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)					
Credit	498,00	622,37	608,01	488,09	520,02
Debit	341,17	403,11	380,49	311,77	334,94
Bunuri prelucrate în străinătate – bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)					
Credit	1,43	3,36	2,77	1,94	2,68
Debit	3,56	3,09	2,17	3,18	7,37
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	<i>-2,20</i>	<i>-6,25</i>	<i>-10,51</i>	<i>-6,93</i>	<i>-8,37</i>
Credit	4,55	4,67	4,95	4,21	3,66
Debit	6,76	10,92	15,46	11,14	12,02
Transport	57,16	28,20	-10,97	-47,70	-76,82
Credit	364,15	367,63	360,89	216,41	275,51
Debit	306,99	339,44	371,86	264,11	352,32
Pentru toate mijloacele de transport					
Pasageri	35,93	27,92	27,96	8,80	23,52
Credit	105,56	100,73	111,46	32,99	55,16
Debit	69,63	72,81	83,50	24,19	31,64
Mărfuri	30,10	8,76	-25,23	-59,69	-87,54
Credit	209,97	215,42	197,28	148,73	184,07
Debit	179,87	206,67	222,51	208,42	271,61
Altele	-16,50	-16,88	-23,96	-3,39	-13,00
Credit	36,36	38,25	36,80	23,35	28,46
Debit	52,87	55,13	60,76	26,75	41,45
Transport maritim	-20,22	-24,67	-35,79	-30,02	-66,04
Credit	4,77	5,12	7,29	3,16	4,41
Debit	24,99	29,80	43,08	33,18	70,45
Mărfuri	-18,29	-24,42	-33,39	-27,56	-64,97
Credit	2,82	3,21	5,22	1,81	2,26
Debit	21,11	27,63	38,61	29,37	67,23
Altele	-1,94	-0,25	-2,39	-2,46	-1,06
Credit	1,94	1,91	2,07	1,35	2,15
Debit	3,88	2,17	4,46	3,81	3,22
Transport aerian	37,80	36,72	24,86	15,44	25,56
Credit	144,29	152,33	152,93	59,40	90,90
Debit	106,49	115,62	128,07	43,96	65,34

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Pasageri	38,13	29,59	27,64	8,27	22,16
Credit	97,02	92,24	99,85	28,85	49,75
Debit	58,89	62,64	72,21	20,58	27,59
Mărfuri	16,96	25,58	17,90	11,28	14,31
Credit	23,21	32,33	25,33	17,51	21,19
Debit	6,25	6,75	7,42	6,23	6,88
Altele	-17,29	-18,46	-20,68	-4,11	-10,92
Credit	24,06	27,76	27,76	13,04	19,96
Debit	41,35	46,22	48,44	17,15	30,88
Alte mijloace de transport	31,95	7,75	-10,30	-39,70	-36,55
Credit	202,83	196,95	185,32	142,52	172,38
Debit	170,88	189,20	195,62	182,22	208,92
Pasageri	-2,20	-1,68	0,33	0,53	1,35
Credit	8,54	8,49	11,61	4,14	5,41
Debit	10,74	10,17	11,28	3,61	4,06
Mărfuri	31,43	7,60	-9,74	-43,41	-36,88
Credit	183,93	179,88	166,74	129,41	160,62
Debit	152,51	172,29	176,47	172,82	197,51
Altele	2,73	1,83	-0,89	3,18	-1,01
Credit	10,36	8,57	6,97	8,97	6,35
Debit	7,63	6,74	7,86	5,79	7,36
Servicii poștale și de curierat	7,63	8,41	10,26	6,58	0,20
Credit	12,26	13,23	15,35	11,33	7,82
Debit	4,63	4,83	5,09	4,75	7,61
<i>Călătorii</i>	18,84	24,62	22,48	46,11	49,19
Credit	286,72	322,69	354,20	277,09	353,87
Debit	267,89	298,07	331,72	230,98	304,68
De afaceri	-17,75	-12,13	-12,94	-13,33	0,67
Credit	94,23	103,69	115,94	87,49	111,00
Debit	111,97	115,83	128,89	100,81	110,34
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	-53,63	-56,50	-60,59	-50,21	-69,91
Credit	22,74	25,04	27,34	23,52	7,03
Debit	76,36	81,54	87,93	73,73	76,94
Altele	35,88	44,37	47,65	36,89	70,57
Credit	71,49	78,65	88,61	63,97	103,97
Debit	35,61	34,28	40,96	27,08	33,40
Personale	36,58	36,75	35,42	59,43	48,52
Credit	192,50	219,00	238,26	189,60	242,86
Debit	155,92	182,25	202,84	130,17	194,35
Servicii de sănătate	1,95	4,29	4,87	9,03	14,48
Credit	18,90	21,88	24,45	22,04	31,21
Debit	16,95	17,59	19,58	13,01	16,73
Servicii de instruire	-8,35	-5,99	1,53	8,11	14,77
Credit	40,53	44,51	45,93	40,96	50,23
Debit	48,89	50,49	44,41	32,85	35,46
Altele	42,98	38,44	29,02	42,30	19,27
Credit	133,06	152,61	167,87	126,60	161,42
Debit	90,08	114,17	138,85	84,30	142,16
<i>Construcții</i>	-6,28	-5,03	-12,90	-18,36	-13,58
Credit	8,14	8,33	9,14	10,77	10,96
Debit	14,42	13,36	22,04	29,13	24,54
Construcții în străinătate	8,14	8,33	9,14	10,77	10,96
Credit	8,14	8,33	9,14	10,77	10,96
Construcții în economia raportoare	-14,42	-13,36	-22,04	-29,13	-24,54
Debit	14,42	13,36	22,04	29,13	24,54
<i>Servicii de asigurări și pensii</i>	-6,67	-8,32	-7,89	-5,30	-7,85
Credit	0,06	0,14	0,31	0,47	1,42
Debit	6,73	8,45	8,20	5,77	9,27
Asigurări directe	-0,48	-0,15	-0,09	-0,05	-0,03
Debit	0,54	0,21	0,11	0,05	0,03
Reasigurări	-6,19	-8,23	-8,07	-5,60	-9,24
Credit			0,03	0,12	
Debit	6,19	8,23	8,09	5,72	9,24
Servicii auxiliare de asigurare		0,07	0,27	0,35	1,42
Credit		0,08	0,27	0,35	1,42

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
<i>Servicii financiare</i>	-4,55	-3,41	-4,16	-4,43	-3,91
Credit	4,29	4,63	3,79	3,33	3,67
Debit	8,84	8,04	7,95	7,76	7,58
<i>Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare</i>	-4,37	-3,08	-3,29	-3,82	-3,27
Credit	4,25	4,50	3,73	2,95	3,59
Debit	8,62	7,58	7,02	6,76	6,86
<i>Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)</i>	-0,19	-0,33	-0,87	-0,61	-0,64
Credit	0,04	0,14	0,05	0,39	0,08
Debit	0,22	0,47	0,92	1,00	0,72
<i>Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)</i>	-17,32	-22,25	-26,16	-21,79	-41,60
Credit	5,01	2,97	2,26	1,58	2,46
Debit	22,33	25,22	28,42	23,37	44,06
<i>Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații</i>	81,97	114,15	144,62	193,64	266,75
Credit	156,08	190,91	230,36	265,61	339,38
Debit	74,12	76,76	85,74	71,97	72,63
<i>Servicii de telecomunicații</i>	15,41	19,20	11,03	9,80	11,82
Credit	50,68	46,81	37,25	28,65	31,37
Debit	35,27	27,61	26,22	18,85	19,54
<i>Servicii de informatică</i>	54,52	84,83	122,85	175,11	247,20
Credit	90,94	130,98	179,36	226,54	298,60
Debit	36,42	46,16	56,51	51,43	51,40
<i>Servicii de informații</i>	12,04	10,13	10,74	8,73	7,73
Credit	14,46	13,12	13,75	10,41	9,41
Debit	2,42	2,99	3,01	1,68	1,68
<i>Alte servicii pentru afaceri</i>	6,22	-21,39	5,63	22,61	41,38
Credit	102,33	106,57	142,88	110,36	152,27
Debit	96,11	127,96	137,25	87,75	110,89
<i>Servicii de cercetare și dezvoltare</i>	1,61	2,04	1,82	2,27	3,41
Credit	2,68	2,18	2,42	2,60	5,08
Debit	1,07	0,14	0,60	0,32	1,66
<i>Servicii profesionale și de consultanță managerială</i>	7,05	-0,30	16,96	18,12	42,00
Credit	57,79	64,90	73,25	67,45	104,05
Debit	50,74	65,20	56,29	49,34	62,06
<i>Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri</i>	-2,43	-23,13	-13,16	2,22	-4,03
Credit	41,86	39,48	67,20	40,31	43,14
Debit	44,29	62,62	80,36	38,09	47,18
<i>Servicii personale, culturale și de agrement</i>	-6,60	-8,89	-8,67	-5,58	-2,64
Credit	3,17	4,41	5,53	4,86	5,97
Debit	9,77	13,30	14,19	10,44	8,61
<i>Servicii audiovizuale și conexe</i>	-6,60	-8,89	-8,67	-5,58	-2,64
Credit	3,17	4,41	5,53	4,86	5,97
Debit	9,77	13,30	14,19	10,44	8,61
<i>Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)</i>	1,14	1,99	-0,69	-2,26	0,05
Credit	26,03	26,83	27,00	23,79	27,93
Debit	24,89	24,84	27,68	26,05	27,88
Venituri primare	493,45	453,68	549,35	342,29	224,99
Credit	780,76	844,30	913,58	751,11	768,04
Debit	287,31	390,61	364,23	408,82	543,05
<i>Remunerarea salariaților</i>	676,52	723,25	784,41	640,53	664,89
Credit	744,64	795,00	857,40	718,98	750,15
Debit	68,13	71,75	72,99	78,44	85,26
<i>Venituri din investiții</i>	-181,36	-267,95	-233,69	-297,53	-443,07
Credit	38,24	51,22	57,98	33,29	14,94
Debit	219,60	319,17	291,67	330,82	458,01
<i>Venituri din investiții directe</i>	-151,82	-199,54	-212,42	-258,85	-393,29
Credit	10,95	10,61	9,60	8,03	7,82
Debit	162,77	210,15	222,02	266,88	401,11
<i>Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții</i>	-138,41	-177,11	-198,92	-244,53	-379,14
Credit	10,10	9,78	8,53	7,47	7,28
Debit	148,51	186,89	207,45	252,00	386,42
<i>Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților</i>	-109,38	-119,18	-153,39	-150,08	-167,94
Credit	10,10	9,78	8,53	7,47	7,28
Debit	119,48	128,96	161,92	157,55	175,21
<i>Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe</i>	-109,38	-119,18	-153,39	-150,08	-167,94
Credit	10,10	9,78	8,53	7,47	7,28
Debit	119,48	128,96	161,92	157,55	175,21

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Profituri reinvestite	-29,03	-57,93	-45,53	-94,44	-211,20
Debit	29,03	57,93	45,53	94,44	211,20
Dobânzi	-13,41	-22,42	-13,50	-14,33	-14,14
Credit	0,84	0,83	1,07	0,55	0,55
Debit	14,26	23,25	14,57	14,88	14,69
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-13,41	-22,42	-13,50	-14,33	-14,14
Credit	0,84	0,83	1,07	0,55	0,55
Debit	14,26	23,25	14,57	14,88	14,69
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-13,41	-22,42	-13,50	-14,33	-14,14
Credit	0,84	0,83	1,07	0,55	0,55
Debit	14,26	23,25	14,57	14,88	14,69
Venituri din investiții de portofoliu	-5,93	-14,67	-5,44	-6,85	-0,34
Credit	0,04	0,27	0,38	0,99	1,91
Debit	5,97	14,94	5,82	7,84	2,25
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-5,85	-14,11	-4,57	-6,64	-0,34
Credit	0,03	0,22	0,28	0,99	1,91
Debit	5,88	14,33	4,85	7,63	2,25
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții	-5,85	-14,11	-4,57	-6,64	-0,34
Credit	0,03	0,22	0,28	0,99	1,91
Debit	5,88	14,33	4,85	7,63	2,25
Dobânzi	-0,08	-0,56	-0,87	-0,21	
Debit	0,10	0,61	0,97	0,21	
Pe termen lung	-0,08	-0,56	-0,87	-0,21	
Debit	0,10	0,61	0,97	0,21	
Venituri din alte investiții	-48,57	-93,14	-61,19	-54,99	-53,58
Credit	2,29	0,94	2,64	1,11	1,07
Debit	50,86	94,08	63,82	56,10	54,65
Dobânzi	-48,57	-93,14	-61,19	-54,99	-53,58
Credit	2,29	0,94	2,64	1,11	1,07
Debit	50,86	94,08	63,82	56,10	54,65
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-48,76	-93,47	-62,06	-55,61	-54,22
Credit	2,29	0,94	2,64	1,11	1,07
Debit	51,05	94,41	64,69	56,71	55,30
Venituri din active de rezervă	24,96	39,40	45,36	23,17	4,13
Dobânzi	24,96	39,40	45,36	23,17	4,13
Alte venituri primare	-1,71	-1,63	-1,37	-0,71	3,18
Credit	-2,13	-1,92	-1,80	-1,16	2,96
Debit	-0,42	-0,30	-0,44	-0,45	-0,22
Impozite pe producție și pe importuri	-1,70	-1,69	-1,37	-0,60	4,14
Credit	-2,15	-2,04	-1,80	-1,16	2,96
Debit	-0,44	-0,35	-0,44	-0,56	-1,18
Renta	-0,01	0,07		-0,11	-0,96
Debit	0,03	0,05		0,11	0,96
Venituri secundare	1 014,99	1 007,93	1 094,68	1 245,03	1 480,67
Credit	1 136,15	1 145,75	1 255,85	1 412,04	1 724,15
Debit	121,16	137,82	161,17	167,01	243,48
<i>Administrația publică</i>	<i>121,58</i>	<i>85,06</i>	<i>134,78</i>	<i>94,29</i>	<i>175,30</i>
Credit	130,70	92,46	141,20	100,96	186,97
Debit	9,13	7,39	6,41	6,68	11,67
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	3,98	3,83	5,46	4,36	5,85
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri sau alți lucrători pe termen scurt	1,23			1,39	1,52
Contribuții sociale (credit)	4,12	3,84	3,63	3,89	4,30
Prestații sociale (debit)	0,33	0,43	0,59	1,07	1,25
Cooperarea internațională curentă	83,56	49,53	105,58	69,57	152,79
Credit	92,10	54,66	110,99	74,74	159,20
Debit	8,54	5,13	5,41	5,17	6,41
Transferuri curente diverse ale administrației publice	30,25	28,31	20,71	17,54	13,61
Credit	30,50	30,14	21,12	17,97	17,62
Debit	0,26	1,83	0,41	0,44	4,01
<i>Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	<i>893,41</i>	<i>922,87</i>	<i>959,90</i>	<i>1 150,74</i>	<i>1 305,37</i>
Credit	1 005,45	1 053,29	1 114,66	1 311,08	1 537,18
Debit	112,03	130,43	154,76	160,34	231,81

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	649,61	689,88	760,28	823,82	877,92
Credit	709,37	761,27	848,74	927,29	1 040,64
Debit	59,76	71,39	88,46	103,47	162,72
Alte transferuri curente	243,80	232,98	199,62	326,93	427,44
Credit	296,07	292,02	265,91	383,79	496,53
Debit	52,27	59,04	66,29	56,86	69,09
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	31,75	33,78	36,45	30,37	32,02
Contribuții sociale					-0,01
Debit					0,01
Prestații sociale	2,81	3,40	4,37	6,40	8,53
Credit	2,81	3,40	4,44	6,41	8,57
Debit		0,01	0,07	0,01	0,04
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	-6,20	-6,36	-8,41	-5,86	-7,84
Credit	0,24	0,46	0,56	0,66	0,59
Debit	6,44	6,82	8,98	6,52	8,43
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	5,24	6,19	7,57	6,67	6,87
Credit	6,12	8,53	10,80	9,20	8,73
Debit	0,88	2,34	3,23	2,54	1,86
Cooperarea internațională curentă	86,68	82,39	80,96	91,91	134,85
Credit	87,66	84,22	82,77	93,05	136,35
Debit	0,98	1,83	1,80	1,14	1,50
Transferuri curente diverse	187,02	181,15	151,59	258,18	317,06
Credit	199,25	195,41	167,34	274,47	342,30
Debit	12,22	14,27	15,76	16,29	25,24
Contul de capital	-18,94	-30,36	-49,12	-57,61	-43,11
Credit	48,04	54,12	60,60	56,34	79,19
Debit	66,99	84,48	109,73	113,95	122,30
<i>Achiziționarea/ cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse</i>		0,08	-0,02	-0,03	0,02
Credit		0,08	0,01		0,02
Debit			0,03	0,03	
<i>Transferuri de capital</i>	<i>-18,94</i>	<i>-30,44</i>	<i>-49,11</i>	<i>-57,58</i>	<i>-43,13</i>
Credit	48,04	54,04	60,59	56,34	79,17
Debit	66,99	84,48	109,70	113,92	122,30
Administrația publică	12,47	17,59	18,68	10,15	20,87
Credit	12,47	17,59	18,68	10,15	20,87
Alte transferuri de capital	12,47	17,59	18,68	10,15	20,87
Credit	12,47	17,59	18,68	10,15	20,87
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-31,42	-48,03	-67,78	-67,73	-64,00
Credit	35,57	36,45	41,91	46,19	58,30
Debit	66,99	84,48	109,70	113,92	122,30
Alte transferuri de capital	-31,42	-48,03	-67,78	-67,73	-64,00
Credit	35,57	36,45	41,91	46,19	58,30
Debit	66,99	84,48	109,70	113,92	122,30
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	-511,99	-1 056,51	-1 036,93	-835,64	-1 479,02
Contul financiar					
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	-450,38	-1 009,01	-1 047,87	-914,52	-1 449,62
Investiții directe	-123,09	-219,72	-418,38	-133,42	-322,75
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	9,65	29,04	34,68	5,00	7,90
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	9,64	28,44	31,64	-3,14	21,54
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	9,64	28,44	31,64	-3,14	21,54
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	9,64	28,44	31,64	-3,14	21,54
Instrumente de natura datoriei	0,01	0,60	3,04	8,14	-13,64
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1,85	3,31	4,33	1,41	2,20
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-1,84	-2,71	-1,30	6,73	-15,83
<i>Acumularea netă de pasive</i>	132,74	248,77	453,06	138,42	330,65
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	58,88	143,98	391,38	152,40	296,73
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	29,85	86,05	345,85	57,95	85,53
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	29,85	86,05	345,85	57,95	85,53
Reinvestirea profiturilor	29,03	57,93	45,53	94,44	211,20

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Instrumente de natura datoriei	73,86	104,79	61,68	-13,97	33,92
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	73,86	104,79	61,68	-13,97	33,92
Investiții de portofoliu	-0,24	3,05	-13,48	0,75	-4,17
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-0,11</i>	<i>1,42</i>	<i>-13,63</i>	<i>1,27</i>	<i>-6,31</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,66	-0,52	-17,68	0,22	-6,31
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală			-17,70	-0,01	-5,73
Alte sectoare	0,66	-0,52	0,02	0,23	-0,58
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,66	-0,52	0,02	0,23	-0,58
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	0,66	-0,52	0,02	0,22	-6,31
Necotate la bursă	0,66	-0,52	0,02	0,22	-6,31
Titluri de creanță	-0,76	1,95	4,05	1,05	
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,76	1,95	4,05	1,05	
Pe termen lung	-0,76	1,95	4,05	1,05	
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>0,13</i>	<i>-1,63</i>	<i>-0,15</i>	<i>0,52</i>	<i>-2,15</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,01	-1,11	0,04	0,31	-2,02
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,01	-1,10	-0,05	0,11	-2,16
Alte sectoare		-0,01	0,09	0,20	0,14
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP		-0,01	0,09	0,20	0,14
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-0,01	-1,11	0,04	0,31	-2,02
Cotate la bursă	-0,01	-1,10	-0,05	0,11	-2,16
Necotate la bursă		-0,01	0,09	0,20	0,14
Titluri de angajamente	0,14	-0,52	-0,19	0,21	-0,13
Administrația publică	0,12	-0,55	-0,19	0,21	-0,13
Pe termen scurt	0,12	-0,55	-0,19	0,21	-0,13
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	-0,38	0,92	0,27	-0,31	-1,24
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,38	0,92	0,27	-0,31	-1,24
Derivate financiare (altele decât rezervele)	-0,38	0,92	0,27	-0,31	-1,24
Contracte de tip forward	-0,38	0,92	0,27	-0,31	-1,24
Derivate financiare (altele decât rezervele)	0,38	-0,92	-0,27	0,31	1,24
Contracte de tip forward	0,38	-0,92	-0,27	0,31	1,24
Alte investiții	-798,25	-992,70	-670,31	-1 340,71	-1 295,33
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-392,52</i>	<i>-530,02</i>	<i>-571,56</i>	<i>-740,75</i>	<i>-507,38</i>
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>405,73</i>	<i>462,68</i>	<i>98,75</i>	<i>599,96</i>	<i>787,94</i>
Numerar și depozite	-475,50	-598,39	-475,92	-751,31	-581,20
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-458,11</i>	<i>-619,50</i>	<i>-479,97</i>	<i>-751,63</i>	<i>-573,41</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	148,76	-3,88	41,63	-44,76	182,14
Pe termen scurt	148,76	-3,88	41,63	-44,76	182,14
Alte sectoare	-606,87	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55
Pe termen scurt	-606,87	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-606,87	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55
Pe termen scurt	-606,87	-615,62	-521,60	-706,87	-755,55
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>17,39</i>	<i>-21,11</i>	<i>-4,05</i>	<i>-0,32</i>	<i>7,79</i>
Pe termen scurt	17,48	-22,57	-3,78	-1,71	4,94
Alte sectoare	-0,09	1,46	-0,27	1,39	2,85
Pe termen scurt	-0,09	1,46	-0,27	1,39	2,85
Alte societăți financiare	-0,09	1,46	-0,27	1,39	2,85
Pe termen scurt	-0,09	1,46	-0,27	1,39	2,85
Împrumuturi	-109,42	-101,77	-84,00	-397,10	-208,55
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>3,05</i>	<i>-2,71</i>	<i>12,76</i>	<i>27,23</i>	<i>13,35</i>
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,49	-4,61	-0,20	11,17	2,14
Pe termen scurt	-0,04	-0,03	0,05	-0,02	-0,01
Pe termen lung	-0,45	-4,58	-0,25	11,18	2,15
Alte sectoare	3,54	1,90	12,95	16,06	11,21
Pe termen scurt	0,32	0,34	7,22	-3,01	0,17
Pe termen lung	3,22	1,56	5,74	19,07	11,04
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	3,54	1,90	12,95	16,06	11,21
Pe termen scurt	0,32	0,34	7,22	-3,01	0,17
Pe termen lung	3,22	1,56	5,74	19,07	11,04
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>112,48</i>	<i>99,06</i>	<i>96,76</i>	<i>424,33</i>	<i>221,90</i>
Banca centrală	-39,30	-35,13	-32,96	-39,63	-38,51
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-39,30	-35,13	-32,96	-39,63	-38,51
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	23,76	-7,38	-14,46	-2,00	40,02
Pe termen scurt	0,04	-0,94		0,11	

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Pe termen lung	23,72	-6,44	-14,46	-2,11	40,02
Administrația publică	112,20	25,19	21,23	361,76	200,80
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	0,14	-11,63	1,11	198,18	63,42
Altele pe termen lung	112,06	36,82	20,13	163,58	137,39
Alte sectoare	15,82	116,38	122,95	104,19	19,59
Pe termen scurt	-0,17	2,31	-1,74	5,79	6,91
Pe termen lung	15,99	114,07	124,69	98,40	12,67
Alte societăți financiare	18,50	36,23	64,90	-3,59	11,40
Pe termen scurt	-0,58			0,21	0,17
Pe termen lung	19,08	36,23	64,90	-3,80	11,23
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-2,68	80,15	58,05	107,78	8,19
Pe termen scurt	0,41	2,31	-1,74	5,58	6,74
Pe termen lung	-3,09	77,83	59,79	102,20	1,44
Credite comerciale și avansuri	-210,30	-302,90	-113,96	-195,81	-310,83
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	62,04	92,19	-104,35	-16,35	52,68
Alte sectoare	62,04	92,19	-104,35	-16,35	52,68
Pe termen scurt	52,40	80,17	-107,36	-21,74	45,10
Pe termen lung	9,64	12,02	3,01	5,39	7,57
Alte societăți financiare	1,11	0,61	-0,41	-0,32	-0,01
Pe termen scurt	1,11	0,61	-0,41	-0,32	-0,01
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	60,94	91,58	-103,94	-16,04	52,68
Pe termen scurt	51,29	79,56	-106,95	-21,42	45,11
Pe termen lung	9,64	12,02	3,01	5,39	7,57
<i>Acumularea netă de pasive</i>	272,34	395,09	9,61	179,46	363,50
Alte sectoare	272,34	395,09	9,61	179,46	363,50
Pe termen scurt	264,19	383,28	9,28	174,10	352,59
Pe termen lung	8,16	11,81	0,33	5,36	10,91
Alte societăți financiare	0,85	0,26	0,70	0,31	-0,77
Pe termen scurt	0,85	0,26	0,70	0,31	-0,77
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	271,49	394,83	8,92	179,15	364,27
Pe termen scurt	263,33	383,02	8,58	173,79	353,36
Pe termen lung	8,16	11,81	0,33	5,36	10,91
Alte creanțe / angajamente - altele	-3,52	10,36	3,57	3,51	3,38
<i>Acumularea netă de pasive</i>	3,52	-10,36	-3,57	-3,51	-3,38
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,07	-6,98			
Pe termen scurt	7,07	-6,98			
Alte sectoare	-3,55	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38
Pe termen scurt	-3,55	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-3,55	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38
Pe termen scurt	-3,55	-3,39	-3,57	-3,51	-3,38
Drepturi speciale de tragere (alocări)					198,13
Active de rezervă	471,57	199,44	54,04	559,17	173,86
Drepturi speciale de tragere	-0,36	0,04	0,55	0,49	6,20
Alte active de rezervă	471,93	199,39	53,48	558,68	167,66
Numerar și depozite	367,98	16,21	-67,00	364,80	223,31
Creanțe cu autorități monetare	167,16	268,13	103,86	284,34	225,80
Creanțe cu alte entități	200,82	-251,93	-170,85	80,46	-2,49
Titluri de valoare	103,95	183,19	120,48	193,87	-55,65
Titluri de creanță	103,95	183,19	120,48	193,87	-55,65
Pe termen scurt		3,36	-3,55	9,04	-0,80
Pe termen lung	103,95	179,82	124,03	184,84	-54,85
Erori și omisiuni nete	61,61	47,49	-10,94	-78,87	29,40
Finanțarea excepțională	38,37		29,75	84,17	48,75
<i>Venituri secundare</i>	38,37		9,90	12,04	
Alte granturi interguvernamentale	38,37		9,90	12,04	
<i>Alte investiții-pasive</i>			19,85	72,13	48,75
Alte instrumente de natura datoriei			19,85	72,13	48,75
Administrația publică			19,85	72,13	48,75
Noi trageri / depozite			19,85	72,13	48,75
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	4,31	71,31	63,72	21,86	1,31
Remiteri personale: Credit	1 381,32	1 477,21	1 623,46	1 587,98	1 740,09
Remiteri personale: Debit	188,09	220,42	263,86	287,97	361,72

* date revizuite

	2017*			2018*			2019*			2020*			2021*		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	799,07	67,32	731,75	899,05	84,31	814,74	950,11	99,03	851,08	1 057,04	117,95	939,09	1 231,56	192,57	1 038,99
Alte transferuri curente	333,51	58,88	274,63	344,87	69,72	275,15	297,67	74,21	223,46	437,49	64,82	372,67	587,63	81,77	505,86
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.		35,77	-35,77		39,89	-39,89		40,80	-40,80		34,62	-34,62		37,89	-37,89
Contribuții sociale														0,01	-0,01
Prestații sociale	3,17		3,17	4,02	0,01	4,01	4,97	0,08	4,89	7,31	0,01	7,30	10,14	0,05	10,09
Prime nete de asigurare (cu excepția asiguraților de viață)	0,27	7,25	-6,98	0,54	8,05	-7,51	0,63	10,05	-9,42	0,75	7,43	-6,68	0,70	9,98	-9,28
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	6,89	0,99	5,90	10,07	2,76	7,31	12,09	3,62	8,47	10,49	2,89	7,60	10,33	2,20	8,13
Cooperarea internațională curentă	98,74	1,10	97,64	99,46	2,16	97,30	92,65	2,02	90,63	106,07	1,30	104,77	161,36	1,77	159,59
Transferuri curente diverse	224,44	13,77	210,67	230,78	16,85	213,93	187,33	17,64	169,69	312,87	18,57	294,30	405,10	29,87	375,23
Contul de capital	54,12	75,46	-21,34	63,92	99,77	-35,85	67,84	122,83	-54,99	64,22	129,89	-65,67	93,72	144,74	-51,02
Achiziționarea brută (debit) / cesiunea brută a activelor nefinanciare ne produse				0,10		0,10	0,01	0,03	-0,02		0,03	-0,03	0,02		0,02
Transferuri de capital	54,12	75,46	-21,34	63,82	99,77	-35,95	67,83	122,80	-54,97	64,22	129,86	-65,64	93,70	144,74	-51,04
Administrația publică	14,05		14,05	20,71	20,71	20,71	20,91		20,91	11,57		11,57	24,70		24,70
Alte transferuri de capital	14,05		14,05	20,71		20,71	20,91		20,91	11,57		11,57	24,70		24,70
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	40,07	75,46	-35,39	43,05	99,77	-56,72	46,92	122,80	-75,88	52,65	129,86	-77,21	69,00	144,74	-75,74
Alte transferuri de capital	40,07	75,46	-35,39	43,05	99,77	-56,72	46,92	122,80	-75,88	52,65	129,86	-77,21	69,00	144,74	-75,74
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	5 332,82	5 909,55	-576,73	5 866,62	7 114,34	-1 247,72	6 158,36	7 319,13	-1 160,77	5 752,14	6 704,71	-952,57	7 240,07	8 990,44	-1 750,37
Contul financiar															
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	1 786,88	1 279,55	-507,33	2 892,03	1 700,40	-1 191,63	2 693,73	1 520,71	-1 173,02	2 921,62	1 879,14	-1 042,48	3 613,90	1 898,33	-1 715,57
Investiții directe	278,75	140,10	138,65	530,07	270,58	-259,49	785,13	316,78	-468,35	390,48	238,39	-152,09	651,22	269,26	-381,96
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	36,23	47,10	10,87	87,63	121,93	34,30	84,98	123,80	38,82	63,10	68,80	5,70	91,72	100,47	9,35
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,19	11,05	10,86	1,01	34,60	33,59	0,73	36,15	35,42	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	0,19	11,05	10,86	1,01	34,60	33,59	0,73	36,15	35,42	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	36,04	36,05	0,01	86,62	87,33	0,71	84,25	87,65	3,40	43,74	53,02	9,28	91,03	74,89	-16,14
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	0,40	2,48	2,08	2,22	6,13	3,91	3,77	8,62	4,85	0,70	2,31	1,61	2,97	5,57	2,60
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	35,64	33,57	-2,07	84,40	81,20	-3,20	80,48	79,03	-1,45	43,04	50,71	7,67	88,06	69,32	-18,74
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	242,52	93,00	149,52	442,44	148,65	293,79	700,15	192,98	507,17	327,38	169,59	157,79	560,10	168,79	391,31
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	70,14	3,82	66,32	242,29	72,25	170,04	539,69	101,57	438,12	196,92	23,20	173,72	373,17	22,00	351,17
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	37,44	3,82	33,62	173,87	72,25	101,62	488,72	101,57	387,15	89,26	23,20	66,06	123,22	22,00	101,22
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	37,44	3,82	33,62	173,87	72,25	101,62	488,72	101,57	387,15	89,26	23,20	66,06	123,22	22,00	101,22
Reinvestirea profiturilor	32,70		32,70	68,42		68,42	50,97		50,97	107,66		107,66	249,95		249,95
Instrumente de natura datoriei	172,38	89,18	83,20	200,15	76,40	123,75	160,46	91,41	69,05	130,46	146,39	-15,93	186,93	146,79	40,14
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	172,38	89,18	83,20	200,15	76,40	123,75	160,46	91,41	69,05	130,46	146,39	-15,93	186,93	146,79	40,14
Investiții de portofoliu	1,41	1,14	-0,27	1,21	4,81	3,60	3,60	5,05	-1,09	0,62	1,48	0,86	8,40	3,47	-4,93
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	1,12	1,00	-0,12	1,16	2,84	1,68	20,00	4,74	-1,52	0,03	1,48	1,45	8,13	0,66	-7,47
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,02	0,76	0,74	1,16	0,54	-0,62	20,00	0,21	-19,79	0,03	0,28	0,25	8,13	0,66	-7,47
Alte sectoare	0,02	0,76	0,74	1,16	0,54	-0,62	0,19	0,02	0,02	0,02	0,28	0,26	1,35	0,66	-0,69
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,02	0,76	0,74	1,16	0,54	-0,62	0,19	0,02	0,02	0,02	0,28	0,26	1,35	0,66	-0,69
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	0,29	0,14	0,15	0,05	1,97	-1,92	0,14	0,31	-0,17	0,59	0,59	0,59	0,27	2,81	-2,54
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,09	0,10	-0,01	0,01	1,32	-1,31	0,11	0,07	0,04	0,35		0,35	0,24	2,63	-2,39

	2017*			2018*			2019*			2020*			2021*		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Administrația publică							22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69
Noi trageri / depozite							22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69
Articole suplimentare															
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	4,85		4,85	20,73		20,73	71,33		71,33	24,92		24,92	1,55		1,55
Remiteri personale	1 555,98	211,87	1 344,12	1 744,56	260,31	1 484,25	1 817,34	295,37	1 521,97	1 810,17	328,27	1 481,90	2 059,33	428,08	1 631,25

* date revizuite

Anexa 4. Sinteza bilanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2017-2021 (MBP6)

milioane USD

	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*
Contul curent (fără rezerve și articole aferente)	-598,61	-1 211,87	-1 116,86	-900,62	-1 699,35
Credit	5 235,48	5 802,70	6 079,44	5 674,20	7 146,35
Debit	5 834,09	7 014,57	7 196,30	6 574,82	8 845,70
<i>Bunuri</i>	<i>-2 558,81</i>	<i>-3294,00</i>	<i>-3 311,62</i>	<i>-3 094,26</i>	<i>-4 190,21</i>
Credit	1 866,09	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23
Debit	4 424,90	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44
<i>Servicii</i>	<i>304,25</i>	<i>355,99</i>	<i>365,46</i>	<i>397,93</i>	<i>472,28</i>
Credit	1 253,32	1 477,44	1 543,95	1 277,67	1 634,71
Debit	949,07	1 121,45	1 178,49	879,74	1 162,43
<i>Venituri primare</i>	<i>555,84</i>	<i>535,79</i>	<i>614,96</i>	<i>390,19</i>	<i>266,27</i>
Credit	879,48	997,10	1 022,69	856,21	908,95
Debit	323,64	461,31	407,73	466,02	642,68
<i>Venituri secundare</i>	<i>1 100,11</i>	<i>1 190,35</i>	<i>1 214,34</i>	<i>1 405,52</i>	<i>1 752,31</i>
Credit	1 236,59	1 353,11	1 394,76	1 595,90	2 040,46
Debit	136,48	162,76	180,42	190,38	288,15
Contul de capital (fără rezerve și articole aferente)	-21,34	-35,85	-54,99	-65,67	-51,02
Credit	54,12	63,92	67,84	64,22	93,72
Debit	75,46	99,77	122,83	129,89	144,74
Contul financiar (fără rezerve și articole aferente)	-1 082,64	-1 482,38	-1 246,95	-1 416,93	-1 834,16
<i>Investiții directe</i>	<i>-138,65</i>	<i>-259,49</i>	<i>-468,35</i>	<i>-152,09</i>	<i>-381,96</i>
Achiziția netă de active financiare	10,87	34,30	38,82	5,70	9,35
Acumularea netă de pasive	149,52	293,79	507,17	157,79	391,31
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>-0,27</i>	<i>3,60</i>	<i>-15,09</i>	<i>0,86</i>	<i>-4,93</i>
Achiziția netă de active financiare	-0,12	1,68	-15,26	1,45	-7,47
Acumularea netă de pasive	0,15	-1,92	-0,17	0,59	-2,54
<i>Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale anqațiilor</i>	<i>-0,43</i>	<i>1,09</i>	<i>0,30</i>	<i>-0,35</i>	<i>-1,47</i>
Acumularea netă de pasive	0,43	-1,09	-0,30	0,35	1,47
<i>Alte investiții</i>	<i>-943,29</i>	<i>-1 227,58</i>	<i>-763,81</i>	<i>-1 265,35</i>	<i>-1 445,80</i>
Achiziția netă de active financiare	-442,15	-625,94	-639,82	-844,40	-600,47
Acumularea netă de pasive	501,14	601,64	123,99	420,95	845,33
<i>Numerar și depozite</i>	<i>-535,63</i>	<i>-706,69</i>	<i>-532,76</i>	<i>-856,44</i>	<i>-687,83</i>
Achiziția netă de active financiare	-516,04	-731,62	-537,29	-856,80	-678,61
Acumularea netă de pasive	19,59	-24,93	-4,53	-0,36	9,22
<i>Împrumuturi</i>	<i>-167,37</i>	<i>-175,41</i>	<i>-107,48</i>	<i>-189,70</i>	<i>-159,64</i>
Achiziția netă de active financiare	3,44	-3,20	14,28	31,04	15,80
Acumularea netă de pasive	170,81	172,21	121,76	220,74	175,44
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	<i>-236,89</i>	<i>-357,72</i>	<i>-127,57</i>	<i>-223,21</i>	<i>-367,85</i>
Achiziția netă de active financiare	69,89	108,88	-116,81	-18,64	62,34
Acumularea netă de pasive	306,78	466,60	10,76	204,57	430,19
<i>Alte creanțe / angajamente - altele</i>	<i>-3,96</i>	<i>12,24</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>
Acumularea netă de pasive	3,96	-12,24	-4,00	-4,00	-4,00
Soldul contului curent, de capital și financiar	462,69	234,66	75,10	450,64	83,79
Erori și omisiuni nete	69,40	56,09	-12,25	-89,91	34,80
Active de rezervă și articole aferente	532,09	290,75	62,85	360,73	118,59
<i>Active de rezervă</i>	<i>531,20</i>	<i>235,53</i>	<i>60,49</i>	<i>637,41</i>	<i>205,76</i>
<i>Utilizarea creditelor și a împrumuturilor FMI</i>	<i>-44,11</i>	<i>-55,22</i>	<i>-35,66</i>	<i>180,74</i>	<i>29,48</i>
Banca centrală	-44,27	-41,49	-36,90	-45,17	-45,57
Administrația publică	0,16	-13,73	1,24	225,91	75,05
<i>Finanțarea excepțională</i>	<i>43,22</i>		<i>33,30</i>	<i>95,94</i>	<i>57,69</i>
Venituri secundare - granturi interguvernamentale	43,22		11,08	13,72	
Alte investiții - împrumuturi interguvernamentale			22,22	82,22	57,69
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	4,85	84,22	71,33	24,92	1,55

* date revizuite

Anexa 5. Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2017-2021

	Anul					2021*	Pondere în total					Anul 2021/ 2020	Gradul de influență** p.p.
	2017	2018	2019	2020	2021*		2017	2018	2019	2020	2021*		
	milioane USD						%						
Uniunea Europeană, din care:	1 009,86	1 178,15	1 213,44	1 184,33	1 432,88	54,1	59,7	57,3	60,9	55,9	121,0	12,8	
România	353,93	411,96	397,54	406,81	539,95	19,0	20,9	18,8	20,9	21,1	132,7	6,8	
Germania	145,01	197,38	227,59	210,00	229,40	7,8	10,0	10,7	10,8	9,0	109,2	1,0	
Polonia	94,02	75,56	94,24	101,78	101,83	5,0	3,8	4,4	5,2	4,0	100,1	0,0	
Italia	95,66	155,69	116,95	94,09	101,31	5,1	7,9	5,5	4,8	4,0	107,7	0,4	
Cehia	30,21	43,04	61,13	77,41	75,81	1,6	2,2	2,9	4,0	3,0	97,9	-0,1	
Bulgaria	57,41	43,76	63,40	58,39	79,40	3,1	2,2	3,0	3,0	3,1	136,0	1,1	
Spania	27,46	24,07	38,03	34,12	63,05	1,5	1,2	1,8	1,8	2,5	184,8	1,5	
Olanda	19,20	30,05	32,74	30,25	28,27	1,0	1,5	1,5	1,6	1,1	93,5	-0,1	
Ungaria	21,62	22,44	29,15	42,76	46,73	1,2	1,1	1,4	2,2	1,8	109,3	0,2	
Grecia	29,72	37,38	39,69	27,22	45,72	1,6	1,9	1,9	1,4	1,8	168,0	1,0	
Austria	42,70	39,69	31,78	22,57	21,93	2,3	2,0	1,5	1,2	0,9	97,2	0,0	
Franța	43,00	37,45	24,10	18,76	20,06	2,3	1,9	1,1	1,0	0,8	106,9	0,1	
Cipru	7,86	10,64	10,05	10,21	13,96	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	136,7	0,2	
Portugalia	5,78	9,43	8,44	9,76	16,76	0,3	0,5	0,4	0,5	0,7	171,7	0,4	
Lituania	10,32	8,95	8,90	8,04	8,59	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3	106,8	0,0	
Letonia	6,70	6,80	7,58	7,46	7,41	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	99,3	0,0	
Slovacia	5,76	10,84	8,83	8,39	9,92	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4	118,2	0,1	
Estonia	3,65	3,32	4,02	6,25	5,15	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	82,4	-0,1	
Belgia	5,33	5,02	5,05	4,27	10,25	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	de 2,4 ori	0,3	
Croația	0,82	1,01	1,17	2,37	2,16	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	91,1	0,0	
Finlanda	0,26	0,39	1,05	1,28	1,75	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	136,7	0,0	
Danemarca	1,49	1,62	0,81	0,96	1,42	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	147,9	0,0	
Irlanda	0,62	0,34	0,27	0,50	0,78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	156,0	0,0	
Suedia	1,03	0,70	0,35	0,44	0,51	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	115,9	0,0	
Slovenia	0,26	0,01	0,07	0,22	0,66	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 3 ori	0,0	
Luxemburg	0,03	0,09	0,08	0,03	0,01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0	
Malta	0,03	0,60	0,47	0,09	0,09	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
CSI, din care:	472,06	423,95	443,10	382,92	476,86	25,3	21,5	20,9	19,7	18,6	124,5	4,8	
Rusia	262,67	225,25	255,72	221,36	283,43	14,1	11,4	12,1	11,4	11,1	128,0	3,2	
Ucraina	65,88	80,83	81,28	70,35	94,26	3,5	4,1	3,8	3,6	3,7	134,0	1,2	
Belarus	110,79	87,92	81,32	66,33	69,60	5,9	4,5	3,8	3,4	2,7	104,9	0,2	
Kazahstan	17,16	16,24	10,06	13,93	14,04	0,9	0,8	0,5	0,7	0,5	100,8	0,0	
Uzbekistan	5,46	3,94	3,62	4,88	7,55	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	154,7	0,1	
Azerbaidjan	6,62	5,39	5,06	3,10	4,35	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	140,3	0,1	
Armenia	1,26	2,34	3,60	1,30	1,10	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	84,6	0,0	
Kirgizstan	1,29	1,25	1,40	0,71	1,63	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	de 2,3 ori	0,0	
Turkmenistan	0,65	0,56	0,85	0,70	0,63	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	90,0	0,0	
Tadjiistan	0,28	0,25	0,17	0,24	0,23	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	95,8	0,0	

	Anul				Pondereea în total				Anul 2021/		Gradul de influență**
	milioane USD				%				2020		
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2021*	2021*	
Alte țări, din care:	384,18	372,95	461,50	377,18	652,49	20,6	21,8	19,4	25,5	173,0	p.p.
Turcia	80,09	79,74	148,42	140,79	280,53	4,3	7,0	7,2	10,9	199,2	14,2
Elvetia	40,85	57,46	86,71	62,39	118,41	2,2	2,9	4,1	4,6	189,8	7,2
S.U.A.	18,48	21,49	26,25	24,68	32,41	1,0	1,1	1,3	1,3	131,3	2,9
Georgia	18,17	20,96	21,19	22,94	20,01	1,0	1,1	1,2	0,8	87,2	0,4
Marea Britanie	91,48	31,88	24,98	22,68	24,67	4,9	1,6	1,2	1,0	108,8	-0,2
China	18,17	18,49	16,10	12,04	11,88	1,0	0,9	0,8	0,5	98,7	0,1
Liban	8,04	14,06	14,52	11,71	24,96	0,4	0,7	0,6	1,0	de 2.1 ori	0,0
Serbia	11,03	17,76	8,70	9,61	24,16	0,6	0,9	0,4	0,9	de 2.5 ori	0,7
Irak	13,26	11,22	8,27	6,60	5,74	0,7	0,6	0,4	0,2	87,0	0,0
Canada	4,83	4,38	6,75	5,58	7,73	0,3	0,2	0,3	0,3	138,5	0,0
Indonezia	4,98	8,82	12,60	5,20	7,81	0,3	0,4	0,6	0,3	150,2	0,1
Israel	3,85	4,81	6,62	5,13	12,77	0,2	0,2	0,3	0,5	de 2.5 ori	0,4
Etiopia		1,75	1,02	4,81			0,1	0,0			-0,2
Arabia saudita	3,89	6,55	3,20	3,89	4,91	0,2	0,3	0,2	0,2	126,2	0,1
Republica Arabă Siria	5,05	4,30	16,09	3,80	5,22	0,3	0,2	0,8	0,2	137,4	0,1
Iordania	2,00	0,07	0,05	3,17	1,15	0,1	0,0	0,0	0,0	36,3	-0,1
Malaezia	7,89	9,62	11,66	2,61	4,07	0,4	0,5	0,6	0,1	155,9	0,1
Japonia	1,07	1,29	1,91	2,25	3,22	0,1	0,1	0,1	0,1	143,1	0,0
Bosnia și Herțegovina	2,06	1,58	1,94	2,06	1,53	0,1	0,1	0,1	0,1	74,3	0,0
Africa de Sud	0,22	1,60	1,50	1,92	0,78	0,0	0,1	0,1	0,0	40,6	-0,1
Republica Macedonia de Nord	4,59	2,50	1,56	1,64	3,69	0,2	0,1	0,1	0,1	de 2.3 ori	0,1
Hong Kong	0,76	0,71	0,80	1,48	1,23	0,0	0,0	0,0	0,0	83,1	0,0
Nigeria	0,93	1,50	1,67	1,38	2,26	0,0	0,1	0,1	0,1	163,8	0,0
Bahrain		0,11	0,70	1,23	0,65		0,0	0,0	0,0	52,8	0,0
Filipine	0,06	0,58	0,60	1,22	0,90	0,0	0,0	0,0	0,0	73,8	0,0
Vietnam	2,99	1,42	1,57	1,22	0,74	0,2	0,1	0,1	0,0	60,7	0,0
Maroc	0,88	2,21	2,10	1,19	0,12	0,0	0,1	0,1	0,0	10,1	-0,1
Taiwan	1,33	1,65	3,19	1,13	1,05	0,1	0,1	0,2	0,1	92,9	0,0
Australia	0,49	0,37	0,43	0,80	0,32	0,0	0,0	0,0	0,0	40,0	0,0
Goreea de Sud	0,34	0,71	0,37	0,75	1,78	0,0	0,0	0,0	0,1	de 2.4 ori	0,1
Swaziland	0,49	0,74	1,55	0,71	0,89	0,0	0,0	0,1	0,0	125,4	0,0
Bourkina Fasso	0,02	0,17	0,11	0,68	1,05	0,0	0,0	0,0	0,0	154,4	0,0
Albania	0,24	0,15	0,38	0,67	0,86	0,0	0,0	0,0	0,0	128,4	0,0
Emiratele Arabe Unite	2,86	13,06	2,63	0,91	14,46	0,2	0,7	0,1	0,6	de 15.9 ori	0,7
Total	1 866,09	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23	100,0	100,0	100,0	100,0	131,8	31,8

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de bunuri

Anexa 6. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2017-2021

	Anul				Ponderea în total				Anul 2021 / 2020	Gradul de influență**		
	milioane USD				%							
	2017	2018	2019	2020	2021*	2017	2018	2019			2020	2021*
Uniunea Europeană, din care:	2 434,18	2 874,55	2 999,44	2 706,22	3 545,68	55,0	54,6	55,2	53,7	52,5	131,0	p.p.
România	926,35	1 116,67	1 153,99	988,21	1 346,07	20,9	21,2	21,3	19,6	19,9	136,2	7,1
Germania	401,47	496,69	486,77	428,11	555,48	9,1	9,4	9,0	8,5	8,2	129,8	2,5
Polonia	180,34	211,02	213,88	228,35	285,32	4,1	4,0	3,9	4,5	4,2	124,9	1,1
Italia	193,67	233,66	276,43	225,89	300,71	4,4	4,4	5,1	4,5	4,5	133,1	1,5
Olanda	81,63	106,03	117,45	117,80	143,22	1,8	2,0	2,2	2,3	2,1	121,6	0,5
Cehia	60,95	70,87	101,37	98,49	127,82	1,4	1,3	1,9	2,0	1,9	129,8	0,6
Ungaria	98,83	100,89	99,87	92,13	109,66	2,2	1,9	1,8	1,8	1,6	119,0	0,3
Austria	89,66	105,57	100,67	70,85	91,46	2,0	2,0	1,9	1,4	1,4	129,1	0,4
Franța	50,66	67,30	81,86	82,63	109,80	1,1	1,3	1,5	1,6	1,6	132,9	0,5
Bulgaria	81,42	64,21	58,29	66,30	83,25	1,8	1,2	1,1	1,3	1,2	125,6	0,3
Belgia	47,50	59,68	63,32	62,95	79,79	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	126,8	0,3
Spania	33,71	39,60	45,95	44,11	66,83	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	151,5	0,5
Lituania	48,77	44,28	41,99	41,30	50,57	1,1	0,8	0,8	0,8	0,7	122,4	0,2
Slovenia	28,00	30,74	28,85	27,76	32,48	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	117,0	0,1
Slovacia	23,74	26,25	25,63	26,91	30,11	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	111,9	0,1
Letonia	17,67	20,24	20,82	20,95	24,65	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	117,7	0,1
Grecia	16,11	14,22	13,51	17,55	21,64	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3	123,3	0,1
Danemarca	12,79	16,51	15,44	17,95	22,68	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	126,4	0,1
Portugalia	4,11	7,79	9,87	13,45	20,51	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	152,5	0,1
Finlanda	11,73	12,04	12,41	10,37	12,28	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	118,4	0,0
Suedia	11,65	16,28	16,74	12,91	16,57	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	128,4	0,1
Estonia	8,18	8,56	8,73	6,23	7,30	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	117,2	0,0
Groația	1,40	2,31	2,04	2,06	2,63	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	127,7	0,0
Irlanda	1,90	1,70	0,88	1,24	1,06	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	85,5	0,0
Cipru	0,96	0,73	0,63	0,67	1,77	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2,6 ori	0,0
Luxemburg	1,01	0,74	2,05	0,99	2,02	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2 ori	0,0
Malta				0,08					0,0			0,0
GSI, din care:	1 226,38	1 474,64	1 455,73	1 347,81	1 908,32	27,7	28,0	26,8	26,7	28,3	141,6	11,1
Ucraina	591,93	672,27	677,47	639,23	821,16	13,4	12,8	12,5	12,7	12,2	128,5	3,6
Rusia	517,46	640,86	631,65	538,17	926,76	11,7	12,2	11,6	10,7	13,7	172,2	7,7
Belarus	109,81	144,69	135,13	116,07	142,65	2,5	2,7	2,5	2,3	2,1	122,9	0,5
Kazahstan	1,13	1,30	1,69	44,71	0,90	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	2,0	-0,9
Uzbekistan	5,02	3,60	6,96	6,59	10,83	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	164,3	0,1
Turkmenistan		10,10	0,93	1,01	3,16		0,2	0,0	0,0	0,0	de 3,1 ori	0,0
Azerbaidjan	0,22	0,56	0,78	0,84	1,09	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	129,8	0,0
Armenia	0,57	1,08	1,01	0,87	0,98	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112,6	0,0
Kirgizstan	0,24	0,19	0,10	0,31	0,78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2,5 ori	0,0
Alte țări, din care:	764,34	919,86	974,49	984,65	1 298,44	17,3	17,5	17,9	19,5	19,2	131,9	6,2

	Anul					Ponderea în total					Anul 2021/ 2020	Gradul de influență**
	2017	2018	2019	2020	2021*	2017	2018	2019	2020	2021*		
	milioane USD					%						
Turcia	278,69	312,51	332,16	327,25	460,12	6,3	5,9	6,1	6,5	6,8	140,6	p.p.
China	259,93	310,91	306,41	321,94	411,19	5,9	5,9	5,6	6,4	6,1	127,7	1,8
Elvetia	45,22	55,68	56,87	55,12	61,43	1,0	1,1	1,0	1,1	0,9	111,4	0,1
Serbia	10,57	15,73	16,97	25,63	36,06	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	140,7	0,2
Hong Kong	16,77	25,80	27,31	25,24	25,07	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	99,3	0,0
Goreea de Sud	15,20	24,09	23,01	25,83	36,26	0,3	0,5	0,4	0,5	0,5	140,4	0,2
Marea Britanie	31,08	32,45	44,02	26,59	29,48	0,7	0,6	0,8	0,5	0,4	110,9	0,1
India	12,56	13,74	16,43	19,95	21,23	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	106,4	0,0
S.U.A.	27,23	35,05	51,35	49,63	87,33	0,6	0,7	0,9	1,0	1,3	176,0	0,7
Ecuador	4,71	8,14	12,23	14,82	17,82	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	120,2	0,1
Georgia	2,86	3,44	5,69	9,54	9,42	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	98,7	0,0
Taiwan	6,28	7,48	9,53	6,94	9,08	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	130,8	0,0
Vietnam	4,36	3,63	4,02	6,19	6,90	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	111,5	0,0
Emiratele Arabe Unite	3,33	4,81	5,70	5,94	5,03	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	84,7	0,0
Singapore	0,57	1,98	3,30	5,71	4,69	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	82,1	0,0
Japonia	2,74	7,95	3,62	5,72	3,20	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	55,9	-0,1
Israel	4,99	7,23	7,28	5,89	8,03	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	136,3	0,0
Republica Macedonia de Nord	6,38	4,13	3,43	4,74	5,00	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	105,5	0,0
Brazilia	1,50	6,04	5,11	4,33	3,99	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	92,1	0,0
Malaiezia	3,92	3,76	3,54	3,86	4,21	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	109,1	0,0
Canada	3,53	5,10	6,40	5,45	4,87	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	89,4	0,0
Argentina	3,41	3,71	2,60	2,97	14,23	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	de 4,8 ori	0,2
Bangladesh	2,47	2,43	2,46	2,27	3,35	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	147,6	0,0
Bosnia și Hertegovina	1,53	2,62	2,19	2,06	2,32	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112,6	0,0
Egipt	2,61	3,41	4,31	2,02	2,33	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	115,3	0,0
Uruguay	0,87	2,31	2,00	1,90	1,94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	102,1	0,0
Indonezia	1,89	1,29	1,75	1,75	2,41	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	137,7	0,0
Africa de Sud	0,41	1,46	0,77	1,71	1,30	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	76,0	0,0
Thailanda	0,69	1,27	1,44	1,55	2,10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	135,5	0,0
Iordania	1,27	1,63	1,62	1,42	1,11	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	78,2	0,0
Norvegia	0,42	0,81	1,46	1,79	3,38	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	188,8	0,0
Iran	1,20	1,32	1,11	1,10	2,15	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	195,5	0,0
Pakistan	0,74	2,01	1,07	0,99	0,80	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	80,8	0,0
Chile	0,58	0,43	0,68	0,62	0,74	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	119,4	0,0
Total	4 424,90	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	92,8	34,0

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor de bunuri

Anexa 7. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2017-2021

	Anul					Ponderea în total					Anul 2021 / 2020	Gradul de influență** p.p.
	milioane USD					%						
	2017	2018	2019	2020	2021*	2017	2018	2019	2020	2021*		
I. Animale vii și produse ale regnului animal	47,31	45,75	38,52	34,14	36,99	2,5	2,3	1,8	1,8	1,4	108,3	0,1
II. Produse ale regnului vegetal	657,06	677,31	718,31	567,26	867,01	35,2	34,3	33,9	29,2	33,8	152,8	15,4
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	54,01	67,10	70,61	104,16	121,62	2,9	3,4	3,3	5,4	4,7	116,8	0,9
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și otet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	334,10	326,83	343,64	364,09	384,41	17,9	16,5	16,2	18,7	15,0	105,6	1,0
V. Produse minerale	62,83	78,88	77,56	69,04	82,73	3,4	4,0	3,7	3,6	3,2	119,8	0,7
VI. Produse ale industriei chimice	93,40	94,66	113,66	75,94	107,09	5,0	4,8	5,4	3,9	4,2	141,0	1,6
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	32,37	40,17	47,66	38,78	45,43	1,7	2,0	2,3	2,0	1,8	117,1	0,3
VIII. Piele brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	5,85	4,43	3,49	3,64	3,85	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	105,8	0,0
IX. Lemn, cărbune de lemn și articole din lemn	10,43	17,92	21,48	19,85	27,81	0,6	0,9	1,0	1,0	1,1	140,1	0,4
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	11,36	12,42	13,17	12,80	18,20	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	142,2	0,3
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	83,86	74,10	58,66	67,32	87,88	4,5	3,8	2,8	3,5	3,4	130,5	1,1
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit: capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	8,70	7,08	6,04	6,96	6,21	0,5	0,4	0,3	0,4	0,2	89,2	0,0
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	42,27	56,53	56,04	59,84	83,30	2,3	2,9	2,6	3,1	3,3	139,2	1,2
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	0,46	0,37	0,49	0,33	0,46	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	139,4	0,0
XV. Metale comune și articole din acestea	44,39	39,78	37,63	49,28	134,18	2,4	2,0	1,8	2,5	5,2	de 2,7 ori	4,4
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale	180,19	237,16	315,09	284,22	320,15	9,7	12,0	14,9	14,6	12,5	112,6	1,8
XVII. Vehicule și echipamente de transport	38,36	14,47	16,11	16,50	48,64	2,1	0,7	0,8	0,8	1,9	de 2,9 ori	1,7
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicării; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	27,36	27,67	33,81	27,98	27,55	1,5	1,4	1,6	1,4	1,1	98,5	0,0
Altele	131,78	152,42	146,07	142,29	158,72	7,1	7,7	6,9	7,3	6,2	111,5	0,8
Total	1 866,09	1 975,05	2 118,04	1 944,42	2 562,23	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	131,8	31,8

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de bunuri

Anexa 8. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2017-2021

	Anul					Pondere în total					Anul 2021 / 2020	Gradul de influență**
	milioane USD					%						
	2017	2018	2019	2020	2021*	2017	2018	2019	2020	2021*		
I. Animale vii și produse ale regnului animal	124,10	135,18	156,05	163,40	212,95	2,8	2,6	2,9	3,2	3,2	130,3	1,0
II. Produse ale regnului vegetal	178,28	234,56	242,12	267,88	283,50	4,0	4,5	4,5	5,3	4,2	105,8	0,3
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	24,70	19,91	18,90	20,64	27,28	0,6	0,4	0,3	0,4	0,4	132,2	0,1
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și oțet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	338,44	339,79	354,55	352,44	437,03	7,6	6,4	6,5	7,0	6,5	124,0	1,7
V. Produse minerale	798,63	1 025,01	959,27	610,09	1 078,99	18,0	19,5	17,7	12,1	16,0	176,9	9,3
VI. Produse ale industriei chimice	543,15	614,55	651,14	621,88	767,84	12,3	11,7	12,0	12,3	11,4	123,5	2,9
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	249,96	289,51	298,47	308,63	406,33	5,6	5,5	5,5	6,1	6,0	131,7	1,9
VIII. Piel brute, piei finite, piei cu blană și produse din	40,82	41,75	47,18	43,08	51,56	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	119,7	0,2
IX. Lemn, cărbune de lemn și articole din lemn	101,06	117,77	124,37	124,54	165,12	2,3	2,2	2,3	2,5	2,4	132,6	0,8
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	77,68	89,07	96,23	90,26	109,88	1,8	1,7	1,8	1,8	1,6	121,7	0,4
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	215,81	228,17	226,67	234,93	324,40	4,9	4,3	4,2	4,7	4,8	138,1	1,8
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	37,97	36,77	41,70	37,49	48,34	0,9	0,7	0,8	0,7	0,7	128,9	0,2
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	116,72	130,06	134,15	137,47	167,21	2,6	2,5	2,5	2,7	2,5	121,6	0,6
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale plătate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	8,03	9,47	12,01	9,63	22,79	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	de 2,4 ori	0,3
XV. Metale comune și articole din acestea	324,65	392,05	390,85	352,15	448,43	7,3	7,4	7,2	7,0	6,6	127,3	1,9
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale	646,01	820,13	871,64	888,93	1 138,13	14,6	15,6	16,1	17,6	16,9	128,0	4,9
XVII. Vehicule și echipamente de transport	407,93	515,29	568,44	544,47	741,82	9,2	9,8	10,5	10,8	11,0	136,2	3,9
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	72,54	95,10	92,85	92,86	136,12	1,6	1,8	1,7	1,8	2,0	146,6	0,9
Altele	118,42	134,91	143,07	137,91	184,72	2,7	2,6	2,6	2,7	2,7	133,9	0,9
Total	4 424,90	5 269,05	5 429,66	5 038,68	6 752,44	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	134,0	34,0

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor de bunuri

Anexa 9. Reexportul de bunuri pe grupuri de mărfuri, fără bunurile pentru/după prelucrare

	Anul			Ponderea în total			2021/ 2020	Gradul de influență
	2019	2020	2021	2019	2020	2021		
	milioane USD			%				
I. Animale vii și produse ale regnului animal	0,06	0,46	0,01	0,0	0,2	0,0	2,2	-0,2
II. Produse ale regnului vegetal	17,84	13,97	13,06	6,4	7,2	4,8	93,5	-0,5
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	0,10	0,06		0,0	0,0			0,0
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și oțet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	5,82	2,54	6,39	2,1	1,3	2,3	de 2,5 ori	2,0
V. Produse minerale	10,10	13,25	13,59	3,6	6,8	5,0	102,6	0,2
VI. Produse ale industriei chimice	82,97	42,76	72,11	29,9	22,0	26,4	168,6	15,1
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	15,33	15,06	15,07	5,5	7,7	5,5	100,1	0,0
VIII. Piei brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	1,43	1,96	2,28	0,5	1,0	0,8	116,3	0,2
IX. Lemn, cărbune de lemn și articole din lemn	10,65	7,05	7,99	3,8	3,6	2,9	113,3	0,5
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	0,82	0,91	1,74	0,3	0,5	0,6	191,2	0,4
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	8,72	4,44	3,41	3,1	2,3	1,3	76,8	-0,5
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	0,46	1,52	1,75	0,2	0,8	0,6	115,1	0,1
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	0,45	0,64	0,96	0,2	0,3	0,4	150	0,2
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	0,01	0,01	0,04	0,0	0,0	0,0	de 4 ori	0,0
XV. Metale comune și articole din acestea	0,03			0,0				
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale acestora	7,88	7,88	11,07	2,8	4,0	4,1	140,5	1,6
XVII. Vehicule și echipamente de transport	82,00	52,95	59,10	29,5	27,2	21,7	111,6	3,2
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	10,40	10,86	43,76	3,7	5,6	16,0	de 4 ori	16,9
Altele	22,79	18,30	20,43	8,2	9,4	7,5	111,6	1,1
Total	277,86	194,62	272,76	100,0	100,0	100,0	140,2	40,2

Notă: p.p - puncte procentuale

Anexa 10. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, sinteza generală (MBP6), milioane USD

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Poziția investițională internațională netă	-3 075,81	-3 984,05	-4 774,40	-5 012,75	-5 218,42
Active	5 739,24	5 493,57	5 305,66	5 953,93	6 448,98
Investiții directe	258,28	291,80	330,77	337,32	345,94
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	188,17	221,76	257,18	253,60	279,09
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	188,17	221,76	257,18	253,60	279,09
Instrumente de natura datoriei	70,11	70,04	73,59	83,72	66,85
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	33,71	36,84	41,84	44,30	46,17
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	36,40	33,20	31,75	39,42	20,68
Împrumuturi	48,70	45,92	52,83	62,60	44,39
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	12,30	12,72	21,08	23,18	23,71
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	36,40	33,20	31,75	39,42	20,68
Credite comerciale	21,41	24,12	20,76	21,12	22,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	21,41	24,12	20,76	21,12	22,46
Investiții de portofoliu	21,51	24,92	16,98	19,42	12,12
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	19,85	20,96	8,49	9,73	2,43
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	16,56	18,29	5,80	6,78	0,17
Administrația publică	0,39	0,39	0,39	0,39	0,39
Alte sectoare	2,90	2,28	2,30	2,56	1,87
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,90	2,28	2,30	2,56	1,87
Titluri de creanță	1,66	3,96	8,49	9,69	9,69
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	1,66	3,96	8,49	9,69	9,69
Pe termen lung	1,66	3,96	8,49	9,69	9,69
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Derivate financiare (altele decât rezervele)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Contracte de tip forward	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Alte investiții	2 652,19	2 177,67	1 894,28	1 809,65	2 185,04
Alte participații la capital	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Numerar și depozite	1 843,51	1 349,73	1 097,96	886,19	1 207,17
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	696,57	666,21	704,64	684,52	856,86
Din care: Poziții interbancare	696,57	666,21	704,64	684,52	856,86
Alte sectoare	1 146,94	683,52	393,32	201,67	350,31
Pe termen scurt	1 146,94	683,52	393,32	201,67	350,31
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 146,94	683,52	393,32	201,67	350,31
Pe termen scurt	1 146,94	683,52	393,32	201,67	350,31
Împrumuturi	111,08	107,91	118,89	149,93	165,73
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,93	2,52	2,30	15,03	17,56
Pe termen scurt			0,06	0,04	0,03
Pe termen lung	7,93	2,52	2,24	14,99	17,53
Alte sectoare	103,15	105,39	116,59	134,90	148,17
Pe termen scurt	5,24	5,64	13,72	10,29	10,49
Pe termen lung	97,91	99,75	102,87	124,61	137,68
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	103,15	105,39	116,59	134,90	148,17
Pe termen scurt	5,24	5,64	13,72	10,29	10,49
Pe termen lung	97,91	99,75	102,87	124,61	137,68
Credite comerciale și avansuri	688,02	710,45	667,85	763,95	802,56
Alte sectoare	688,02	710,45	667,85	763,95	802,56
Pe termen scurt	658,61	667,57	621,47	710,61	741,04
Pe termen lung	29,41	42,88	46,38	53,34	61,52
Alte societăți financiare	7,76	8,48	8,02	7,66	7,65
Pe termen scurt	7,76	8,48	8,02	7,66	7,65
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	680,26	701,97	659,83	756,29	794,91
Pe termen scurt	650,85	659,09	613,45	702,95	733,39
Pe termen lung	29,41	42,88	46,38	53,34	61,52
Alte creanțe - altele	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Alte sectoare	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Pe termen lung	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Pe termen lung	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Active de rezervă	2 803,26	2 995,18	3 059,63	3 783,54	3 901,88
Aur monetar	3,08	3,01	3,60	4,47	4,28
Lingouri de aur	3,08	3,01	3,60	4,47	4,28
Drepturi speciale de tragere	0,31	0,12	0,57	1,33	7,50
Poziția de rezervă la FMI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Alte active de rezervă	2 799,86	2 992,04	3 055,45	3 777,73	3 890,09
Numerar și depozite	1 459,81	1 441,93	1 370,17	1 865,85	2 048,63
Creanțe cu autorități monetare	344,78	643,79	751,69	1 135,95	1 324,82
Creanțe cu alte entități	1 115,03	798,14	618,48	729,90	723,81
Titluri de valoare	1 340,05	1 550,11	1 685,28	1 911,88	1 841,46
Titluri de creanță	1 340,05	1 550,11	1 685,28	1 911,88	1 841,46
Pe termen scurt		3,97		10,30	9,35
Pe termen lung	1 340,05	1 546,14	1 685,28	1 901,58	1 832,11
Passive	8 815,05	9 477,62	10 080,06	10 966,68	11 667,40
Investiții directe	3 628,30	4 084,86	4 738,62	4 748,94	4 801,48
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 873,62	2 235,52	2 830,88	2 812,71	2 880,32
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 873,62	2 235,52	2 830,88	2 812,71	2 880,32
Instrumente de natura datoriei	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,16
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,16
Împrumuturi	1 045,37	1 088,20	1 154,38	1 183,49	1 106,13
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 045,37	1 088,20	1 154,38	1 183,49	1 106,13
Credite comerciale	139,64	185,64	177,29	192,66	225,27
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	139,64	185,64	177,29	192,66	225,27
Alte angajamente	569,67	575,50	576,07	560,08	589,76
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	569,67	575,50	576,07	560,08	589,76
Investiții de portofoliu	104,71	49,64	25,91	26,51	23,79
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	103,80	49,33	25,82	26,17	23,60
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	83,16	28,70	5,09	5,21	2,47
Alte sectoare	20,64	20,63	20,73	20,96	21,13
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	20,64	20,63	20,73	20,96	21,13
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	103,80	49,33	25,82	26,17	23,60
Cotate la bursă	83,16	28,70	5,09	5,21	2,47
Necotate la bursă	20,64	20,63	20,73	20,96	21,13
Titluri de angajamente	0,91	0,31	0,09	0,34	0,19
Administrația publică	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
Pe termen scurt	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
Alte sectoare	0,03	0,07	0,07	0,07	0,07
Pe termen lung	0,03	0,07	0,07	0,07	0,07
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,03	0,07	0,07	0,07	0,07
Pe termen lung	0,03	0,07	0,07	0,07	0,07
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	4,72	3,63	3,33	3,68	5,15
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4,72	3,63	3,33	3,68	5,15
Derivate financiare (altele decât rezervele)	4,72	3,63	3,33	3,68	5,15
Contracte de tip forward	4,72	3,63	3,33	3,68	5,15
Alte investiții	5 077,32	5 339,49	5 312,20	6 187,55	6 836,98
Numerar și depozite	164,58	138,07	132,84	136,09	140,79
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	164,08	135,84	130,91	132,57	133,87
Din care: Poziții interbancare	164,08	135,84	130,91	132,57	133,87
Alte sectoare	0,50	2,23	1,93	3,52	6,92
Pe termen scurt	0,50	2,23	1,93	3,52	6,92
Alte societăți financiare	0,50	2,23	1,93	3,52	6,92
Pe termen scurt	0,50	2,23	1,93	3,52	6,92
Împrumuturi	3 340,95	3 382,87	3 450,33	4 125,12	4 203,62
Banca centrală	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	186,06	174,38	157,02	163,06	201,72
Pe termen scurt	18,61	17,50	17,50	17,63	17,63
Pe termen lung	167,45	156,88	139,52	145,43	184,09
Administrația publică	1 554,43	1 542,89	1 555,16	2 085,30	2 210,31
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	129,28	113,01	114,22	358,19	423,41
Altele pe termen lung	1 425,15	1 429,88	1 440,94	1 727,11	1 786,90
Alte sectoare	1 336,17	1 447,80	1 557,64	1 735,65	1 699,20
Pe termen scurt	44,03	45,90	43,85	51,84	63,05
Pe termen lung	1 292,14	1 401,90	1 513,79	1 683,81	1 636,15

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Alte societăți financiare	134,53	177,32	249,97	245,91	259,40
Pe termen scurt	4,44	4,44	4,44	4,68	4,88
Pe termen lung	130,09	172,88	245,53	241,23	254,52
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 201,64	1 270,48	1 307,67	1 489,74	1 439,80
Pe termen scurt	39,59	41,46	39,41	47,16	58,17
Pe termen lung	1 162,05	1 229,02	1 268,26	1 442,58	1 381,63
Credite comerciale și avansuri	1 256,56	1 524,76	1 491,44	1 685,99	2 029,61
Alte sectoare	1 256,56	1 524,76	1 491,44	1 685,99	2 029,61
Pe termen scurt	1 218,89	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99
Pe termen lung	37,67	50,00	51,09	59,50	69,62
Alte societăți financiare	17,75	18,06	18,84	19,19	18,28
Pe termen scurt	17,75	18,06	18,84	19,19	18,28
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 238,81	1 506,70	1 472,60	1 666,80	2 011,33
Pe termen scurt	1 201,14	1 456,70	1 421,51	1 607,30	1 941,71
Pe termen lung	37,67	50,00	51,09	59,50	69,62
Alte angajamente - altele	147,99	130,56	74,81	70,81	66,81
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	72,25	58,82	7,07	7,07	7,07
Pe termen scurt	72,25	58,82	7,07	7,07	7,07
Alte sectoare	75,74	71,74	67,74	63,74	59,74
Pe termen scurt	75,74	71,74	67,74	63,74	59,74
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	75,74	71,74	67,74	63,74	59,74
Pe termen scurt	75,74	71,74	67,74	63,74	59,74
Drepturi speciale de tragere (alocări)	167,24	163,23	162,78	169,54	396,15

* date revizuite

Anexa 11. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, sinteza generală (MBP6) (mil. EUR)

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Poziția investițională internațională netă	-2 577,03	-3 498,63	-4 265,94	-4 084,54	-4 608,48
Active	4 808,56	4 824,22	4 740,62	4 851,44	5 695,21
Investiții directe	216,40	256,25	295,54	274,86	305,51
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	157,66	194,74	229,79	206,64	246,47
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	157,66	194,74	229,79	206,64	246,47
Instrumente de natura datoriei	58,74	61,51	65,75	68,22	59,04
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	28,24	32,35	37,38	36,10	40,77
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	30,50	29,15	28,37	32,12	18,26
Împrumuturi	40,80	40,33	47,20	51,01	39,20
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	10,31	11,17	18,84	18,89	20,94
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	30,50	29,15	28,37	32,12	18,26
Credite comerciale	17,94	21,18	18,55	17,21	19,83
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	17,94	21,18	18,55	17,21	19,83
Investiții de portofoliu	18,02	21,88	15,17	15,82	10,70
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	16,63	18,41	7,59	7,93	2,15
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	13,87	16,06	5,18	5,52	0,15
Administrația publică	0,33	0,34	0,35	0,32	0,34
Alte sectoare	2,43	2,00	2,06	2,09	1,65
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,43	2,00	2,06	2,09	1,65
Titluri de creanță	1,39	3,48	7,59	7,90	8,56
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	1,39	3,48	7,59	7,90	8,56
Pe termen lung	1,39	3,48	7,59	7,90	8,56
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	3,35	3,51	3,57	3,26	3,53
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3,35	3,51	3,57	3,26	3,53
Derivate financiare (altele decât rezervele)	3,35	3,51	3,57	3,26	3,53
Contracte de tip forward	3,35	3,51	3,57	3,26	3,53
Alte investiții	2 222,11	1 912,34	1 692,54	1 474,56	1 929,65
Alte participații la capital	0,47	0,49	0,50	0,46	0,49
Numerar și depozite	1 544,56	1 185,28	981,03	722,09	1 066,07
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	583,61	585,04	629,60	557,77	756,71
Din care: Poziții interbancare	583,61	585,04	629,60	557,77	756,71
Alte sectoare	960,95	600,24	351,43	164,33	309,37
Pe termen scurt	960,95	600,24	351,43	164,33	309,37
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	960,95	600,24	351,43	164,33	309,37
Pe termen scurt	960,95	600,24	351,43	164,33	309,37
Împrumuturi	93,07	94,76	106,23	122,17	146,36
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	6,64	2,21	2,06	12,25	15,51
Pe termen scurt			0,05	0,03	0,03
Pe termen lung	6,64	2,21	2,00	12,21	15,48
Alte sectoare	86,42	92,55	104,17	109,92	130,85
Pe termen scurt	4,39	4,95	12,26	8,38	9,26
Pe termen lung	82,03	87,60	91,91	101,54	121,59
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	86,42	92,55	104,17	109,92	130,85
Pe termen scurt	4,39	4,95	12,26	8,38	9,26
Pe termen lung	82,03	87,60	91,91	101,54	121,59
Credite comerciale și avansuri	576,45	623,89	596,73	622,49	708,76
Alte sectoare	576,45	623,89	596,73	622,49	708,76
Pe termen scurt	551,81	586,23	555,28	579,03	654,43
Pe termen lung	24,64	37,66	41,44	43,46	54,33
Alte societăți financiare	6,50	7,45	7,17	6,24	6,76
Pe termen scurt	6,50	7,45	7,17	6,24	6,76
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	569,95	616,44	589,56	616,25	702,00
Pe termen scurt	545,31	578,79	548,12	572,79	647,67
Pe termen lung	24,64	37,66	41,44	43,46	54,33
Alte creanțe - altele	7,56	7,92	8,06	7,35	7,97
Alte sectoare	7,56	7,92	8,06	7,35	7,97
Pe termen lung	7,56	7,92	8,06	7,35	7,97
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	7,56	7,92	8,06	7,35	7,97
Pe termen lung	7,56	7,92	8,06	7,35	7,97

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Active de rezervă	2 348,68	2 630,24	2 733,79	3 082,94	3 445,82
Aur monetar	2,58	2,64	3,22	3,64	3,78
Lingouri de aur	2,58	2,64	3,22	3,64	3,78
Drepturi speciale de tragere	0,26	0,11	0,51	1,08	6,62
Poziția de rezervă la FMI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Alte active de rezervă	2 345,83	2 627,48	2 730,05	3 078,21	3 435,41
Numerar și depozite	1 223,09	1 266,24	1 224,25	1 520,35	1 809,18
Creanțe cu autorități monetare	288,87	565,35	671,64	925,61	1 169,97
Creanțe cu alte entități	934,22	700,89	552,61	594,74	639,21
Titluri de valoare	1 122,75	1 361,24	1 505,80	1 557,86	1 626,23
Titluri de creanță	1 122,75	1 361,24	1 505,80	1 557,86	1 626,23
Pe termen scurt		3,49		8,39	8,26
Pe termen lung	1 122,75	1 357,76	1 505,80	1 549,47	1 617,97
Passive	7 385,59	8 322,85	9 006,56	8 935,99	10 303,69
Investiții directe	3 039,93	3 587,15	4 233,97	3 869,58	4 240,27
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 569,79	1 963,14	2 529,40	2 291,88	2 543,66
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 569,79	1 963,14	2 529,40	2 291,88	2 543,66
Instrumente de natura datoriei	1 470,14	1 624,01	1 704,57	1 577,70	1 696,61
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 470,14	1 624,01	1 704,57	1 577,70	1 696,61
Împrumuturi	875,85	955,61	1 031,44	964,34	976,84
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	875,85	955,61	1 031,44	964,34	976,84
Credite comerciale	117,00	163,02	158,41	156,99	198,94
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	117,00	163,02	158,41	156,99	198,94
Alte angajamente	477,29	505,38	514,72	456,37	520,83
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	477,29	505,38	514,72	456,37	520,83
Investiții de portofoliu	87,73	43,59	23,15	21,60	21,01
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	86,97	43,32	23,07	21,32	20,84
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	69,67	25,20	4,55	4,25	2,18
Alte sectoare	17,29	18,12	18,52	17,08	18,66
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	17,29	18,12	18,52	17,08	18,66
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	86,97	43,32	23,07	21,32	20,84
Cotate la bursă	69,67	25,20	4,55	4,25	2,18
Necotate la bursă	17,29	18,12	18,52	17,08	18,66
Titluri de angajamente	0,76	0,27	0,08	0,28	0,17
Administrația publică	0,74	0,21	0,02	0,22	0,11
Pe termen scurt	0,74	0,21	0,02	0,22	0,11
Alte sectoare	0,03	0,06	0,06	0,06	0,06
Pe termen lung	0,03	0,06	0,06	0,06	0,06
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,03	0,06	0,06	0,06	0,06
Pe termen lung	0,03	0,06	0,06	0,06	0,06
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	3,95	3,19	2,98	3,00	4,55
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3,95	3,19	2,98	3,00	4,55
Derivate financiare (altele decât rezervele)	3,95	3,19	2,98	3,00	4,55
Contracte de tip forward	3,95	3,19	2,98	3,00	4,55
Alte investiții	4 253,97	4 688,92	4 746,46	5 041,81	6 037,86
Numerar și depozite	137,89	121,25	118,69	110,89	124,33
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	137,47	119,29	116,97	108,02	118,22
Din care: Poziții interbancare	137,47	119,29	116,97	108,02	118,22
Alte sectoare	0,42	1,96	1,72	2,87	6,11
Pe termen scurt	0,42	1,96	1,72	2,87	6,11
Alte societăți financiare	0,42	1,96	1,72	2,87	6,11
Pe termen scurt	0,42	1,96	1,72	2,87	6,11
Împrumuturi	2 799,17	2 970,69	3 082,88	3 361,27	3 712,29
Banca centrală	221,43	191,26	161,29	114,98	81,59
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	221,43	191,26	161,29	114,98	81,59
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	155,89	153,13	140,30	132,87	178,14
Pe termen scurt	15,59	15,37	15,64	14,37	15,57
Pe termen lung	140,30	137,77	124,66	118,50	162,57
Administrația publică	1 302,36	1 354,90	1 389,54	1 699,17	1 951,96
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	108,32	99,24	102,06	291,86	373,92
Altele pe termen lung	1 194,05	1 255,66	1 287,48	1 407,30	1 578,04
Alte sectoare	1 119,49	1 271,40	1 391,75	1 414,26	1 500,59
Pe termen scurt	36,89	40,31	39,18	42,24	55,68
Pe termen lung	1 082,60	1 231,09	1 352,57	1 372,02	1 444,91

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Alte societăți financiare	112,71	155,71	223,35	200,37	229,08
Pe termen scurt	3,72	3,90	3,97	3,81	4,31
Pe termen lung	108,99	151,82	219,38	196,56	224,77
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 006,78	1 115,68	1 168,41	1 213,89	1 271,51
Pe termen scurt	33,17	36,41	35,21	38,43	51,37
Pe termen lung	973,61	1 079,27	1 133,19	1 175,46	1 220,14
Credite comerciale și avansuri	1 052,79	1 338,98	1 332,60	1 373,80	1 792,39
Alte sectoare	1 052,79	1 338,98	1 332,60	1 373,80	1 792,39
Pe termen scurt	1 021,23	1 295,07	1 286,96	1 325,31	1 730,90
Pe termen lung	31,56	43,91	45,65	48,48	61,48
Alte societăți financiare	14,87	15,86	16,83	15,64	16,14
Pe termen scurt	14,87	15,86	16,83	15,64	16,14
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 037,92	1 323,12	1 315,77	1 358,16	1 776,24
Pe termen scurt	1 006,36	1 279,21	1 270,12	1 309,68	1 714,76
Pe termen lung	31,56	43,91	45,65	48,48	61,48
Alte angajamente - altele	123,99	114,65	66,84	57,70	59,00
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	60,53	51,65	6,32	5,76	6,24
Pe termen scurt	60,53	51,65	6,32	5,76	6,24
Alte sectoare	63,46	63,00	60,53	51,94	52,76
Pe termen scurt	63,46	63,00	60,53	51,94	52,76
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	63,46	63,00	60,53	51,94	52,76
Pe termen scurt	63,46	63,00	60,53	51,94	52,76
Drepturi speciale de tragere (alocări)	140,12	143,34	145,44	138,15	349,85

* date revizuite

Anexa 12. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2021, cu detalii suplimentare (MBP6)

milioane USD

	Stoc la 31.12. 2020*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2021*
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Poziția investițională internațională netă	-5 012,75	-205,67	-1 715,57	160,16	247,51	1 102,23	-5 218,42
Active	5 953,93	495,05	-392,84	-1,46	-155,84	1 045,19	6 448,98
Investiții directe	337,32	8,62	9,36		-0,74		345,94
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor	253,60	25,49	25,49				279,09
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	253,60	25,49	25,49				279,09
Instrumente de natura datoriei	83,72	-16,87	-16,13		-0,74		66,85
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	44,30	1,87	2,61		-0,74		46,17
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	39,42	-18,74	-18,74				20,68
Împrumuturi	62,60	-18,21	-18,21				44,39
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	23,18	0,53	0,53				23,71
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	39,42	-18,74	-18,74				20,68
Credite comerciale	21,12	1,34	2,08		-0,74		22,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	21,12	1,34	2,08		-0,74		22,46
Investiții de portofoliu	19,42	-7,30	-7,47	0,33	-0,16		12,12
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	9,73	-7,30	-7,47	0,33	-0,16		2,43
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	6,78	-6,61	-6,78	0,33	-0,16		0,17
Administrația publică	0,39						0,39
Alte sectoare	2,56	-0,69	-0,69				1,87
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,56	-0,69	-0,69				1,87
Titluri de creanță	9,69						9,69
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	9,69						9,69
Pe termen lung	9,69						9,69
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	4,00						4,00
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4,00						4,00
Derivate financiare (altele decât rezervele)	4,00						4,00
Contracte de tip forward	4,00						4,00
Alte investiții	1 809,65	375,39	-600,47		-69,33	1 045,19	2 185,04
Alte participații la capital	0,56						0,56
Numerar și depozite	886,19	320,98	-678,61		-44,60	1 044,19	1 207,17
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	684,52	172,34	215,56		-43,22		856,86
Din care: Poziții interbancare	684,52	172,34	215,56		-43,22		856,86
Alte sectoare	201,67	148,64	-894,17		-1,38	1 044,19	350,31
Pe termen scurt	201,67	148,64	-894,17		-1,38	1 044,19	350,31
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	201,67	148,64	-894,17		-1,38	1 044,19	350,31
Pe termen scurt	201,67	148,64	-894,17		-1,38	1 044,19	350,31
Împrumuturi	149,93	15,80	15,80				165,73
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	15,03	2,53	2,53				17,56
Pe termen scurt	0,04	-0,01	-0,01				0,03
Pe termen lung	14,99	2,54	2,54				17,53
Alte sectoare	134,90	13,27	13,27				148,17
Pe termen scurt	10,29	0,20	0,20				10,49
Pe termen lung	124,61	13,07	13,07				137,68
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	134,90	13,27	13,27				148,17

	Stoc la 31.12. 2020*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2021*
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Pe termen scurt	10,29	0,20	0,20				10,49
Pe termen lung	124,61	13,07	13,07				137,68
Credite comerciale și avansuri	763,95	38,61	62,34		-24,73	1,00	802,56
Alte sectoare	763,95	38,61	62,34		-24,73	1,00	802,56
Pe termen scurt	710,61	30,43	53,38		-23,95	1,00	741,04
Pe termen lung	53,34	8,18	8,96		-0,78		61,52
Alte societăți financiare	7,66	-0,01	-0,01		0,00		7,65
Pe termen scurt	7,66	-0,01	-0,01		0,00		7,65
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	756,29	38,62	62,35		-24,73	1,00	794,91
Pe termen scurt	702,95	30,44	53,39		-23,95	1,00	733,39
Pe termen lung	53,34	8,18	8,96		-0,78		61,52
Alte creanțe - altele	9,02						9,02
Alte sectoare	9,02						9,02
Pe termen lung	9,02						9,02
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	9,02						9,02
Pe termen lung	9,02						9,02
Active de rezervă	3 783,54	118,34	205,74	-1,79	-85,61		3 901,88
Aur monetar	4,47	-0,19		-0,19			4,28
Lingouri de aur	4,47	-0,19		-0,19			4,28
Drepturi speciale de tragere	1,33	6,17	7,34		-1,17		7,50
Poziția de rezervă la FMI	0,01						0,01
Alte active de rezervă	3 777,73	112,36	198,40	-1,60	-84,44		3 890,09
Numerar și depozite	1 865,85	182,78	264,28		-81,50		2 048,63
Creanțe cu autorități monetare	1 135,95	188,87	267,23		-78,36		1 324,82
Creanțe cu alte entități	729,90	-6,09	-2,95		-3,14		723,81
Titluri de valoare	1 911,88	-70,42	-65,88	-1,60	-2,94		1 841,46
Titluri de creanță	1 911,88	-70,42	-65,88	-1,60	-2,94		1 841,46
Pe termen scurt	10,30	-0,95	-0,95				9,35
Pe termen lung	1 901,58	-69,47	-64,91	-1,60	-2,96		1 832,11
Passive	10 966,68	700,72	1 322,73	-161,62	-403,35	-57,04	11 667,40
Investiții directe	4 748,94	52,54	391,31	-161,62	-124,13	-53,02	4 801,48
Participații și acțiuni ale fondurilor de	2 812,71	67,61	351,17	-161,62	-82,74	-39,20	2 880,32
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	2 812,71	67,61	351,17	-161,62	-82,74	-39,20	2 880,32
Instrumente de natura datoriei	1 936,23	-15,07	40,14		-41,39	-13,82	1 921,16
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 936,23	-15,07	40,14		-41,39	-13,82	1 921,16
Împrumuturi	1 183,49	-77,36	-37,35		-31,91	-8,10	1 106,13
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 183,49	-77,36	-37,35		-31,91	-8,10	1 106,13
Credite comerciale	192,66	32,61	47,81		-9,48	-5,72	225,27
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	192,66	32,61	47,81		-9,48	-5,72	225,27
Alte angajamente	560,08	29,68	29,68				589,76
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	560,08	29,68	29,68				589,76
Investiții de portofoliu	26,51	-2,72	-2,54		-0,18		23,79
Participații și acțiuni ale fondurilor de	26,17	-2,57	-2,39		-0,18		23,60
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	5,21	-2,74	-2,56		-0,18		2,47
Alte sectoare	20,96	0,17	0,17				21,13
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	20,96	0,17	0,17				21,13
Titluri de angajamente	0,34	-0,15	-0,15				0,19
Administrația publică	0,27	-0,15	-0,15				0,12
Pe termen scurt	0,27	-0,15	-0,15				0,12
Alte sectoare	0,07						0,07
Pe termen lung	0,07						0,07
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,07						0,07
Pe termen lung	0,07						0,07

	Stoc la 31.12. 2020*	Modificări care reflectă:				Stoc la 31.12. 2021*	
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb		alte schimbări
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	3,68	1,47	1,47			5,15	
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3,68	1,47	1,47			5,15	
Derivate financiare (altele decât rezervele)	3,68	1,47	1,47			5,15	
Contracte de tip forward	3,68	1,47	1,47			5,15	
Alte investiții	6 187,55	649,43	932,49		-279,04	-4,02	6 836,98
Numerar și depozite	136,09	4,70	9,22		-4,52		140,79
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	132,57	1,30	5,85		-4,56		133,87
Din care: Poziții interbancare	132,57	1,30	5,85		-4,56		133,87
Alte sectoare	3,52	3,40	3,37		0,04		6,92
Pe termen scurt	3,52	3,40	3,37		0,04		6,92
Alte societăți financiare	3,52	3,40	3,37		0,04		6,92
Pe termen scurt	3,52	3,40	3,37		0,04		6,92
Împrumuturi	4 125,12	78,50	262,60		-181,32	-2,78	4 203,62
Banca centrală	141,11	-48,72	-45,57		-3,15		92,39
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	141,11	-48,72	-45,57		-3,15		92,39
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	163,06	38,66	47,36		-8,70		201,72
Pe termen scurt	17,63						17,63
Pe termen lung	145,43	38,66	47,36		-8,70		184,09
Administrația publică	2 085,30	125,01	237,64		-112,63		2 210,31
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	358,19	65,22	75,05		-9,83		423,41
Altele pe termen lung	1 727,11	59,79	162,59		-102,80		1 786,90
Alte sectoare	1 735,65	-36,45	23,17		-56,84	-2,78	1 699,20
Pe termen scurt	51,84	11,21	8,18		-2,69	5,72	63,05
Pe termen lung	1 683,81	-47,66	14,99		-54,15	-8,50	1 636,15
Alte societăți financiare	245,91	13,49	13,49		0,00		259,40
Pe termen scurt	4,68	0,20	0,20				4,88
Pe termen lung	241,23	13,29	13,29		0,00		254,52
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 489,74	-49,94	9,68		-56,84	-2,78	1 439,80
Pe termen scurt	47,16	11,01	7,98		-2,69	5,72	58,17
Pe termen lung	1 442,58	-60,95	1,70		-54,15	-8,50	1 381,63
Credite comerciale și avansuri	1 685,99	343,62	430,19		-85,33	-1,24	2 029,61
Alte sectoare	1 685,99	343,62	430,19		-85,33	-1,24	2 029,61
Pe termen scurt	1 626,49	333,50	417,28		-82,78	-1,00	1 959,99
Pe termen lung	59,50	10,12	12,91		-2,55	-0,24	69,62
Alte societăți financiare	19,19	-0,91	-0,91		0,00		18,28
Pe termen scurt	19,19	-0,91	-0,91		0,00		18,28
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 666,80	344,53	431,10		-85,33	-1,24	2 011,33
Pe termen scurt	1 607,30	334,41	418,19		-82,78	-1,00	1 941,71
Pe termen lung	59,50	10,12	12,91		-2,55	-0,24	69,62
Alte angajamente - altele	70,81	-4,00	-4,00				66,81
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,07						7,07
Pe termen scurt	7,07						7,07
Alte sectoare	63,74	-4,00	-4,00				59,74
Pe termen scurt	63,74	-4,00	-4,00				59,74
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	63,74	-4,00	-4,00				59,74
Pe termen scurt	63,74	-4,00	-4,00				59,74
Drepturi speciale de tragere (alocări)	169,54	226,61	234,48		-7,87		396,15

* date revizuite

Anexa 13. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, prezentare analitică, sectorială

milioane USD

	31.12.2017*			31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Banca centrală	2 803,26	264,29	2 538,97	2 995,18	217,80	2 777,38	3 059,63	180,51	2 879,12	3 783,54	141,11	3 642,43	3 901,88	92,39	3 809,49
Alte investiții		264,29	-264,29		217,80	-217,80		180,51	-180,51		141,11	-141,11		92,39	-92,39
Active de rezervă	2 803,26		2 803,26	2 995,18		2 995,18	3 059,63		3 059,63	3 783,54		3 783,54	3 901,88		3 901,88
Administrația publică	0,95	1 722,55	-1 721,60	0,95	1 706,36	-1 705,41	0,95	1 717,96	-1 717,01	0,95	2 255,11	-2 254,16	0,95	2 606,58	-2 605,63
Investiții de portofoliu	0,39	0,88	-0,49	0,39	0,24	0,15	0,39	0,02	0,37	0,39	0,27	0,12	0,39	0,12	0,27
Alte investiții	0,56	1 721,67	-1 721,11	0,56	1 706,12	-1 705,56	0,56	1 717,94	-1 717,38	0,56	2 254,84	-2 254,28	0,56	2 606,46	-2 605,90
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	726,72	510,27	216,45	694,98	401,37	293,61	725,23	303,42	421,81	720,02	311,59	408,43	888,28	350,28	538,00
Investiții de portofoliu	18,22	83,16	-64,94	22,25	28,70	-6,45	14,29	5,09	9,20	16,47	5,21	11,26	9,86	2,47	7,39
Derivate financiare	4,00	4,72	-0,72	4,00	3,63	0,37	4,00	3,33	0,67	4,00	3,68	0,32	4,00	5,15	-1,15
Alte investiții	704,50	422,39	282,11	668,73	369,04	299,69	706,94	295,00	411,94	699,55	302,70	396,85	874,42	342,66	531,76
Alte sectoare	2 208,31	6 317,94	-4 109,63	1 802,46	7 152,09	-5 349,63	1 519,85	7 878,17	-6 358,32	1 449,42	8 258,87	-6 809,45	1 657,87	8 618,15	-6 960,28
Investiții directe	258,28	3 628,30	-3 370,02	291,80	4 084,86	-3 793,06	330,77	4 738,62	-4 407,85	337,32	4 748,94	-4 411,62	345,94	4 801,48	-4 455,54
Investiții de portofoliu	2,90	20,67	-17,77	2,28	20,70	-18,42	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33
Alte investiții	1 947,13	2 668,97	-721,84	1 508,38	3 046,53	-1 538,15	1 186,78	3 118,75	-1 931,97	1 109,54	3 488,90	-2 379,36	1 310,06	3 795,47	-2 485,41
din care: Alte societăți	7,76	152,78	-145,02	8,48	197,61	-189,13	8,02	270,74	-262,72	7,66	268,62	-260,96	7,65	284,60	-276,95
Alte investiții	7,76	152,78	-145,02	8,48	197,61	-189,13	8,02	270,74	-262,72	7,66	268,62	-260,96	7,65	284,60	-276,95
din care: Societăți nefinanciare, GP și	2 200,55	6 165,16	-3 964,61	1 793,98	6 954,48	-5 160,50	1 511,83	7 607,43	-6 095,60	1 441,76	7 990,25	-6 548,49	1 650,22	8 333,55	-6 683,33
Investiții directe	258,28	3 628,30	-3 370,02	291,80	4 084,86	-3 793,06	330,77	4 738,62	-4 407,85	337,32	4 748,94	-4 411,62	345,94	4 801,48	-4 455,54
Investiții de portofoliu	2,90	20,67	-17,77	2,28	20,70	-18,42	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33
Alte investiții	1 939,37	2 516,19	-576,82	1 499,90	2 848,92	-1 349,02	1 178,76	2 848,01	-1 669,25	1 101,88	3 220,28	-2 118,40	1 302,41	3 510,87	-2 208,46
TOTAL	5 739,24	8 815,05	-3 075,81	5 493,57	9 477,62	-3 984,05	5 305,66	10 080,06	-4 774,40	5 953,93	10 966,68	-5 012,75	6 448,98	11 667,40	-5 218,42

* date revizuite

** GP și IFSLSGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2017 - 31.12.2021, prezentare analitică, pe scadențe

milioane USD

	31.12.2017*			31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Termen lung	1 743,58	7 068,73	-5 325,15	1 993,60	7 470,94	-5 477,34	2 173,92	8 173,23	-5 999,31	2 441,06	8 858,15	-6 417,09	2 401,53	9 165,51	-6 763,98
Investiții directe	236,87	3 481,68	-3 244,81	267,68	3 888,84	-3 621,16	310,01	4 544,49	-4 234,48	316,20	4 547,22	-4 231,02	323,48	4 553,13	-4 229,65
Investiții de portofoliu	21,51	103,83	-82,32	24,92	49,40	-24,48	16,98	25,89	-8,91	19,42	26,24	-6,82	12,12	23,67	-11,55
Alte investiții	144,83	3 483,22	-3 338,39	154,73	3 532,70	-3 377,97	161,07	3 602,85	-3 441,78	202,52	4 284,69	-4 082,17	226,31	4 588,71	-4 362,40
Active de rezervă	1 340,37		1 340,37	1 546,27		1 546,27	1 685,86		1 685,86	1 902,92		1 902,92	1 839,62		1 839,62
Termen scurt	3 995,66	1 746,32	2 249,34	3 499,97	2 006,68	1 493,29	3 131,74	1 906,83	1 224,91	3 512,87	2 108,53	1 404,34	4 047,45	2 501,89	1 545,56
Investiții directe	21,41	146,62	-125,21	24,12	196,02	-171,90	20,76	194,13	-173,37	21,12	201,72	-180,60	22,46	248,35	-225,89
Investiții de portofoliu		0,88	-0,88		0,24	-0,24		0,02	-0,02		0,27	-0,27		0,12	-0,12
Derivate financiare	4,00	4,72	-0,72	4,00	3,63	0,37	4,00	3,33	0,67	4,00	3,68	0,32	4,00	5,15	-1,15
Alte investiții	2 507,36	1 594,10	913,26	2 022,94	1 806,79	216,15	1 733,21	1 709,35	23,86	1 607,13	1 902,86	-295,73	1 958,73	2 248,27	-289,54
Active de rezervă	1 462,89		1 462,89	1 448,91		1 448,91	1 373,77		1 373,77	1 880,62		1 880,62	2 062,26		2 062,26
TOTAL	5 739,24	8 815,05	-3 075,81	5 493,57	9 477,62	-3 984,05	5 305,66	10 080,06	-4 774,40	5 953,93	10 966,68	-5 012,75	6 448,98	11 667,40	-5 218,42

* date revizuite

** GP și IFSISGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 30.09.2020-30.06.2022, prezentare analitică, pe instrumente

milioane USD

	31.12.2017*			31.12.2018*			31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	208,58	1 977,42	-1 768,84	243,28	2 284,85	-2 041,57	266,23	2 856,70	-2 590,47	263,89	2 838,88	-2 574,99	282,08	2 903,92	-2 621,84
Acțiuni și participații	208,58	1 977,42	-1 768,84	243,28	2 284,85	-2 041,57	266,23	2 856,70	-2 590,47	263,89	2 838,88	-2 574,99	282,08	2 903,92	-2 621,84
Instrumente de natura datoriei	5 523,58	6 832,91	-1 309,33	5 243,28	7 189,14	-1 945,86	5 031,83	7 220,03	-2 188,20	5 681,57	8 124,12	-2 442,55	6 158,62	8 758,33	-2 599,71
Titluri de creanță	1 341,71		1 341,71	1 554,07		1 554,07	1 693,77		1 693,77	1 921,57		1 921,57	1 851,15		1 851,15
Titluri de angajamente		0,91	-0,91		0,31	-0,31		0,09	-0,09		0,34	-0,34		0,19	-0,19
Numerar și depozite	3 303,33	164,58	3 138,75	2 791,67	138,07	2 653,60	2 468,14	132,84	2 335,30	2 752,05	136,09	2 615,96	3 255,81	140,79	3 115,02
Împrumuturi	159,78	4 386,32	-4 226,54	153,83	4 471,07	-4 317,24	171,72	4 604,71	-4 432,99	212,53	5 308,61	-5 096,08	210,12	5 309,75	-5 099,63
Drepturi speciale de trager	0,31	167,24	-166,93	0,12	163,23	-163,11	0,57	162,78	-162,21	1,33	169,54	-168,21	7,50	396,15	-388,65
Credite comerciale și avansuri	709,43	1 396,20	-686,77	734,57	1 710,40	-975,83	688,61	1 668,73	-980,12	785,07	1 878,65	-1 093,58	825,02	2 254,88	-1 429,86
Alte creanțe	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02
Alte angajamente		717,66	-717,66		706,06	-706,06		650,88	-650,88		630,89	-630,89		656,57	-656,57
Alte active financiare	7,08	4,72	2,36	7,01	3,63	3,38	7,60	3,33	4,27	8,47	3,68	4,79	8,28	5,15	3,13
Derivate financiare	4,00	4,72	-0,72	4,00	3,63	0,37	4,00	3,33	0,67	4,00	3,68	0,32	4,00	5,15	-1,15
Aur monetar	3,08		3,08	3,01		3,01	3,60		3,60	4,47		4,47	4,28		4,28
TOTAL	5 739,24	8 815,05	-3 075,81	5 493,57	9 477,62	-3 984,05	5 305,66	10 080,06	-4 774,40	5 953,93	10 966,68	-5 012,75	6 448,98	11 667,40	-5 218,42

* date revizuite

Anexa 16. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6)

milioane USD

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021
Administrația publică	1 722,55	1 706,36	1 717,96	2 255,12	2 606,58
<i>Pe termen scurt</i>	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
Investiții de portofoliu	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
<i>Pe termen lung</i>	1 721,67	1 706,12	1 717,94	2 254,85	2 606,46
Împrumuturi	1 554,43	1 542,89	1 555,16	2 085,31	2 210,31
din care datoria UAT	21,00	17,12	13,86	13,43	20,37
Alocări de DST	167,24	163,23	162,78	169,54	396,15
Banca centrală	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
<i>Pe termen lung</i>	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Împrumuturi	264,29	217,80	180,51	141,11	92,39
Drepturi speciale de tragere (Alocări de DST)					
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	422,39	369,04	302,36	310,06	350,02
<i>Pe termen scurt</i>	254,94	212,16	162,84	164,63	165,93
Împrumuturi	18,61	17,50	17,50	17,63	17,63
Numerar și depozite	164,08	135,84	130,91	132,57	133,87
Alte angajamente aferente datoriei	72,25	58,82	14,43	14,43	14,43
<i>Pe termen lung</i>	167,45	156,88	139,52	145,43	184,09
Împrumuturi	167,45	156,88	139,52	145,43	184,09
Alte sectoare	2 668,98	3 046,53	3 118,75	3 488,89	3 795,47
<i>Pe termen scurt</i>	1 339,16	1 594,63	1 553,88	1 745,59	2 089,70
Împrumuturi	44,03	45,90	43,86	51,84	63,05
Numerar și depozite	0,50	2,23	1,93	3,52	6,92
Credite comerciale și avansuri	1 218,89	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99
Alte angajamente aferente datoriei	75,74	71,74	67,74	63,74	59,74
din care datoria pentru resurse energetice	74,12	70,12	66,12	62,12	58,12
<i>Pe termen lung</i>	1 329,82	1 451,90	1 564,87	1 743,30	1 705,77
Împrumuturi	1 292,15	1 401,90	1 513,78	1 683,80	1 636,15
din care datoria corporațiilor publice	12,80	14,74	20,73	34,21	32,03
Credite comerciale și avansuri	37,67	50,00	51,09	59,50	69,62
Alte societăți financiare	152,78	197,61	270,74	268,62	284,60
<i>Pe termen scurt</i>	22,69	24,73	25,21	27,39	30,08
Împrumuturi	4,44	4,44	4,44	4,68	4,88
Numerar și depozite	0,50	2,23	1,93	3,52	6,92
Credite comerciale și avansuri	17,75	18,06	18,84	19,19	18,28
<i>Pe termen lung</i>	130,09	172,88	245,53	241,23	254,52
Împrumuturi	130,09	172,88	245,53	241,23	254,52
Societăți nefinanciare	2 480,88	2 810,74	2 799,83	3 165,67	3 448,01
<i>Pe termen scurt</i>	1 316,00	1 569,43	1 528,28	1 717,59	2 057,98
Împrumuturi	39,12	40,99	39,03	46,55	56,53
Credite comerciale și avansuri	1 201,14	1 456,70	1 421,51	1 607,30	1 941,71
Alte angajamente aferente datoriei	75,74	71,74	67,74	63,74	59,74
din care datoria pentru resurse energetice	74,12	70,12	66,12	62,12	58,12
<i>Pe termen lung</i>	1 164,87	1 241,30	1 271,54	1 448,07	1 390,02
Împrumuturi	1 127,20	1 191,30	1 220,45	1 388,57	1 320,40
din care datoria corporațiilor publice	12,80	14,74	20,73	34,21	32,03
Credite comerciale și avansuri	37,67	50,00	51,09	59,50	69,62
Gospodăriile populației și IFSLISGP	35,32	38,18	48,18	54,60	62,86
<i>Pe termen scurt</i>	0,47	0,47	0,39	0,61	1,64
Împrumuturi	0,47	0,47	0,39	0,61	1,64
<i>Pe termen lung</i>	34,86	37,72	47,80	54,00	61,23
Împrumuturi	34,86	37,72	47,80	54,00	61,23
Investiții directe: creditare intragrup	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,15
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,15
<i>Pe termen scurt</i>	146,62	196,02	194,13	201,72	248,35
Împrumuturi	6,98	10,38	16,84	9,06	23,08
Credite comerciale și avansuri	139,64	185,64	177,29	192,66	225,27
<i>Pe termen lung</i>	1 608,06	1 653,32	1 713,61	1 734,51	1 672,80
Împrumuturi	1 038,39	1 077,82	1 137,54	1 174,43	1 083,04
Alte angajamente aferente datoriei	569,67	575,50	576,07	560,08	589,76
TOTAL	6 832,89	7 189,07	7 227,32	8 131,41	8 765,61

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021
Articole informative:					
Arierate	273,13	356,19	426,32	453,45	452,85
Alte sectoare	174,89	258,20	325,16	346,31	347,77
<i>termen scurt</i>	10,17	10,80	11,34	11,70	11,70
<i>termen lung</i>	164,72	247,40	313,82	334,61	336,07
Investiții directe: creditare intragrup	98,24	97,99	101,16	107,14	105,08

* date revizuite

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014

<https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 17. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6) (mil. EUR)

milioane EUR

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Administrația publică	1 443,22	1 498,45	1 535,00	1 837,54	2 301,92
<i>Pe termen scurt</i>	<i>0,74</i>	<i>0,21</i>	<i>0,02</i>	<i>0,22</i>	<i>0,11</i>
Investiții de portofoliu	0,74	0,21	0,02	0,22	0,11
<i>Pe termen lung</i>	<i>1 442,48</i>	<i>1 498,24</i>	<i>1 534,98</i>	<i>1 837,32</i>	<i>2 301,81</i>
Împrumuturi	1 302,36	1 354,90	1 389,54	1 699,17	1 951,96
din care datoria UAT	17,59	15,03	12,38	10,94	17,99
Alocări de DST	140,12	143,34	145,44	138,15	349,85
Banca centrală	221,43	191,26	161,29	114,98	81,59
<i>Pe termen lung</i>	<i>221,43</i>	<i>191,26</i>	<i>161,29</i>	<i>114,98</i>	<i>81,59</i>
Împrumuturi	221,43	191,26	161,29	114,98	81,59
Drepturi speciale de tragere (Alocări de DST)					
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	353,89	324,08	270,16	252,65	309,11
<i>Pe termen scurt</i>	<i>213,60</i>	<i>186,31</i>	<i>145,50</i>	<i>134,15</i>	<i>146,54</i>
Împrumuturi	15,59	15,37	15,64	14,37	15,57
Numerar și depozite	137,47	119,29	116,97	108,02	118,22
Alte angajamente aferente datoriei	60,53	51,65	12,89	11,76	12,74
<i>Pe termen lung</i>	<i>140,30</i>	<i>137,77</i>	<i>124,66</i>	<i>118,50</i>	<i>162,57</i>
Împrumuturi	140,30	137,77	124,66	118,50	162,57
Alte sectoare	2 236,17	2 675,34	2 786,61	2 842,85	3 351,85
<i>Pe termen scurt</i>	<i>1 122,00</i>	<i>1 400,34</i>	<i>1 388,40</i>	<i>1 422,36</i>	<i>1 845,45</i>
Împrumuturi	36,89	40,31	39,19	42,24	55,68
Numerar și depozite	0,42	1,96	1,72	2,87	6,11
Credite comerciale și avansuri	1 021,23	1 295,07	1 286,96	1 325,31	1 730,90
Alte angajamente aferente datoriei	63,46	63,00	60,53	51,94	52,76
din care datoria pentru resurse energetice	62,10	61,58	59,08	50,62	51,33
<i>Pe termen lung</i>	<i>1 114,17</i>	<i>1 275,00</i>	<i>1 398,21</i>	<i>1 420,49</i>	<i>1 506,40</i>
Împrumuturi	1 082,61	1 231,09	1 352,57	1 372,01	1 444,91
din care datoria corporațiilor publice	10,72	12,94	18,52	27,88	28,29
Credite comerciale și avansuri	31,56	43,91	45,65	48,48	61,48
Alte societăți financiare	128,00	173,53	241,91	218,88	251,34
<i>Pe termen scurt</i>	<i>19,01</i>	<i>21,72</i>	<i>22,53</i>	<i>22,32</i>	<i>26,56</i>
Împrumuturi	3,72	3,90	3,97	3,81	4,31
Numerar și depozite	0,42	1,96	1,72	2,87	6,11
Credite comerciale și avansuri	14,87	15,86	16,83	15,64	16,14
<i>Pe termen lung</i>	<i>108,99</i>	<i>151,82</i>	<i>219,38</i>	<i>196,56</i>	<i>224,77</i>
Împrumuturi	108,99	151,82	219,38	196,56	224,77
Societăți nefinanciare	2 078,58	2 468,27	2 501,65	2 579,48	3 045,00
<i>Pe termen scurt</i>	<i>1 102,60</i>	<i>1 378,21</i>	<i>1 365,53</i>	<i>1 399,55</i>	<i>1 817,44</i>
Împrumuturi	32,78	36,00	34,88	37,93	49,93
Credite comerciale și avansuri	1 006,36	1 279,21	1 270,12	1 309,68	1 714,76
Alte angajamente aferente datoriei	63,46	63,00	60,53	51,94	52,76
din care datoria pentru resurse energetice	62,10	61,58	59,08	50,62	51,33
<i>Pe termen lung</i>	<i>975,98</i>	<i>1 090,06</i>	<i>1 136,13</i>	<i>1 179,94</i>	<i>1 227,56</i>
Împrumuturi	944,42	1 046,15	1 090,48	1 131,45	1 166,07
din care datoria corporațiilor publice	10,72	12,94	18,52	27,88	28,29
Credite comerciale și avansuri	31,56	43,91	45,65	48,48	61,48
Gospodăriile populației și IFSLISGP	29,59	33,53	43,05	44,49	55,51
<i>Pe termen scurt</i>	<i>0,39</i>	<i>0,41</i>	<i>0,34</i>	<i>0,49</i>	<i>1,44</i>
Împrumuturi	0,39	0,41	0,34	0,49	1,44
<i>Pe termen lung</i>	<i>29,20</i>	<i>33,12</i>	<i>42,71</i>	<i>44,00</i>	<i>54,07</i>
Împrumuturi	29,20	33,12	42,71	44,00	54,07
Investiții directe: creditare intragrup	1 470,14	1 624,01	1 704,57	1 577,70	1 696,60
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 470,14	1 624,01	1 704,57	1 577,70	1 696,60
<i>Pe termen scurt</i>	<i>122,84</i>	<i>172,14</i>	<i>173,46</i>	<i>164,37</i>	<i>219,32</i>
Împrumuturi	5,85	9,12	15,05	7,38	20,38
Credite comerciale și avansuri	117,00	163,02	158,41	156,99	198,94
<i>Pe termen lung</i>	<i>1 347,29</i>	<i>1 451,88</i>	<i>1 531,11</i>	<i>1 413,33</i>	<i>1 477,28</i>
Împrumuturi	870,00	946,50	1 016,39	956,96	956,45
Alte angajamente aferente datoriei	477,29	505,38	514,72	456,37	520,83
TOTAL	5 724,86	6 313,14	6 457,63	6 625,72	7 741,07

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Articole informative:					
Arierate	228,84	312,79	380,92	369,48	399,92
Alte sectoare	146,53	226,74	290,53	282,18	307,12
<i>termen scurt</i>	8,52	9,48	10,13	9,53	10,33
<i>termen lung</i>	138,01	217,26	280,40	272,65	296,79
Investiții directe: creditare intragrup	82,31	86,05	90,39	87,30	92,80

* date revizuite

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014

<https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 18. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2017-31.12.2021

milioane USD

	31.12. 2017*	31.12. 2018*	31.12. 2019*	31.12. 2020*	31.12. 2021*
Datoria externă publică	1 999,64	1 938,90	1 919,20	2 430,44	2 731,00
<i>Pe termen scurt</i>	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
Investiții de portofoliu	0,88	0,24	0,02	0,27	0,12
<i>Pe termen lung</i>	1 998,76	1 938,66	1 919,18	2 430,17	2 730,88
Împrumuturi	1 831,52	1 775,43	1 756,40	2 260,63	2 334,73
din care datoria corporațiilor publice și UAT**	33,80	31,86	34,59	47,64	52,40
Alocări de DST de la FMI	167,24	163,23	162,78	169,54	396,15
Datoria externă privată	4 833,25	5 250,17	5 308,12	5 700,97	6 034,61
<i>Pe termen scurt</i>	1 594,10	1 806,79	1 716,72	1 910,22	2 255,63
Împrumuturi	62,64	63,40	61,36	69,47	80,68
Numerar și depozite	164,58	138,07	132,84	136,09	140,79
Credite comerciale și avansuri	1 218,89	1 474,76	1 440,35	1 626,49	1 959,99
Alte angajamente aferente datoriei	147,99	130,56	82,17	78,17	74,17
<i>Pe termen lung</i>	1 484,47	1 594,04	1 683,66	1 854,52	1 857,83
Împrumuturi	1 446,80	1 544,04	1 632,57	1 795,02	1 788,21
Credite comerciale și avansuri	37,67	50,00	51,09	59,50	69,62
Investiții directe: creditare intragrup	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,15
Angajamente aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 754,68	1 849,34	1 907,74	1 936,23	1 921,15
<i>Pe termen scurt</i>	146,62	196,02	194,13	201,72	248,35
Împrumuturi	6,98	10,38	16,84	9,06	23,08
Credite comerciale și avansuri	139,64	185,64	177,29	192,66	225,27
<i>Pe termen lung</i>	1 608,06	1 653,32	1 713,61	1 734,51	1 672,80
Împrumuturi	1 038,39	1 077,82	1 137,54	1 174,43	1 083,04
Alte angajamente aferente datoriei (resurse energetice)	569,67	575,50	576,07	560,08	589,76
TOTAL	6 832,89	7 189,07	7 227,32	8 131,41	8 765,61

* date revizuite

** UAT - unități administrativ-teritoriale

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

IX. MODIFICĂRI OPERATE ÎN BALANȚA DE PLĂȚI, POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI ÎN DATORIA EXTERNĂ (ANII 2009-2021) COMPARATIV CU VARIANTELE PUBLICATE ANTERIOR

În procesul elaborării balanței de plăți (BP), poziției investiționale internaționale (PII) și datoriei externe (DE) sunt revizuite datele pentru perioadele precedente și datele provizorii pentru perioada curentă. Modificările pot rezulta din:

- precizarea datelor (PD);
- precizare metodologică (PM);
- modificarea și/sau precizarea metodologiei aplicate la estimarea datelor (MPE);
- modificarea înregistrării compensatorii sau a clasificării (MICC);
- extinderea surselor de date (ESD).

Natura modificărilor specificate pe articolele BP, PII și ale DE este prezentată în tabelul de mai jos.

Articol	Document statistic	Perioada	Modificări	Comentarii
Bunuri – Mărfuri generale în baza balanței de plăți	BP	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	BP	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Mărfuri	BP	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Pasageri	BP	2019-2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport - Altele	BP	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Călătorii – Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	BP	2019-2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Călătorii – Personale - Servicii de instruire	BP	2019-2021	PD, MPE	Au fost actualizate sursele de date. A fost revizuită și modificată metodologia de estimare a serviciilor de educație/instruire a rezidenților în baza surselor statistice și administrative.
Servicii – Călătorii – Personale - Altele	BP	2021	PM, MICC	Au fost făcute precizări metodologice și reclasificări la serviciile de cazare.
Servicii – Servicii de asigurare	BP	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii financiare	BP	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	BP	2021	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Servicii – Servicii – Alte servicii pentru afaceri	BP	2021	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Servicii - Servicii profesionale și de consultanță managerială	BP	2021	PM	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii - Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	BP	2021	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.

Articol	Document statistic	Perioada	Modificări	Comentarii
Servicii – Bunuri și servicii ale administrației publice	BP	2019-2021	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Venituri primare – Remunerarea salariaților Venituri secundare – Transferuri personale	BP	2021	PD, ESD	Au fost actualizate sursele de date. Au fost extinsă baza informațională.
Venituri primare – Venituri din investiții directe	BP	2018-2020	PD, PM	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri primare – Venituri din alte investiții	BP	2018-2020	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri secundare – administrația publică – Impozite curente pe venit, patrimoniu etc., Cooperarea internațională curentă, Transferuri curente diverse ale administrației publice	BP	2019-2021	PD, MPE, MICC	Au fost actualizate sursele de date. A fost revizuită și modificată metodologia de estimare a perfecționării salariaților și transferurilor în educație. Au fost actualizate și precizate estimările pentru granturi din asistență tehnică.
Venituri secundare – Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	BP	2019-2021	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. A fost revizuită și modificată metodologia de estimare a perfecționării salariaților și transferurilor în educație. Au fost stornate tranzacțiile organizațiilor sportive. Au fost actualizate și precizate estimările pentru granturi din asistență tehnică.
Investiții directe – achiziționarea netă de active – instrumente de natura datoriei – alte sectoare	BP, PII	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – participații la capital și acțiuni – alte sectoare	BP, PII	2021	PD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – instrumente de natura datoriei – alte sectoare	BP, PII, DE	2018-2021	PD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Investiții de portofoliu – achiziționarea netă de active – participații la capital și acțiuni – societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	2009-2021	PD, ESD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost completări cu informații din surse noi privind deținerile de acțiuni ale Visa și Master card și revizuite pozițiile istorice.
Investiții de portofoliu – acumularea netă de pasive – participații la capital și acțiuni – alte sectoare	PII	2021	PD	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date.
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților - Societăți care	BP, PII	2020 - 2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.

Articol	Document statistic	Perioada	Modificări	Comentarii
acceptă depozite, exclusiv banca centrală				
Alte investiții – numerar și depozite – acumularea netă de pasive - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	2016-2021	PM, ESD	Au fost extinse sursele de date cu calcul zilnic. Au fost efectuate precizări metodologice.
Alte investiții – numerar și depozite – achiziționarea netă de active - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	2020-2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Alte investiții – numerar și depozite – achiziționarea netă de active – alte sectoare	BP, PII	2021	MPE	A fost revizuită și îmbunătățită metodologia de estimare.
Alte investiții – credite comerciale și avansuri – achiziționarea netă de active /acumularea netă de pasive – alte sectoare	BP, PII	2018-2021	PD, PM	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date. Au fost revizuite și reconciliate pozițiile istorice.
Alte investiții – împrumuturi – acumularea netă de pasive – societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală – pe termen scurt	BP, PII, DE	2019-2021	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Alte investiții – împrumuturi – acumularea netă de pasive – alte sectoare	BP, PII, DE	2018-2021	PD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Alte investiții – alte angajamente - altele – acumularea netă de pasive – societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	2018-2021	PD	Au fost precizate sursele de date . A fost precizată informația istorică privind pozițiile.
Active de rezervă – Numerar și depozite – creanțe cu alte entități	BP	2021	PM	A fost dezvoltat algoritmul de calcul.